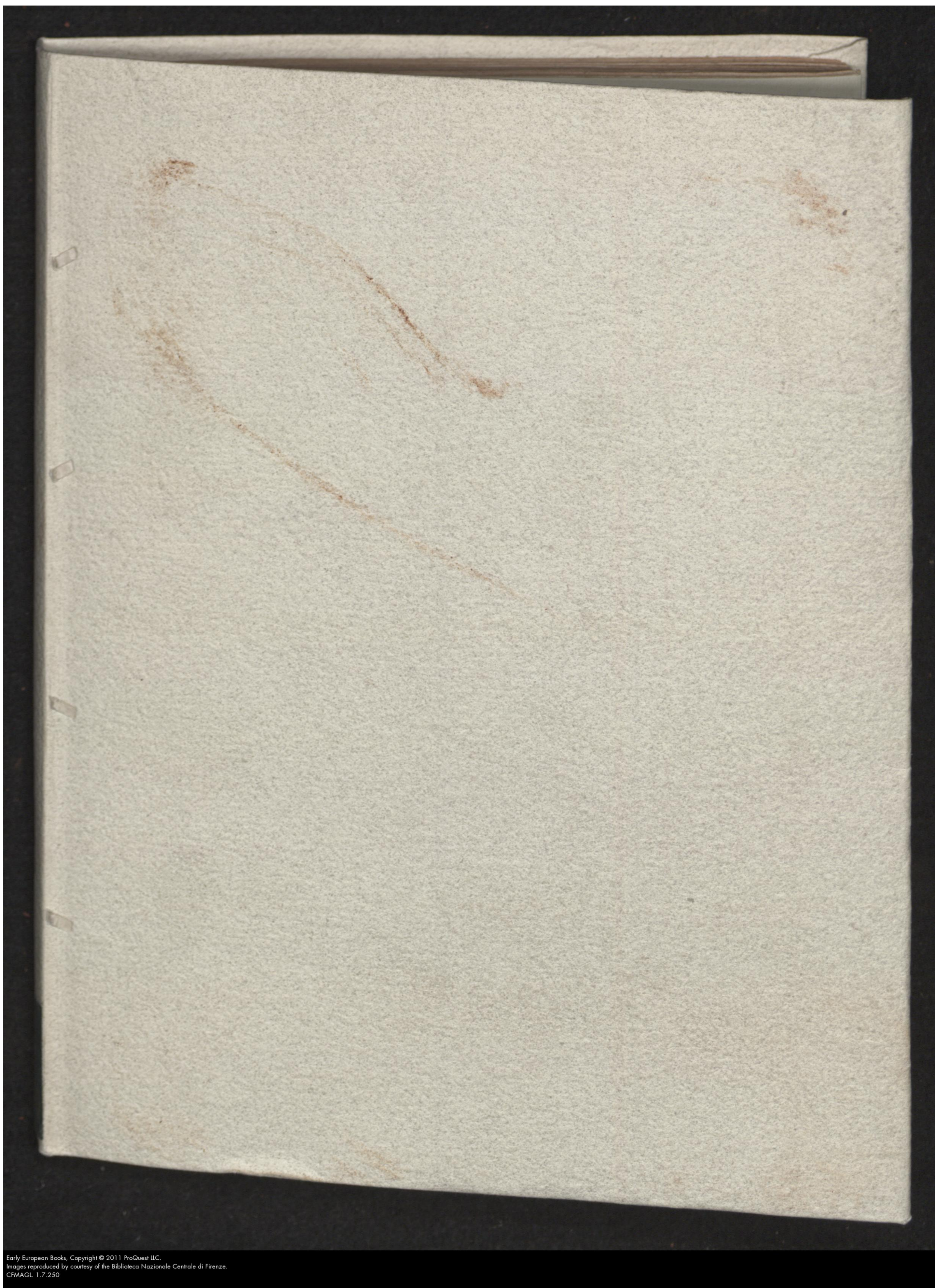
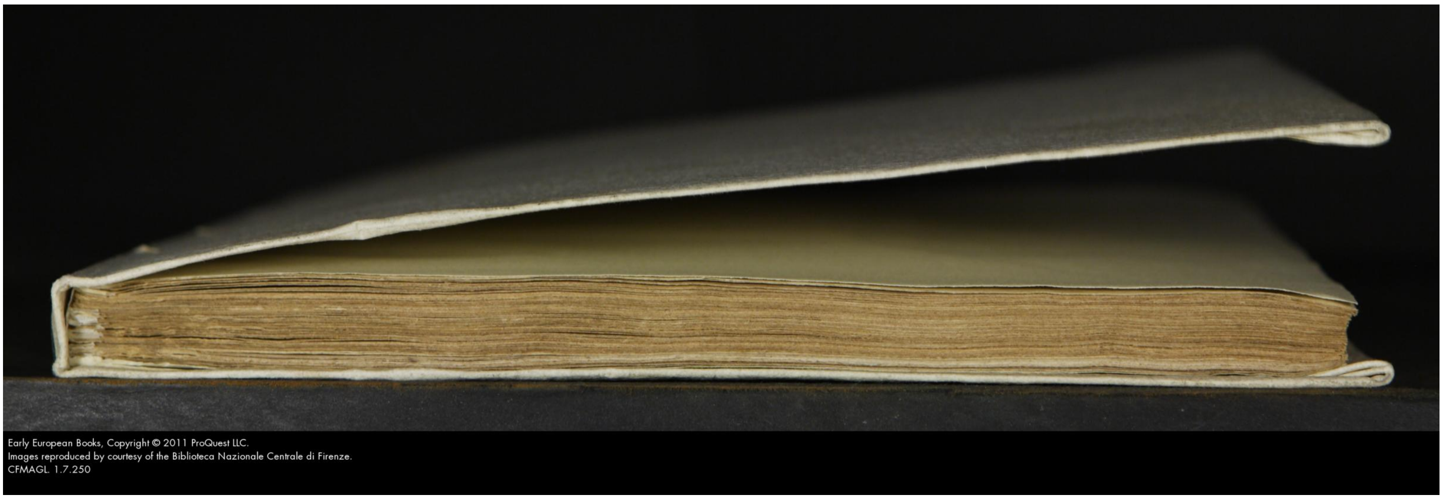
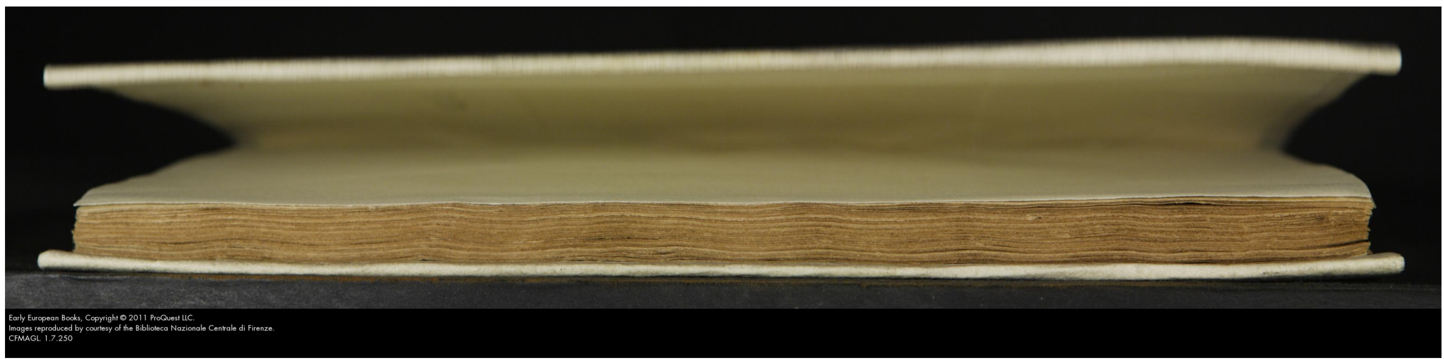

1
7
250

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL. 1.7.250

ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ THEATRI BOTANICI CASPARI BAVHINI BASILEENS.

ARCHIATRI ET Profess. ordin.

IN QVO

PLANTÆ SVPRA SEXCENTÆ ab ipso primùm descriptæ cum plurimis figuris proponuntur.

Francofurti ad Mœnum,
Typis Pauli Iacobi, impensis Ioannis Treudelii.
Anno MDCXX.

REVERENDISSIMI PERILLVSTRIS ET GENEROSI DOMINI,

D. ERDTMANNI LIB. BARONIS IN PVTBVS;

ET ORDINIS EQVITVM DIVO IOHAN. SACROR. COMMENDATORIS IN WILDENBVRCH, &c. FILIO

PERILLVSTRI ET GENEROSO DOMINO,

D. PHILIPPO LVDOVICO LIB. BARONI IN PVTBVS, &c.

Hunc THEATRI sui BOTANICI ΠΡΟΔΡΟΜΟΝ

CASPARVS BAVHINIVS BASILEENS. ARCHIATROS OBSERV. MON.

ΤΥΚΗ ΚΑΙ ΠΟΝΩ offert.

Epistola Dedicatoria.

SALOMONEM populi Iudaici regem, PERILLVSTRIS & GENEROSE DOMINE BARO, de omnium stirpium natura commentarios scripsisse, & quidem pro sapientia quam diuinitus acceperat, (omnium priscorum, etiam Ægyptiorum sapientiam longe post se relinquente) sacra docet pagina: vt vel minima ac vilissima naturæ opera considerarit, ita vt à Cedro Libani, vsque ad Hyssopum quæ è pariete progignitur, disputarit. Quos in templi Hierosolymitani vestibulo diu asseruatos, Ezechias rex, vna cum ἰαμάτων *libris, sustulisse asserunt, eo quod animaduertisset, ægros, ad hos*

tanquam ad numen aliquod confugere: ex his potius quam à Deo morborum curationes petere. Non enim dubium est in libris illis, posteritati ob insignem sapientiam commendatis, multiplicem etiam abusum fuisse, qui aliquot seculis post durauit: & vnum referam, Flauij ἀρχαιολογία *meminit cuiusdam Eleazari exorcistæ, qui in Vespasiani exercitu, multos qui à dæmonibus torquebantur, præsente Imperatore curauit hoc modo: obsessi naribus annulũ indebat, sub cuius sigillo radicis à Salomone indicatæ species inclusa erat: quo iterum è naribus educto & ægro languore in terram collapso, eoque exanimato iacente, carminibus Salomonis dæmonem adiurabat, & per sacra in pristino ergastulo habitare edicebat: & vt obsessum à spiritu maligno liberatum astantibus ostenderet, coram obsesso calicem aqua plenum collocabat, & dæmoni iam ab homine egresso, eum vt subuerteret, imperabat. Eiusmodi ergo profanitatis & idololatriæ exterminandæ studio, Ezechias pietatis zelo ductus, commentarios illos remouit, non artis odio, cuius auxilium ipsemet postmodum in vlceris curatione persensit. Quos sane libros si adhuc haberemus, forsitan deesset de herbis scribendi occasio. Verum cum non solum veteres solis herbis in medicatione contenti fuerint, sed etiam num hodie non minima Medicinæ pars in iis consistat, idcirco in earum inquisitionem cupidius incumbere oportet, præsertim eum qui Medicinam aliis salutariter facere cupit, cum nec Hippocratem piguerit, vt dogmata* θεοπρεπεῖς ἐπιστήμης, *diuinæ medendi scientiæ, ita* βοτανικὴν παράδοσιν *à Democrito, qui ab Ægyptiis eam acceperat, addiscere. Ad quod studium vnumquemque sua valetudo inuitare debet, cum inter corporis dotes mortalibus à Deo nulla pretiosior concessa sit: id quod olim, nescio quis Poetarũ senario comprobauit,* οὐκ ἔστ' ὑγείας κρεῖττον οὐδὲν ἐν βίῳ. *Sunt quidem de simplicibus ab antiquis multa non feliciter scripta, sed à nemine omnium æque de omnibus, neque ea ipsa in vnum collecta, ordineque, sine longis circuitionib. digesta. Quare laborẽ hunc, post plurimos clarissimos scriptores, cum susceperimus, dum* THEATRVM BOTANICVM *adornamus, in præsens* PRODROMVM *eius, qui vltra Sexcentas à me primum descriptas Plantas exhibet, præmittere placuit. Quem laborem, cui rectius offerrem quam tibi* PERILLVSTRIS & GENEROSE DOMINE BARO, *non occurrit alius, cum ex conuersatione & colloquio, te & literas & literatos singulari candore amare, & virtutes togatas ac bellicas omni studio prosequi, & eius nomine ab omnibus bonis & obseruari & laudari, sine fuco animaduerti. Non sane mirum, modo verum sit illud, ex vnguibus leonem cognosci, siquidem & peruetusta & illustriss. prosapia, Rugiæ Principum oriundus sis, quin etiam illustriss. Parẽte natus, Heroe virtutibus cunctis, vt numero dicam, eminente: insuper ab Ephoris & præceptoribus inprimis*

à præ-

à præstantiss. vereque modesto & ingenuo D. Joachimo Volschouio, moribus & vita præeuntibus, instructus fueris. Non immerito ergo illustriss. parentibus & gaudio & solatio, patriæ & Reip. feliciter te natum suo tempore abunde testatum facies: ad quod ab vno & trino, porro fœlicissima quæque precor: & vt hunc laborem meum, serena hilarique fronte suscipias, tuearis, & me porro tuo fauore prosequi digneris, opto, rogoque. Basileæ Idib. Martij MDCXX.

AD MEDICINÆ STVDIOSOS.

DIGNA sane est, CANDIDE Lector, Galeni 1. de Antidotis 5. sententia, quæ ab omnibus Medicis perpendatur. Medicus ait omniũ STIRPIVM, si fieri possit, peritiam habeat, consulo, sin minus, plurium saltem quibus frequenter vtimur. Nam qui studio Medico operam date in animo habet, nil in artis operibus laude digni pręstabit, si HERBARVM cognitione destituatur: tam enim medico necessaria ὡς οὐχ οἷόν τε εἶναι χωρὶς ταύτης ἰατρεύειν ὀρθῶς, vt Oribasius scribit: siquidem partem Medicinæ potissimam semper complexa sit: Homeri Scholiastæ ἡ ἀρχαία ἰατρικὴ ἐν βοτάναις ἦν: seu vt Seneca, Medicina quondam paucarum herbarum scientia fuit. Et apud Plutarchum Tryphon asserit, Chironem & Cadmum Agenoridem, qui duo primi Medicinam exercuisse credebantur, ægros suos solis herbis & radicibus sanasse. Sic cum Eurypylus apud Homerum ab Alexandro sagitta sauciatus fuisset, vulnus eius Patroclus ita curauit.

αἷμα κελαινὸν
Νίζ' ὕδατι λιαρῷ, ἐπὶ δὲ ῥίζαν βάλε πικρὴν
χερσὶ διατρίψας ὀδυνήφατον.

Hæc & similia mecum perpendens, nunc ab annis quadraginta quatuor, studium Botanicum, ea qua fieri potuit diligentia excolui, nullis laboribus, nullis sumptibus parcens, ne quidem molestas peregrinationes intermittens, quo & plantarum cognitionem, quantum fieri humanitus licet, solidam mihi compararem: easdem colligerem & collectas asseruarem, & cum authorum descriptionibus conferrem: vnde factum, vt domi meæ in horto meo sicco supra quatuor millia Plantarum demonstrare possim, quod quam plurimi & Doctores & Studiosi diuersarum nationum testari poterunt, vt qui eas singulas, à me ipsis demonstratas, vti frequẽter soleo, viderint. Et ad huius fidam cognitionem Authores etiam consulendi fuere, quare omnes quotquot hactenus habere potui, qui de herbis scripsere, vt & Florilegia, mihi comparaui. At quia non omnis fert omnia tellus, infinitis literis ad clarissimos viros datis, vt alibi plenius, suppellectilem meam Herbariam auxi, & ex ipsorum literis non pauca ad rem facientia, cognoui. Quare ne talentum à Domino mihi concreditum defoderem, sed Spartam quam nactus sum exornarem, ante annos vigintiquatuor, in iuuenum gratiam Phytopinacis partem primam proposuimus, in quo plantas sparsim ab authoribus descriptas, certa methodo proposuimus, & quidem supra bis mille & circiter quinquagentos: cuius libri exemplaria cum fuerint vendita & distracta, proxime si DEVS volet, Pinacem Theatri nostri Botanici, qui loco Phytopinacis erit, dabimus, vna cum synonymiis herbarum supra quinque millia, conuenienti methodo disposita, quo eo Studiosi in Herbationibus vti possint. Sic & Matthiolum emaculatum cum synonymiis & multarum nouarum Plantarum auctario, ante annos viginti duos dedimus: & ante annos nouendecim in historiam Lugduni suppresso nomine editam, animaduersiones scripsimus: & ante

ante ſeptennium Tabernæmontanus, plurimis & plantis & medicamentis additis locupletior redditus excuſus fuit. Nunc vero PRODROMVM THEATRI noſtri BOTANICI damus, in quo ſupra ſexcentæ plantæ à me primum deſcriptæ, exhibentur: & licet earum aliquæ apud C. Cluſium, & nobiliſſ. Fabium Columnam Lyncæum, & perpaucæ in horto Eyſtadienſi reperiantur, noſtris tamen adiecimus, quia eas in ſupra dictis libris, antequam horum ſcripta prodirent, deſcripſimus. Figuras quas ſculpi curauimus, tot quot ad manus fuere iam abſolutæ adiecimus, ſperantes futurum, vt & reliquæ THEATRO addendæ, ſculpantur. Hoc labore noſtro, iuuandi ſtudio inſtituto, vtere, donec Theatrum noſtrum Botanicum accipias. Nam cum & Iohannis Bauhini Illuſt. Ducis Wirtembergici Archiatri, fratris mei pie defuncti opus præclarum ſub prælo ſit: & etiamnum Romæ, hiſtoria plantarum Mexiocanarum cum figuris excudatur, & ad medium abſoluta ſit, vt ex literis clariſſ. Fabii Columnæ cognoui, hæc opera expectare animus eſt, quo, ſi DEVS volet, in Theatro noſtro, & vno volumine omnes omnium plantarum, à quibuſcunque authoribus propoſitarum deſcriptiones, & quidem methodice, omnibuſque ſuperuacuis reciſis, tibi, Candide Lector, exhibere valeamus, ſicque perfectum opus accipias.

His interim in rem tuam vtere, authori faue, & ſi potes plantarum tranſmiſſione iuuato: & ſi quæ minus recte propoſita animaduerteris, pro humanitate tua moneto: monitus non ſolum gratias habebo, ſed etiam lubens, quod homines ingenui, & fatebor & ſententiam mutabo. Nam vt recte Galenus, χαλεπὸν ἄνθρωπον ὄντα, μὴ διαμαρτάνειν, ἐν πολλοῖς, τὰ μὲν ὅλως ἀγνοήσαντα, τὰ δὲ κακῶς κρίνοντα, τὰ δὲ ἀμελέστερον γράψαντα. Vnum addam, paginis titulum Theatri Botanici, me inſcio, impoſitum eſſe, qui vel omittendus, vel Prodromi nomen præponendum erat. Nunc nomina eorum à quibus plantas accepimus ſubiiciamus, cum ingenuum deceat, per quos profecerit, fateri, quod hactenus fecimus, & porro, ſi DEVS volet, facturi ſumus. Viue & vale.

NOMI-

NOMINA EORVM QVORVM OPERA *in prodromo adiuti fuimus.*

A. Clutius Medicus Alstrodamensis.
A. Arnoldus Gillenius, Ducis Megapolitani Medicus.
Bernhardus Paludanus, Medicus Enchusianus.
Caspar Weckerlinus, p. m. Argentinensis Medicus.
Caspar Bartolinus, Haffniæ Medicinæ Professor.
Dauid Vasmarus, p. m. Lubecensis Medicus.
Daniel Lotitzius, Paterniacensis Medicus.
Euerhardus Vorstius Professor Lugd. Batauorum.
Fabius Columna Lyncæus.
Fridericus Meyer, p. m.
Ferrandes Imperatus, Pharmacopæus Neapolitanus.
Georgius Rumbaum Medicus Vratislauiensis.
Henricus Heyl Medicus Dantiscanus.
Honorius Belli Medicus in Creta.
Iacobus Albinus, Medicus Hamburgensis.
Iacobus Antonius Cortusus, p. m. Patricius Patauinus & horti præfectus.
Iacobus Cargillus, Medicus in Scotia.
Iacobus Zuingerus, p. m. Medicus Basileensis.
Iacobus Hagenbachius, Basil. Med. Studiosus.
Ioachimus Burserus, Medicus Annæbergensis.
Ioannes Bauhinus, p. m. Wirtembergensis Archiater.
Ioannes Fleisserus Vratislau. D. qui in Virginia obijt.
Ioannes Francus, Senior Medicus Camicensis.
Ioannes Henricus Churterus, p. m. Medicus Basileens.
Ioannes Neudorffer, Medicus Norinbergensis.
Ioannes Pona, Pharmacopæus Veronensis.
Ioannes Rudolphus Saltzman, Poliater & Professor Medicinæ Argentinæ.
Ioannes Sigfridus, Medicinæ Professor Helmstadij.
Laurentius Rosenau, Pharmacopæus Lineburgensis.
Laurentius Scholtzius Senior, p. m. Medicus Vratislau.
Leonhardus Doldius, p. m. Medicus Norinbergensis.
Ludouicus Furer Senator Northusanus.
Ludouicus Iungermannus, Professor Giessanus.
Matthias de Lobel, p. m. Botanographus Angliæ.
Matthias Listerus, Medicus Londinensis.
Nicolaus Agerius, Physices Professor Argentinæ.
Nicolaus Contarenus, Patritius Venetus.
Olaus Worm, Professor Haffniæ.
Paschalis Gallus, Pictauiensis Medicus.
Philippus Stephanus Sprengerus, p. m. Pharmacopæus Heidelbergensis.
Samuel Sattler, Ducis Brunsvic. Medicus.

THEA-

THEATRI BOTANICI CASPARI BAVHINI BASILIENSIS ARCHIATRI

PRODROMVS.

PLANTARVM vniuersalem historiam, in THEATRO, Deo clementer vitam viresque largiente, propositurus, hoc vero in libro, solum Plantarum à me primo descriptarum, historiam expressurus, eandemque methodum, quam in Theatro, obseruaturus à GRAMINIBVS auspicari lubet.

LIBER PRIMVS.

DE GRAMINIBVS.

CAPVT I.

GRAMINIS differentias ducentas in THEATRO nostro, si Deo placuerit, proponemus, in præsens vero eas graminis species, quas à cæteris Botanicis prætermissas censemus, breuiter describere est animus, & id perspicue & sine omni verborum lenocinio: tu DEVS cœptis clementer, quod supplex peto, aspira.

I. GRAMEN caninum vineale: radice est alba, tenui, repente, geniculis distincta, ex quibus fibræ capillares in terram defiguntur: culmos habet tenues, læues, geniculatos, in terram reclinatos: ex quorum geniculis singulis, folium, duas, tresve vncias plerumque longum, angustum, atrovirens prodit: culmorum summo panicula breuis, parumque expansa, ex paruis glumis composita, insidet. Apud nos in vinearum vijs, solo aliquantulum duriore, circa æstatis initium reperitur.

II. GRAMEN caninum supinum paniculatum dulce: ex radice oblonga, capillata, & nigra, folia pauca, læuia, viridia, angusta, vnciarum trium vel quatuor longa, prodeunt; inter quæ calamus tenuis, internodijs distinctus, folijs paucis oblongis cinctus; parte inferiore supinus, mox palmum longus, erigitur, & paniculam tenuem, albam, glumis exiguis donatam, sustinet: agris Londinensibus vdis gaudet, vnde D. Lobelius, Graminis dulcis nomine misit.

Gramen caninum maritimum asperum.

III. GRAMEN caninum maritimum asperum: radicem habet ex multis fibris oblongis; albis, capillaribus compositam, ex qua ramuli plures dodrantales, in terram primum reflexi prodeunt, calamis rotũdis rufescentib. donati, quos folia quasi in fasciculo iuncta, breuia, dura, veluti in aculeum fastigiata, in circuitu leuiter hirsuta, serrę instar minutissime exasperata, cingunt: spicæ, folliculo primum inclusæ, angustæ; ceu ex lappulis elegantissimis, exiguis, asperis & echinatis compositę. In littore Veneto, maritimis quoque circa Anconam; & Monspessuli reperitur. Lobelius aduersariorum parte altera in catalogo graminum, gramen caninum medicatum marinum spica echinata C. Bauhini (sed sine descriptione) vocat, quia hoc nomine in Phytopinace nostro ante annos viginti quatuor breuissime descripsimus.

Gramen caninum maritimum spicatum.

IV. GRAMEN caninum maritimum spicatum: ex radicibus tenuibus, lignosis, leuissime capillatis, viticelli plures repentes, rotundi, læues, pedales, cubito etiam longiores, frequenter geniculati, vnde ramuli plures, foliolis arundinaceis breuibus & angustis cincti, prodeunt; quorum superioribus spica triũcialis, ex cinereo nigricans insidet. Ad littus maris, non longe Monspelio, D. Saltzmannus legit & communicauit.

V. GRAMEN murorum radice repente, ex radice nigricante repente & capillacea, culmi plures, pedales, incurui, tenues, geniculati, folijs paucis, breuibus & angustis cincti, prodeunt: quorum summitati panicula albicans, sesquiuncialis, ex minimis glumis contexta, insidet. Hoc in muris fossarum interiorum vrbis nostræ prouenit.

VI. GRA-

Gramen nodoſum ſpica parua.

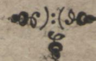

Gramen nodoſum auenacea panicula.

VI. GRAMEN nodoſum ſpica parua: radice eſt parua, nodoſa, albicante, fibris paucis & breuibus donata, cui ceu alter nodulus oblongus inſidet, qui in calamum cubito altiorem, læuem, internodijs aliquot diſtinctum abit, folio ad quemlibet nodum vno, anguſto, vncias quatuor vel ſex longo: in ſummitate ſpica vnica vix vncialis, mollis, typhini graminis forma. In dumetis vdis circa Befordiam (vrbe diei itinere Baſilea diſtante) prouenit, vbi D. Ioannes Bauhinus frater meus p.m. collegit & tranſmiſit.

GRAMINIS nodoſi auenacea panicula deſcriptionem hic præterimus, cum ab alijs propoſita fuerit, ſolum figuram nouam cum à nullo perfecte fuerit delineata, addere placuit.

Gramen bulbosum aquaticum.

Gramen tremulum minus panicula parua.

VII. Gramen bulbosum aquaticum: Bulbum vnicum habet, elegantem, cum recens est, maculis luteis striatum, carne alba, nullius odoris nec saporis, in ima parte quasi caudulam habens, ex quo pediculus duarum vnciarum exurgit: cuius summo radix manifeste fibrosa ad foliorum exortum conspicitur: folia aliquot habet latiuscula, palmaria, striata: an calamum ac florem proferat ignoramus, cum tale à D. Vasmaro anno 1592. Lubeca acceperimus: scribit se in ripa fluminis Trauæ inuenisse fluctibus forte proiectum, quod absque dubio sub aquis nascatur, foliorum contemplatione id docente: imbecilliora enim esse, quam vt sine fulciente aqua sese sustinere possit: quod in Phytopin. etiam monuimus.

VIII. Gramen bulbosum ex Alepo: Radice est bulbosa, cortice reticulato obuoluta, cui fibræ paruæ capillares subijciuntur: culmos duos tresve striatos, sesquispithamæ altitudinis habet, folijs plurimis, oblongis, gramineis cinctos: spica, hordeo marino similis, culmo insidet, quam folijs, vesicæ instar parte inferna cingit eamque superat. Hoc siccum apud Iohan. Bauhinum fratrem vidimus.

IX. Gramen tremulum minus panicula parua. Radicibus rufescentibus huc illuc repentibus, nititur, vnde culmi palmares duo vel tres, geniculo vno vel altero distincti, folijs gramineis virentibus & glabris, angustis, acuminatis, quorum vnũ iubam vesicæ in modum obuoluit, & suo acumine vel superat, vel saltem adæquat, quæ multis laminulis squamatis, lenticulæ similibus, rotundis, spadicei sæpe coloris, filo tenuissimo adpensis, constat: ex quibus flosculi tenues, ex flauo pallentes, in vere emicant. In pratis nostris montosis & ericetis prouenit, & vulgo Hasenbrod / id est, leporinus panis, dicitur.

GRA-

Gramen tremulum maximum.

Gramen pratense paniculatum molle.

GRAMINIS tremuli maximi, cuius Cæsalpinus sub Phalaride altera, & Clusius in Cu. post. sub gramine Amourettes maiore meminit. Figuram à nemine propositam adponere placuit.

GRAMEN pratense paniculatum molle, cum nomine graminis lanati in historia Lugdunensi propositum sit; solum figuram veram spectandam exhibemus.

X. GRAMEN pratense paniculatum maius angustiore folio: ex radice capillacea, rufescente, folia capillacea, quædam breuia, quædam palmum superantia prodeunt: inter quæ culmi tenues, geniculati, cubitum superantes, vno alterove folio breui cincti, in quorum summo panicula leuiter expansa, vnciarum quatuor longa, quæ ratione loci, strigosior vel lætior: In pratis & dumetis ad ripam Wiesæ fluminis apud nos reperitur.

Huic simile ad ripam prædictam inuenitur, potissimum radicum capillarium, vt & caulium numero, paniculis & in ijs glumis longioribus, varians.

Gramen panicula multiplici.

Gramen aruense panicula crispa.

XI. GRAMEN panicula multiplici: ex radice multis cirrhis villosis albicantibus composita, culmi plurimi, palmares, læues, geniculati & recurui, folijs gramineis, oblongis, angustis vestiti, exurgunt, quibus panicula triuncialis angusta varie diuisa, per maturitatem rigida & spadicea, insidet. Monspessuli prouenit; maius & minus reperitur, & gramen minus duriusculum vocatur.

GRAMEN aruense panicula crispa, cuius figura apposita, pro gramine à Matthiolo, gramine Xerampelino à Lobelio, gramine bulboso Dalechampij in historia Lugd. describitur, figura non fœliciter expressa.

XII. GRAMEN montanum panicula spadicea delicatiore: Radice est alba, breui capillacea, culmis ternis, quaternis, geniculatis, pedalibus, vno alteroue folio cinctis, quæ etiam ad radicem breuia & pauca sunt: in culmorum summo panicula triunciales, spadicei coloris, ex locustis minimis composita.

Hoc tamen variat magnitudine, cum & caule sesquicubitali & spica semipalmari inueniatur: prouenit locis saxosis, maius quidem in monte Crentzacho: minus vero in monte Wasserfall dicto.

XIII. GRA-

Gramen paniculatum odora-
tum.

XIII. Gramen paniculatum odoratum: Radicibus candidis, geniculatis ſerpit: culmo eſt bicubitali geniculis paucis diſtincto folijs anguſtis, longiſſimis, paniculam ſuperantibus, in a- cumen faſtigiatis, ſuauem odorem ſpirantibus: cuius culmo panicula parua, leuiterque ſparſa, à pictore non rite expreſſa, inſidet. Apud Boruſſos prouenit, & à Regiomontanis gramen Mariæ dicitur, quod in faſciculos collectum, propter odoris fragrantiam veſtibus adijciunt, vt D. Vaſmarus, qui plantam transmiſit, perſcripſit.

XIV. Gramen ſyluaticum paniculatum altiſſimum: ex radice repente fibroſa, calami duorum triumve cubitorum exurgunt, qui paniculas paruas ſuſtinent; folijs eſt latis, cyperi æmulis. Hoc in ſyluis circa montem Belgardum prouenit, ex quo ruſtici chlamides paſtorales, & torques equis aratra trahentibus, conficiunt.

XV. Gramen paluſtre panicula ſpecioſa. Hoc ad bicubitalem altitudinem exurgit, calamo ſatis craſſo: folijs eſt paucis pedalibus latiuſculis, per marginem aſperiuſculis, quorum aliqua tubuli inſtar, calamum media ex parte ambiunt: panicula eſt iubata ſeſquipalmari, ex elegantiſſimis, paruis & ſubrotundis laminellis compoſita. In humidis circa Patauium legimus: & in Haſſiæ ſtagnis reperiri intelleximus.

XVI. Gramen paluſtre paniculatum minus. Ex radice craſſa, fibris albicantibus, durioribus donata, calamus rotundus, ſtriatus, cubitum ſuperans exurgit, quem folia pallide virentia, latiuſcula pedalia, ſubaſpera, inueſtiunt: panicula palmaris eſt, rara, ex locuſtis albicantibus; ariſtis oblongis armatis, compoſita. Hoc in dumetis humidis circa montem Crentzacenſem prouenit: at in vdis Michelfeldenſibus, altius exurgit.

XVII. Gramen maritimum fluitans cornutum. Ex radice exili capillata, culmus tenuiſſimus, geniculatus, cubito longior producitur: ex quolibet geniculo, folia iuncea, communiter bina, culmum baſi lata, inſtar veſicæ, ambientia, in latus ſparguntur, indeque cauliculus vnus aut alter educitur, & tandem in capitulum membraneum finit, quod in foliola bina, terna, rarius quaterna, anguſtiſſima, in latus reflexa, & cornuta deſinit. Tota planta, ſtagnis Monſpelienſibus mari finitimis, innatat.

XVIII. Gra-

Gramen cristatum.

XVIII. Gramen ſpica criſtata læui, vel gramen criſtatum. Radicum capillamentis plurimis oblongis albicantibus abundat, quæ in vnum veluti ceſpitem coeuntia deorſum repunt: culmis eſt pluribus ſequicubitalibus, geniculis paucis donatis: folijs breuibus anguſtis, & circa caulem paucis, vncias quatuor vel quinque longis: ſpicam habet tenuem oblongam, pallide virentem, quę galli criſtas plurimas, vel ſemen capitis gallinacei dictæ plantæ refert, cuius nomine criſtatum in Phytopinace appellare placuit: quod nomen & D. Lobelius in Aduer. parte alt. probauit, gramen criſtatum Caſ. Bauhini nominans. Prouenit in prato infra patibulum, aliquando ad mœnia Baſilienſia.

Idem, ſed ſpica elegantiore & denſiore, in monte Waſſerfall & Monſpeſſuli obſeruauimus: ſimile ei ex Anglia D. Lobelius, multis annis poſt, miſit.

XIX. Gramen ſpica criſtata ſubhirſutum. Hoc à priore differt, radicum capillamentis rufeſcentibus, culmis tenuioribus, parte inferiore leui lanugine aſperſis & humilioribus: folijs longioribus: ſpica candicante, minus compacta, nec ita eleganter criſtam exprimente: quod in dumetis circa Cliben copioſe prouenit.

XX. Gramen ſpicatum anguſtifolium montanum. Hoc à gramine caryophyllato pratenſi differt folijs, q̃ anguſtiſſima; cauliculis, qui in hoc tenuiſſimi, plures & longiores: & loco, cum hoc ſolum in montoſis, Maio menſe florens, proueniat.

XXI. Gramen ſyluaticum anguſtifolium ſpica alba. Ex radice rufa, tranſuerſa, fibræ capillares deſcendunt, & folia plura, capillacea, palmaria, etiam breuiora, rarius longiora exurgunt, vna cum culmis tenuiſſimis, ipſis folijs plerumq; breuioribus, quibus ſpica vt plurimum ſimplex, candida, exiguis ariſtis donata, vnciam vix ſuperans, inſidet: quod in ſyluis humidis Huningenſium reperitur.

GRAMEN

Gramen ſpicatum folio aſpero.

Gramen caryophyllatum montanum ſpica varia.

GRAMEN ſpicatum folio aſpero, in hiſtoria Lugdunenſi, nomine graminis ſpicati Dalechampij proponitur, cuius figuram perfectam adponere placuit.

XXII. GRAMEN caryophyllatum nemoroſum ſpica multiplici. Radice eſt ex fibris capillaceis rufeſcentibus compoſita, ex qua, tanquam ex ceſpite, folia ſemipalmaria, etiam breuiora, Vetonicæ caryophyllatæ ſimilia, prodeunt: inter quæ culmi quam plurimi capillacei, nudi, folia aliquando ſuperantes, ſpicas multas breuiſſimas & rufeſcentes ſuſtinentes, exurgunt. Hoc in vmbroſis & humidis ad Birſam & Wieſam reperitur. Huic non multum diſſimile, ſed radice magis geniculata, in via Richana ad ſepes ad ſiniſtram reperitur.

XXIII. GRAMEN caryophyllatum montanum ſpica varia: Radicibus eſt paruis, fibroſis, oblongis, nigricantibus, ex quibus inſtar ceſpitis folia, aliquando palmum longa, anguſta, vt in gramine ſpicato caryophyllatæ folijs, prodeunt: inter quæ culmi plures, tenues, folijs nudi, in ſummitate ſpicam modo diuulſam, modo compactam ſuſtinentes. In noſtræ vrbi vicinis collibus reperitur.

XXIV. GRAMEN ſpicatum folijs & ſpicis hirſutis mollib. Radice eſt arundinacea tranſuerſim repente, paucis fibris capillata, ex qua culmi molles cubitum ſuperantes, folijs oblongis, anguſtis, ſpicas ſuperantibus, & molli lanugine aſperſis, quaſi per tubulos tranſeuntes, exurgunt: quorum ſummo ſpica anguſta, vncias duas longa, mollis, modo ſimplex, modo gemina, rarius triplex, alternatim diſpoſita, inſidet. Hoc in arenoſis ad Birſam reperitur.

Gramen typhoides maximum ſpica longiſſima.

Gramen alopecuroides, ſpica aſpera.

XXV. Gramen typhoides maximum ſpica longiſſima. Ex radice parua, nodoſa, cui fibræ exiguæ & plurimæ adnatæ, culmus exurgit rectus, ſeſquicubitalis, internodijs rarioribus diſtinctus, qui in ſpicam rectam, teretem, palmarem, vireſcentem in maturitate albicantem, tactu mollem, deſinit, vtriculis ariſtas oblongiuſculas & copioſas exhibentibus. Inter fruteta circa Gæppingam Ducatus Wirtembergici primum, dein non longe Baſilea; in ſepibus agrorum inter Michelfelden & Huningen, & in ſalycetis Michelfeldæ legimus.

XXVI. Gramen phalaroides minus, ſiue Hiſpanicum: hoc folijs eſt oblongis, anguſtis, viridibus, quorum vnum vel alterum, culmos cubitales, tenues, tubi inſtar cingit: in culmorum ſummo ſpica Phalaridi ſimilis, ſed anguſtior, vncias tres longa, inſidet: nec radicem, nec ſemen vidimus: & nomine Phalaroidis alterius Hiſpaniæ, D. Gillenius, tranſmiſit.

XXVII. Gramen phalaroides ſpica molli, ſiue Germanicum: culmo eſt cubitali, prioris craſſiore, vno alterove geniculo diſtincto: folio vno vel altero, eoque breui, culmum ambiente, cuius ſummo, ſpica biuncialis, prioris anguſtior, cinericei coloris, ſplendens & mollis inſidet. Hoc Vlmenſes, apud quod prouenit, à colore, Onocordon appellare, intelleximus.

Gramen alopecuroides, ſpica aſpera, nomine Graminis echinati apud Lugdunenſem deſcribitur, quare ſolum figuram meliorem addere voluimus.

XXVIII. Gramen tomentoſum alpinum & minus. Ex radice parua inutili, calamus raro dodrantem ſuperans, folijs duobus tribuſve veſtitus

exurgit

exurgit, cuius summitati pappus subrotundus insidet. Prouenit in Heluetia, in D. Bernhardi monte minore ad lacum: ex Rhoetia D. Burserus attulit.

XXIX. Gramen sparteum Basiliense, siue capillaceo folio maius. Ex radice fibrosa, culmi plures exurgũt, qui statim in folia capilli instar angustissima, in acumen molle fastigiata, palmum, sæpe pedem altiora, absumuntur: nec paniculam, nec spicã obseruauimus. Tota planta insigniter viret, & ex multis plantis simul iunctis cespes constituitur: in paludibus Michelfeldæ prouenit: vti mihi anno præterito M. Hagenbachius, vna cum alijs Graminibus plurimis, ostendit.

XXX. Gramen sparteum Hollandicum, siue capillaceo folio minus. Hoc pro radice fibellas tenuissimas albas habet: folia copiosa, capillacea, pallida trium quatuorve vnciarum, inter quæ culmi tenuissimi, palmo altiores, vno alterove internodio donati & pene nudi: efferuntur, qui paniculam pallidam diuulsam sustinent: & communiter plures cespitem constituunt. Nomine Sparti Hollandici ex sylua Hagana D. Weckerlinus misit.

XXXI. Gramen sparteum Monspeliacum capillaceo folio minimum: Radicem habet ex fibris albis, oblongis, capillaceis compositam: folia capillacea, vncialia: culmos tenuissimos, nudos, trium quatuorve vnciarum: paniculas paruas ex locustis minimis compositas & per maturitatem rufescentes: quod Monspessuli in agris æstiuo tempore reperitur.

XXXII. Gramen sparteum setas equinas referens. Hoc album est, & ex radice alba setarum instar, folia cubitorũ quatuor longa producit, quæ forma, & tenuitate, & robore, caudam equinam, eiusq; setas referunt: ex quibus Iauæ insulæ incolæ, tapetia texunt. Cuius forte mentio fit in C. Clusij curis posterioribus, sub Herba, Sparto Hispanico non absimili.

Sic ex Insula Virginea, arboris cuiusdam cortex candidissimus, in pili tenuitatem diuisus adfertur, è quo incolæ pannos texunt: hunc corticem à D. Gillenio, Gramen vero à D. Saltzmanno accepimus.

XXXIII. Gramen sparteum variegatum: hoc folijs est quatuor vel quinq; vnciarum, rotundis, variegatis, quorum alternatim pars vna viret, altera rubet: quod primo vere in Franckenhusijs montibus copiose reperiri, D. Iungermannus anno 1602. scripsit, & colorem cultura mutare monuit, spartiq; nomine, solum folia, misit.

XXXIV. Gramen foliolis iunceis breuibus maius, radice nigra. Ex radice capillata, nigra, folia iuncea, rarius duas tresve vncias superantia, prodeunt: inter quæ culmus tenuissimus, pedalis, læuis, cuius summo glumi minimi, quemadmodum in gramine exili duriore alternatim dispositi sunt: ad mœnia vrbis nostræ legimus.

XXXV. Gramen palustre iunceum racemoso semine: folijs est paucis iunceis, culmo cubitali, ex cuius summitate, inter bina foliola, veluti racemus paruus propendet: in aquosis circa Francofurtum ad Oderam D. Fleisserus collegit, & anno 1605. communicauit.

Gramen iunceum folio articulato aquaticum.

Gramen iunceum folio articulato cum vtriculis.

GRAMEN iunceum folio articulato aquaticum: etsi pro aquatico altero à Lobelio, aquatico à Tabernæmontano pingatur; verum cum foliorum articuli non exprimantur, nouam pro Theatro nostro sculptam, addere visum fuit: & cum post fœnisecium, caulis palmaris exurgat, cui raro capitula corymbacea insident, sed vtriculi vnciales paleacei, in capillamenta fissi, modo virides, modo purpurascentes; idcirco figura exprimi curauimus.

XXXVI. GRA-

Gramen montanum iunceum capite squamoso.

XXXVI. GRAMEN montanum iunceum capite squamoso: Radice est parua, fibrosa, circa quam folia bina, ternave semipalmaria: culmus iunceus, læuis, enodis & nudus, pedem superans: cuius summo capitulum instar Phalaridis squamosum in apicem desinens, ex albo leuiter rufescens, insidet, cui vtrinque foliolum rigidum subijcitur, quorum longius, vnciam superans, deorsum vergit, alterum quod triplò breuius, recta effertur. In Baldi montis summitatibus legimus.

XXXVII. GRAMEN iunceum minimũ capitulo squamoso: Radiculę capillares sunt, folia pauca capillacea, vnciarum fere duarum, inter q̃ culmi vnciarum quatuor vel quinque exurgunt, in quorum fere summo capitulum vnicum minutissimũ squamosum rufescens, cui culmi apex supereminet. In aquosis circa Altorffium Noricorum, vnde D. Doldius misit: & Francofurti ad Oderam, prouenit.

XXXVIII. GRAMEN iunceum minimum alterum: à priore differt potissimum capitulis, quæ & summo cauliculo insident, & squamosa non sunt: in fossis Patauinis, aqua defluxa, reperitur.

XXXIX. GRAMEN iunceum minimum maritimum. Tota planta dodrantem non superat, cespiti similis, ex cuius singulis radiculis, singuli cauliculi exurgunt, foliolis capillaceis paucis cincti, qui exiguis vtriculis donantur: hoc in Zeclandiæ maritimis ad oppidum Gous, D. Gillenius collegit & transmisit.

XL. GRAMEN cyperoides latifolium spica spadiceo viridi maius: Radice est oblonga multiplici, rufa mire capillata, caulibus triangulis, cubito minoribus: folijs arundinaceis, pedalibus, & quam in vulgari angustioribus: spicis ternis, quaternis, rarius quinis, alternatim succedentibus, angustis, trium quatuorve vnciarum longis, coloris spadiceo-viridis, quarum primæ semper folium oblongum angustissimum subiicitur. Hoc in humidis ad Sellam nouam Monspessuli primum vidimus: dein ex Lusatia, à D. Franco Graminis Sprawaldensis nomine accepimus.

XLI. GRAMEN cyperoides angustifolium spica spadiceo-viridi minus: Radice est breuiore, lignosiore, parum fibrosa, & rufa: caule triangulo, pedali: folijs angustis, duris, semipalmaribus, in acutiē desinentibus: spicis aliquot angustissimis, oblongis, spadiceo-viridibus, alternatim dispositis, & pediculis longis capillaceis insidentibus, quod Aprili mense circa Birsam reperitur. Aliquando tamen altius exurgit.

XLII. GRAMEN cyperoides spica pendula longiore & angustiore. Caule est cubitali, angulo so, striato, folijs oblongis, angustis, basi oblonga, caulem instar tubi vestientibus, ex quo veluti tubo, spicæ singulæ, vncias quatuor vel sex longæ, angustæ, prodeunt & propendent; ipsum vero folium cuilibet spicæ subiectum, oblongum est. Hoc locis humidis circa Thermas Apponenses Patauinorum crescit.

XLIII. GRAMEN cyperoides spicis minoribus minusque compactis. Ex radice fibrosa, lignosa tamen, folia prodeunt angusta, graminea palmum longa, inter quæ caulis sesquicubitalis, triquetrus, subasper, & magna ex parte nudus exur-

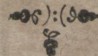
git: in cuius summo, spica parua diuulsa, & quasi aculeata consistit, quæ semina oblonga, subnigra, in aculeatum cuspidem desinentia, continet.

Huius tres differentias notauimus: 1. est latioribus & longioribus folijs, spicis maioribus, & ad riuulum molendinarium vrbis nostræ trans Rhenum reperitur. 2. à priore rarioribus & minoribus spicis differt, & in via Riehana ad sepes crescit. 3. folijs est angustioribus, breuioribus, spicis inter duas priores medijs, quod Patauij locis humidis anno 1578. collegimus, & cum D. Guilandino ostendissemus, Ischæmon Plinij censuit, quod non probamus: idem sed per omnia minus anno 1579. Monspessuli in humidis inuenimus, quod gramen cyperoides nominabant.

XLIV. Gramen arundinaceum plumosum album. Radice & folijs est arundinaceis, & in arundinis altitudinem excrescit: caule anguloso albo, paniculam arundinaceam, ramosam, palmarem, albam, mollem, splendentem, instar serici albi sustinet. Non longe Monspelio, circa Perault & Magolanam reperitur.

XLV. Gramen nemorosum paniculis albis capillaceo folio: cespitis instar gramen hoc existit, quod ex radicibus capillaceis, folia copiosa, viridia, pilis tenuissimis similia, pedem longa, emittit: inter quæ culmi tenues, geniculati, cubitales, aliquando sesquicubitales, pene nudi, in paniculam rariorem albicantem, palmo minorem, ex glumis paruis aristis donatis compositam, abeunt: in Querceto non longe Michelfelda copiose prouenit.

XLVI. Gramen holosteum alpinum minimum: Tota plantula vncias tres non superat, folijs capillaceis vncialibus, cuius culmis capitula paleacea insident, copiose in Heluetia, in S. Bernhardi monte minore, prouenit.

Graminis

Gramen hirsutum latifolium minus iuncea panicula.

Gramen hirsutum capitulis psyllij.

GRAMINIS hirsuti differentiæ sunt plures: est latifolium maius ab alijs descriptum: est minus iuncea panicula, magnitudine potissimum à priore differens, cuius figura adposita: est & capitulis psyllij, quod exile hirsutum cyperoides Lobelio dicitur, cuius hic exactior figura exhibetur, est denique hirsutum angustifolium maius hic descriptum, & minus, quod gramen Leucanthemon in histor. Lugdun. dicitur.

XLVII. GRA-

Gramen hirſutum anguſtifolium maius.

Gramen ſpica ſubrotunda echinata.

XLVII. Gramen hirſutum anguſtifolium maius. Ex radice exigua fibroſa, rufeſcente, culmus vnicus, cubito altior, vt plurimum læuis, exurgit, in cuius ſummitate panicula alba, mollis, leuiter ſparſa, ex multis laminulis compoſita, in quarum qualibet ſemina minuta, ſubnigra & ſubrotunda: folijs eſt paucis, anguſtis, palmaribus & villoſis (ſculptor in pilis exprimendis lapſus eſt) aliquot culmum cingentibus: ipſi vero paniculæ, vtrinque folium tenuiſſimum ſubijcitur, quorum alterum panniculam ſuperat, alterum non adæquat. Prouenit in noſtris paludoſis pratis Michelfeldenſibus.

XLVIII. Gramen ſpica ſubrotunda echinata, vel gramen echinato capitulo. Radice eſt capillacea, alba, folijs paucis anguſtis, tactu ſubaſperis, duarum, triumve vnciarum, inter quę culmi feſtucarum inſtar læues, vno alterove folio cincti, prodeunt: & quidem terni, vel quaterni, ſed altitudine inæquales, alter enim duarum, alter trium quatuorve: alter ſex vnciarum: quibus ſingulis capitulum vnicum, inſtar tribuli echinatum & ſpinoſum, inſidet: flores & ſemina non obſeruauimus.

Hoc locis ſterilibus circa Monſpelium creſcit: idem ſed maius ex Hiſpania D. Albinus attulit, quod videtur clariſſ. Columnæ, gramẽ echinatum tribuloides appellaſſe.

XLIX. Gramen ſpica plana echinata. Plantula palmaris eſt radicula ex fibellis albis compoſita,

ſita ex qua foliola capillacea, pauca, vnciam longa, & feſtuca tenuiſſima, prodeunt: ſpicam habet vncialem, planam, quæ ex vtriculis minutiſſimis ariſtas acutas emittit: ex Hiſpania D. Albinus attulit.

L. GRAMEN montanum panicula miliacea ſparſa. Ex radice fibroſa rufeſcente, folia pauca, anguſta, vncias quatuor vel quinque longa, vna cum culmo tenuiſſimo cubitali, vno alterove folio veſtito, exurgunt, in cuius ſummo panicula ſparſa, ex locuſtis minutiſſimis compoſita: in monte Crentzacenſi prouenit.

LI. GRAMEN arundinaceum panicula miliacea: Ex radicibus fibroſis albis, vnus & alter culmus cubitalis exurgit, quem parte inferiore folia arundinacea vnciarum trium cingunt ad partem ſupernam duobus nodis diſtinctam, folia duo anguſtiora, longioraque veſtiunt: in cuius ſummo panicula trium vnciarum, milij paniculæ ſimilis: in agris Patauinis reperitur, & à gramine miliaceo à Lobelio propoſito, plane diuerſum eſt.

LII. GRAMEN arundinaceum Sorghi panicula ſparſa. Hoc culmis eſt cauis, magna ex parte reclinatis, ita vt capillaribus radicibus terræ affigantur, qui folia (quę longiora & anguſtiora quam in priore) veluti per tubum tranſeunt, & in ſummo paniculam fere palmarem, ſparſam, paruis vtriculis donatam, ſuſtinent. Locus natalis memoria excidit.

Gramen latifolium ſpica triticea compacta.

Gramen anguſtifolium ſpica tritici muticæ ſimili.

LIII. GRAMEN latifolium ſpica triticea compacta: Culmo eſt ſeſquicubitali, vno altero ve geniculo diſtincto, folijs frumentaceis, pedalibus, ſpica triticea, palmari, lata, glumis acutis carente: Baſileæ, ad agrorum margines.

LIV. GRAMEN latifolium ſpica triticea diuulſa. Hoc à priore, ſpica potiſſimum differt, quæ in ſpicas diſtinctas & anguſtas diuulſa eſt, & ſibi inuicem alternatim in culmo ſubſequuntur, quarum vtriculi breuiſſimis ariſtis armantur: in Italia ad agrorum margines.

LV. GRAMEN anguſtifolium ſpica triticea cõpacta: Hoc folijs eſt anguſtioribus, ſeſquipalmaribus rigidis, acuminatis & albicantibus: culmo læui rotundo, ſtriato, ſeſquicubitali: ſpicis palmaribus, compactis: vtriculis rigidis & acuminatis. Baſileæ, ad ſepes locis aridioribus extra portam Blaſianam.

LVI. GRAMEN anguſtifolium, ſpica tritici muticæ ſimili. Radicibus oblongis, geniculatis, nodoſis candidis ſerpit: culmis eſt ſeſquicubitalibus, rotundis: folijs iunceis, oblongis, duris, in acumen faſtigiatis: ſpica oblonga triticea, ei Trotico, quod alijs ſpica mutica dicitur ſimili: glumis paucis, oblongis, ariſtis carentibus. Locis arenoſis circa Baſileam, vt ad Cliben prouenit. Weitzengraß appellare lubet, quod in Phytopinace ſub gramine arũdinaceo ſpica triticea poſuimus, & Lobelius in Catalogo Graminum, quem aduerſ. p. 2. addidit, gramen frumentarium, ſegetaleue triticeum, ſiue triticea ſpica Caſ. Bauhin. nominat.

LVII. GRAMEN ſpica ſecatina: ipſi Secati ſimilimum: calamo eſt tricubitali, læui, geniculato & pallente: folijs paucis longiuſculis: ſpica vncias quatuor longa, oblongis ariſtis armata: quod Baſileæ, in agris frumentaceis frequenter reperitur.

Gramen ſpica brizæ maius.

Gramen maritimum panicula lobiacea.

LVIII. GRA-

LVIII. Gramen ſpica brizæ maius. Radicibus & culmis eſt frumentaceis, folijs anguſtis, ſpicis palmaribus, multiplicibus, vtriculis ariſtis breuibus armatis, floſculis, vt in tritico, luteolis: Tota planta ad viri altitudinem aſſurgit, & apud nos locis accliuibus ad Rheni ripam, & ad montis Crentzacenſis aſcenſum prouenit.

LIX. Gramen ſpica brizæ minus: Tota planta palma minor eſt, radice exili, fibroſa, foliolis ad radicem breuibus, mollibus, caneſcentibus, ſpica vnciali, q̃ modo ſimplex, modo gemina & terna, vtriculis ariſtis armatis: in agris Monſpelienſ. D. Saltzmannus legit.

LX. Gramen loliaceum latifolium ſpica anguſtiore: Ex radice alba, arundinacea, fibroſa, culmi aliquot bicubitales exurgunt, folijs paucis, latiuſculis, oblongis cincti, quorum ſummo ſpica anguſta, vncias quatuor vel quinq; longa, Phœnici vel Hordeo marino ſimilis. Baſileæ circa Cliben, longioribus & breuioribus folijs varians, reperitur.

LXI. Gramen loliaceum minus, ſpica ſimplici: Ex radice capillacea, cauliculi plures, rotundi, duri duarum vnciarum, & ẽt ſemipalmares, folijs paucis, anguſtis & breuibus cincti, exurgunt, quib. ſpica duarum vnciarum, anguſta, lolio ſimilis, inſidet: in agris Monſpelienſibus frequens eſt.

LXII. Gramen loliaceũ minus ſupinum ſpica multiplici. Hoc maiori ex parte repit, & cauliculis eſt multis, vnciarum quatuor, folijs paucis, & ſpica multiplici, cuius vtriculis ſemen paruũ oblongiuſculũ includitur. & hoc apud Mõſpelienſ. ꝓuenit.

LXIII. Gramen maritimum panicula loliacea. Ex radicibus capillaceis, cauliculi plures, rotundi, recurui, altitudine impares, palmo inferiores geniculati, folijs paucis, anguſtis, oblongis cincti, exurgunt, paniculã loliaceam, triũ quatuorve vnciarũ, ſed ramoſam, ſuſtinẽtes: locis maritimis circa Mõſpelium, vnde D. Saltzmannus attulit, prouenit.

LXIV. Festvca graminea glumis vacuis. Ex radicib. fibroſis ſimul iũctis, culmi aliquot geniculati, pedales, ad radicẽ lanugine pubeſcentes, folijs anguſtis, paucis donati exurgunt, qui glumos plurimos, læues & vacuos, filamentis tenuiſſimis adpendentes, partim virides, partim ſpadiceos, ariſtis oblongis donatos, ſuſtinent: hęc apud nos in tectis & muris creſcit: & cum glumi longis filamentis adpenſi ſint, facile à quouis vẽto agitati, tremũt, hinc Monſpelienſibus gramen tremulum dicitur.

Hęc aliquãdo, apud eoſdem, glumis pauciorib. & ariſtis longioribus & recuruis in agris reperitur. & feſtuca graminea ariſtis incuruis, nominari põt.

LXV. Festvca graminea effuſa iuba. Hæc altius exurgit, caule viridi & rotũdo, qui in iubam pedalis longitudinis effunditur, cui⁹ glumi anguſtiores & longiores, breuibus ariſtis cincti, pediculis capillaceis, oblongis inſident, qui per maturitatem albicant: inter ſegetes reperitur.

LXVI. Festvca iunceo folio. Ex radice parua, fibroſa alba, folia pauca, iuncea, ſemicubitum longa, vt & culmus rotundus, cubitalis exurgit, qui in paniculam auenaceam, ſed anguſtiorẽ, albam, anguſtam, deſinit, quæ ex oblongo folliculo (à folio conſtituto) paniculam longe ſuperante, prodit: cuius glumi rari, ariſtis longiſſimis & argenteis donantur. In Valeſia ad paludem vrbis Sedunenſ. copioſe prouenit, vnde D. Burſerus nobis attulit.

LXVII. Festvca iũceo folio ſpica gemina. Hęc culmo eſt ſeſquicubitali, rotundo, geniculato & ramoſo, cuius ſummitati ſpicæ, vix vnciam longæ, molles, rufeſcentes, ariſtis oblongis armatæ, Iſchęmo gramini villoſo ſimiles, inſident, & ſemper duę ſimul, vni oblongo pediculo inſidentes, iunguntur: folia habet iuncea, longa, inordinate diſpoſita: locus natalis excidit.

LXVIII. Festvca pratẽſis lanuginoſa: ex radice capillacea, rufeſcẽte, folia multa, anguſta, pedalia, vna cum culmis tenuibus, bipedalibus, foliaceis, molli & pauca lanugine (culmi potiſſimũ) aſperſit, exurgunt: ſpica eſt oblonga, anguſta, ex glumis oblongis, ariſtis donatis compoſita; & quaſi in paniculam paruam expanſa. Baſileæ paſſim in pratis.

LXIX. Festvca dumetorum. Ex radice capillacea nigricante, culmi plures geniculis diſtincti, pauciſſimis pilis aſperſis, duorum triumve cubitorum, folijs oblongis, anguſtis cincti, exurgunt, in quorum ſummo ſpica oblonga, locuſtis raris, oblongis, cauli proximis, & ariſtis armatis conſtans: Iulio menſe, in dumetis circa Birſam, verumetiam in vepribus, locis ſiccioribus, prouenit.

LXX. Festvca dumetorum anguſtiſſimis & piloſis folijs: Radix eſt albicãs, ex durioribus fibris compoſita: ex qua calami aliquot tenues, vno alterove geniculo diſtincti & pene nudi, exurgunt: folia ſunt breuia anguſtiſſima, læui molliq; lanugine hirſuta: calamorum ſummitati veluti panicula, ex ſpicis pluribus cõpoſita, quarũ q̃libet capillaceo pediculo inſidet, multis glumis ariſtatis & candicantib. conſtãs: prouenit in dumetis circa Cliben.

Gramen montanum auenaceum locustis rubris.

Gramen auenaceum lanuginosum glumis rarioribus.

LXXI. GRAMEN montanum auenaceum locustis rubris: Ex radice tenui, repente, alba, fibris capillaribus vtrinq; donata, culmus simplex, læuis, pene cubitalis (rarius ex vna radice plures exurgunt) circa radicem purpurascens, qui quasi in spicam tenuem desinit, cuius glumi vt plurimum ab vna parte siti sunt, & foris ex nigro purpurascunt, intusque albi sunt, in quorum medio vtriculus paruus, candidus, pedicello donatus, semen minutum continet: folijs donatus paucis, angustis, acuminatis, circa radicem breuibus, at circa culmum, quem duo triaue cingunt, longioribus, communiter spicam superantibus. Iulio & Augusto, hinc inde in montosis & vmbrosis, vt circa arcem Richenstein, in monte Muteto Basileensium, & monte Crentzacensi reperitur.

LXXII. GRAMEN auenaceum lanuginosum glumis rarioribus. Ex radice fibrosa, folia iuncea oblonga, & culmi plures, iuncei, cubitum superantes, paucis folijs donati, exurgunt, in quorum summo glumi rariores, albi, lanuginosi, vtriculum continentes, quibus semen nigrum, splendens, inclusum est: locis asperis circa Monspelium prouenit: diuersum est à Gramine montano auenæ semine Clusij.

LXXIII. GRA-

Gramen glumis varijs.

Iuncus acutus capitulis Sorghi.

LXXIII. GRAMEN glumis varijs: Ex radice crassa, membrana alba rugosa intecta, caules bini, ternive, pedales, fragiles, læues exurgunt, quorum summo spicæ similis panicula vncialis, ex glumis varij coloris, insidet: folia plura ad radicem angusta, palmaria, saturate virentia: locis montosis circa Montembelgardum prouenit, vnde à fratre p.m. accepimus.

DE IVNCO.

CAPVT II.

IVNCI differentias viginti quatuor in Theatro propositurі, paucas hic apponemus: præmissa figura Iunci acuti capitulis Sorghi, qui Iuncus maritimus primus, aduersariorum auctoribus & Iuncus rotundus alter, Cæsalpino dicitur: cum huius figura à nullo fuerit expressa.

Iuncus acutus maritimus caule triangulo.

Iuncus acumine reflexo trifidus.

I. IVNCVS acutus maritimus caule triangulo: Radice est repente, fibrosa, à qua aliæ radiculæ, prioribus exiccatis, nascuntur: hinc caules, quos ad radicem breuia folia cingunt, pedales, trianguli exurgunt & in extremitatem pungentem desinunt, infra quem à latere floccus racemosus, rufescens exit. Hic in litore Veneto, & à Perault via qua Monspelio ad mare itur, prouenit: & ad Danubium Lintzij D. Burserus legit.

II. IVNCVS exiguus montanus mucrone carens. Radice est pusilla, nigra, capillacea, cauliculo quatuor vel quinq; vnciarum, cuius summo capitulum paruum, ex fusco purpurascens, quadrifidũ, in exiguum rigidiusculum filamentum abiens, insidet: foliola ad cauliculi principium tria, iuncea, vnciam longa: in Taurero Rastadiensi, D. Burserus eruit.

III. IVNCELLVS inutilis, siue Chamæschænos: hic radice est fibrosa, & pro plantæ magnitudine, cum vnciam vix superet, satis crassa, folijs est tribus quatuorve iunceis. Tiguri prope lacum Felinum, Maio mense. Ioan. Bauhinus p.m. collegit, & à C. Gesnero, ipsi Chamæschænos nominatus fuit.

IV. IVNCVS acumine reflexo alter: caule est sesquicubitali, rotũdo, læui, aphyllo, panicula vmbellæ simili: atrosplendente, pediculo carente, filamentis cæruleis, vt in Aphyllonthe, donata, quam caulis duarum triumve vnciarum, acutus, sed mollis, parumq; reflexus superat: in Prouincia Galliæ prouenit.

V. IVNCVS acumine reflexo trifidus: Ex radice nigra, geniculata & fibrosa, iunci plures, tenues, palmum superantes exurgunt; qui in summo in tres, rarius quatuor stylos, tenuissimos, trium quatuorve

tuorve vnciarum, diuiduntur, in quorum summitatibus, post iunci diuisionem, paniculæ paruæ locatæ sunt. In monte Fracto Lucernatum, in Pyræneis & montibus Morauiæ prouenit.

Iuncus alpinus capitulo lanuginoso.

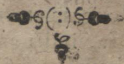

VI. Iuncellus capitulis equiseti fluitans: Ex radiculis capillaceis, iuncus recuruus tenuissimus prodit, qui in plures iuncellos duarum triumve vnciarum subdiuiditur, quorum aliqui erecti, aliqui reflexi, capitulum minimum sustinent; & iuncellis singulis foliolum tenue capillo ceu adponitur. In aquosis Angliæ fluitat, vnde D. Gillenius attulit.

VII. Iuncus alpinus capitulo lanuginoso: Radice est subnigra, tenui, fibrosa, ex qua aliorum iuncorum more, loco foliorum, quasi styli tenues, recti, rotundi, & quidem plurimi, in læue acumen vergentes, longitudine dispari, quorum longissimi, vix palmares sunt, & ad radicem rufescunt: & subhirsuti sunt: inter quas caulis vnicus, strictus, ad spithamæ, plus minusve, altitudinem exurgit, cui capitulum vnicum, oblongum, molle, lanuginosum, haud multum leporum caudæ dissimile, insidet: cuius nomine σχοινολάγουρον in Phytopinace appellauimus: in montosis Harcyniæ prouenit, ad acidulas, inter fontem acidum Ribelsaw & Griessbach, vbi Iulio mense Io. Bauhinus p.m. collegit, & nomine Iunci alpini cum cauda leporina misit.

VIII. Iuncus alpinus bombycinus: Ex radice aliorum iuncorum simili, folia iuncea exurgunt, inter quæ culmi plures tenuissimi, palmo minores, qui capitulum paruum, lanugine alba ornatum, sustinent. In montibus Morauiæ loco dicto Kessel, D. Fleisserus eruit, & communicauit.

IX. Iuncus floridus minor: Radice est candida, geniculata, fibris plurimis adhærentibus: caule palmari, folijs ternis, iunceis, oblongis, acutis, duobus caulem superantibus, cuius summo, singulis pediculis, qui quini sũt alternatim sibi succedentes, flores (quos non vidimus) insident, quos fructus gemini rotundi Orobi Cretici magnitudine sequuntur. In palustribus Heluetiæ circa cœnobium Eremitanorum, & in monte Fracto ad lacum Pilati Lucernatum, D. Burserus obseruauit.

Cyperus rotundus inodorus Germanicus.

DE CYPERO.

CAPVT III.

CYPERVS longus inodorus ſyluaticus: Radices habet oblongas, geniculatas, rufeſcentes, folia plura, palmaria, viridia, anguſta, ſubaſpera, ad principium membrana rufeſcente ſimul veſtita: caulem hactenus nullum obſeruauimus, in ſyluoſis, montoſis, humidis, vt in monte noſtro Muteto, prouenit.

CYPERVS rotundus inodorus Germanicus, ſub aquatico ſeptentrionalium à Lobelio deſcriptus, cum non recte ſculptus ſit, figuram exhibere debuimus.

DE SPARGANIO.

CAPVT IV.

SPARGANIVM minimum: plantula eſt vnciarum quatuor; nam radicula ex fibellis oblongis componitur, vnde cauliculus vnciarum duarum effertur, & in capitulum exiguum ſubrotundum, cui aliud minus inſidet, herbacei coloris & formæ, quemadmodum in ſparganio maiore, deſinit: circa quem folia vtrinque quaterna, vel quina, anguſta, caulicum ſuperantia. Plantulam hanc D. Furerus, anno 1617. tranſmiſit, his aſſcriptis: Sparganium minimum & ſemeſtrale, Northuſij in lacunis quibuſdam cœnoſis, quarum partes ſuperiores per æſtatem exiccantur.

DE EQVISETO.

CAPVT V.

I. EQVISETVM paluſtre linariæ ſcopariæ folio: Ex radice repente geniculata, caulis rotundus, calami in modum inanis, geniculis diſtinctus, cubitoque altior aſſurgit: folijs ad genicula pluribus, linariæ vulgaris folijs latioribus, & linariæ ſcopariæ ſimilibus, viridibus, oblongis, fragilibus, ſubaſperiuſculis: iulos in cacumine non obſeruauimus, licet quandoque velut in ramos diuidatur. Baſileę, in paludibus Michelfeldenſibus, & etiam in riuulo iuxta patibulum, reperitur.

II. EQVISETVM paluſtre minus polyſtachiõ: Radice eſt repente, geniculis diſtincta, caule tenui, cubito minore, geniculis craſſioribus articulato, folijs, aut potius geniculatis cirris, ad articulum vtrinque ternis, vel quaternis, iunceis, palmaribus, quibus pene ſingulis minuta ſpica iuli inſtar inſidet: caulis vero iulum oblongum, minus compactum, floſculis pallidiſſime rubentibus donatum, ſuſtinet: in aquoſis Michelfeldenſibus.

III. EQVISETVM paluſtre tenuiſſimis & longiſſimis ſetis: Culmo eſt inani, bipedali, geniculis pixidatim cohærentibus articulato, cum cæteris conueniens, exceptis folijs, ſiue ſetis iunceis, longis, multoque tenuioribus: in paluſtribus Michelfeldenſium.

IV. EQVISETVM nudum minus variegatum Baſileenſe: Ex radice, parua nigra, tranſuerſa, nonnihil

nihil capillata, cauliculi plures, inæquales, rarissime pedales, communiter palmares, semipalmares & multo breuiores, striati, pallide virentes, geniculis parte inferna nigris, superne albidis, articulati: folijs carentes, & caui: in quorum summitatibus capitulum breuissimum iuli instar insidet, quod à corona alba, ex octo, nouem, etiam duodecim foliolis acutis composita, sustentatur: & quando pedibus calcatur, crepitat. Prouenit ad ripam Rheni, iuxta locum die Baar dictum. An Gesnerus libello de stirpium collectione, hoc intellexit? dum inquit: Hipparis lacustris quædam, folijs mansu arenosis, in fine Iulij floret, vti puto: plura non habet.

Equisetum fœtidum sub aqua repens.

V. EQVISETVM fœtidum sub aqua repens: Radice est fibrosa, caulibus tenuissimis, rotundis, per obliquum, vt Saccharum penidium, striatis, geniculatis, fragilibus per terram sparsis, quandoq; cubitalibus, in plures cauliculos brachiatis, folijs aliquot breuibus, in breues apices distinctis, ad genicula iunctis. Tota planta fragilis, quæ aquis cœnosis dũ innatat viridis est, at extracta & exiccata, incana & friabilis, ita vt non solum digitis in puluerẽ comminui possit sed sponte in puluerem abeat. Odoris est lutosi & sulphurei. Solum in aquis cænosis demersum reperitur, quod primum Patauij in fossis Thermarum Aponitarum: dein non longe Lucerna: tum Basileæ cis pontem Birsæ, Michelfeldæ & Hunnigæ, in fossis obseruauimus.

DE ARVNDINE SIVE CALAMO.

CAPVT VI.

I. CALAMVS aromaticus Syriacus: Ex radice inutili, trium, quatuorve vnciarum longa, summo capite nonnihil extuberante & in paucas fibras desinente, caulis (modo vnus, modo plures) fere bicubitalis, rectus, rotundus, læuis, fragilis, multis geniculis distinctus, exurgit qui intus cauus, spongiosus & membranula (quasi tela alba subtensa) vti harundines præditus, qui assulatim frangitur, & in plures ramos diuiditur, hiq; in tenuissimos subdiuiduntur, ad modum Ligustri Ægyptiaci Alpini, vel Lentisci Perauiani siue Molle Clusij: qui flores paruos, foliaceos, plurimos, singulis tenuissimis pedicellis insidentes, sustinent, ex quorum medio apex styli instar prodit. Folia pauca, semper bina ex aduerso ad singula genicula sita, caulem amplectuntur, vnciam lata, sesquiunciam longa, neruis aliquot per longum excurrentibus. Caulis sapore est aromatico, valde amaro, quo in Theriaca pro calamo vtimur. Huius caulis partem anno 1579. à D. Paludano ex Ægypto reduce, Patauij accepimus. Verum cum totam plantam à D. Doldio habeamus, breuem eius descriptionem (cum ab alijs non proponatur) adijcere lubuit.

II. ARVNDO Anglica folijs in summitate dissectis: Hæc folijs est cubitalibus, duarum triumve vnciarum latis, neruis aliquot, per folij longitudinem excurrentibus & eleuatis: folijs in summo in in duos, tres & quatuor apices diuisis: hanc D. Cargillus ex Anglia misit.

III. ARVNDO Indica latifolia flore luteo punctato: Ex radice nigricante, nodosa, & fibris crassioribus donata, alijsque nodis adnascentibus,

caules plures sesquicubitales, crassi, arūdinis instar nodosi, prodeunt, circa quos folia pallide virentia expansa, lata, in acumen desinentia, neruosa & tenuia: quæ, cum primo ante caulium exortum nascuntur, corniculorum chartaceorum modo conuoluta existunt. Cauli, flores, gladioli floribus forma similes, coloris lutei, punctis aspersis variegati, capitello hirsuto inhærent, quod flore delapso augetur, subasperum fit, & semen nigrum, subrotundum continet. Hæc vt omnibus sui partibus, ita & semine minor est, quam ea quæ florem minij coloris habet. Hanc in horto habemus, in olla colimus hyberno tempore in cellam reponimus, quæ primo vere plures caules, antiquis resectis profert, & Iulio mense floret.

DE SECALE.

CAPVT VII.

SECALE latifolia: Culmis exurgit candicantibus, rotundis, striatis, quibus spica palmum longa, crassa, aristis longissimis, & vt in vulgari tenuissimis denticulis exasperatis armata, insidet: folia habet cubitum longa, vnciam lata & per marginem leuiter exasperata: grana non vidimus: spicam & folia ex horto Nobiliss. Contareni, Senatoris Veneti, habemus.

LIBER SECVNDVS.

DE GLADIOLO.

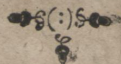
CAPVT I.

GLADIOLVS angusto gramineo folio: pro radice bulbum geminum habet, vnum alteri insidentem, caulem læuem, teretem, pedalem: folia bina ternave, graminea, angustissima, striata, mucronata, palmaria: flores ternos, quaternos, pallide rubentes, supra se inuicem ad caulis summum vtrinque, ex sex folijs oblongis commissi: quibus vt in cæteris, folliculi semen paleaceum continentes, sed minores, succedunt. Ex Hispania D. Albinus, in Muræna collectum attulit.

DE HYACINTHO.

CAPVT II.

HYACINTHVS minimus maritimus. Tota plāta vnciarum sex est: ex bulbulo paruo oblongo, cortice villoso tecto, cauliculi duo vel tres nudi, inter folia angustissima exurgunt, quibus capitula minuta, rotunda, sursum porrecta insident, flosculis minutis cæruleis, quibus veluti siliquæ oblongiusculæ, semen minutum continentes, succedunt: Monspessuli in litore maris anno 1595. D. Gallus collegit: eundem & loco eodem, sed vncias tres non superantem, D. Weckerlinus anno 1615. eruit, & communicauit.

DE NAR-

Narcissus angustifolius albus minor.

DE NARCISSO.

CAPVT III.

I. NARCISSVS angustifolius albus minor: Ex radice bulbosa, tunica subnigra tecta & paucis fibris capillata, folia bina vel terna oblonga, angusta, porracea exurgunt: inter quæ cauliculus palmaris, cuius summo bini flores, parui, albi, calice oblongo, angusto donati, insident: non longe Monspelio in saxosis & montosis reperitur.

II. PSEVDONARCISSVS gramineo folio, siue Leuconarcissus æstiuus: Ex radice, oblongum, angustum bulbum imitante, exiguis capillaceis fibris prædita, membrana fusca tecta, folia bina, croceis æmula, oblonga, exurgunt, quæ sæpe cauliculum superant, qui nudus, tenuis, trium, quatuor, quandoq; quinq; vnciarum, qui foliolis ternis, quaternis, breuissimis cinctus florem vnum stellatum, intrinsecus albicantem, extrinsecus venis purpurascentibus, variegatum, ex foliolis sex compositum, sustinet: in cuius medio caliculus breuissimus, in stylum abiens, quem staminula apicibus candidis donata, cingunt, cui capitulum triquetrum, semen continens succedit. In alpibus Heluetiorum & Rhætorum, vt monte Spligel & ad Thermas Fabarias, Iulio mense floret: sed & Augusti fine, in Taurero Austriæ monte, D. Burserus eruit.

DE ALLIO.

CAPVT IV.

I. ALLIVM iunci folium bicorne luteum: ex bulbo oblongo, capillaceo, tunica alba vestito, caulis rotundis, palmo altior, folijs iunceis duob. tribusve vestitus, exurgit, vmbellam paruam luteã sustinens, cuius flores singuli, filamentis oblongis insident, ex sex foliolis luteis compositi, in quorum medio staminula totidem, & in medio stylus, quibus capitula trigona, semen continentia, succedunt: ipsi vero vmbellæ, foliola duo angustissima quorum alterum communiter longius, in latus expansa, subijciuntur. Monspelio D. Saltzmannus attulit, & D. Burserus in Austria prope Stain & Baden, eruit.

II. ALLIVM montanum minus: ex radice parua, aliquantum nodosa & fibrosa, cauliculus vnus & alter tenuissimus, nudus, trium, quatuor, etiam sex vncias altus, inter folia oblonga, angusta, exurgit, qui capitulum minimum (quod apertum non vidimus) sustinet: in petra circa Oenipontem reperitur.

III. ALLIVM montanum radice oblonga: priori simile, sed caule altiore & folijs longioribus, capitulo rotundo pallide purpurascente, floribus ex foliolis sex, totidemque staminibus composito, non longe Monspelio, loco montoso, qui Hortus Dei dicitur, obseruauimus: quod forte Allium montanum siue Petroscorodon Gesneri in libro de Hortis.

Moly moſchatum capillaceo folio.

DE MOLY.

CAPVT V.

I. MOLY Affricanum vmbella purpuraſcente: ex radice bulboſa, caulis (modo vnus, modo plures) cubito altior, nudus & cauus, vna cum folijs aliquot latiuſculis, in acutum deſinentibus, palmaribus & etiam ſeſquipalmaribus, per marginem, inſtar graminis hirſuti, piloſis: vmbella, caulis ſummo inſidet, cuius flores communiter ex quinque foliolis, dilute purpuraſcentibus, pediculis oblongis & firmis inſident: quibus veſicula, duo triave ſemina nigra rotunda includens ſuccedit. Odore eſt Allij gratiore. Hoc Argentina à D. Meyero acceptum, in horto ab aliquot annis alimus.

II. MOLY moſchatum capillaceo folio: bulbo eſt paruo, oblongiuſculo, rufeſcente & veluti reticulato cortice tecto, ex quo cauliculus tenuis, palmaris, rariſſime pedalis emergit, circa quem folia iuncea vel potius capillacea, ſed ſine ordine, quæ modo vnciam, modo tres quatuorve vncias longa (quæ nimis lata in figura exprimuntur) cauliculi ſummo pedicelli quini, ſeni, ſepteni, veluti in vmbella diſpoſiti, à duobus exiguis foliolis ſuſtentati, inſident, quorum ſinguli floſculum ex ſex foliolis acutis compoſitum, obſcure albentem lineis fuſcis per medium diſcurrentibus diſſectum & ſtaminulis aliquot donatum ſuſtinent: his capitula rotunda ſemina tria vel quatuor, nigra oblonga, triquetra, continentia, ſuccedunt: flos Moſchi vel Zibethi odorem ſpirat, & in collibus Monſpelio vicinis prouenit, vnde D. Saltzmannus anno 1598. attulit, & poſtmodum aliquot annis in hortulo coluimus.

DE ORCHIDE.

CAPVT VI.

I. CYNOSORCHIS anguſtifolia hiante cucullo: huic radices ſubſunt duę globoſæ, altera maior & vegetior, altera flaccidior, quibus ſuperne fibræ aliquot adhærent: caulis cauus, ſtriatus, cubito minor, folijs aliquot pallide virentibus, læuibus, ſtriatis, vncias ſex longis, ſemunciam latis inferne, & vno alterove ſuperne, amplexantibus: ſpicam habet oblongam, ex floribus raris, candore purpuraſcentibus, ex oblongiuſculis pediculis dependentibus, hiantem cucullum referentibus: hanc in pratis Patauinis legimus.

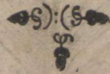
II. CYNOSORCHIS militaris montana ſpica rubente conglomerata: ex radicibus prædictæ ſimilibus, caulis cubitalis, rotundus, cauus, paucis folijs anguſtis, ſtriatis, vncias ſex longis cinctus, exurgit, cuius ſummo ſpica, ex floribus paruis, eleganter rubentibus conglomerata, inſidet: quorum labrum in quatuor paruas barbulas diuiditur, calcare tenuiſſimo à tergo. Naſcitur in herboſis montis Mutetæ, Maio florens: quam prius circa Patauium obſeruauimus.

III. CYNOSORCHIS militaris pratenſis elatior floribus variegatis: hæc priore eſt teſticulis minoribus, caule breuiore, folijs latioribus vncias duas longis, etiam caulis ſummum, tubi inſtar cingentibus:

gentibus: ſpica breuiore, ex floribus priore longe minoribus, iiſque ex albo & rubro eleganter variegatis. In pratis humidis Michelfeldenſibus, & trans Rhenum reperitur.

III. Camæorchis alpina folio gramineo: planta palmaris eſt, ex cuius radice gemina, globoſa, oblonga, folia anguſtiſſima, vtrinq; quaterna, cauliculum nudum, triuncialem, qui inter ea fertur, ſuperantia exurgunt: ſpica vnciali, cui vtrinque foliolum breuiſſimum ſubijcitur: floſculi virides galericulati ſunt. In monte Heluetiorum Gothardo, copioſe & aceruatim, Iunio florens, reperitur.

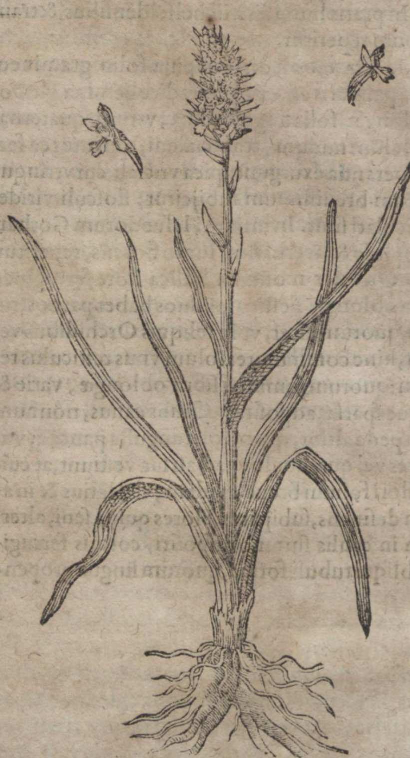
V. Orchis montana Italica flore ferrugineo lingua oblonga: Teſticulos duos habet paruos, rugoſos, quorum alter, vt in reliquis Orchidibus vegetior, hinc communiter ſolum vnus teſticulus reperitur: quorum ſummo, fibræ oblongæ, varie & oblique ſparſæ, adpoſitæ. Caulis cauus, nonnunquam pede altior, quem folia anguſta paucaq; vncias tres vel quatuor longa, baſi ſua veſtiunt, at cuilibet flori folium breue quidem, ſed latius & in apicem deſinens, ſubijcitur. Flores quini, ſeni, alternatim in caulis ſummo diſpoſiti, coloris ferruginei, obliqui tubuli forma, quorum lingua propendens oblonga eſt, & ex baſi latiore in apicem abit, cui legumentum pallidioris coloris, veſicæ inſtar impoſitum, etiam in apicem & communiter bifidum finit: floribus vtriculi, ſemine pulverulento repleti, ſuccedunt. Hanc in Italiæ montibus Baſſanenſibus legimus: & Matthiolum ſub Teſticuli tertij ſpecie prima, in figuris maioribus exprimere voluiſſe, cenſemus, cuius tamen figura mala & ſine omni deſcriptione, & vt in hiſtoria Lugdunẽſi ſub Teſticulo 3. Matth. At fateor peiorem eſſe eam figuram, quam Matthiolo meo emaculato addidi, deſumptam ex Tabernæmontani figuris: tunc enim quid ſibi vellet Matthiolus, non conſtabat, imo etiamnum dubius ſum: quare aliam figuram delineari curauimus. Huius haud dubie ſpecies, quam doctiſſimus Columna in ſua Ecphraſi minus cognitarum ſtirpium, Orchidis macrophyllæ nomine & eleganter deſcripſit, & icone expreſſit.

Orchis palmata pratensis angustifolia.

Orchis palmata angustifolia minor flore odoratissimo.

VI. Orchis palmata pratensis angustifolia maior: radices habet paruas, veluti palmas geminas, in binos digitos distributas, fibris paucis annexis: folia liliacea, angusta, læuia & palmaria, per quæ veluti tubum, caulis cubitalis cauus effertur, cui spica fere palmaris angusta, ex floribus dilute purpureis, breui calcare donatis composita, quibus singulis foliola oblonga acumina subijciuntur, & capitulum oblongum, semen aliarum instar continens, succedit. Hæc in pratis vdis Michelfeldæ, ipsa æstate reperitur.

VII. Orchis palmata angustifolia minor flore odoratissimo. Radice est gemina, oblonga, angusta, palmæ simili, in tres quatuorve fibras crassissimas diuisa, supra quas ex imo caule fibræ aliquot ortæ expanduntur: ex radice folia quina aut sena, oblonga, graminea prodeunt, inter quæ caulis vnicus palmaris, paucissimis & exiguis foliolis donatus, qui velut in spicam biuncialem abit, cui flores dilute purpurei odoratissimi insident, qui galea tecti, labro prominulo, in quatuor barbulas diuisi sunt, & paruo calcari, à tergo prominente, donati. In pratis humidis Michelfeldæ prouenit & autumno floret (quamuis etiam Monspessuli reperiatur) & sub Satyrio octauo in Phytopinace descripsimus.

VIII. Orchis palmata flore viridi: ex radice gemina, palmata & parua, caulis palma altior, folijs paucis, neruosis, vncias tres longis, vnam latis, vestibus exurgit, spicam habens triuncialem, flosculos paucos, subuirides, galea tectos, & labro prominulo in duas barbulas diuiso, quibus singulis foliolum oblongum, angustū, subijcitur. In montibus Bohemiæ, Silesię finitimis in Saxo Mommelgrund, copiosam Iunio florentem, D. Fleisserus obseruauit, & attulit.

Orchis palmata montana maxima.

IX. Orchis palmata montana maxima: Radices habet geminas inſtar palmarum duarũ ſibi inuicem iunctarum, & velut in plures digitos diuiſarum, quarum altera alba, vegetior ac ſolida, ſupra quas fibræ paucæ conſpiciuntur. Caulis eſt bicubitalis, ſtriatus, vacuus, quem folia pedalia primum, mox palmaria, ſeſquivnciam lata, neruis diſtincta, complectũtur: in cuius ſummo flores in ſpica palmari digeſti, coloris dilute purpurei, qui parui ſunt galeola tecti, labro exiguo propendente, in anguſtiſſimas barbulas diuiſo, & à tergo oblongo, capillaceo calcari donati, ad quorum exortum foliola ſingula, quaſi in filamentum abeuntia, obſeruãtur: his capitulum oblongum, ſtriatum, ſemen exiguum ſcobis inſtar continens, ſuccedit. Hæc in montibus vicinis, potiſſimum Muleto, copioſe Maio menſe florens, prouenit.

DE OPHRI.

Capvt VII.

Ophris minima: è radice ſubflauenſcente fibroſa & Orchides redolente, cauliculus ſimplex, trium, quatuorve vnciarum, ſub foliolis prodit, cui foliola duo Ophrios vulgaris modo apponuntur, quæ parua ſunt, glabra, ſplendentia, coloris vnifolij & nonnihil in cordatam effigiem, è rotundiuſcula figura diſcedentia, quibus cauliculi altera pars, ſimiliter trium, quatuorve vnciarum ſupereminet, cuius ſummo floſculi parui herbacei inſident, in Ophris vulgaris floribus, exilitate ſola recedentes, quibus vaſcula exigua ſuccedunt. Florẽtijs in locis vbi ſponte prouenit, Iulio potiſſimũ menſe: at in hortos, cũ gleba ſoli natalitij translata, citius. Naſcitur plurimum, vt D. Furerus monuit, à quo eã (ſed prius à D. Sigfrido) accepimus, Ophridij ſeu Bifolij Broccenbergici minoris nomine, in opacis muſcoſiſq; ſyluis Broccio & Offmannino vertici dicto, interuenientibus.

DE OROBANCHE.

Capvt VIII.

I. Orobanche flore maiore ex cęruleo purpuraſcente: Radice eſt craſſa, longa, fibroſa: caule ſemipalmari, foliolis paucis, breuiſſimis, craſſis & acutis cincto, qui in quinq; , ſex, etiam plures pediculos triũciales, nudos, abſumitur, quamuis etiam ex foliorum alis pediculi prodeant, quorũ ſummo calyx, vncialis ſinuatus inſidet, & ex quolibet flos vnicus, cæruleo purpuraſcens, longo pediculo donatus, exit, qui magnus, vncias duas longus, forma galericulatus, & veluti roſtratus, vt in Alectorolopho, ex quo filamentum oblongũ, reflexum ꝓdit: quod flori ſuccedat, non conſtat. Hanc, in Pyrenęis montibus D. Burſerus legit & communicauit.

II. Monere lubet de vulgari Orobanche eã recte à Theophraſto Limodoron, quaſi famem adferẽs, vocari; eo ꝙ plantæ cui adnaſcitur, alimentũ ſubtrahat. Hanc n. ſemper alterius plantæ radici adnatam obſeruauimus, vt Geniſtæ vulgari & Hiſpanicæ, Hieracio Sabaudo, Trifolio, Aſtragato ſyluatico & alijs.

III. Orobanche quæ Hypopytis dici poteſt: hæc Orobanche vulgari ſimilis, ſed humilior & nigricans, caule vnciarum quatuor, quaſi ſquamis cõtecto: flores in ſummo, veluti in paruam ſpicam congeſti, Nido auis ſimiles, albidiores tñ, rariores ac duriores. Sub piceis, abietibus & pinaſtris (hinc hypopitis) ꝓuenit. Sapore eſt aliquantũ aſtringẽte.

LIBER TERTIVS.

DE RAPVNCVLO, SIVE CAPANVLA GLABRA.

CAPVT I.

Rapunculus spicatus cæruleus.

Rapunculus alpinus siue Pyramidalis minor.

RAPVN-

RAPVNCVLVS ſpicat⁹ datur ſpica alba, vel cinericea, vel coloris violacei ſaturi, hic ſolum figura Rapunculi ſpicati cærulei adpoſita, cum iam deſcriptus ſit.

I. RAPVNCVLVS alpinus ſiue Pyramidalis minor: Radix Rapunculi forma: caulis vnus, ſeſquipalmaris, folijs pallide virentibus, per ambitum crenatis, acuminatis, vnciam latis, tres longis, alternatim cingitur: in ſummo flores pauci, cærulei, campanulæ forma, pedicellis annexi & filamento oblongo ex eorum medio prodeunte, donati propendent: quibus ſingulis capitulum oblongum, pertuſum vt in campanula perſici folia, ſuccedit, cui ſemen minutum includitur: in Italia prouenit, ſed locus excidit.

Rapunculus alpinus corniculatus.

II. RAPVNCVLVS alpinus corniculatus, quem nomine rapunculi alpini ſpicato ſimili, ante annos viginti duos in Phytopinace, dein in Matthiolo emaculato, deſcripſimus, nunc vero diligentius, cum eam ex Baldi rupium fiſſuris, abſque radice eruerimus, vt figura noſtra in Matthiolo exprimit, poſtmodum à D. Neudorffero cum radice, & perfectiorem à D. Pona ante annos decem acceperimus.

Radice eſt tuberoſa inæquali quaſi ex pluribus grumis compacta, alba, digiti craſſities, aliquando lignoſa, pallida, rugoſa & palmari: ex qua cauliculus (modo vnus, modo plures) tenuis ac ſtriatus, vnciarum quatuor exurgit: folia, quæ ſaturate virentia, tenuia, ad radicem aliquando ex rotunditate oblongata: Bellidis cærulea forma, communiter ſubrotunda, crenata, Alliariæ forma, ſed minora, pediculis vncias quinq; vel ſex longis prædita, ex radice vna cum cauliculis exurgunt: quæ vero cauliculis & quidem pediculis breuioribus adhærent, longiora ſunt & anguſtiora, profundius, ſed rarius, inciſa, quorum quina vel ſena, ſtellæ in modum vmbellæ ſubijciuntur, quæ cauliculi ſummo inſidet, & ex floribus viginti, etiam pluribus, aride iunctis & ex cæruleo purpuraſcentib. conſtat; qui, ex calicibus pediculis latis breuibus & ſtriatis donatis prodeũt: ex ſingulo calice flos vnus, ad exortum tumidus, oblongus, ſenſimq; anguſtatus, & in extremitate crenatus, formam cucurbitæ vitreę referens, in medio tumore, inciſuræ ſuperficiariæ quinq; conſpiciuntur: apertus, ex foliolis quinque compoſitus, filamenta aliquot exhibet, inter quæ vnum longe producitur, in ſummo bipartitum, aliquando inſtar capreoli vitium contortum: ſemen non fuit obſeruatum. In Baldi montis iugis, inter præcipitia propendet, vbi Auguſto menſe florentem anno 1578. collectum, quod cum Patauij D. Guilandino oſtenderemus, Rapunculum montanum, at D. Cortuſus, Cãtabiſcam alteram Anguillaræ nominabat. Io. Pona in ſuo Baldo ante annos quindecim excuſo, Trachelij petræi minoris nomine propoſuit.

III. CAMPANVLA alpina latifolia flore pullo: hęc cauliculo eſt tenuiſſimo palmo minore, qui ad partem vſq; mediam, folijs vncialibus, ſubrotundis, alternatim diſpoſitis, leuiter crenatis, pallideq; virentibus, cingitur: at pars ſuperior nuda eſt, cui fere ſemper vnicus flos, mediæ magnitudinis, pulli coloris inſidet. In alpibus Auſtriacis, vt Sneeberg

& alijs D. Burserus reperit, & Rapunculi alpini latifolij nomine, misit.

IV. CAMPANVLA alpina linifolia cærulea. Ex radice tenui, alba, cauliculi quaterni, quini, plures paucioresq;, palmares, & sesquipalmares, graciles, rotundi, simplices, emergunt: folijs oblongis angustissimis, confuso ordine septi: flores in summitate cærulei vt in Rapunculo vulgari, quibus capitula, exiguum semen continentia, succedunt. Hæc rupes & summa iuga montis Wasserfall, Iulio mense florens, exornat.

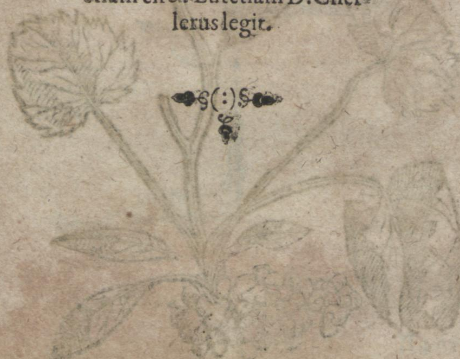
Campanula alpina rotundifolia minor.

CAMPANVLA alpina rotundifolia minor à Clusio sub Campanula alpina minore describitur: verum figura quam addit est Campanulæ rotundifoliæ vulgaris minoris, quare veram figuram adposuimus.

V. CAMPANVLA rotundifolia minima: plantula est vnciarum trium, ex cuius radicula alba, capillari, oblonga, exurgunt cauliculi (sæpe vnus, plerũque terni, quaterni) tenuissimi; subrubentes & ad radicem subhirsuti, maiori ex parte nudi, singuli vnicum flosculum subcæruleum deorsum nutanté, calathi forma, ex vnico folio sexangulo compositum, sustinent, quibus capitula foraminibus pertusa, vt in reliquis campanulis, succedunt: foliola habet potissimum ad radicem, exigua, subrotunda, serrata, rigidiuscula, quandoq; rubentia. Hanc in Rhætorum alpibus cum Italiam peteremus, anno 1577. Septembri mense adhuc florentem inter saxa copiosissime obseruauimus, nec altiorem inuenire licuit: quam cum D. Cortuso ostendissemus Cantabricam Plinij nominauit. Plinius l. 25. cap. 8. suæ Cantabricæ, quæ per Diui Augusti tempora à Cantabris reperta fuit, caulem iunceum, pedalem tribuit, in quo sint flosculi oblongi veluti calathi: in quibus semen perquam minutum, & quæ vbiq; nascatur.

VI. CAMPANVLA Cymbalariæ folijs: ex radice exigua capillacea & albicante, cauliculi tenuissimi, virides, nonnunquã palmum superantes, & mox in alios brachiati, prodeunt: quibus folia rara, subrotunda, hederacea, vel potius Cymbalariæ folijs similia, angulosa, viridia, tenuia, longis pediculis donata, sine ordine adhærent: flores cærulei, oblongi campanulæ forma, aliquando summis cauliculis, aliquando pedicellis biuncialibus, ex eorundem lateribus exurgentibus, insident. Hęc non longe Tolosa in Ericetis prouenit, & quia vix sola sustinetur, Ericis incumbens exurgit: eandem etiam circa Lutetiam D. Cherlerus legit.

Campanula ſerpillifolia.

Campanula folijs ſubrotundis.

VII. CAMPANVLA ſerpillifolia: Tota planta floribus exceptis ſerpillum refert: nam radice eſt tenui, obliqua, tenuiſſimis fibris capillata, & hinc inde repente: cauliculis plurimis rubentibus in terram reflexis, cui nouis fibellis adhærent, qui in ramulos plures tenuiores diuiduntur: quos foliola Serpilli, vel potius Nummulanæ, quę flore eſt purpuraſcente, forma ſubrotunda, duo ſemper oppoſita, quædam maiora, quædam Serpillo minora, crenata, ſubtus pallide virentia, pediculis breuiſſimis, & leuiſſime pubeſcentibus, ambiunt: cauliculi aliquando in pediculos nudos, flores ſuſtinentes deſinunt: aliquando ex cauliculorum lateribus pediculi triunciales in ſummo nudi, floribus ornati exurgunt: flores bini vel terni campanulæ forma, ex cæruleo rubentes, deorſum nutantes, ſinguli ſingulis pedicellis donantur. Huius ramulum à D. Bauhino fratre primum habuimus, dein in Baldo cum floribus legimus: tum à D. Paſchali Gallo, qui eam in Rhætia ex rupibus dependentem collegit.

Similem, ſed folijs inferne albidioribus & ſuperne pallide virentibus, in Inſula Toupinambault Braſilianorum natam, D. Burſerus communicauit.

DE TRACHELIO SIVE CAMPANVLA HIRSVTA.

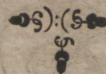
CAPVT II.

I. CAMPANVLA folijs ſubrotundis: ex radice tenui, repēte, caulis ſeſquipalmaris leui lanugine pubeſcens exurgit, quē folia pauca, ſubrotunda, vncias duas pene longa, lataque, pediculo oblongo donata, tenuia, ſubaſpera, per ambitum crenata, cingunt: in caulis ſummo flores pauci, dilute cærulei Campanulæ forma, deorſum,

pendentes, ex quorum medio stylus exurgens, extra florem fertur. Hanc ceruicariæ minoris rotundifoliæ nomine D. Sigfridus, Helmstadio misit.

Hæc à campanula hortensi Rapunculi radice differre videtur altitudine, foliorum longitudine, florum magnitudine & numero, quæ pro radicib. multas, tenues, transuersas & oblique repentes fibras, habet, ita vt ex hortorum areolis vix extirpari possit, à quibus radices oblongæ, candidæ, Rapunculi radicibus similes, demittuntur.

II. Campanula Drabæ minoris folijs: ex radice Rapunculi minoris forma, caules sesquipalmares, lanugine leuissima aspersi prodeunt, quos folia, Drabæ minoris folijs similia, subrotunda, viridia, vnciam longa, semunciam lata, per ambitum crenata, & in acumē fastigiata, subaspera, pediculis carentia, alternatim vestiunt, flores pauci, subcærulei, sexanguli, calathi forma, mediocris magnitudinis, & pediculis oblongis donati, summo cauli insident. In pratis, circa Valesianorum Thermas copiose prouenit, vnde D. Burserus attulit.

Campanula folijs Echij floribus villosis.

Campanula folijs Echij.

III. Cam-

III. CAMPANVLA folijs Echij floribus villosis: ex radice oblongiuscula, folia angusta quatuor & quinque vncias longa, subaspera prodeunt, inter quæ caulis palmaris, rarius pedalis, rotundus, subasper, paucis breuibus & angustis folijs vestitus, exurgit, ex cuius summitate flores vnciales, lati, Campanulæ forma, quini, seni, cærulei, alternatim dispositi, breuibus pediculis dependent: quorum extremitates, quemadmodum & calices, pili oblongi, pappi instar, ambiunt. Hæc in Baldo reperitur & Heluetiorum alpibus Gotthardo & monte Fracto: diuersa plane à Trachalio montano historiæ Lugdunensis.

Huius & minor species, quæ minus hirsuta, semipalmaris, folijs breuibus, cauliculo gemino, ex quorum quolibet reflexo, flos vnicus, illo tamen minor, dependet: quam ex Heluetiorum alpibus D. Burserus attulit.

Campanula adhuc alia datur folijs Echij, quam cum Clusius nomine Trachelij Θυρσοειδὲ descripserit, nullam vero figuram adposuerit, eam præcedenti iungere voluimus.

DE RAPISTRO.

CAPVT III.

I. RAPISTRVM floribus Leucoij marini: plantula semipalmaris est, radice oblongiuscula, alba, fibellis donata, cauliculis trium quatuorve vnciarum: folijs vulgari Rapistro luteo similibus, paruis, vncialibus, crenatis, & subasperis: flosculis paruis subcæruleis, Leucoij marini similibus, quibus siliquæ paruæ, angustæ, semen minutum continentes, succedunt. Circa Massiliam in rupibus D. Burserus legit.

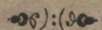
II. RAPISTRVM monospermon: ex radice longiuscula albicante, parum fibrosa, caules pedales, quandoque altiores, rotundi, tenues, ramosi, eleganter virentes, leuiterque hirsuti exurgunt: folia humi sparsa, crassa sunt, Rapi folijs similia, ad principium laciniata, dein subrotunda, leuiter sinuata & subhirsuta: flores secundum cauliculos palmares & tenues, velut in spica dispositi, quadrifolij eleganter lutei aureive, quibus siliquæ succedunt rotundæ (eleganter propter strias, per eas quemadmodum in semine Coriandri discurrentes) in filamentum oblongum abeuntes: quæ quasi geminæ sibi insident, parte tamen superiore maiore,

Rapistrum monospermon.

cum in ea semen paruum oblongiusculum, sed vnicum (vnde ei nomen) contineatur. Huius semen, nomine Lampsanæ monospermi, D. Doldius misit, & hic Basileæ in horto D. Zuingeri, Maio mense floruit.

Hoc ipsum postmodum, sed multo strigosius (illud enim cultura elegantius) in agris qua Augustam Rauracorum itur, ad rubram domum obseruauimus: idem sed humilius & valde ramosum, folijs paruis, eleganter virentibus, in agris circa Huringen ad syluam, inuenimus: & simile Monspelio, vbi quoque sponte creuit, habemus.

DE NAPO.

CAPVT IV.

NAPVS syluestris Cretica: folijs est ad palmi longitudinem accedentibus, instar foliorum Rapistri albi, vel Irionis vulgaris, in lacinias octo vel decem diuisis, per margines crenatis, asperis: caule albido, rotundo, ramoso, subaspero, summitate, cui flores non insident, aculeata, florib. (quos non vidimus, vt nec radicem) siliquæ angustissimæ biunciales succedunt, quæ semen exiguum nigricans continent. Buniadis agrestis nomine; ex Creta ab Honorio Belli accepimus: & à Cretensibus σκιλοβρουβὲς vocatur.

DE RAPHANO.

CAPVT V.

RAPHANVS Creticus: ex semine Cretico ab Honorio Belli, Ramolo nomine misso, Raphanus in hortis nostris creuit, cuius planta tota, toto habitu à vulgari nō dissidebat; radice oblonga, alba & gustus acerrimi; caule non adeo alto: folijs minus hirsutis & asperis, flore modo purpureo, modo albo: siliquis & seminibus minoribus.

Raphani aquatici duas figuras, tanquam optimas, adposuimus, sed sine descriptione: cum is, qui folijs est in profundas lacinias diuisis sub Radicula syluestri, à Dodonæo: sub Raphano syl. aquatico, à Lobelio in editione Belgica: Raphano aquatico à Tabernæmontano, siue syluestri & palustri in historia Lugdun. describatur: alter vero, nomine Rapistri aquatici à Tabernæmontano exhibetur.

Raphanus aquaticus alter.

Raphanus aquaticus folijs in profundas lacinias diuisis.

DE DRACVNCVLO.

CAPVT VI.

DRACVNCVLVS alpinus folio ſcabioſæ: radicibus eſt fibroſis, cauliculis rotundis, pedalibus, in ſummo in alas brachiatis: folijs inſtar ſcabioſæ laciniatis, alte inciſis & crenatis, alternatim diſpoſitis & pallide virentibus: floſculis, in ſummis virgulis, quoad diſcum medium ſubluteis, quem foliola albida vt in Chamæmelo vulgari ambiunt. In Heluetiorum pratis alpinis prope Fabarias & in Gotthardo prouenit, Julioq; floret.

Eruca latifolia.

DE ERVCA ET SINAPI.

CAPVT VII.

I. ERVCA latifolia: hæc caule eſt cubitum excedente, albo, craſſo, ſtriato, ramoſo: folijs glabris pallide virentibus, ad radicem pedalibus, profundis inciſuris laciniatis, per quorum medium neru⁹ latus excurrit, quem vtrinq; foliorũ laciniæ biunciales, alarum inſtar, triangulares, corroſæ, figuræ diuerſæ, inferne & ſuperne continuæ, cingunt: quę vero in caule breuiora ſunt, & horum quædam Erucæ vulgaris folijs ſimilia, ſuprema vero anguſta & parum ſinuata: in caulis ſummo flores ſatis magni, aurei, quadrifolij, ſtaminibus plurimis donati, quibus ſiliquæ oblongæ ſtrictiſſimæ ſuccedunt. Erucæ nomine in horto ſata: an forte Eruca tertia Anglica, in horto Camerarij?

II. ERVCA ſylueſtris minor Burſæ paſtoris folio: ex radice craſſiuſcula, cauliculus palmo altior, ſubaſper, breuibus alis brachiatus exurgit folia ad radicem ſparſa, ſeſquiunciam longa, Burſæ paſtoris mediæ modo laciniata, ſubaſpera, in caule nulla, niſi quæ alis, & quidem vix laciniata, ſubijciuntur: flores ſubaurei, ſatis magni, longis pediculis inſidentes, quibus ſiliquæ breues ſuccedunt. Monſpeſſuli collecta.

III. ERVCA ſylueſtris minor incana: ex radice cauliculi læues, virentes, quatuor, ſex & octo vnciarum, in plures alas vnciales diuiſi prodeunt: folia ad radicem plura, biuncialia, tenuiſſime laciniata, quæ etiam cauliculos alternatim cingunt, omnia incana ſunt: floſculi plurimi, pallide lutei, quibus ſtrictiſſimæ & breues ſiliquæ ſuccedunt: Monſpelio D. Rumbaum attulit.

IV. ERVCA lutea ſiue Barbarea flore pleno: hæc à vulgari magnitudine differt: caule eſt craſſiore & ſtriato, ſed breuiore: folijs vncialibus: floribus nonnihil quam in vulgari maioribus, aureis & plenis. Inter ſegetes Paterniacenſes, & iuxta Arburg arcem Bernatum, Iunio floret.

Eruca cærulea in arenosis crescens.

Eruca maritima Italica.

V. Ervca cærulea in arenosis crescens: Ex radice rufescente, oblonga, tenui, leuiter fibrosa, caules plures palmares, rariꝰ sesquipalmares striatos, hirsutos, ramulis aliquot brachiatos, emittit: folia ad radicem per terram sparguntur, erucæ vulgaris instar sinuata, & quasi circumrosa, hirsuta, aspera, sesquiuncialia, sed etiam breuiora & angustiora, quæ in caule rariora sunt, minus sinuata & aliquando integra: flosculi eleganter cærulei, vel purpuro-cærulei, quadrifolij, filamentis breuibus donati, ramulorum extremis insident, quibus siliquæ oblongæ, tenues & læues, semen minutum subrufum & acre includentes, succedunt. Prouenit apud nos locis arenosis, vtijs quæ Birsa alluit: sic quibusdam in locis in muris reperitur: imo etiam altissimis iugis & petris circa Delspergam & Lauffen Rauracorum: in Phytopinace, & Matthiolo, addita figura, quoq; descripsimus.

VI. Ervca maritima Cretica siliqua articulata: tota planta albicat, folia habens ad radicem breuia, angusta, in minores lacinias diuisa & subaspera: cauliculis est palmaribus, reflexis, striatis (flores non conspecti) siliquis plurimis, incuruis, articulatis, trium quatuorve vnciarum, asperis semẽ minutum subrufum continentibus, quam ex Creta Honorius Belli misit.

Erucæ maritimæ Italicæ siliqua hastæ cuspidi simili, figuram perfectam adposuimus, cuius tres diuersæ vna cum descriptione (inter quas vna ex Lobelio desumpta, qui nomine Cakile Serapionis Erucæ folio, napi flore exhibuit) in Lugdunensi historia proponuntur.

Eruca Monſpeliaca ſiliqua quadrangula echinata.

VII. ERVCA Monſpeliaca ſiliqua quadrangula echinata. Hanc Monſpeſſuli anni 1579. vbi collegiſſemus, ſic deſcripſimus, quemadmodũ in Phytopinace videre eſt: ex radice ſemipalmari, craſſiuſcula, leuiter fibrata, albicante, caules ad exortum purpuraſcentes, terni quaternive, pedales, aliquãdo cubitales, rotundi, ſtriati, ſubaſperi, in ramos brachiati exurgunt: folia ad radicem humi ſparſa, pauca, oblonga, anguſta, ſinuata, hirſutie aſpera, bina ternave ſimul iuncta, in caulibus, præſertim ſiliquis onuſtis, pene nulla, oblonga, leuiter ſinuata: floſculis eſt luteis quinquefolijs, quibus ſiliquæ ſuccedunt quadrangulæ, in apicem acutum rigidumque deſinentes, læues, oblongo pediculo inſidentes, per maturitatem duriſſimæ: quarum quælibet latera quatuor obtinet, quæ ad formam alarũ perceæ piſcis eleuata, in medio ſinum oſtendunt: his per longum diſſectis, vtrinque duæ capſulæ diſtinctæ conſpiciuntur, in quarum qualibet, ſemen vnicum rufum, cochleæ inſtar conuolutum acuminatum & acre continetur. Iunio menſe florentem & ſiliquas ferentem, legimus. Hanc videtur Herbarij Lugdunenſis auctor, ſub Sinapi echinato voluiſſe proponere, verum figura vitioſa & deſcriptio non ſufficiens.

I. SINAPI paruum ſiliqua aſpera: radice eſt oblonga, craſſiuſcula & capillata, ad quam folia plura, Erucæ ſylueſtris minoris forma, ſed minora, in lacinias tenuiſſimas diuiſa, & acria: cauliculi plures, recurui, læues, duarum triumve vnciarum (rariſſime cauliculus palmaris erigitur) in alas vnciales brachiati: flores parui, pallide lutei, quibus ſiliquæ multæ ſtrictæ, vnciales & aſperæ, in latera diuaricatæ, ſemen minutiſſimum continentes, ſuccedunt: circa Monſpelium prouenit.

Resedæ affinis Phyteuma.

Erysimo similis hirsuta alba.

DE RESEDA.

CAPVT VIII.

RESEDA linariæ folijs: ex radice candida, longiuscula, caulis cubitalis rotundus, in ramos palmares diuisus, folijs linariæ strictissimis, oblongis, viridibus vestitus exurgit: rami singuli, in florũ oblongam, veluti spicam abeunt, quam flosculi parui, muscosi, tenuibus capillamentis ornati, vt in Reseda minore alba (quam Sesamoidem paruam Salmanticensem Clusius nominat) pallide flauescentes constituunt: quibus capitula vel vascula angulosa, bifida, exili semine pallido plena, succedunt. Hæc in solo arenoso conuallium montium Pyrenæorum, à D. Bursero collecta.

RESEDÆ affinem facimus eam quam Phyteuma Monspeliensium, Lobelius & Lugdunens. vocant, describunt & depingunt: verum cum folijs nunc oblongis, nunc in aliquot lacinias diuisis reperiatur, vna figura exprimere voluimus.

DE ERYSIMO.

CAPVT IX.

ERYSIMO similis hirsuta: ex radice oblonga, alba, lignosa & fibrosa, caulis modo vnus, modo plures cubitales, aliquando subrubentes, striati, hirsuti, aliquando in ramulos brachiati, exurgunt: folia plura, ad radicem humi strata, aliquando pediculis carentia, sesquiunciam longa, aspera, hispida, subalbicantia, per ambitum crenata, rarius laciniata, & quæ in caule minora sunt, eumque basi latiore cingunt: secundum ramulorum longitudinem, veluti in spica, flosculi albi, quadrifolij, pedicellis

dicellis insident, qui in siliquas oblongas, strictas, semen minutum continentes, abeunt. Prouenit locis saxosis, ruderibus, muris, vt hic Basileæ ad mœnia, ad arcem Mönchenstein, primoque vere floret: Monspessuli quoque in ruderibus vmbrosis, sed per omnia minor: rarius in arenosis, vt apud nos ad Wiesam fluuium Patauij similiter collegimus, & hanc D. Guilandinus Dryophanon Plinij lib. 27. cap. 9. Drabam alteram & Thlaspi speciem: at D. Cortusus Erysimum tertium, nobis nominabat: postmodum Barbaream muralem Ioan. Bauhinus frater appellauit. Huius descriptionem & iconem, in Matthiolo emaculato, exhibuimus.

DE PERSICARIA.

CAPVT X.

PERSICARIA angustifolia: ex radice nigricante, fibris oblongis capillata, caules plures cubito altiores, rubentes, læues, geniculis distincti exurgunt: quos folia, Persicariæ vulgaris folijs triplo, quadruplove angustiora, duas, rarius tres vncias longa, ambiunt, & in summo in ramulos brachiantur, quibus spicæ oblongæ, floribus pallide purpurascentibus ornatæ, vt in vulgari insident. In humidis circa Michelfeldam, æstate florens, reperitur.

Nasturtium hortense latifolium.

Nasturtium hortense crispum angustifolium.

Nasturtium hort. crispum latifolium.

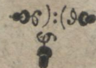
DE NASTVRTIO.

CAPVT XI.

NASTVRTIVM hortense duplex est, plano & crispo folio: illud latifolium, cuius solum figura adposita, & angustifolium vulgatius: hoc, quod crispum similiter duplex est.

I. NASTVRTIVM hortense crispum: hoc, folijs exceptis, cum vulgari conuenit: huius enim folia crispa sunt: estque duplex, latifolium & angustifolium, quemadmodum binis figuris in Matthiolo exhibuimus (cum sæpius in hortulo nostro creuerit) & hic repetere placuit.

II. NASTVRTIVM pratense paruo flore: ex radice tenui, fibrosa, caulis cubitalis, viridis, varie incuruatus exurgit, folijs atrouirentibus, oblongis, Erucæ syluestris minoris, aut Sij forma, vtrinque longis petiolis in lobos subrotundos; aliquando oblongos diuisis, & per ora dentatis, cincti: in caulis summo, flosculi parui, albi, velut in vmbella dispositi, quibus siliquæ paruæ semine minutissimo refertæ, succedunt. Circa Montembelgardum locis humidioribus prouenit. Suspicamur Matthiolum, quem Tabernæmontanus secutus est, sua figura Sisymbrij aquatici alterius, duas plantas miscuisse: ita vt florum vmbella, huic iam descriptæ, folia vero, Nasturtio pratensi vulgato magno flore conueniant.

NASTVR-

Naſturtium aquaticum maius & amarum.

Naſturtium alpinum minus Reſedæ folijs.

NASTVRTIVM aquaticum maius & amarum, quod Thalius nomine Siſymbrij alterius ſpecie ſecunda deſcripſit, & ſæpe inter Naſturtium aquaticum ſupinum reperitur, à quo ſapore amaro potiſſimum diſtinguitur, hic deſcribere noluimus, at figuram adponere, cum nullus eam exhibuerit, voluimus.

III. NASTVRTIVM ſylueſtre minus: ex radice tenui capillacea, cauliculi plures (& quantum ex ſicca colligere licet reclinati) trium quatuorve vnciarum emergunt: folijs Naſturtij vulgaris forma, ſed minoribus, per terram ſparſis & etiam cauliculos cingentibus: in quorum ſummo floſculi parui albicantes, valuulæ exiguæ, vt in Iberide, vel Burſa paſtoris minima. Hoc primo vere, ad alueos aquarũ ſalſugine imbutarum Franckenhuſij Thuringiorum, copioſiſſime erumpit, vnde D. Eurerus cum alijs elegantiſſimis, Iberidis puſillæ, ſeu Naſturtij ſylueſtris Franckenhuſani nomine, miſit.

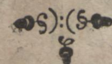
IV. NASTVRTIVM alpinum minus Reſedæ folijs: ex radice alba tenui & oblonga, cauliculi læues, tenues, recurui, communiter indiuiſi, palmoque minores prodeunt: folijs longis pediculis, inſtar Reſedæ vulgaris, præditis, in lobos tres, vel quatuor ſubrotundos, diuiſis: flores, in cauliculorum ſummis albi, mediocris magnitudinis, quibus ſiliquæ ſtrictiſſimæ, ſeſquiunciales ſuccedunt. In Rhætorum alpibus Iulio florens, reperitur. Verum ex Heluetiorum alpibus & Pyrenæis, longe minus habemus, ita vt tota planta abſq; radice, vncias tres non ſuperet.

V. NASTVRTIOLVM alpinum capſula Naſturtij hortenſis: radice eſt lignoſa, parum fibroſa, cauliculis vncias duas non excedentibus: foliolis par-

uis, angustis, crassis, vngue breuioribus: flosculis paruis albis, capsulis satis magnis, Nasturtio hortensi similibus. In Rhætiæ monte Nombre prope Balneum Worms, æstate florens, Io. Bauhin. frater collegit.

VI. NASTVRTIVM alpinum Bellidis folio maius: Ex radice caulis cubitalis rotundus, læuis, ad exortum statim diuisus, prodit: folia habet tenuissima, bellidis forma, vncias quatuor longa, quæ vero in caule sunt, pediculis carent, & instar Thlaspi vulgaris lato semine, leuiter sinuata, eum ambiunt: flores albi, in caulis summo, quasi in spica vncias sex longa, quibus siliquæ triunciales, angustæ, semine rufescente, rotundo, plano, refertæ, succedunt. Circa Fabarias Thermas, ad aquæ defluxum, D. Burserus legit.

VII. NASTVRTIVM folijs Barbareæ: Radice est parua, capillacea, albicante: cauliculis pluribus tenuissimis, fragilibus, reflexis, nonnihil villosis, nonnunquam in alas diuisis, semipalmaribus, palmaribus & nonnullis cubitalibus: folijs ad radicem pluribus, paruis, tenuissimis, viridibus, foliorum Barbareæ modo, sed minus frequenter sinuatis, quæ in cauliculis rariora sunt, & quædam minime sinuata: flosculis est minimis albis: siliquis oblongiusculis & strictissimis. Hoc Cardaminæ aut Erucæ peculiaris nomine, D. Burserus ex Austria, sed in finibus Bohemiæ collectum, transmisit.

DE THLAS-

Thlaspi villosum capsulis hirsutis.

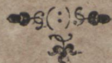
DE THLASPI.

CAPVT XII.

I. THLASPI vaccariæ folio, Bursæ pastoris siliquis: caule est cubitali, rotundo striato, læui, viridi, ramoso, quem folia vaccariæ similia, atrouirentia, glabra, pediculis carentia, cingunt: flores parui, albi: siliquæ Bursæ pastoris forma, sed maiores: Non longe Monspelio, in horto Dei dicto, D. Burserus collegit.

II. THLASPI vaccariæ incano folio minus: Tota planta villosa, & incana est: ex radice crassiuscula, rufescente, cauliculi semipalmares, etiam minores, recurui & quasi repentes, villosi & incani prodeunt, folijs paruis incanis, vaccariæ similibus, pediculis carentibus & alternatim dispositis, vestiti: in quorum summitate, flosculi plures, albi, quasi in subrotunda spica vniti, quibus thecæ paruæ succedunt. Hoc in agris Monspeliensibus repens, & in Prouincia prope Massiliam, paulo maius & erectius reperitur.

III. THLASPI villosum capsulis hirsutis: ex radice tenui, oblonga, albicante, caulis pedalis vnicus rotundus, villosus exit: ad cuius exortum folia aliquot humistrata, longis pediculis donata, orbiculato cuspide, hirsuta: quæ vero in caule, longe breuiora, pediculis carentia, latiore basi ipsum amplectuntur, quorum quædam leuiter crenata sunt: flores albi quadrifolij: siliquæ magnæ, hirsutæ, compressæ, longo pediculo donatæ, superiore parte fissæ, vtriculis duobus præditæ, in quibus semen rufescens, acri sapore præditum, continetur. Hoc anno 1577. in horto Patauino (postmodum Monspessuli sponte natum) collegimus: cuius semine, in Italia pro vero Thlaspios semine, olim vsos fuisse, ex D. Cortuso cognouimus: hoc in Phytopinace primum sub 19. Thlaspi, dein in Matthiolo, figura addita, exhibuimus.

IV. THLAS-

Thlaſpi Creticum flore albo.

Thlaſpi alpinum minor capitulo rotundo.

IV. Thlaspi Creticum flore albo radice eſt oblonga, paucis fibris donata, cauliculis palmum ſuperantibus, rotundis: folijs paucis, oblongis, anguſtis, læuibus, alternatim caulem veſtientibus: in cauliculorum ſummo, flores candidi magni, quib. thecæ magnæ, apice medio donatæ ſuccedũt. Hoc Thlaſpi, Cappadocici fruticantis flore albo perennis nomine, D. Doldius Norinbergæ miſit.

V. Thlaspi ſaxatile rotundifolium: Ex radice alba, longa, fibris carente, ſublignoſa, cauliculi plures, tenues, pedales, reflexi, & fibris capillaceis, deorſum miſſis, terrę affixi, prodeunt, folijs eſt paruis, ſubrotundis, tenuibus, inter quæ cauliculi palmares, nudi exurgunt, flores paucos pallidos ſuſtinentes, quibus ſiliquæ paruæ, tenuiſſimo filamento donatæ, ſemen minutum concludentes, ſuccedunt. In locis petroſis circa oppidum Lauffen M. Hagenbachius reperit.

VI. Thlaspi alpinum folio paruo crenato: vel Thlaſpi alpinum minus capitulo rotundo: à radice craſſa, è rupium fiſſuris prodeunte, caules exurgũt tenues palmares & ſeſquipalmares in ramulos brachiati: folia habet ad radicem plura, breuia, acuta, leuiter crenata, longis pedicellis donata, in caule pauca & anguſtiores floſculi in ſummo albicantes, quibus folliculi copioſi, oblongis pedicellis inſidentes, tenues, ſubrotundi, ſepto membranoſo diſtincti, ſemen minutum flauum & acre continentes, ſuccedunt. Prouenit in monte Waſſerfall, & in Heluetiorum ac Rhætorum alpibus. Huius in noſtro Matthiolo & figuram & deſcriptionem, ſub Thlaſpi ſaxatili minori folio exhibuimus: & Thlaſpi alpini maioris iconem addidimus: vtramque & hic exhibemus.

Thlaſpi alpinum maius capitulis rotundis.

Thlaſpi montanum incanum luteum.

VII. Thlaspi alpinum repens: ex radice oblonga, cauliculi plures, per terram repandi, trium quatuor vel quinque vnciarum, folijs paruis ſubrotundis, inordinate diſpoſitis, veſtiti prodeunt, floribus copioſis magnis & albis ornati, quibus ſiliquæ, Thlaſpi bellidis folio ſimiles, ſuccedunt, ſapore eſt Erucæ. D. Burſerus ad Thermas Fabarias Heluetiorum, dein in Auſtria collectum, tranſmiſit.

Variat ratione loci: illud enim folijs eſt leuiter hirſutis, floribus communiter purpuraſcentibus, rarius albis: hoc vero folijs eſt glabris, floribus albis.

Et ſic Thlaſpi montani incani lutei ſerpillifolij maioris figura erat adponenda, cum minus recte ſculptor, apud Lobelium nomine Thlaſpi ſupini lutei, expreſſerit.

VIII. Thlaspi biſcutatum villoſum flore calcari donato: caule eſt cubitali hirſutie aſpero, ſummitate in alas brachiata: quem folia craſſa, villoſa, aſpera, per marginem profundis inciſuris crenata, quædam ſinuata, vncias duas longa, ſemunciam lata, vſq; ad ſummum, baſi lata veſtiunt: flores habet luteos, magnos, calcari vt in linaria donatos, quibus peltæ duæ rotundæ vnitæ, ſemen continentes, & in apicem oblongum deſinentes, ſuccedunt. In ſaxoſis Gallo prouinciæ Bormij non longe ab Inſulis Stechadibus prouenit, vnde D. Burſerus attulit.

IX. Thlaspi fruticoſum leucoij folio latifoliū: caulib. eſt pedalibus, rotundis, lignoſis, quos folia pallide virentia Leucoij forma, ſed breuiora & anguſtiora, veſtiūt: flores in ſūmitate pallidi, magni, & vaſcula biſulcata. Circa Maſſiliā D. Burſ. legit.

Idem, sed minus & folijs angustioribus, ex Italia, Thlaspi perpetui nomine, habemus.

X. Thlaspi Alexandrinum: planta est elegantissima, dodrantalis, ex cuius radice singulari, caules plures in ramulos brachiati, prodeunt, & ad diuisiones singulas, folia subrotunda perfoliatæ instar, ramulos ambiunt: à ramulorum extremitatibus, ex pediculis dependent siliquæ plurimæ, fere circinatæ, vt in Thlaspi tenui folio Fuschii, eoque ordine, sed maiores, Nasturtij vulgaris fere magnitudine, in angulum oblongum cum cuspide desinentes, quæ in partes duas finduntur, & membranulam tenuem relinquunt. Hoc apud Iohan. Bauhinum fratrem vidimus, quod à Cortuso accepit, vt in Phytopinace monuimus.

Bursa pastoris maior loculo oblongo.

DE BVRSA PASTORIS.

CAPVT XIII.

I. Bvrsa pastoris maior folio non sinuato: radice est longiuscula tenui, aliquando capillata: caule palmum superante, communiter vno (rarius pluribus) ramoso: folijs atrouirentibus, ad radicem longis pediculis donatis, quæ circa caulem alas duas habent & basi complectuntur: floribus & thecis cum vulgari conuenit. Basileæ in arenosis: Italiæ syluestribus, circa Monspelium (vbi tamen longe minor est) quoque notauimus.

II. Bvrsa pastoris maior loculo oblongo: radix tenuis, fibrosa, inutilis & alba, cauliculum palmarem, hirsutie asperum, ramosum: aliquando vix semipalmarem, sed alis carentem emittit, ad cuius exortum, folia aliquot inter se viridia, humi strata, vnguis magnitudine, ouali figura, serrata, hirsutie aspera: quæ vero caulem ambiunt, pauca sunt & pediculis carent: flosculi in summo multi, parui, congesti, albi, quibus loculi parui oblongi, è petiolis oblique tendentibus, succedunt: quibus semina duo, parua, fulua, acris saporis, includuntur, quæ loculo maturo aperto, & tantum altera parte foliacea relicta, decidunt. Apud nos locis siccioribus & campestribus, Martio florens & loculis onusta reperitur, vt in Phytopinace monuimus. Monspessuli, Thlaspi Veronicæ folio nominatur, & hanc videtur Doctiss. Columna, sub Draba minore murali discoide descripsisse.

III. Bvr-

Bursa pastoris alpina hirsuta.

Myagrum monospermon latifolium.

III. BVRSA pastoris alpina hirsuta: radice est unciali, foliolis copiosis pallide virentibus, in orbem humi stratis, mollibus, incanis, lenticulæ magnitudine, leuiter crenatis, aliquando integris: cauliculis aliquot tenuissimis, leuiter hirsutis, pene nudis, tres quatuorve vncias longis: flosculis paruis, albis: loculis flauescentibus oblongis, multo quam in vulgari maioribus, semen minutum rufum continentibus: in alpibus Heluetiorum, vt monte Fracto & Spligel, reperitur.

DE MYAGRO.

CAPVT XIV.

I. MYAGRVM fœtidum: ex radice caules cubitales, aliquando sesquicubitales, virides, crassi, rotundi & asperi exurgunt, quos folia pallide virentia, subaspera, leuissime sinuata, quatuor vel quinq; vncias longa, sesquiunciam lata, alternatim cingunt, qui in summo in alas breues diuiduntur, quibus flores pallide lutei, longis petiolis donati, veluti vmbellæ insident, hisque vtriculi orbiculati, minutum semen continentes, succedunt. Hoc apud nos in arenosis ad pontem fluminis Wiesen repertum, quod ad differentiam vulgaris, ab odore, fœtidum appellare placuit.

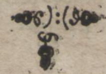
II. MYAGRVM monospermon latifolium: caule est cubitali, aliquando altiore, rotundo, tortuoso, varie & inæqualiter brachiato: folijs vulgari viridioribus, latioribus, linea alba diuisis, obtusis, latiore basi caulem amplexantibus, ijs quæ ad radicem sunt, Cichorij satiui modo laciniatis, reliquis aliquando sinuatis: floribus luteolis, paruis, quibus vtriculi oblongi peræ similes, superne in duas extuberantias desinentes, quorum medio apex insidet, per maturitatem, vti & totus fructus, durus: in cuius vtriculi medio, cauitas vnica, semen vnicum (vnde nomen) rufum, oblongum continens. Sapore Myagro non respondet. Hoc in horto D. Felicis Plateri primum, dein in horto Illustr. Ducis Wirtembergici, quod Montembelgardi frater coluit, (cui semen Bricourrues nomine missum fuit) legimus: ex Euganeis quoque accepimus, & Pseudoisatidem ab Alpino vocari intelleximus. In Phytopinace primum sub 5. dein in Matthiolo figura addita, descripsimus.

III. MYAGRVM monospermon minus: ex radice parua, tenui, capillata, albicante, caulis vnus vel alter tenuis, pedalis prodit, folijs paucis tenuissimis, pallide virentibus vestitus: quorum ea, quæ ad radicem per terram sparguntur, parum sinuata sunt, pediculis oblongis donantur, & vnciam lata sunt: at quæ in summo caulis, basi sua in alas abeunte, caulem amplexantur: in summo flosculi albi, conglobati: quibus vtriculus paruus, semen continens, succedit. Monspessuli, non longe à monte Calcaris, D. Burserus collegit.

Myagro similis siliqua rotunda.

IV. MYAGRO similis siliqua rotunda: radix caulem cubitalem, hirsutum, fragilem, in ramos varios brachiatum, emittit: cui folia ad radicem hirsuta, aspera & succulenta, quæ masticata, cum visciditate leuem acrimoniam exhibent, sex vncias longa, sesquiunciam lata: quæ vero caulem ambiunt minora, pediculis carentia & alata: flores pallidi, minuti, quasi in spica semipalmari dispositi, quibus semen paruum, rotundum, rugosum in apicem desinens, quodlibet pedicello oblongo insidens, primum viride, per maturitatem nigrum, medulla flaua, oleaginosa plenum, succedit. Annua est planta, ex semine deciduo renascens, Iulio & Augusto florens. Ioan. Bauhino in horto Montembelgardiaco nomine alicuius Myagri creuit. Monspelio prope Lunellam natum, Lepidij & à D. Doldio, Thlaspi nomine Norinberga, accepimus.

DE DRABA.

CAPVT XV.

I. DRABA tenuifolia velut ſpicata: radice eſt oblonga, tenui, albicante, caulibus pedalibus, aliquando cubitum ſuperantibus, fragilibus breuibus brachiatis:folijs paucis,tenuibus,pallide virentibus, nonnihil in ambitu dentatis,triuncialibus,vnciam latis,baſi lata caulem cingentibus,alatis, guſtu feruente & acri proditis:floribus albis, paruis, in cauliculis palmaribus, quaſi in ſpica natis,quibus ſingulis ſemen rotundum paruum,longo pedicello inſidens,ſuccedit. Hanc Bononiæ D. Agerius legit, & Drabam feruentem vernam nominari affirmauit.

II. DRABA flore cæruleo galeato: ex radice fibroſa albicante, Aſclepiadi ſimili, guſtus feruidioris aromatici, caulis vnus (aliquando dico) cubitalis,læuis,ſtriatus,in ramos brachiatus, exurgit: quem folia pauca veſtiunt, quorum inferiore ſubrotunda,læuia,per marginem crenata, vncias duas longa, vncia minus lata: ſuperiora vero anguſta,acuminata & dentata,floribus eſt cæruleis galeatis, vt in Orchide, vnciam longis, alternatim in caule diſpoſitis.Lutetia D. Cherlerus, ex Gallia Narbonenſi,D.Burſerus,attulere.

DE COCHLEARIA.

CAPVT XVI.

I. COCHLEARIA minor erecta: Ex radicula capillacea, cauliculus tenuis, læuis, palmo minor,prodit:foliola habet ad radicem pauca;exigua,oblongis capillaceis pedicellis donata,& quæ cauliculum alternatim ambiunt,lente minora ſunt exiguis pedicellis donata & inſtar Cochleariæ Britannicæ ſinuata:in cauliculo ſummo, floſcu'i albi, quibus ſiliquæ paruæ, oblongæ, ſemen minutiſſimum nigrum continentes,ſuccedunt. Hæc in Daniæ Inſula Amagria,in autumno à D.Olao Worm collecta,& Haffnia,Cochleariæ nomine tranſmiſſa fuit. Similem ſed palmarem, cauliculo craſſiore in duos ramulos diuiſo,ex eodem loco, D.Caſpar. Bartolinus miſit.

II. COCHLEARIA Danica repens: hæc vnciarum trium eſt, radicula & foliolis priori ſimilibus,ſed numeroſioribus, inter quæ cauliculi ſemiunciales,minutulis floſculis albis ornati: Hæc eodem quo prior loco prouenit, humi inſtar herbæ cancri ſerpit,omnino folijs, floribus,ſeminũ loculis & guſtu priori reſpondens, quemadmodum D. Olaus Worm perſcripſit,& D.Bartolinus, Cochleariæ marinæ paruulæ repentis nomine miſit.

Brassica spinosa.

DE BRASSICA.

CAPVT XVII.

I. NAPOBRASSICA. Radicem habet Napo, aut Carotæ pene similem, admodum fibrosam & villosam, vt barbata aut pilosa, propter multiplices & minutas fibras, dici possit: & licet frequẽter fibram pollice crassiorem habeat, attamẽ semper prima radix tuberosior & longior, quę Napum imitatur, conspicitur; ex hac caulis sesquicubitalis, læuis, rotundus, in ramos brachiatus exurgit: folia ad radicem, vna cum pediculis oblongis, palmaria, Brassicæ syluestris modo & subrotunda, & in profundas lacinias diuisa; quæ vero in caule, oblonga sunt; angusta, sinuata, pediculis carentia: flores lutei, intensioris coloris, quam in vulgari, magni, qui in cauli palmum excedente, inordinate longis pediculis insident, quibus siliquæ angustæ, vnciales succedunt. In locis frigidioribus agri Norici, montanis potissimum & versus Bohemiam colitur, & ab incolis Dorsen vel Dorschen appellatur. Radix esui apta est, quare aliqui eam vt Brassicam floridam condiunt: pauperes minutim vt Rapas concidunt: sic per hyemem in cella in arena, vel ad cibum, vel ad semen sequentis anni, asseruatur. Aliquando radix propter nimiam æstatis siccitatem & loci angustiam, lignosior euadit: quare post sationem, in area spatiosa plantanda est.

II. BRASSICA spinosa. Huius solum binos ramulos habemus, quorum descriptionem subiungamus: caulis lignosus, crassus, in ramulos duos, alterum palmo maiorem, alterum minorem, rotundum, læuem, striatum diuiditur: circa quos folia biuncialia, & semiunciam lata, per ambitum leuiter sinuata, quibus & minora interijciuntur: ramuli in spinas acutas, vnciales & minores abeunt. Ramulum vnum Patauij in horto Bembiano natum, à D. Camerario; alterum ex horto D. Alpini priuato accepimus, cuius figuram etiam Matthiolo nostro addidimus.

III. BRASSICA syluestris alpina: ex radice exigua, alba, caulis palmo altior, rotundus, læuis exurgit: folijs est tenuibus pallide virentibus, leuiter sinuatis, circa radicem oblongis, plerisque vncialibus, in caule paucis, pediculo carentibus: in summo flores albi quasi in vmbella dispositi, longiusculis pedicellis donati: siliquas non vidimus. Hãc in Austrię montibus natam, Turritis alpinæ nomine, D. Burserus, misit.

DE ACETOSA.

CAPVT XVIII.

I. ACETOSA Americana folijs longissimis pediculis donatis: ex radice caules plures, rotundi, striati, læues, cubitales, in terram reclinati, prodeunt, qui mox in plures ramos oblongos brachiantur: folia habet pallida & veluti nitroso puluere obsita, angulosa, non tamen vt in vulgari bifurcata, aut alata, sed potius Atriplices forma biuncialia, & pediculis triuncialibus donata, mollia, carnosa, sapore acido, ex quorum sinibus alæ surgunt, folijs minoribus, sed eadem forma: in quorum, vt & caulis summo, flores exigui, muscosi, veluti in spica dispositi, emicant: quibus fructus foliacei (ex tenuibus rufescentibus membranis elegantissi-

gantissimis venulis, veluti in Fritillaria, per eas discurrentibus, compositi) vt in alijs, sed quadruplo, quam in vulgari maiores, ex paruis pedicellis dependentes, succedunt, quibus semina triangularia oblonga, rufescentia & splendentia inclusa continentur. Hanc aliquot annis in horto aluimus.

II. ACETOSA rotundifolia alpina: planta palma minor, ex cuius radicula, folia quina, sena, violæ luteæ alpinæ modo rotunda, vnguem lata, pediculis tres, etiam quatuor, vncias longis & tenuibus donata, prodeunt, & inter hæc, cauliculus læuis & nudus sexuncialis, exurgit: in cuius summo flosculi muscosi parui, veluti in spica vnciali, cui foliolum simili forma subijcitur. Hæc in muris Nosodochij, quod in monte maiore Bernhardi Heluetiorum est, prouenit, vnde D. Fleisserus attulit.

III. ACETOSA scutata repens: radiculis est rufescentibus, cauliculis nodosis, tenellis, per terram repentibus, vncias quatuor longis: folijs vnguem latis, sed longis pediculis cauliculos æquantibus, donatis, formam scuti, vel potius Aronis folium referentibus, in medio tamen vtrinq; sinum obtinentibus & in apicem desinentibus. In horto Patauino nata.

IV. ACETOSA Cretica semine aculeato: radice est parua, rufescente, fibrosa, in summa tellure hærente: cauliculis quandoque pluribus palmam superantibus, humi reclinatis, quandoque vno, sed in ramulos brachiato: folijs paruis, oblongis, pediculo donatis, auriculis carentibus: flosculis multis, exiguis, muscosis, circa ramulos semipalmares in modum spicæ alternatim dispositis, quibus semen succedit, tenuibus membranis aculeatis inclusum, cui pediculus oblongus, incuruus, tenuis, vt in Caltha additur. Iunio floruit & semen maturuit, anno 1594. in Illustr. Ducis Wirtebergici horto, qui Montembelgardi colebatur, semine Florentia à Casabona misso: Hanc in Phytopinace & Matthiolo, figura addita, Acetosæ Creticæ nomine, proposuimus.

V. ACETOSA lanceolata angustifolia repens: hæc cauliculis est pedalibus, rotundis, striatis, per terram sparsis, folijs ternis, quaternisve, alternatim in caule dispositis, vncijs quatuor à se inuicem dissitis, angustissimis, crispatis, vncias quatuor longis, lanceam referentibus, cum ex pediculo in alas

Acetosa Cretica semine aculeato.

duas vtrinque bifurcatas abeant, sensimq; angustiora reddantur: floribus est minutulis, rubentibus, spicæ oblongæ adhærentibus. Hæc in arenosis circa Norinbergam reperitur, vnde D. Doldius anno 1604. misit.

Laphatum maritimum fœtidum.

Centaurium alpinum luteum.

DE LAPATHO.

CAPVT XIX.

LAPATHVM maritimum fœtidum: radice est & caule atro rubente, pedali, incuruo, quem folia atrorubentia, subrotunda, longis pediculis donata, & vncialia interdum sinuata, communiter alata, ambiunt: ex quorum sinu ramuli exurgunt, similibus folijs cincti, quorum superiora leuiter per ambitum dentata sunt: in caulis summo flosculi quadrifolij, muscosi, quasi in spica dispositi: quibus vtriculi foliacei, subrotundi, satis magni, semen continentes, succedunt. Hæc dum viret grauis odoris est, & in maritimis non longe Monspelio prouenit.

DE CENTAVRIO MAIORE.

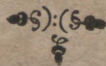
CAPVT XX.

CENTAVRIVM alpinum luteum: radicem habet rectam, profunde descendentem, crassam, parumque fibrosam, subastringentem & Centaurij maioris sapore fere præditam. Caulis est sesquicubitalis, etiam bicubitalis, rotundus, striatus, in alas brachiatus: folijs ludit, quæ enim ad radicem palmaria, & sesquipalmaria, vncias quatuor lata, inæqualiter laciniata & crenata, glabra, pallide virentia, neruo albo folium percurrente: at quæ in caule sunt, planta florescente, quædam cubitum superant, quædam palmaria sunt, & in partes decem, duodecim, pauciores, pluresve, vncias quatuor longas, semunciam latas, per marginem leuiter dentatas, ita secantur, vt folia peculia esse videantur.

deantur. Flores lutei, Centaurio maiori similes, ramulis insident: ex calice enim squamoso, florum stamina plura prodeũt: ex capitulo ante meridiem liquor pellucidus, & Mannæ instar dulcis, in guttis seu stillis sponte exudat, & capitulum compressum & suctum, altero tamen die hunc humorem emittit. Floribus semina Centaurij similia, aliquanto tamen minora, succedunt. In monte Baldo prouenit: plantam & semina, D. Doldius Norinberga quoque misit.

Beta Cretica semine aculeato.

DE BETA.

CAPVT XXI.

BETA Cretica semine aculeato: ex radice tereti, breui, parum fibrosa, caules plures cubitales, per terram sparsi, rotundi, striati, ad radicem leui hirsutie canescentes, in ramulos effusi, exurgunt: folia habet pauca, Betæ nigræ similia, sed minora, longis pediculis donata: flores parui, ex flauo virescentes: fructus statim ad radicem multi conspiciuntur, & hinc inde per caulem, ad quodlibet fere folium asperi, extuberantijs donati, in aculeos tres, in latera reflexos abeunt: in cuius cauitate, granum vnum continetur, forma seminis Adonidis subrotundum, in apicem abiens, duplici membrana rufa tectum, interiore, proxime medullam albam farinaceam cingente. Hanc primum in horto D. Zuingeri, Iulij mensis principio florentem & Augusti fine semine prægnantem, eamq; aridam legimus & nunc à multis annis in hortulo nostro, colimus: cuius descriptionem in Phytopinace primum, dein in Matthiolo, figura addita, exhibuimus.

Atriplex syluestris lappulas habens.

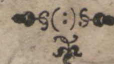

CAPVT XXII.

I. ATRIPLEX syluestris fructu compresso roseo vel stellato: à radice caulis exurgit pedalis, rotundus, incuruus, læuis & albus, qui statim in aliquot ramos inæquales, & hic in alios minores, diuiditur; folia habet alba, quasi polline aspersa, vnguem lata, sinuata vel angulosa, vt in Atriplice syluestri, quæ Pes anserinus dicitur, pediculis carentia: his fere singulis, fructus foliaceus, pallidus, cõpressus, apponitur, cuius formam elegantem vix exprimere licet: is enim in medio leuiter extuberat, quatuor alijs extuberantijs, in circumferentia adpositis; quas tamen sinus leues intercedunt, ea plane forma, qua rosæ depressæ, in quorundam nobilium insignijs pingi consueuere: in singulis quatuor extuberantijs, semen compressum, mediocris magnitudinis continetur. Si fructus hi mori rudimentum exprimerent, ad Atriplicem syluestrem bacciferum Clusij referri posset: Hanc Monspessuli circa mœnia collegimus.

II. ATRIPLEX syluestris lappulas habens: ex radice parua fibrosa, cauliculi palmares, striati, emittuntur, quos folia atrouirentia, parua, angulosa, alternatim disposita, breuibus pediculis donata, cingunt: ad quorum exortum lappulę duæ, Coriandri seminis magnitudine, adhærent, semen nigrum, paruum, compressum continentes. Hanc Atriplicis syl. insipidæ paruæ erectæ nomine, D. Doldius misit; at in monte Ventoso Galliæ Narbonensis, altius excrescit. Hanc in Phytopinace sub octaua descripsimus, etiam in Matthiolo, vbi figura à sculptore non satis recte expressa addita, quare aliam in nostro Theatro, si Deus volet, & etiamnum, proponimus.

III. ATRIPLEX maritima angustifolia: caule est subcano, lignoso, cubitali, ramoso, in spicas alias breuiores, alias longiores, pallide flauescentes, & maculis nigris punctatas abeuntes: folijs inferioribus vncias duas, absque pediculo longis, angustis, crenatis, nigricantibus, superiorib. angustioribus, & plerisque crenis carentibus: plura non licet, cum solum ramum siccum Ruppellę collectum, D. Rumbaum attulerit.

DE HA-

DE HALIMO.

CAPVT XXIIII.

HALIMVS minor: ex radice tenui, capillata, caulis cinericeus, palmum superans, varie incuruatus exurgit, qui paulo supra radicem, in ramulos plures tenues vncias tres longos, abit: folijs paucis cinericeis, & oblongo rotundis: sed in ramulis angustioribus nonnullis instar Atriplicis, vtrinq; vna lacinia diuisis: flosculi plures, parui, herbacei, muscosi, intus luteoli, lõgis pedicellis, per ramulorum summitates spa guntur: quibus vascula quadruplicia, semen paruum, griseum, reniforme, continentia, succedunt. Hic infra Northusam **in der gülden Aw** prouenit, vt ex literis D. Fureri colligere est qui plantam nomine Halimi aurei atui anno 1617. transmisit.

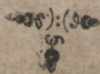
Cynocrambe Dioscoridis.

DE CYNOCRAMBE.

CAPVT XXIV.

CYNOCRAMBE Dioscoridis: ex radice oblonga, tenui, fibrosa, viticuli plures, palmares, quandoq; longiores, rotundi, striati, læues & succulenti, virides, aliquando parum rubescentes, reclinati, geniculis plurimis distincti, prodeunt: ex quorum singulis emergunt primum foliola duo, Alsines forma subrotunda, mox alternatim ex vna parte, eodemq; loco folium sextuplo maius, oblõgo pediculo donatũ, oxalidis rotundę folio oblongius, quadam veluti aspergine obsitum, succedit: tãdem ad idem geniculum, alia decuplo minora, bina, terna, etiam sena notantur: iuxta quæ ab ima radice, ad viticulorum summa internodia, flosculi, bini, terni, quaterni, muscosi ex herbaceo albidi, plurimis filamentis donati: quibus succedunt fructus totidem, geniculis inter folia hærentes, Mercurialis forma, sed minores, rotũdi, duriusculi, primum virides, postea ex nigro cinerei, medulla alba referti. Herba gustu est insipido & aquoso. Monspessuli locis vmbrosis legimus: mox Cynocrambe nomine & plantam & semen, à D. Cortuso accepimus, quæ copiose nobis prouenit. Hanc videtur doctiss. Columna in suo Phytobasano, Alsines nomine expressisse, quam in Matthiolo descripsimus, & figuram adposuimus.

Lactuca folio oblongo acuto.

Sonchus asper laciniatus Creticus.

DE LACTVCA.

CAPVT XXV.

I. LACTVCA folio oblongo acuto: hæc radice, caule, floribus, alijs lactucis similis est, & solum folijs differt, quę leuiter sinuata sunt, palmum longa, vncias duas lata, in acumē fastigiata, & neruo per folium excurrente eleuato. Huic, Lactuca Gallica, apud Durantem, valde similis est, quam à Ioa. Bauhino fratre accepimus, & in horto Montembelgardiaco postmodum legimus.

II. LACTVCA Italica laciniata: huius folium tenuissimum est, pallide virens, in plures partes semipalmares & laciniatas diuisum: per reliqua vulgari Lactucæ similis, quę esu tenerrima: ex semine Italico in horto copiose creuit.

DE SONCHO.

CAPVT XXVI.

I. SONCHVS asper laciniatus Creticus: ex radice, caulis cubitalis, inæqualis, striatus, asper, cauus & ramosus exurgit: folijs ad radicem palmaribus & sesquipalmaribus, primis quidem vix laciniatis, alijs vero in plures & magnas lacinias diuisis, & in circumferentia nonnihil asperis: floribus est luteis, magnis, quorum singuli singulis oblongis pediculis insident, qui aliorum more in pappum in quo semen latitat, abeunt. Hic ex semine ex Creta accepto in horto creuit.

II. SONCHVS asper subrotundo folio: ex radice exili, longiuscula, cauliculus rotundus, palmaris, aliquando sesquipalmaris, parte inferiore breuissimis aculeis exasperatus, exurgit: circa quem folia pauca,

pauca, subrotunda, sesquiuncialia, quorum quædam sinuata, omnia tamen per marginem, vt & neruus per folij medium excurrens, leuissimis aculeis exasperantur: in cauliculi summo duo tresve pediculi, quorum singuli vnum florem Hieracio similem, paruum, luteum, qui in pappum abit, sustinent. Monspelij sponte nascitur, & Sonchus aspera vulgi flore Hieracij, nominatur.

Est huius & minor species, capillari radicula à qua pedicelli bini, quatuor vel sex vncias longi, aliquot vero vix vnciales, vnicum florem paruum luteolum sustinentes, exurgunt: flori, semen minutum nigrum, pappo adhærens, succedit: circa radicem folia sena, septena, parua, obtusa, per latera dentata. Ibidem reperitur.

III. SONCHVS læuis in plurimas tenuissimas lacinias diuisus: caule est viridi, læui, tenui, striato & pedali, in summo in alas brachiato: folijs in plures angustas lacinias diuisis, ad caulis diuisionem maioribus: floribus luteis mediocribus & in pappum abeuntibus. Monspessuli ad muros, vt & Florentię apud quos in acetaria venit, prouenit.

IV. SONCHVS angustifolius maritimus: radice est palmari: tenui, fibris carente, folijs ad radicem pluribus, atrouirentibus, vncias quatuor, quandoque sex longis, rarius vnciam latis, per margines spinulis exasperatis, & reliquorum Sonchorum instar lac fundentibus, inter quæ caulis vnicus, palmaris & sesquipalmaris, tenuis, læuis, duobus tribusve foliolis sua basi eum cingentibus, cuius summo flos vnus, (rarius duo) satis magnus & luteus insidet, & tandem in pappum abit. In litore Veneto ad Lio primum, dein circa Monspelium, æstatis initio collegimus.

V. SONCHVS montanus læuis laciniatus minor: ex radice crassiuscula caulis in principio crassus & lignosus, rotundus, læuis, statim in alas brachiatus, ad cubitalem altitudinem accedens, exurgit: folijs est sesquiuncialibus, in paucas lacinias, late distantes & acuminatas diuisis: flores in caulis summo, veluti in spica alternatim dispositi, parui, & pallidi. In montibus Euganeis frequens est.

VI. SONCHVS villosus luteus minor: ex radice rufa longiuscula, fibris carente, cauliculi bini, terni, rotundi, nonnihil villosi, palmum superantes, & in summo in ramulos binos, ternosve diuisi, prodeunt: folia pauca ad radicem, vncias quatuor longa, sed angustissima, lacinijs late à se distantibus & læuibus, diuisa, quæ circa caulem strictissima & vncialia: flores in summis ramulis intense aurei, ex paruis capitulis, suaui tomento villosis prodeuntes, in pappum abeunt. Tota planta leuiter tomentosa est, & à quibusdam Hieracium tomentosum dicitur. Monspessuli in luco Gramuntio prouenit.

Sonchus montanus læuis laciniatus minor.

Cichorium spinosum Creticum.

DE CICHORIO.

CAPVT XXVII.

CICHORIVM spinosum Creticum: ex radice oblõga, mediocriter crassa, fibris paucis donata, denso cortice albicãte tecta, caulis durus, lignosus, mox in ramos multos palmares, virides, striatos, late diffusos brachiatur, qui oẽs in oblongas, communiter bifurcatas, aliquãdo trifurcatas quasi spinas, seu cornua finiũt: folia circa radicem plura per terram sparguntur, q̃ oblonga, angusta, acuminata & Cichorij vulgaris modo in ambitu circumrosa, vel in plures lacinias superficiarias & subrotundas diuisa, quæ in cauliculis angustiora, nec circumrosa: amara sunt, non lactescunt & cito pereunt, etiam reliquis plantæ partibus eleganter virentibus. Flores, in ramorum maxime alis, ex calicibus imbricatis prodeunt, forma vulgaris similibus, sed longe minoribus, cærulei coloris, ex quinis folijs summa parte leuiter incisis, compositi, in quorum medio stamina aliquot flaua continentur: his semen vulgari simile, parique thecæ inclusum, succedit. Iulio & Augusto floret. Hoc primum Chondrillæ spinosæ, dein Cichorij spinosi, nomine & plantã & semen D. Dold. misit, ex quo in horto D. Zuing. creuit: postmodũ ex Creta ab Honor. Belli, Cichorij spinosi appellationes, qui monuit, vulgo σταυνάτι, hoc est, hydriam spinam dici, quo Cretenses in Cichorij defectu vtantur. Huius primum in Phytopinace anno 1596. meminimus, dein in Matthiolo iconem cum descriptione anno 1598. exhibuimus: postmodum Chondrillæ peregrinæ nomine Clusius, & apud eundem sub Cichorio spinoso Cretico Belli, Pona an. 1601. proposuere.

DE DENTE LEONIS.

CAPVT XXVIII.

I. DENS Leonis latifolius caulescens: caule est cubitali, hirsuto, rotundo, striato, & cauo; quem folia basi alata, in lacinias aliquot diuisa, subrotunda, vncias sex longa, sesquiunciam lata, marginibus nonnihil pilosis, cingunt, quæque in caulis summo tantum leuiter sinuata, proxime caulem vestiunt: flos magnitudine fere & colore, sed pallidiore, vt in Dente Leonis vulgari. Plantam hanc absque radice ex horto nobiliss. Nicolai Contareni, nomine Hieracij Hispanici à D. Loretio accepimus.

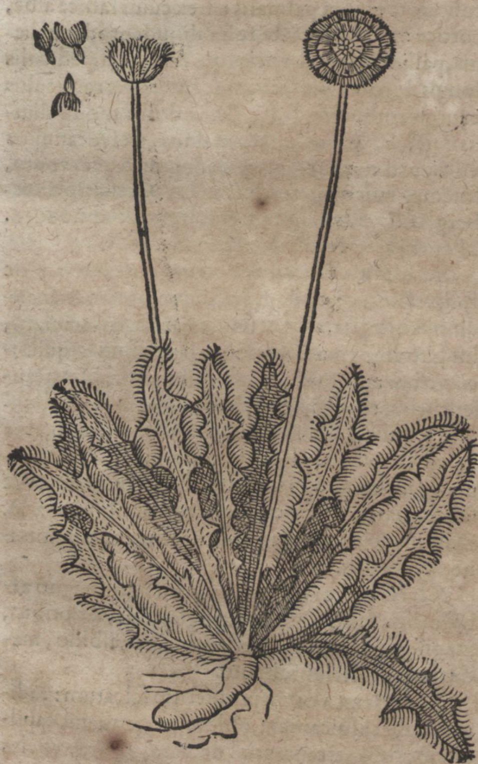
II. DENS Leonis tenuissimo folio: ex radice crassa, rufa & fibrosa, folia aliquot tenuissima, virore splendentia, palmaria, vncias duas lata, primum profunde laciniata, dein quælibet lacinia, vt plurimum vtrinque duplici, vel triplici leui lacinia (vel potius apice) subdiuisa prodeunt, vt & pediculi tenuissimi, nudi, duabus vncijs folijs longiores, florem paruum sustinentes. In Austria prope montem Drawenstein/D. Burserus reperit.

III. DENS Leonis minor folijs radiatis: ad radicem paruam nigricantem, folia plura per terram sparsa, vncias tres longa, semunciam lata, in plures lacinias profundas diuisa, quibus hoc peculiare, quod quodlibet folium in summo in tres profundas lacinias diuidatur, & harum quælibet apices plures, quasi radios obtinet: foliorum pediculi leuissimis

uiſſimis pilis pubeſcunt, cauliculi plures, læues & nudi, quorum vnus palmo minor erigitur, reliqui breuiores reclinati, ſinguli florem vnicum, paruum, luteum, in pappum abeuntem, ſuſtinent. D. Neudorfferus communicauit.

IV. DENS Leonis minor aſpero folio: ad radicem paruam albicantem, folia plura ſubrotunda, duas treſve vncias longa, vnam lata, laciniata & per ambitum leuiſſimis ſpinulis, vt in Soncho, exaſperata: cauliculus duarum vnciarum, florem ſatis magnum, pallide luteum ſuſtinet. Monſpeſſuli prouenit.

Hieracium dentis leonis folio hirſutie aſperum minus.

DE HIERACIO.

CAPVT XXIX.

I. HIERACIVM dentis leonis folio hirſutie aſperum minus: radice eſt parua, oblonga, ad cauliculorum & foliorum exortum rufeſcente, folia ad radicem piloſa, aſpera, anguſta, vncias duas longa, in lacinias diuiſa, inter quæ cauliculi nudi, aſperi, modo vnus, modo bini, ternive, palmam non excedentes exurgunt, florem vnicum, aureum in pappum abeuntem, ſuſtinentes. Monſpeſſuli prouenit.

Idem, ſed longe aſperius, folijſque latioribus, ex Hiſpania D. Albinus attulit.

II. HIERACIVM minus glabrum: ex radice albicante, oblonga, tenui, cauliculi palmares, rarius pedales, tenues, læues, virentes, in alas diuiſi, exurgunt, folia habet pauca, ex virore ſplendentia, oblonga, anguſta, raris lacinijs prædita: quorum quædam baſi latiore & alata, cauliculum amplexantur: floribus eſt minoribus, quam in vlla ſpecie, aureis, quorum ſinguli ſingulis pedicellis, vnciam ſuperantibus, inſident & aliorum more in pappos abeunt. Apud nos circa autumnum florens, in agris reperitur.

III. HIERACIVM dentis leonis folio obtuſo minus: ad radicem paruam folia ſena, ſeptenave terræ incumbunt, quæ craſſa & aſpera, vncias duas longa, vnciam ſemis lata, obtuſa, nec profunde laciniata: inter quæ caulis læuis, nudus & cauus exurgit, qui florem vnum pallide luteum & magnum ſuſtinet. Prouenit in pratis extra minorem Baſileam.

IV. HIERACIVM dentis leonis folio floribus paruis: ex radice parua, lignoſa, fibroſa, capillacea & albicante, caulis pedalis, rotundus, aliquantum hirſutus exurgit, quem ad radicem folia pauca, ſubaſpera, corroſa, acuminata, vncias tres longa, ſemunciam lata, cingunt: in caule ad eius medietatem pauca, ſolum dentata, eumque baſi ſua complectentia: cuius ſummo floſculi plures, lutei, pedicellis breuiſſimis inſident. Hoc in Gallia Narbonenſi circa Maſſiliam reperitur.

V. HIERACIVM dentis leonis folio bulboſum: radix ex aliquot oblongis quaſi Aſphodeli bulbis compoſita, de ſe mittit caulem cubito altiorem, nudum, leuem, ſtriatum, circa medium

in ramos pedales (vnum vel alterum) diuisum, quorum quilibet florem paruum, subflauum, sustinet: folia ad radicem per terram sparsa denti leonis similiter sinuata & corrosa, inferne molli lanugine pubescentia, superne subaspera, vnciam lata, tres longa, Monspelio D. Saltzmannus attulit.

VI. HIERACIVM tomentosum Hispanicum: tota planta mollis est, incaua, tomentosa; radicem habens cortice rufescente tectum, caulem palmarem, rotundum, incanum: folia ad radicem oblongis pediculis donata; vncias tres quatuorve longa, semunciam lata, mollia, crassiuscula, ad formam foliorum dentis leonis vulgaris sinuata, quæ in caule angustiora, minusque profunde sinuata: cauliculi summo, flores bini, terni, lutei, breuissimis pedicellis insident, quorum singuli ex eleganti calice hirsuto in plures apices diuiso, emicant. In aridis & saxosis Aragoniæ, D. Albinus obseruauit.

Hieracium maximum asperum Chondrillæ folio.

VII. HIERACIVM maximum asperum Chondrillæ folio: caule est sesquicubitali, crasso, rotundo, inæquali, striato & aspero: in summo in ramos semipalmares brachiato: quorum singuli singulos flores luteos sustinent: folia habet pauca, alternatim caulem ambientia, Chondrillæ modo in lacinias diuisa, vncias tres longa & hirsutie aspera. Monspessuli in asperis, quæ loca cariges vocant, prouenit.

VIII. HIERACIVM alpinum angustissimo oblongoq; folio: ad radicem duriusculam rufescentem, folia plura graminea, palmo longiora, glabra, atrouirentia, obseruantur: inter quæ caulis cubitalis, lęuis, rotundus, striatus, paucis folijs cinctus & circa medium in plures ramulos diuisus, exurgit: ramulis singulis flos vnicus, paruus, luteus insidet, cui semen paruum succedit, quod cum suo pappo à vento excutitur. In mõte Baldo reperitur.

IX. HIERACIVM alpinum pumilũ Chondrillæ folio: tota planta palmaris est, ex cuius radice alba, cortice nigricante tecta, folia aliquot prodeunt læuia, pallide virentia, vncias quatuor lõga, pediculis longis donata, vix laciniata: inter quæ cauliculus exurgit rotundus, folijs Chondrillæ modo diuisis cinctus, qui in summo in duos, tresve ramulos vnciales diuiditur, quorum singuli florem vnum, luteum satis magnum sustinent. Crescit in Sneeberg Austriæ, vbi D. Burserus legit, & anno 1616. Hieracij aphacoidis nomine, transmisit.

X. HIERACIVM intubaceum flore luteo. Hoc folijs est Intubi, caulem proxime ambientibus, aliquibus integris, alijs in sinus profundos laciniatis, longitudine vncias quatuor, latitudine sesquiunciam superantibus, atrouirentibus & læuibus: caulem habet tenuem, pedalem, ramosum, reclinatum & læuem: cauliculo pene palmari nudo, flos vnicus, luteus, mediæ magnitudinis insidet, cui semen paruum pappo inclusum succedit. Hoc (vt & subsequens) Hieracij Aphacoidis nomine à D. Doldio, dein ex Italia, Sonchi Hieracitidis nomine, accepimus.

XI. HIERACIVM Intubaceum flore magno albido: hoc folijs est priore longioribus, latioribus, magisq; laciniatis: flore etiam maiore, albido, medio luteo, foris subrubente.

XII. HIERACIVM proliferum falcatum: radicem habet albicantem, oblongam, tenuem, capillatam: folia atrouirentia, dentata, aspera, vncias duas longa, semunciam lata: cauliculos læues, rotundos,

tundos, parum foliatos, palmares: capitulum paruum, ex plurimis stylis gracilibus, per maturitatem recuruis, & asperis, compositum, inter quæ flos luteus, medio fuscus: at sub floris capitulo, communiter vtrinq; ramulus vnus, rarius duo, læuis, nud⁹, vncias quatuor, quandq; superans, exurgit, quibus vtrinq; foliolum angustissimum subijcitur, & horum summo similiter flos insidet, & sæpe sub hoc quoq; flore, pedicellus flosculum sustinens, emergit.

Hoc minus etiam reperitur, ita vt tota planta, palmum non excedat. Monspessuli in luco Graniuntio reperitur, & quod minus est, Hieracium medio luteum vocant.

XIII. HIERACIVM minimum falcatum: plantula est vncias sex non excedens, radicula longiuscula, tenuissima, rufescente, ex qua cauliculi aliquot capilli crassitie, in ramulos diuisi, inter folia laciniata, læuia, vncias duas longa, at angusta, exurgunt: flores singuli exigui, luteoli, pedicellis singulis insident, qui instar prioris in stylos minutissimos recuruos & pungentes, absumuntur. In arenoso litore maris non longe Monspelio inuenimus.

XIV. HIERACIVM montanum rapifolium: ex radice rufescente, oblonga, parum capillata, folia pauca, ad Rapæ vulgaris modum, in lacinias subrotundas, per margines sinuatas, & ad tactum asperas, diuisa, pediculis oblongis rubentibus & asperis donata, prodeūt: inter quæ caulis cubito altior, cauus, striatus rufescens, vno alterove breui folio cinctus, exurgit, qui superne in ramulos plures diuiditur, quorum singulis, flos communiter vnus, rarius duo, pediculis tamen distinctis insidet, luteus, mediç magnitudinis, qui tandem in pappum abit. In monte Wasserfall prouenit.

XV. HIERACIVM montanum folijs dentatis flore magno: hoc folijs est atrouirentibus, lanugine carentibus, ad radicem maxime dispositis, vncias quinq; longis, vnam latis, per circumferētiam & dentatis, & leuissima lanugine pubescentibus: inter quæ caulis pene nudus, pedalis, cauus, hirsutie asper, exurgit, qui florem vnum eumque magnum, saturate luteum, eleganti quasi calici inclusum, sustinet. Hoc in Heluetiorū montibus, Gotthardo, & circa Thermas Fabarias, crescit.

XVI. HIERACIVM ramosum magno flore: hoc caule est bicubitali, rotundo, subaspero, in ramos diuiso, quib. singulis, flos magnus, aureus, dentis leonis forma insidet: folia habet pallide virentia, nōnihil aspera, sinuata, & per margines exiguis pilis donata, longitudine palmū superantia, tres vncias lata, per quorum longitudinem, costa insignis excurrit, à qua per transuersum venæ feruntur. In montibus Bellunensibus reperitur.

XVII. HIERACIVM alpinum non laciniatum flore fusco: caule est sesquipalmari, hirsuto, parte superiore aphyllo: folijs ad radicem hirsutis, obscure virentibus, acuminatis, duas treſve vncias longis, vnciam latis: floribus aliquot paruis, fuscis, in pappum (cui semen paruum oblongum & nigrum includitur) abeuntibus, & caulis summo insidentibus: quod in Rhæticis montibus prouenit.

XVIII. HIERACIVM hortense non laciniatum floribus atropurpurascētibus: caule est bicubitali, hirsutie aspero, & pene aphyllo: folijs ad radicem paucis, palmaribus, vncias tres latis, obscure virentibus, leuiter hirsutis, & per marginem leui lanugine pubescentibus, floribus atropurpurascentibus, in medio subflauis & mellei odoris: quod à quibusdam Pilosellæ maioris nomine (siquidem cum Auricula muris maiore Tragi, multum affinitatis habeat) in hortis colitur: & à priore cultura solum differre videtur.

Hieracium pumilum saxatile asperum, radice præmorsa.

XIX. HIERACIVM pumilum saxatile asperum radice præmorsa: ad radicem crassiusculam nigricantem, in fibras oblongas, præmorsas abeuntem, folia plura, villosa, acuta, longis pediculis donata, vncias tres, quatuorve longa, semiunciam lata, in circuitu rarioribus dẽtibus donata: inter quæ cauliculus palmo minor, hispidus, tenuis & rotundus, vno alterove foliolo vestitus exurgit, florem subluteum sustinens, cui semen paruum, nigricans, pappo immersum, succedit. In alpibus prouenit.

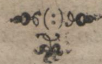
Variat: nam & altera est species, folijs subrotundis, duas tresve vncias, absque pediculis biuncialibus, longis, sesquiunciam latis, per marginem crenatis: cauliculo longiore, tres quatuorve flores sustinente, & hoc Hieracium saxatile asperum radice præmorsa, folio subrotundo dici potest.

Est & tertia species, radice crassa, caulibus in plures ramulos diuisis: quod in saxosis prope Clusam Solodurensium nascitur.

Priori plane simile Hieracij paruuli quarti nomine doctiss. Columna p. 2. proposuit, solum in eo differens, quod nostrum hirsutum sit, suum vero glabrum asserit.

XX. HIERACIVM montanum lanuginosum laciniatum paruo flore: ex radice oblonga, atrorubente, folia plura, pediculis vncias tres longis, donata, crassa, profunde laciniata, acuminata, molli lanugine pubescentia, superne atrouirẽtia, & quasi maculata, alia sesquiunciam lata, alia angustiora, inter quæ cauliculus palmaris, tenuis, mollis exurgit, cuius summo, flores aliquot lutei, parui, & quidem singuli singulis pedicellis insident. Apud Monspelienses, in horto Dei crescit.

XXI. HIERACIVM capillaceo folio: radice est Scorzoneræ simili, crassa, oblonga, tunica fusca & rugosa vestita, ex qua cauliculi bini, palmares, læues, singuli florem vnicum, pallide luteum, mediæ magnitudinis, sustinentes exurgunt: folia ad radicem plurima, pili instar tenuia, duas, rarius tres, vncias longa, rigidiuscula, atrouirentia, rarius cauliculorum partem cingentia. Monspelio D. Saltzmannus attulit. An forte Scorzoneræ species?

XXII. Hie-

Hieracium murorum angustifolium non sinuatum.

XXII. HIERACIVM murorum angustifolium non sinuatum: ex radice crassa, rufescente, caulis sesquicubitalis, pene nudus, rotundus & asper exurgit, in cuius summo quasi in vmbella, flores plures, parui, lutei, resident: folia ad radicem subnigra, mollia, vncias sex longa, vix semunciam lata, in caulis parte inferiore pauciora, breuiora, angustiora, longe à se inuicem distantia & inordinate disposita: in muris nostris reperitur: quod circa Patauium, longe minus obseruauimus.

XXIII. HIERACIVM profunde sinuatum pubescens: radice est nigricante, lignosa, fibrosa, caule bicubitali, rotundo, fistuloso, leui lanugine, vt & tota planta, pubescente, in ramos brachiato: folijs ad radicem oblongis, acutis, profunde sinuatis, etiam laciniatis, oblongis pediculis donatis, per caulem paucis, similiter acute laciniatis: flores singuli, singulis pediculis, aurei, in pappum abeuntes, insident: In pratis Michelfeldensibus ficcioribus ad dumeta etiam in dumetis, prouenit.

XXIV. HIERACIVM fruticosum latifolium glabrum: ex radice fibrosa, nigricante, caules bicubitales, rotundi (leuissimis pilis hinc inde aspersis) exurgunt, qui in summo in ramulos breues brachiantur, quibus flores pallide lutei, vt in Hieracio Sabaudo siue fruticoso, insident: hos folia ambiũt alternatim disposita, tenuia, atrouirentia, acuminata, vncias quatuor vel quinque longa, sesquiunciam lata, per marginem oblongis & raris apicibus donata: hoc in montosis circa acidulas Petrinas Iulio floret.

XXV. HIERACIVM fruticosum folio subrotundo: caule est cubitali, rotundo, striato, subaspero, qui in summo in ramulos, trium quatuorve vnciarum brachiatur, qui singuli, singulos flores, pallide luteos in pappum abeuntes, sustinent, quem folia subuiridia, subrotunda, acuminata & dentata, vncias duas longa, sesquiunciam lata & leuiter hirsuta, basi sua cingunt: quod Hieracij foliati nomine D. Iungerm. misit.

XXVI. HIERACIVM fruticosum minus: huius varietas triplex occurrit; nam licet ex radice fibrosa, & quasi præmorsa, caulis pedalis simplex exurgat, attamen folijs breuibus & læuissimis, circa Patauium: at circa Norinbergam, paucis, breuibus, subrotundis, in circumferentia crenatis & asperiusculis prouenit.

Chondrilla viscosa humilis.

Chondrilla purpurascens fœtida.

DE CHONDRILLA.

CAPVT XXX.

I. CHONDRILLA viminea viscosa Monspeliaca: ex radice oblonga, pallide lutea, caulis bicubitalis, albus, rotundus, striatus, in plures ramos brachiatus, exurgit: folia, caulis partem inferiorem cingentia (prima enim humi sparsa cum cito marcescant vt in vulgari, non notata) saliginis similia, vncias sex vel octo longa, semunciam lata & læuia, rarius vna, altera ve lacinia donata: at superiora ramos cingentia, instar Chondrillæ in tenuissimas & acutissimas lacinias diuiduntur: flores parui, lutei, vt in vulgari dispositi, in pappum, cum semen maturuit, euolantes. In aridis aggeribus viarum, æstate circa Monspelium & in monte Lupi, reperitur.

II. CHONDRILLA viscosa humilis: ex radice longa, tenui, alba, cauliculi plures, tenues, reflexi, pedales, prodeunt, quos vtrinq; ad palmæ longitudinem, flores lutei, oblongi, in pappos abeuntes alternatim cingunt: folia habet ad radicem oblonga, angusta, quædam sinuata, quædam integra, & in caule paucissima: in agris Basileensibus autumno florens, inuenitur.

III. CHONDRILLA purpurascēs fœtida: ex radice oblonga, tenui, fibrosa, caules plures, ad cubiti altitudinem accedentes, ad exortum parum pilosi; ex rubore obscuro, cum foliorum pediculis splendentes, alias virides & striati, in summitate aphylli, exurgunt: folia ad radicem plura, palmum excedentia, instar foliorum Chondrillæ Sesamoidis dictæ, plus minusve sinuata, & acuminata, mollia, aliquando pilis exiguis cincta, neruo folium percurrente,

Iacobæa maritima latifolia.

Iacobæa alpina folijs rotundis ferratis.

currente, inferne (vt & foliorum pediculi) hispido: singulis caulibus, qui raro brachiantur; flos vnicus peramænus, magnitudine & forma Ptarmicæ Austriacæ, insidet, cuius discum medium, foliola sedecim & plura oblonga, diluto rubore purpurascentia, in apicibus diuisæ, orbiculatim cingunt: qui, vbi semen maturuit, in pappum oblongum abit. Hanc Iulio mense florentem, primum in horto D. Zuingeri legimus, & in nostro coluimus: fœtidam vocamus, quia flos antequam aperiatur, grauem odorem spirat, qui & in folijs aliquantum aduertitur.

DE IACOBÆA.

I. IACOBÆA maritima, siue Cineraria latifolia: hæc ex radice caules cubitales, rotundos, candido, mollique tomento obductos, in alas brachiatos, emittit: folia inferiora subrotunda, cum pediculis pedem lõga, vncias quatuor lata ad modum Brassicæ vulgaris laciniata, & per marginem sinuosa, superne ex viridi nigricantia, inferne incana, quasi cineribus aspera & mollia: at superiora minora & acutiora: flores, qui in hac quam vulgari maiores, oblongis pediculis incanis & nudis insident, quorum discum aureum, folia latiuscula, pallidiora, orbiculatim cingunt, qui tandem in pappos cum semine abeunt. Hanc à D. Doldio accepimus.

II. IACOBÆA rotundifolia incana: radice est crassiuscula transuersa, rufescente, in fibras oblongas abeunte: caule pedali, incano: folijs subrotundis, crassis, superne virentibus, inferne incanis, vncias duas abque pediculis, longis, sesquiunciam latis, in ambitu dentatis, at in caule paucis & angustissimis: flos, qui Scorzoneræ flori similis, summo

cauli insidet, satis magnus & luteus: toti plantæ lanugo quædam aspera est. In prouincia Galliæ D. Burserus legit.

Iacobæam alpinam folijs rotundis serratis, sub conyza alpina siue montana, Gesnerus proposuit: at Clusius, Iacobæam 4. vel latifoliam 2. nominauit & descripsit: huius figuram à nemine, quod sciam, propositam, addere placuit.

LIBER QVARTVS.

DE TANACETO.

CAPVT I.

TANACETVM alpinum: herbula est vnciarum quatuor, vel sex, odore aromatico prædita, tota incana, & pilis mollibus vestita: radice longa, crassiuscula, folijs vncialibus, tenuissime, vt in Millefolio alpino, à quo, odore potissimum discernitur, diuisis: in cauliculorum summo, flores in vmbella dispositi, albi & parui. Hoc in altissimis mõtibus Heluetiorum & Rhætorum crescit: & hoc forsan Gesnerus in catalogo hortorum Germaniæ, Iuam Moschatam Rhætorum appellat.

DE CHRYSANTHEMO.

CAPVT II.

CHRYSANTHEMON latifolium Brasilianum: caule est aspero, striato, cubitali, quem folia rara, lata complectuntur, quæ circa basin vncias duas lata, quatuor, etiam quinque, longa, sensimque angustiora reddita aspera sunt & per margines leuissimis dentibus exasperata, ex quorum sinu pediculi oblongi prodeunt, florem luteum sustinentes, cuius discum ex pluribus oblongis luteis apicibus, compositum, folia septem latiuscula, in binas vel ternas crenas fissa cingunt, totusq; flos à quinque folijs viridibus inæqualibus veluti vmbone sustentatur. Hæc in ramo exiccato, quem Chrysanthemi Brasiliani nomine, ex horto nobiliss. Contareni habemus, notare potuimus.

DE CHAMÆMELO.

CAPVT III.

I. CHAMÆMELVM leucanthemum Hispanicum magno flore: caules habet cubitales, striatos, in summo brachiatos, quos folia pediculis carentia, satis à se inuicem dissita, cingunt, quæ vncialia, angusta, in lacinias tenues, obtusas, sed bifidas, diuisa: florem habet quadruplo vulgari maiorem, disco pallide luteo, quem folia circiter vicena, alta lutea, sinuata ambiũt, cui semina, vt in vulgari succedunt: annuum est & odoratum, à D. Gillenio, vna cum sequenti & vtriusq; semine, missum.

II. CHAMÆMELVM luteum Hispanicum odoratum: hoc caule & folijs cum vulgari leucanthemo conuenit, sed floribus luteis & odoratis, priori quidem minoribus, sed vulgari duplo triplóve maioribus, disco luteo, quem folia quatuordecim, luteo colore splendentia, cingunt: in horto meo creuit.

III. CHAMÆMELVM leucanthemum incanum Hispanicum minus: plantula est palma minor, radice parua, fibrosa, rufescente, ex qua cauliculus tenuis, vncias quatuor altus, nudus, exurgit, florem vnicum, satis magnum, disco pallide luteo, folijs pluribus albis cincto, sustinens: foliola ad radium parua, incana, tenuissime instar Absynthij Galatici, vel Abrotani, diuisa, quæ insipida & inodora sunt. In regno Granadæ, ad agrorum margines, D. Albinus collegit.

DE

DE ABROTANO.

CAPVT IV.

ABROTANVM campeſtre incanũ, Carlinę odore: huic radix eſt oblonga, fibroſa, rufeſcens, caulis pedalis, folia, eo modo quo Abrotani maris inferiora, diuiſa, incana, & ſi terantur Carlinæ odore, vt & ſapore: in reliquis, cum Abrotano campeſtri conuenit. In Auſtria, ad Lintzium vrbem circa vias prouenit, vnde D. Burſerus miſit.

DE ABSINTHIO.

CAPVT V.

I. ABSINTHIVM ponticum Creticum grati odoris: caule eſt cubitum ſuperante, rotũdo, incano, in ramos plurimos, quincunciales diuiſo, folijs tenuibus, multum diuiſis, mollibus & incanis: floribus vulgari forma & colore ſimilib. paulo tamen maioribus. Hoc, quemadmodum Honor. Belli ex Creta anno 1596. (addita planta) perſcripſit, in Creta frequentiſſime prouenit, perpetuo viret, odorem gratum ſpirat, nihilque amarum eſt, aut ſi quam ſecum amaritudinem habet, ea valde obſcura eſt, in viridi enim, nulla percipitur: ab aſinis & pecoribus, omnibuſque brutis valde expetitur. Vocatur, ἀπσιὰ, & non ἀψινθιὰ, quemadmodum Anguillarus in Græcia vocari perperam ſcribit: ego legitimum Ponticum eſſe iudico: hactenus Belli. Hac de re dicturi ſumus plenius, ſi DEVS volet, in Theatro noſtro.

II. ABSINTHIVM alpinum incanum: ex radice rufeſcente, capillacea, cauliculi plures palmares, reclinati, rotundi & albicantes, folijs quam pauciſſimis veſtiti prodeunt: folia, diuiſura & colore, Abſinthio Pontico tenuifolio incano, ſimilia ſunt: ex cauliculorum parte media ſurſum verſus, pedicelli tenuiſſimi, vnciales, cum ſubiecto foliolo, tenuiſſime diuiſo, recti, alternatim exurgunt, qui capitulum ſquamatum, flores pallidos continens, ſuſtinent: quibus ſemen minutum, nigrum, Tanaceti odore ſuccedit: tota planta odore & ſapore eſt Abſinthij, & in Valeſianorum alpibus, vt in petris ſupra Gemme, D. Fleiſſerus 1606. & D. Burſerus 1614. collegit.

III. ABSINTHIVM alpinum candidum humile: radice eſt craſſiuſcula, oblonga, rufeſcẽte, in fibras abeunte, ex qua folia candida, oblongis pediculis donata, tenuiſſime diuiſa, cum cauliculis (aliquando vnico) trium, quatuorve vnciarum longis, rotundis, albo tomento veſtitis & ad exortum reclinatis, prodeũt: quorum ſummo capitula ſquamata, plura ſimul, vt in ſtœchade lutea, ſed minora, diſpoſita, luteos flores continentia, inſident. Tota planta candida eſt, quatuor vel ſex vncias vix ſuperans, & valde amara: ex Gletzerberg, Heluetiorum monte, non longe ab Auguſta valle, D. Burſerus attulit.

IV. ABSINTHIVM alpinum vmbelliferum: hoc non tanquam nouum proponimus, cum à Cluſio, Lobelio, Taber. Gerardo & in hiſtoria Lugdunen. deſcriptum & pictum fuerit, ſed quia in hoc varietatem obſeruauimus, & de hoc litem eſſe ſcimus, quare de hoc pauca aſpergere lubet. Nam Nicol. Clauena Bellunenſis Pharmacopæus, Abſinthij vmbelliferi hiſtoriam (addita figura) & vſum inſignem proponens, nouum eſſe Abſinthium, & à ſe primo in montibus Bellunenſibus inuentum, libello Venetijs 1610. cuſo aſſerit: cõtra quem Pompeius Sprechis, Pharmacopæius Venetus, tractatu peculiari, ſequente anno Venetijs edito, diſputãs, nouum non eſſe, ſed à C. Cluſio, pridem nomine Abſinthij alpini vmbelliferi, propoſitum fuiſſe, affirmat. Sane occurrit varietas, ſed tantum in magnitudine: nam id quod in monte ſeruæ Belluni natum, folijs eſt latioribus & longioribus, quam ſint eius quod in Heluetiorum alpibus, & Baldo monte, prouenit: quo adhuc minus eſt quod in Auſtriæ monte Trawenſtein reperitur: quemadmodum ex horto Patauino habemus, vmbella ex minoribus floribus compoſita, inſtar Millefolij vulgaris, floribus, præſertim antequam aperiantur, magis conglomeratis: quare tantum ratione loci differre cenſemus, & quidem ex plantæ inſpectione & examine diligentiore, vt qui in Baldo & Heluetiorum alpibus collegerimus: Belluni natam. Cluſ. Angelus Buſti Medicus Venetus: Auſtriacam vero, D. Burſerus, tranſmiſerit.

DE MILLEFOLIO.

CAPVT VI.

I. MILLEFOLIVM maximum vmbella alba: caulibus est sesquicubitalibus crassis, rotundis, striatis: folijs circa radicem palmum longis, vncias quatuor latis, tenuissime incisis & velut è multis minutissimis alatis foliolis constantibus, sed minoribus & tenuissime incisis, quæ circa caulẽ sunt, qui in ramos plures brachiantur, quibus singulis vmbella, vti in Millefolio vulgari, sed maior, flosculis albis referta, insidet. In horto Patauino creuit.

II. MILLEFOLIVM purpureum maius: ex radice crassa satis, caules plures ad cubitum & sesquicubitum excrescunt: folijs vt in vulgatissimo Millefolio dispositis, vmbella magna, flores elegantissimos rubri coloris & quinquefolios continens, in quorum medio apices pallide flauescentes, qui gratiam addunt, emicant: flores contriti, medicatum odorem spirant. Hoc Gôppingæ primum in Pharmacopæi horto legimus, & nunc in horto colimus: quod Clusius nomine Millefolij rubro flore proponere videtur: an hoc forte Matthiolo Millefolium majus?

III. MILLEFOLIVM incanum Creticum, siue Millefolium Dioscoridis: caulibus est lignosis, rotundis, incanis, sesquipalmaribus, folijs Chamacyparissi forma oblongis, denticulatis, incanis, vel vt Dioscorides, auicularum pennas imitantibus, caules in summitate in ramulos abeunt, qui vmbellam satis compactam ex floribus ex albo flauescẽtibus compositam, sustinent. Hoc ex horto magni Ducis Hetruriæ, primum à D. Paschali (vt in Phytopinace monuimus) dein ex Creta à D. Honorio Belli accepimus: quod legitimum Dioscoridis Millefolium esse censemus, cuius in Epistola 2. Belli ad Clusium, sub Stratiote Millefolio mentio fit, qui in Creta μιριοφυλο vocari scribit.

IV. MILLE-

Millefolium aquaticum pennatum ſpiccatum.

Millefolium aquaticum cornutum.

IV. MILLEFOLIVM aquaticum pennatum ſpicatum: ex radicibus fibroſis, tenuibus, rami prodeunt plures, cubitales, caui, ſtriati, in alas brachiati, aquæ innatantes: ex quorum geniculo quolibet, folia terna, vel quaterna quaſi ſtellatim circumiecta, tenuiter inciſa, pennam & forma & tenuitate referentia, colore fuſco prodeunt: at cauliculorum ſummitates palmares, ex aqua recti attolluntur, ſpicam purpuraſcentem, Iunio & Iulio menſibus, ſuſtinentes, quæ in floſculos copioſos, pallide luteos, ſimul iunctos, Anethi ſemen forma referentes, expanditur: his ſuccedunt capitula nigra ac prædura, plerumq; quaterna, quina, etiam plura, cauliculorum faſtigia, quæ ſuper aquam eminent, rotatim ambientia, quibus ſingulis cauitas exigua, ſemen continens ineſt. Hoc in piſcinis prouenit, q; primum in foſſa arcis Weckenthal in Alſatia, obſeruauimus: & Tragus, Algæ tertiæ, vel Algæ Vergilij nomine, exprimere voluiſſe videtur. Huius vt & ſequentis deſcriptionem in Phytopinace, Matthiolo, & Tabernæmontano emaculato, vna cum figura exhibuimus.

V. MILLEFOLIVM aquaticum cornutum: hoc prioris modo aquis innatat, caulibus cubitalibus, tenuibus, ramoſis, fragilibus, denſe geniculatis, quos folia ambiunt tenuia, capillata, quorum inferiora, cornua ceruina æmulantur & exiccata rigeſcunt: ſuperiora vero, tenuiora, tenuiuſq; diuiſa ſunt: ex ipſis geniculis, pediculi, modo trium, quatuorve vnciarum prodeunt, ſinguli, ſingulos flores, paruos, albicantes, quadrifolios ſuſtinentes: quibus capitulum paruum Ranunculi forma, ex quinis ſeniſve granulis virentibus compoſitum, ſuccedit. In riuulis circa Hiltelingam, non longe Baſilea primum, dein in foſſis horti Montembelgardiaci obſeruauimus.

Consolida regalis latifolia paruo flore.

Chelidonium maius folijs quernis.

DE CONSOLIDA REGALI.
CAPVT VII.

CONSOLIDA regalis latifolia paruo flore: ex radice fibrosa, oblonga rufescente, caulis cubitalis, rotūdus, striatus, leuissima hirsutie albicans, in ramos brachiatus, exurgit: quem folia tripartito primum, dein ad formam foliorum Ranunculi aruensis echinati, diuisa cingunt, quæ in summo caule pauciora, quædam tripartita, quædam integra: flores sunt subcærulei, corniculo donati, Consolidæ regalis segetum similes, aut minores: quibus siliquæ oblongæ, paruæ, semen paruum cōtinentes, succedunt. Hanc Delphinij Dioscoridis nomine, à D. Ferrando Imperato, Pharmacopæo Neopolitano insigni, accepimus: dein virentem in horto D. Zuingeri p. m. legimus, in Phytopinace descripsimus, in Matthiolo quoq; & Tabernæm. figura sub Consolida regali peregrina paruo flore, posita, in qua tamen sculptor prima folia omisit.

DE CHELIDONIO.
CAPVT VIII.

CHELIDONIVM maius folijs quernis, flore laciniato hoc à Chelidonio maiore vulgato, folijs & flore tantum differt: folia enim, quercus tenera folia æmulantur, cum argutius incisa sint & teneriora, superne ex virore nigricantia, inferne pallida, leuissime, vt & caulis, hirsuta: flos luteus, communiter quadrifolius, folijs eius per ora dissectis & velut fimbriatis. Ex horto Philippi Stephani Sprēgeri pharmacopæi Heidelbergensis, primum habuimus: dein in horto Montembelgardensi, vbi tota æstate floruit, legimus: quod si in parietinis seratur, formam retinet, lætiore vero in solo, aliquādo degenerat. Huius in Phytopinace meminimus: in Matthiolo & Tabernæm. figura addita, descripsimus: postmodum & Clusius, nomine Chelido. maioris laciniato folio in sua historia, proposuit.

DE AQVILEGIA.

CAPVT IX.

I. AQVILEGIA montana magno flore: hæc in Aquilegiæ vulgaris altitudinem excrescit quidem, sed folijs primum differt, cum in lacinias tenuiores, easq; non obtusas, vt in alijs, sed acutas diuidantur, & folia pene subrotunda sint: sic & floribus est cęruleis, vulgari similibus, sed multo maioribus. In monte prope Thermas Fabarias copiose prouenit, vnde D Burserus attulit.

II. AQVILEGIA montana paruo flore thalictri folio: ex radice parua, folia thalictri forma, sed exigua, pallide virentia, prodeunt: inter quæ cauliculus tenuis, palmo minor, duobus tribusve foliolis breuibus, oblongis, minime diuisis, exurgit, florem vnicum cæruleum sustinens, forma quidem vulgari similem, sed quintuplo minorem. In Heluetiorum alpibus reperitur: in Morauia, prope vrbem Trebis, sub arce Smilo, in pratis vernali tempore copiosissime reperiri, mihi relatum.

III. AQVILEGIA hortensis multiplex flore paruo: hæc ab hortensi, quæ multiplici flore est, solo flore differt, qui in hac triplo minor, & colore, qui pullus est, in horto meo prouenit.

DE NIGELLA.

CAPVT X.

I. NIGELLA latifolia flore maiore simplici cæruleo: ex radice tenui, oblonga, flauescente, caulis cubitalis, rotundus, viridis & læuis, in summo ramosus, exurgit: folijs ad radicem tenuissime laciniatis, in caule vero aliquando in latiores partes, aliquando inferiorum instar tenuissime diuisis: flores autem quam in cæteris ampliores sunt, quinquefolij, folio quolibet vnguem æquante, superne eleganter cærulei, inuersa parte pallidi, venis elatis percurrentibus: floribus succedunt capita pentagona, hexagonave dura, in totidem cornicula in latera reflexa superne diuisa, quæ membranis interne intercurrentibus, semine subnigro, inodoro, plena sunt. Hæc æstiuis mensibus in hortulo nunc ab annis aliquot floret, ex semine deciduo, cum annua planta sit, sese propagans: cuius semen, Nigellæ Hispanicæ nomine, missum fuit.

Nigella Cretica.

II. NIGELLA Cretica: radice est oblongiuscula, tenui, parum fibrosa & flauescente: caule cubito minore, procumbēte, striato, viridi, glabro, & paulo supra radicem in alas tenues & teretes brachiato: folia prima per terram sparsa, instar foliorum Consolidę regalis vulgaris in lacinias diuidūtur, quæ vero in caulis summo oblonga, & vt in Nasturtio, diuisa, ex viridi nigricāt: flos vnicus, vnguis magnitudine, quinquefolius, cuilibet cauliculo insidet, colore ab initio ex viridi nigricante, mox vero sub cæruleo, mucronibus suam viriditatem reseruantibus forma Nigellæ aruēsi, qua multo minor est, respondens: in cuius medio stamina plura, viridia, apicib. cęruleis donata: capitula pentagona, hexagonave succedunt, quæ in totidem

cornicula longa, instar cornuum hirci intorta, finiunt, quæ semen nigricans minutum continent. Huius semen ex Creta primo allatum, & à D. Doldio, cum planta, transmissum, vt in Phytopinace monuimus, & figuram cum descriptione Matthiolo addidimus, at in Tabernæmontano emaculato, figura male sub titulo nigellæ flore pleno posita. Hanc Clusius in post. histor. Melanthium simplici flore Creticum, nominare videtur.

Ab hac diuersa est, quæ in horto nobiliss. Contareni colitur, folijs fœniculi, floribus ex albo flauescentibus, semine nigro, anguloso & acri, quam cum integram non habeamus, plura de ea in præsens non licet.

DE HIPPOMARATHRO.

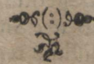
CAPVT XI.

HIPPOMARATHRI Cretici nomine, ex horto Clariss. Nicolai Contareni, Senatoris Veneti, habemus ramos cubitales, rotundos, læues, striatos, pallide virentes, in alios brachiatos: folia sunt fœniculi modo, in tenuissima, sed longe breuissima segmenta diuisa: caulium summitatibus vmbellæ paruæ insident: gustantibus plantæ siccæ folia & caulem, de sapore nihil certe pronunciare licuit: quare vt totam acquiramus plantam, studebimus.

DE ANETHO.

CAPVT XII.

ANETHVM syluestre minus: radice est albicante, vncias tres longa, tenui, quemadmodum & caulis, qui pedalis, albus, rotundus: folijs est vncias quatuor longis, tenuissime, vt in vulgari, diuisis: vmbella parua, ex festucis octo vel nouem vncialibus composita, flosculis luteis, semine paruo oblongo. In hortulo meo creuit, ex semine à doctiss. Columna, nomine Anethi syluestris ex Sicilia, misso: quod minus appellare lubuit, cum Cæsalpinus, Anethi syluestris in Sicilia, quod satiuo grandius sit, meminerit.

Daucus montanus apij folio minor.

Daucus Alſaticus.

DE DAVCO.

CAPVT XIII.

I. DAVCVS montanus apij folio flore luteo: caule eſt cubitali, anguloſo, glabro, in breues alas brachiato: folijs apij forma, ſed breuioribus, per ambitum minime ſerratis, quorum pediculus ſtriatus eſt: vmbellas paruas habet, flores elaphoboſco ſimiles, luteos. In Callenberg & prope oppidum Baden Auſtriæ D. Burſerus legit.

Huic ſimilem ſed per omnia maiorem, caule craſſo canaliculato, ramoſo, folijs latioribus, minimeque crenatis, vmbellis maioribus ex floribus pallidis, in horto Patauino anno 1578. collegimus, quem Daucum tertium Dioſcoridis Guilandinus, at ipſius ſucceſſor Cortuſus, Pſeudopyrethrum, nominauit.

II. DAVCVS pratenſis apij folio: radice eſt oblonga, pallide rufeſcente cortice tecta, ſapore & odore paſtinacæ, ſiue Dauci officinarum, ſuperne hirſuta & villoſa, ex qua alæ prodeunt, folijs pluribus vni coſtæ inhærentibus, per ambitum inciſis & ſerratis, forma montani maioris, ſed longe minoribus, pallide virentibus: inter quæ caulis pedalis, rarius cubitalis, tenuis, ſtriatus, paucis geniculis diſtinctus, in ramulos aliquot diuiſus, exurgit: ramorum extremis, vmbellæ candidæ, floſculorum exiguorum inſident, quibus ſemen oblongiuſculum, nigricans, aromaticum ſuccedit. Hic in pratis humidis Michelfeldæ prouenit.

III. DAVCVS Alſaticus: radice craſſa, oblonga, in fibras craſſiores diuiſa, nititur, cuius ſummo, multa villoſa capita, vt in plerìſque ferulàceis adpoſita: vnde magnæ foliorum alæ exeunt, folijs multis in plures partes diſſectis, vni coſtæ inhæ-

rentibus, ex aduerſo naſcentibus, conſtantes: inter quæ caulis (modo vnus, modo plures) ad viri altitudinem exurgens, ſubruber, ſtriatus, geniculis aliquot articulatus, in ramos plures, hique in alios diuiſus, ad quorum genicula minores foliorum alæ: extremos ramulos vmbellæ ſatis magnę, floſculorum flaueſcentium, exornant: quibus ſemina plana ſuccedunt. Iunio & Iulio floret in dumetis Alſatiæ ſuperioris: eundem copioſiſſime in Alſatiæ inferioris pratis humidioribus, vt inter Scleſtadium & Argentinam frequenter obſeruauimus. Multum ſimilitudinis habet cum Thyſſelino Plinij Lobelij ſiue Apio paluſtri Dodonæi: verum Thyſſelinum, non ita alte exurgit, & tota ſtirps lacteo ſucco abundat. Hic Daucus, ſapore eſt & odore paſtinacæ.

Scandix Cretica maior.

Scandix ſemine roſtrato Italica.

DE SCAN-

DE SCANDICE.

CAPVT XIV.

I. SCANDIX Cretica maior: ex radice oblongiuscula, nonnihil fibrosa, caulis cubitalis, striatus, in plures ramos diuisus, & potissimum ad alarum exortum, leuissime pilosus, exurgit: folijs ad radicem, pediculis oblongis, Pimpinellæ saxifragiæ minoris æmulis, latiusculis, subrotundis, ex opposito correspondentibus, per ora obiique dissectis, pallide virentibus, vna cum pediculis leuiter pilosis: at caulem ambientibus & superioribus, instar foliorum Scandicis vulgaris, tenuissime diuisis: vmbellæ paruæ sunt, sparsæ, flores albos, & quam in vulgari maiores, sustinentes: quibus succedit semen rostratum, decem, duodecim & pluribus rostris, sæ basperis, simul iunctis, quorum cuilibet apices duo quasi aculei rigidi, præfiguntur. Hæc Patauio primum Scandicis Creticæ nomine missa, dein ex semine in horto nata, cuius descriptionem in Phytopinace sub 4. dein & Matthiolo addita figura, exhibuimus.

II. SCANDIX Cretica minor: ex radice gracili, oblonga, recurua, alba, cauliculi perbreues, aliquando palmares, tenues, tenui lanugine pubescentes, in ramulos, paucos breues & graciles diuisi prodeunt: quibus vmbellæ exiguæ, floribus albis, pusillis, paucis. quinquefolijs (licet aliquando flores corymborum modo densi conspiciantur) veluti stylorum cacuminibus insident: his succedunt rostra vt in priori, sed breuiora & pauciora (communiter quaterna, quinave in horto obseruauimus) in apice similiter bipartita, quæ semina sunt. Folia si terantur, non iniucundi odoris sunt & saporis aliquo modo Chærefolij vulgaris. Hanc primum ex horto magni Ducis Hetruriæ à Casabona, Anthrisci Plinij nomine, dein ex Creta ab Honorio Belli, accepimus: quam etiamnum in horto colimus, Maio florentem, & Iulio semine prægnãtem. Huius in Phytopinace meminimus, & Matthiolo (vbi icon crassior est) addita figura, sub scandice Italica descripsimus, & postmodum Clusius in sua historia, Anthrisci Plinij, & doctiss. Columna, Aniso Marathri Apuli (à suaui odore & sapore, medio inter Anisum & Fœniculum) nomine proposuere.

Huius varietas à me obseruata apud Monspelienses: nam quæ in saxosis prouenit, odore est fœniculi: altera vero, quæ in agris, inodora est.

Caucalis semine aspero flosculis subrubentibus.

DE CAVCALIDE.

CAPVT XV.

I. CAVCALIS nodosa echinato semine, radix oblonga, tenuis, alba, caules emittit binos ternosve rotundos, striatos, asperos, q in alios brachiãtur: quorũ alij semipalmares, incurui, alij bipalmares erecti prodeunt, quos folia pastinacæ syluestris æmula, at breuiora & pauciora, multoque tenuius diuisa, aspera, ex virore nigricantia, ad singula pene internodia, oblongis pediculis donata, cingunt: flosculi exigui, ex quinq; foliolis compositi, subrubentes, vel pallidi, aliquando albi, breuissimis pediculis insident: his capitula parua echinata & conglobata succedunt, in horum qualibet semen vnicum continetur. Hanc Iunio mense anno 1578. in horto Patauino collegimus, & in Phytopinace, Caucalidẽ semine ad caulium nodos echinato, nominauimus, verum & nomine Lappulæ caninæ Cortusi (Lutetia quoque & ex Anglia) missa fuit: cuius figuram Matthiolo adposuimus. De qua doctiss. Fabius Columna, Scandici nulla melius nostro iudicio quadrare videtur, ex nobis obseruatis hucusq; plantis, nisi illa quam doct. ss. Caspar. Bauhinus, pro Caucalide altera nodoso echinato semine addidit, suo Synonymijs ornato Matthiolo, &c.

Caucalidis semine aspero flosculis subrubentibus figuram addere visum fuit, cum à Cordo quidem & Thalio, sub Daucidide minore describatur, sed huius icon à nemine proponatur.

II. CAVCALIS tenuifolia montana: radice est crassa, ex qua caulis exurgit pedalis, qui statim ad radicem, in cauliculos palmares, rotundos, leues, diuiditur, hiq; in minores subdiuiduntur, quorum etiam minutissimis alis ad radicem, exiguæ vmbellæ, flosculorum alborum minutissimorum, insident: folia ad radicem in tenuissima segmenta, & quæ in caule, in capillacea, diuiduntur. Semen paruum est, oblongum, striatum: Iulio Mense florens, in Sabaudia inter Tarentesiam & Monasterium collecta.

DE

Apium hortense maximum.

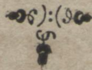
Apium peregrinum folijs subrotundis.

DE APIO.

CAPVT XVI.

APIVM hortense maximum: ex radice oblonga albida, & pro plantæ magnitudine tenui, folia prodeunt, pediculis palmaribus, & sesquipalmaribus, striatis, pallide virentibus, tripartito primum diuisa, quorum quodlibet rursus tripartitur, ipsęq; particulę triplo quadruplove, quam in Petroselino vulgo dicto maiores, per ambitum incisæ, pallide virentes: inter hæc caulis cubitalis & sesquicubitalis, tenuis, striatus exurgit, in cuius summitate folia oblonga, angusta, minime incisa, à pictore prætermissa. Vmbellam habet paruam, albam, exiguis flosculis refertam, quibus semina Petroselini forma, sed duplo triplove maiora, gustu nonnihil aromatico donata, succedunt. Nomine Apij Anglicani, primum apud nos satum. An forte de hoc Selino Anguillara opinione 7. intelligendus, quod in vniuersa Græcia, potissimum in Chio & Creta pro Selino habetur. Hoc in Phytopinace descripsimus & in Matthiolo figuram exhibemus.

APIVM peregrinum folijs subrotundis, Clusius sub Selino peregrino primo descripsit: at quia figuram non adposuit, eam hic proponimus.

DE SMYRNIO.

CAPVT XVI.

SMYRNIVM peregrinum folio oblongo: huius inferiora folia ex radice prodeuntia, Apij folijs similia sunt, in complures particulas oblongas diuisa, oblongis pediculis donata, per ambitum profundius laciniata, pallide virentia; quæ vero in caule sunt cubitali, striato, non subrotunda, nec duplicia, vt in communi Smyrnio peregrino, sed eorum primum quidem, vncias sex longum, tres latum, per ambitum profundius incisum; superiora vero per quæ caulis ad exortum transit, & simplicia sunt, vncias tres longa, duas circiter lata, & superna quæ leuiter crenata sunt, sensim minora fiunt: caulis in summo brachiatus, & cuilibet alæ, ramuli quaterni, rarius quini, biunciales insident, festucis aliquot, vmbellam exiguam flosculorum luteolorum sustinentes: quibus semen nigrum, subrotundum, succedit: radicem non vidimus. Hoc in horto D. Camerarij creuit, & D. Doldius transmisit.

DE ANGELICA.

CAPVT XVIII.

ANGELICA syluestris hirsuta inodora: radicem habet crassam & fibrosam, foris pullo cortice tectam, intus albam, rediuiuam & odore medicato: caulem cubitalem, in breues alas brachiatum, parte inferna, paucissimis pilis cinctum, nigrum: folia Angelicæ syluest. siue Podagrariæ æmula, in alas, modo binas, modo ternas, easque aliquando vncias quatuor longas, tres latas, aliquando vix vnciales, diuisa, in ambitu profunde incisa atrouirentia, hirsuta, quarum pediculi hirsutie asperi sunt: vmbellam habet paruis floribus albis refertam, quibus semen oblongum nigricans succedit.

Hanc ex Lusatia, nomine herbæ Podagrariæ cognatæ, D. Francus misit, cuius in horto Lusatiæ meminit.

Sphondylium alpinum glabrum.

DE SPHONDYLIO.

CAPVT XIX.

I. SPONDYLIVM hirſutum folijs anguſtioribus: hoc à vulgari folijs ſolum differt: nam cum vulgare folijs ſit amplis, plerumque ex quinq; partibus latis ſubrotundis compoſitis: hoc folium habet, in lacinias oblongas, anguſtas, acuminatas, haſque in alias, inordinate tamen diuiſas, & per marginem crenatas. Hoc in pratis alpinis Rhæticis obſeruauimus: dein ex Luſatia à D. Franco accepimus.

II. SPHONDYLIVM alpinum paruum: ex radice caulis exurgit pedalis, qui in ſummo in alterum ramulum triuncialem, diuiditur: quem folia cingunt pallide virentia, longis pediculis donata, quę in partes tres, vel etiam quinque alias ſubrotundas, alias acutas, per marginem crenatas & hirſutas, diuiduntur: vmbella floſculis candidis, latis tamen, ſummo cauli inſidet, quibus ſemen plenum, latum ac tenue, ſuccedit. Tota planta leuiſſimis pilis pubeſcit. Ex Auſtriæ alpibus, D. Burſerus miſit.

III. SPHONDYLIVM alpinum glabrum: radice eſt craſſa eaque alba, caule bicubitali, geniculato: folijs ficulneis, glabris, quæ abſque pediculo, palmum longa, duas lata ſunt, communiter tripartitis, ſed non vſque ad pediculum diuiſis, per marginem crenatis: quorum inferiora pediculis palmaribus, hiſpidis & ſubaſperis donantur: caulis ſummo, vmbella floſculorum candidorum, ſed quam in reliquis ſpeciebus minorum, inſidet: ſemen ſuccedit ſubrotundum, planum, cuius ſummitati apex infigitur. Hoc ſolum in monte Waſſerfall & quidem ab anno 1595. vſque ad præſentem annum 1618. Iulio menſe & florentem & ſemine prægnantem, obſeruauimus.

DE LIBANOTIDE.

CAPVT XX.

I. LIBANOTIS latifolia, aquilegiæ folio: radice eſt craſſa, fibroſa, cortice inæquali, quaſi rugis tranſuerſis aſperata, fuſcique coloris, tecta, medulla candida, amara, modicum quid Aroma & Ariſtolochiam ſapore redolens: ad cuius caput, pili tanquam veterum foliorum defluxorum fibræ ſolidiores & nigræ: etenim folia, quæ numeroſa ex radicis capite longis pediculis emergunt, vna parte quaſi vaginato exortu (nimirum ea quæ craſſiora & latiora ſunt, vt & ea, quæ ex caule prodeunt) eundem, tanquam membranacea ſiliqua circumdant, articulo craſſiore, lineaque tranſuerſa: quæ craſſa ſunt, rigida, glabra, viridia & ſplendentia, ſubtus candicantia, fibris maioribus ſubpurpureis tranſcurrentibus, quæ licet inſtar foliorum Aquilegię diuidantur, nō tamen omnia in pares lacinias (Aquilegiæ lacinijs latiores) fiſſa ſunt: inferiora namq; in vegetiore planta, plerumq; quinq; folia habent, ex triplici rami diuiſura, alias tria, tribus pediculis inſidentia. Caulis vnicus eſt, cubitos tres quatuorve ſuperans, rotundus, ſtriatus, nodis diſtinctus, ſubalbicans, puniceo colore aliquando admixto, in tria, quatuor, vel quinque

brachia distributus, quæ vmbellam magnam, ex longissimis festucis & floribus albis paruis compositam, sustinent: semen succedit longum, latum, striatum, geminum, puniceum, gustu subamarum, Cumini saporem imitans, aromaticum, modice excalefaciens, & saliuam ciens. Hoc D. Doldius Norinberga ex D. Camerarij horto, nomine Seseli Æthiopici folio Aquilegiæ misit, cuius Camerarius, (sed sine descriptione) in sui horti Catalogo, sub Seseli Æthiopico altero meminit, & semen odore & sapore aliquantulum Cinamomum repræsentare scribit.

II. LIBANOTIS latifolia minor semine crispo: hæc à vulgata potissimum foliorum magnitudine & numero, seminisq; forma differt: cum in vulgata singulæ foliorum alæ, magna ex parte quina folia habeant, vno extremam alam occupante: at hæc in primis duabus alis, tria tantum, & in media ala, quinq; obtinent, per ambitum communiter serrata, quædam tamen vnam alteramve profundam incisuram obtinent: superne atrouirentia, inferne vero subcinericei quodammodo coloris, magnitudine vnciam, vel sesquiunciam vix excedentia. Caule cubitali, glabro vmbella parua flosculorum alborum insidet, quib. succedit semen breue, subrotundum, eleganter crispatum. Hanc ex Italia D. Neudorfferus, nomine Costi amari semine crispo, attulit.

DE CARVI.

CAPVT XXI.

CARVI alpinum: planta palmaris est & glabra, ex radice oblongiuscula nigricante, aromatica, folia emittens oblongis pediculis donata, foliorum Carui modo, in paulo tamen maiora segmenta, diuisa, pallide virentia: caulis modo vnus, modo duo, tenuis, ad vncias sex exurgens, supra medium nudus, in quinas senasve festucas instar vmbellæ abiens, quarũ singulæ flosculos aliquot, quasi in capitulum iunctos, ex flauo rubescentes, sustinent. In Pyraneis montibus D. Burserus legit.

DE PIMPINELLA.

CAPVT XXII.

I. PIMPINELLA saxifragia tenuifolia: ex radice oblonga, caulis pedalis viridis, læuis, striatus, geniculatus, statim ad radicem in ramos, & hi in tenues alas diuisus, exurgit: folia habet in tenues primum, dein pene capillaceas partes diuisa: flosculi exigui, pauci, albicantes, in parua vmbella; semen non vidimus: copiose ad lacum Geneuensem prouenit.

II. PIMPINELLA sanguisorba inodora: hæc à sanguisorba minore vulgata, differt folijs & odore: nam in hac folia longiora sunt, quæ in illa magis rotunda, sunt in hac inodora, in illa odora. Hanc Pimpinellæ minoris Hispanicæ nomine, D. Gillenius misit.

Seſeli paluſtre lacteſcens.

DE SESELI.

CAPVT XXIII.

I. SESELI montanum Cicutæ folio ſubhirſutum: ex radice craſſa, folia lata, Cicutariæ, vel Myrrhidis Fuchſij inſtar, in multas alas diuiſa, nigricantia, leuiſſimis pilis, præſertim ipſis pediculis aſperſis, ſubaſpera: caule ſeſquicubitali & altiore; craſſo, ſtriato, cauo, nodoſo, pilis pauciſſimis donato, in alas brachiato, folijs paucis, prioribus ſimilibus, ſed minoribus cincto: in ſummitate, vmbella magna alba: floribus ſuccedunt ſemina oblonga, gemella, tenuiſſimo apice donata, Carui ſapore. Hoc in altiſſimo monte Waſſerfall, æſtate florens, inter ſaxa reperimus.

II. SESELI pratenſe tenuifolium, ſiue Daucus pratenſis tenuifolius: caule eſt cubitos duos ſuperante, rotũdo, ſtriato, nodoſo, ſuperne in ramos brachiato: folijs inſtar Paſtinacæ tenuifoliæ ſylueſ. diuiſis: vmbellam habet ex paruis albis floribus compoſitam, quibus ſuccedit ſemen paruum aromaticum, & tota planta paſtinacæ odorem refert: in pratis vdis Michelfeldæ prouenit.

SESELI paluſtre lacteſcens, cum Camerarius in ſuo horto ſub Seſeli paluſtri deſcripſerit, eius figuram prætermiſſam, addere placuit.

DE LIGVSTICO.

CAPVT XXIV.

LIGVSTICVM ſiue Siler montanum anguſtifolium: caule eſt tenui, cubitali, in alas brachiato, quę vmbellam albam paruam ſuſtinent, folijs paucis, in ſegmenta anguſta, oblonga, peucedani inſtar (ſed longe breuiora) diuiſis, quæ in alis, fere capillacea: prope oppidum Stain Auſtriæ, D. Burſerus legit.

DE FILIPENDVLA.

CAPVT XXV.

FILIPENDVLA minor: radicem habet rufeſcentem, in filamenta extenuatam, ſed per extrema glanduloſam: folia duas treſve vncias longa, ſemũciam lata, ex ſegmentis pluribus, tenuiſſime diuiſis ambitu ſerratis compoſita, veluti Potentillæ, duriora tamen & ſaturatius virentia, inter quæ cauliculus palmo minor in medio foliolo cinctus, exurgit; aliquando ſimplex, aliquando in ſummo bifidus, oui coma floſculorum albidorum, ſtaminulis præditorum, aliquando quaſi in capitulum compactorum, inſidet: ſuccedit ſemen, inſtar racemi parui coactum. In aſperis circa Monſpelium legimus.

DE CRISTA GALLI.

CAPVT XXVI.

I. CRISTA Galli vmbellata: radice eſt tenui, parua, caule palmo parum altiore, tenui & erecto: folijs paucis, vnciam longis, anguſtis, per ambitum crenatis: caulis ſummo flores plures, lu-

tei, quasi in vmbella dispositi, triplo maiores & latiores, quam in vulgari, quibus valuulæ latæ membraneæ, semen continentes, succedunt. In Castiliæ agris, D. Albinus legit.

II. CRISTA galli angustifolia montana: hæc caule est cubitali, anguloso, folijs oblongis, angustis, acuminatis, margine crenatis, binis sibi ex opposito correspondentibus, ex quorum alis foliola minora prodeunt, & plerumque cauliculus, vnam alteramve vnciam longus, minutissimis foliolis cinctus: ipse vero caulis, in ramos semipalmares, etiam longiores, diuiditur: quibus flores pallidi, eo, quo in vulgari, ordine, sed longe minores insident, quibus valuula, semen latiusculum includentes, succedunt. Hæc in montibus vrbi vicinis prouenit.

Valeriana alpina prima.

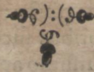
DE VALERIANA.

CAPVT XXVII.

I. VALERIANA palustris maior profunde laciniata: hæc è radicibus albis, oblongis, villosis, intricatis & odoratis, plures quam quinquaginta emisit caules, latos, folijs Valerianæ ex vno latere caulis dependentibus, sed multo maioribus, & incisuris profundioribus in aliquibus duplici serie luxuriantibus & propendentibus, vestitos; quæ, vt & radices, odorem Valerianæ vulgaris habent: flores non vidimus. Hæc prope vrbem Budissinam in loco palustri, à D. Franco seniore inuenta & eruta.

II. VALERIANA palustris inodora parum laciniata: ex radice fibrosa, leuiter Valerianam redolente, folia subrotunda, minime laciniata, pallide virentia, longis pediculis donata, prodeunt: inter quæ caulis cubitum superans, exurgit: quem rara folia, primis, forma & longis pediculis similia, bina ex aduerso respondentia, cingunt, quæ aliquando ad modum Valerianæ hortensis, ad exortum in lacinias diuisa, inodora sunt: caulis summo, flores quasi in vmbella sparsa, pallide rubentes, insident. In palustribus nostris Michelfeldensibus frequens licet raro cum flore reperiatur, cum in fœnisecio abscindi consueuerit.

III. VALERIANA alpina prima: ex radice oblonga, odorata, caulis vnus (rarius plures) cubitalis, striatus, prodit: folia ad radicem plura, longis pediculis donata, ex rotunditate acuminata, sinuata, aliquando laciniata & in crenas profundiores diuisa, pallide virentia: quæ vero caulem ambiunt, pauca sunt, bina ternave iuncta, oblonga, incisa, binis alis pleraque donata: flores in summo caule pallide purpurascentes, veluti vmbellæ insident, quibus semen exiguum succedit. Iulio mense florentem in monte Wasserfall collegimus, vt in Phytopinace monuimus, quam etiam ex montibus Geneuens. accepimus.

IV. VALE-

Valeriana alpina scrophulariæ folio.

Valeriana peregrina purpurea.

IV. VALERIANA alpina scrophulariæ folio: radice est nigricante, aliquantum torosa nodosave: caule cubitali & sesquicubitali, cauo, striato, viridi (aliquando pluribus) folijs senis, septenis, lõgis pediculis donatis insident, quorum quædam subrotunda, quædam oblonga, quædam leuiter sinuata: at quæ caulem cingũt, pauca sunt, scrophulariæ folijs æmula, vncias tres longa, sesquiunciam, vel vnciam lata, acuminata, leuiter crenata, bina semper iuncta: caulis, in summo, in longas tenues alas brachiatur, quibus flores pallide rubentes, Valerianæ syluestri similes insident: eodem loco vbi & prior prouenit: vtraque sub Valeriana montana prima & altera in Phytopinace proposita fuit. Videtur Clusius vtramque vna descriptione & figura expressisse, Valerianæ syluest. alpinæ primæ latifoliæ nomine.

V. VALERIANA alpina minor planta palma minor, folijs ad radicem, primis quidem paruis, subrotundis, subsequentibus sesquiuncialibus, scabiosæ paruæ instar in lacinias acutas diuisis: inter quæ cauliculus vnciarum sex exurgit, binis ternisve folijs, in ternas, vel quaternas lacinias angustas diuisis, cinctus: in summo, vmbella, flosculos purpurascentes sustinens: ex montibus Pyrenæis, D. Burserus attulit.

VI. VALERIANA peregrina purpurea albaue: ex radice parua, fibrosa, albicante, caulis exurgit pedalis, rarius cubitalis, tenellus (vt sæpe in terram reclinet) viridis, cauus, striatus, nodosus, & vt plurimum ad singulos nodos in binos ramos diuisus, horumque aliqui, in alios breues ramulos subdi-

subdiuiduntur. Folia habet pallide virentia, pauca, duas tresve vncias lõga, vnam, rarius duas, lata, Nardi montanæ similia, ex aduerso bina sita, mollia, crassiuscula, quorum superiora interdum sinuosa, & ad exortum in crenas diuisa, & fere insipida: ramulorum summis flores inodori, elegantissime purpurei, vel albi, plures in caput congesti, longiusculi, extrema parte aperti, & in quinq; lacinias diuisi, quorum duæ superiores breuiores & latiores, inferiores tanquam labra pendulæ, & media reliquis longior; quibus succedunt vascula oblonga, latiuscula, calices referentia incurua & fibrosa, in quibus semen, altero tñ vasculo inclusum, quod crassiusculum, fungosum, nigricans. Annua est plãta, singulis annis serenda, quæ pro tempore sationis, citius tardiusve in hyemem vsq; floret. Sponte quidem in Latio prouenire audio, in loco quodam Siculo dicto (vnde Valeriana Sicula) & in Sabinis vbi flore albo D. Vorstius obseruauit: vtrãq; & purpureo & albo flore in horto meo habui. Hãc ante annos viginti tres D. Paschalis Gallus, Valerianæ Indicæ Imperati nomine, Patauio misit: dein Nardi Creticæ nomine, semine à Casabona misso, in horto Montembelgardiaco creuit. Verum nobiliss. Cortusus, Tripolium esse voluit, cuius opinioni fauet icon Tripolij in manuscripto Codice Dioscoridæo, quem Illust. Pinellus Patauius in sua Bibliotheca habebat. In Phytopinace & Matthiolo descripsimus & vtrobiq; figuram adposuimus: nunc à Clusio Valerianæ Indicę appellatione proponitur.

VII. Valeriana rubra angustifolia: hæc à Valeriana rubra dicta, potissimum foliorum angustia differt, quæ linifolijs angustiora, breuiora, in acumen desinentia, rigidiuscula & pallida, caulem rotundum, nodosum inordinate cingũt: verum tota planta, altera minor est, & in mõte Baldo collecta.

NARDO CELTICÆ SIMILIS INODORA.
CAPVT XXVIII.

NARDO celticę similis inodora: radicula est oblonga, rufescente, capillata, ex qua folia aliquot oblonga, in latitudinem paulatim sese laxantia, longis pedicellis donata, viridia primum, dein flauescentia exurgunt, inter quæ cauliculus tenuissimus, palmaris, rarius altior, effertur, circa cuius medium foliola duo oblonga, angustissima: cauliculus in pedicellos abit, qui flosculos oblongos, pallidos, vt in Celtica sustinent, qui in semina exigua abeunt. Inodora est: hanc in Baldo & Alpibus Sumano conterminis, legimus, & in monte Drawenstein Austriæ D. Burserus collegit, & Valerianæ alpinæ paruæ latifoliæ nomine, misit.

LIBER.

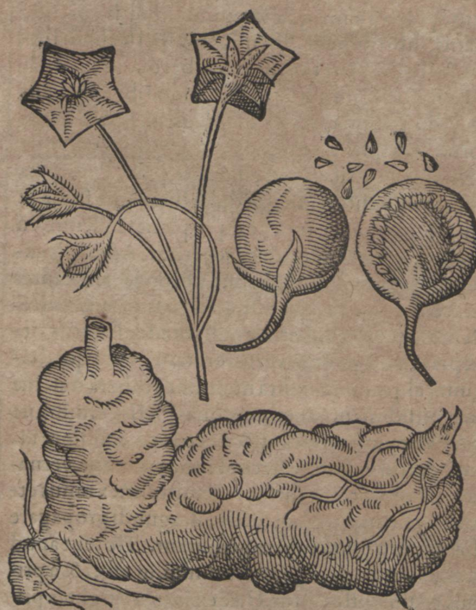
LIBER QVINTVS.

DE SOLANO.

CAPVT I.

Solanum tuberoſum eſculentum.

I. SOLANVM tuberoſum eſculentum: caulem habet ad duorum triumve cubitorum, rarius in viri altitudinem exurgentem, craſſum, anguloſum, ſtriatum, leuiter hirſutum, in multos ramos infirmos, in terram, niſi adminiculo ſuſtineantur, procumbentes, brachiatum, ex quorum alis pediculi craſſi, anguloſi, flores ſuſtinentes, prodeunt. Folia quæ primo naſcuntur, Barbareæ ſimilia ſunt (quēadmodum figura noſtra & Matthiolo & huic libro addita eleganter, cum omnibus plantæ partibus, exprimit) ex atro purpuraſcentia, ſubhirſuta, cæteris pallide virentibus, abſque pediculo, palmum longis, in ſex, octo, plures & pauciores partes, ex vna coſta dependentes, diuiſis, ex rotunditate oblongis, integris, quibus ſingulis, duo ſextuplo minora interijciuntur, & ſemper pars vna, quæ ſe-

ptima vel nona; cæteris maior, alę summo additur. Flores elegantes, exterius ex purpura candicantes, interius purpurascentes, vel ex cæruleo purpurascentes (flore pleno in Austria haberi aiunt) deni, duodeni aut plures, alij clausi, pauciores aperti, q magni malorum insanorum forma, singulari folio constantes, quinquanguli, lineis vel radijs quinis subflauis, vel herbaceis per longum discurrentib⁹, ex quorum medio staminula rufescentia, vel etiam flaua communiter quinq;, stylo subuiridi prominente, prodeunt: & flores, odorem Tiliæ florum quodammodo referunt. Hos fructus rotundi excipiunt, plures simul quasi ex racemo dependentes, longis pediculis, vt in Solano vulgari, donatis, quorum aliqui paruę nucis alij auellanæ magnitudine, alij minores immaturi atrouirentes: maturi atrorubentes, rarius albi & striati, humida & albicante pulpa pleni, quæ seminibus multis, paruis, planis, subrotundis, Solani somnifici secundi forma, fuscis, conferta est. Radix tuberosa est, aliquãdo pugni magnitudine, aliquando oblonga, aliquando minima, rarius singularis membri virilis forma, inæqualis, quibusdã vestigijs donata, vnde germina anno sequenti emersura sunt, cute fusca aut atrorubente tecta, medulla siue carne firma & alba: & quandoq; tuber ex quo planta nascitur, cũ eruitur, inane & flaccidum reperitur. Ad caulis exortum radices plures, fibrosæ, oblongæ, albicantes per terram sparsæ, quandoq; in profundum descẽdentes, cui aliæ tuberosæ radices adnascuntur, ita vt plantam hyemem versus erutam, vltra quadraginta (alij quinquaginta notarunt) tubera diuersæ magnitudinis notauerimus, quas pleriq; eruunt, ne per hyemem putrescant, & sicco loco, calidiore tamen, alij in vase terra sicca pleno, reponunt, vernaq; tempore terræ rursus committunt: ex ramis etiam reclinatis, terraq; tectis, Burgundi propagare solent, quo plura tubera acquirant. Florent apud nos in Iunio, & sæpe ad Autumnum vsq;, & à primis pruinis offenditur. Hæc ex Insula Virginea primum in Angliam, inde in Galliam, aliasq; regiones delata est.

Huius radices in Virginea Openanck dici, eius historiæ autor monet. Petrus Cieca in sua Chronica (& Gomara in sua Indiarum historia generali) Papas locis Quito vicinis vocari scribit: Benzoni, Pape, & Iosepho Acostæ in hist. Indiæ, Papas: hinc Papas Indorũ vel Hispanorũ dicitur, Italis Tartuffoli, quo nomine & tubera nominare solent, Germanis Grüblingbaum / id est, tuberum arbor dicitur. ¶ Plantæ huius cum anno 1590. iconem suis coloribus delineatam, à D. Scholtzio, Pappas Hispanorum nomine accepissem, & à nemine descriptam inuenirem, in Phytopinace sub Solano tuberoso, & in Matthiolo, sub Solano tuberoso esculento, figura addita, descripsimus, eiusque iconem D. Clusio transmisimus. Solanum appellauimus, propter formam aliquam foliorum cum malis aureis: florum, cum malis insanis: fructuum, cũ baccis Solani vulgaris: seminum, cum Solanis pene omnibus: denique, propter totius plantæ odorem, quem cum Solanis communem habet.

An veteribus cognita? Pycnocomon Dioscoridis, nobiliss. Cortusus censuit, motus exemplari Dioscoridis manuscripto, cui similis figura adpicta. Et sane notæ florum ac radicum Pycnocomi Dioscoridis, huic Solano conueniunt: floris & seminis non item: Clusius deniq; in sua historia, Arachidnam Theoph. suspicatur, & Papas Peruuianorum vocat.

Indi radicibus panis loco vtuntur: quem Chunno vocant: radicem euulsam, soliq; expositam siccant, siccatam in partes diffringunt, ex quibus edulium Chunno nuncupatam, admodum diu durans conficiunt. Papas adhuc vero viridis, interdum quoq; vel cocta, vel assata manducatur: hæc Acosta: qui addit, & aliud Papas genus in calidioribus fundis plantari, ex quo fercula, Locro appellata, parant. Sic in Insula Virginea, apud quos in humidis & paludosis locis nascitur, radicibus in aqua, aut aliter coctis, vtuntur. Sic nostrates, aliquãdo Tuberum modo sub cineribus assant, & cuticula ablata, cum pipere comedunt: alij assatas, & mundatas, in taleolas dissecant, & ius pingue cum pipere affundunt & comedunt, ad Venerem excitandam, semen augendum: alij & tabidis vtiles volunt, cum bonum alimentum præbeant: non minus quam castaneæ & pastinacæ alunt, & flatulentæ sunt. Relatum mihi, nunc apud Burgundos harum radicum vsum interdictum, persuasi earum esum Lepram causare, & Artiscokos Indicos vocari.

II. SOLANVM racemosum cerasorum forma: vel Cerasa amoris racemosa rubra: ex radice fibrosa, caules exurgunt bicubitales, angulosi, aliquantulum hirsuti, in multos ramos late se spargentes diuisi, qui infirmi sunt, & nisi ridica sustineantur, in terram procumbunt, succi pleni: ex caulis latere,

pediculi tres, quatuorve vncias longi, hiſpidi, flores ſuſtinentes, prodeunt. Folia habet, in multas lacinias acutas, impari ſemper numero, Agrimoniæ foliorum inſtar diuiſa & per marginem inciſa, alijs folijs minoribus interiectis, pallide virentia, aſpera & grauem odorem ſpirantia. Flores plures, quorum ſinguli ſingulis pedicellis inſident, luteoli, ex quinq; folijs acutis compoſiti, à calice viridi quinquefolio ſuſtentati, in quorum medio capitulum paruum rufeſcens, apicibus donatum: quibus fructus ſuccedunt, quaſi in racemo diſpoſiti, Ceraſorum forma & magnitudine, virides primũ, dein per maturitatem rubentes, in quibus, non ſecus quam in Pomo Amoris, copioſa humida medulla, & ſemen minutum albicans & planum, continetur. Planta annua eſt, & ſingulis annis ſerenda, quamuis in horto meo ex deciduo ſemine renata ſit.

III. Solanvm tryphyllon Braſilianũ: ex radice tenui, oblonga, oblique ſerpente, cauliculus exurgit ſingularis, glaber, palmum ſuperãs, circa quem folia terna, ex vno centro prodeuntia, & in latus ſparſa, Solano tetraphyllo ſimilia, latiora tamen, vncias quatuor lata, quinque longa, ex rotunditate acuminata, tenuia, læuia, venoſa: ſupra quæ cauliculus vnciarum quatuor aſſurgit, cui tria alia folia, vncias tres longa, longeq; anguſtiora inſident, calicis inſtar ſuſtinentia florem magnum, album, venoſum, ex tribus folijs, vncias duas longis, & fere vnciam latis, compoſitam. Hoc in ſyluoſis Braſſiliæ apud Tououpinambaultios copioſe reperitur, referente Pharmacopæo Gallo, qui vna cum alijs D. Burſero communicauit. Ignorans quid eſſet, formamq; conſiderans, Solani nomen, propter formam quam cum Solano tetraphyllo habet, impoſuimus.

IV. Solanvm Mexiocanum, Iaſminum Indicũ dictũ flore minore. Hoc à Iaſmino rubro, vel Mexiocano maiore, ꝙ communiter in hortis colitur, potiſſimum magnitudine differt, omnibus plantæ partibus minoribus & folijs rotundioribus, exiſtẽtibus: nam licet maioris flores, ex vno folio, conuoluuli florum inſtar, componantur, attamen radijs diſcurrẽtibus, quaſi in partes quinq; diuiduntur: minoris flores, ſimiliter quidem formati ſunt, ſed totus flos vnam partem maioris non adæquat: ita vt huius quini flores, maioris vnum in circumferentia non æquent: præterea ſtaminula quaterna minutiſſimis apicibus donata, cum ſtylo paulo lõgiore, è medio flore emergunt, quæ longius quam in maiore, extra florem producuntur: ſemen ſimiliter quadruplo minus eſt.

Hyoſcyamus Creticus luteus maior.

Papauer ſpinoſum.

DE HYOSCYAMO.

CAPVT II.

HYOSCYAMVS Creticus luteus maior: caulibus eſt cubitalibus, robuſtis, ramoſis, rotundis, molli lanugine obſitis: folijs latis, ſubrotundis, ſinuatis, & circumroſis, hirſutis, longiore pediculo donatis: ex quorum alis pediculi lanuginoſi exurgunt flores ſuſtinẽtes, ex calice hirſuto in quinq; apices ſecto, prodeuntes, oblongos, Lamij meliſſophylli forma, quinquefariam diuiſos, quorũ tria folia ſuperiora maiora & flaua, inferiora duo pallidiora, ex quorum medio, ſtamina quina, purpuraſcentia, apicibus flaueſcentibus, vna cum ſtylo oblongo eiuſdem coloris, efferuntur: floribus delapſis, calices indurãtur, qui ſemen minutum ſubrufum continent. Ex horto Montembelgardiaco, à fratre Ioh. Bauhino primum accepimus, ſemine à Caſabona miſſo, quemadmodum in Phytopinace monuimus, & in Matthiolo figura addita, deſcripſimus: hanc poſtmodum Cluſius, Hyoſcyami Cretici alterius nomine, abſq; figura propoſuiſſe videtur.

DE PAPAVERE.

CAPVT III.

I. PAPAVER erraticum Pyrenaicum luteo flore: caule eſt tenui, pilis exiguis, hinc inde aſperſis: folijs tenerrimis, glabris, pallide virentibus inſtar Caucalidis, vel Apij filiorum in lacinias diuiſis per marginem inciſis & ſerratis, quorum coſtæ mediæ

diæ pili paucissimi adpositi: ex folij ala, pediculus nudus, sex, etiam octo vnciarum longus, prodit, florem simplicem, magnum, quadrifolium, & colore luteum, sustinens: plura nõ licet, cum hoc siccum, in Pyrenæis, locis tamen vdis, natum, D. Burserus attulerit.

II. PAPAVER spinosum: ex radice tenui, oblonga, fibrosa, caulis sesquipalmaris, aliquando altior, ramosus, rotundus, striatus, minimis aculeis donatus, alba medulla plenus, exurgit: folia omnium prima ex semine prodeũtia, oblonga, angusta sunt: subsequentia vero, quemadmodum & ea quæ in caule sunt, papaueris corniculati instar laciniata: non hirsuta, sed mollia & nitida medium caulem amplectentia, quæ tres, quatuorve vncias longa, duas lata; per margines aculeis flauescentibus & acutissimis armata; parte quidem superna viridia, at neruis, quasi tenui puluere asperso, albicantib⁹: parte inferna canescentia & neruis ex minimis aculeis exasperatis. Flos luteus, ex quinq; vel sex, aliquãdo quatuor folijs compositus, odorem Chelidonij maioris quodammodo referens, ramulorũ summis insidet: huic succedit capitulũ oblongum, pentagonum, hexagonum, & tetragonum, multis staminibus flauis id ambientibus, quod tenellum summa parte rubescit, maturum vero nigricat, spinis frequentibus & firmis horridum: hoc semine nigro, sextuplo aliorum maiore, rotundo, in apicem desinent & elegantissime striato, plenum est. Iulio & Augusto floret, & autumno seri debet, cum planta annua sit.

Semen ex Anglia primum, nomine Figo del inferno, id est, Ficus infernalis, à D. Camerario iuniore Norinberga allatum, vnde D. Doldius primum anno 1593. & mox nobiliss. Cortusus, Patauio, & plantam & semen transmisere, primusq; Papaueris spinosi nomine donaui, vti videre est in Phytopinace, & in Matthiolo, vbi & figura & descriptio proposita est, aliquot annis antequã Clusius, hoc, Papaueris spinosi nomine, in sua historia exhiberet. Tota planta succo flauescente, instar Chelidonij maioris abundat, quam ob causam Glaucium ne sit Dioscoridis, dubitamus: eos enim qui Chelidoniam maiorem, & eos qui Poma amoris volunt, & eos qui Papauer corniculatum phœniceum, substituunt, non probamus. Dioscorides etenim suo Glaucio, foli Papaueris corniculati tribuit, addens λιπερώτερα φύλλα, nitidiora interpretor, qualia sunt Papaueris spinosi, non hirsuta, vt corniculati: addit totum croceo succo madere: quem sane vel leuissimo vulnere copiosum hoc Papauer fundit. Sed de his, in Theatro, Deo volente plenius.

DE ARGEMONE.

CAPVT IV.

ARGEMONE alpina lutea: huic folia sunt, ad radicem paruam, multa, in multifidas tenuesq; alas instar foliorum Scandicis incisa, viridia & læuia, inter quæ cauliculi bini, terni, palmares, nudi, leuissimis pilis vestiti, recta assurgũt, qui florẽ vnicũ mediæ magnitudinis, luteũ, quadrifolium sustinent: ex floris vmbilico, plurimi apices flauescentes exurgunt: flori capitulum paruum subrotundum, asperiusculum, semen continens succedit. Hanc in monte Sneeberg Austriæ, qua parte ex pago eiusdem nominis perpendiculariter ascenditur, inter saxa D. Burserus reperit.

DE ANEMONE.

CAPVT V.

I. ANEMONE tenuifolia Cretica albo magno flore: folijs est Ranunculi pratensis, vel hortensis repentis, specie trifolia, rarius quinquefolia diuisis, per marginem crenatis: caule pedali, rotũdo, flores duos vel tres albos, ex sex, vel septem folijs compositos, Papaueris erratici florem magnitudine superantes, sustinente: quibus capitulum, seminibus aliorum Ranunculorum more confarctum, succedit. Hanc delineatam, Patauij natam, Laurentius Rosenaw Germanus Pharmacopæus, vna cum alijs anno 1595. transmisit: cuius iconem etiam Phytopinaci addidimus.

II. ANEMONE syluestris alba minor: ex radice subnigricante, fibrosa, folia subrotunda, vnguem vix superantia, longis pediculis villosis donata, terna, quaterna, Ranunculi pratensis modo, tribus vsque ad vmbilicum incisuris, dein singulis, alijs tribus minoribus laciniata, pallide virentia, mollia & hirsuta exurgunt, inter quæ cauliculus candida lanugine pubescens, vnciarum septem altus, in medio duobus foliolis paruis laciniatis cinctus, cuius summo flos vnicus, paruus, triplo quam in vulgari minor, quinquefolius, candidus, in cuius medio capitulum exiguũ, multis breuissimis sub-

luteis staminibus cinctum insidet. In summa, ab Anemone sylu. alba maiore, quam tertiā Matthiolus facit, sola magnitudine differre videtur. Hæc prope Herbipolim sponte nascitur.

III. Anemone alpina alba maior: ex radice nigricante, folia exurgunt acuta, Cicutariæ modo, multis diuisuris secta, atrouirentia, & parte prona, secundum venarū ductum, villosa, inter quæ cauliculus tenuis, leuiter hirsutus, vncias sex altus, cuius summo flos albus, maior quam in vlla Anemone syluestri, vel etiam Pulsatilla vulgari, ex septem folijs compositus, ex rotunditate in acumē desinentibus, & pluribus in medio staminulis luteis donatus, insidet: an vero tandem huius, vt & sequentis flos, in plumosi seminis congeriem transeat, non constat.

IV. Anemone alpina alba minor: tota planta vncias quatuor non excedit, radiculam habēs paruam, nigram, folia longe minora, quam prioris, magisq; villosa: cauliculo est biunciali villoso, quē circa medium folia similia amplectuntur, cuius summo flos albus, sex folijs donatus, priore quadruplo minor, multis staminulis luteis præditus, insidet: hæcq; ad Anemonem syluestrem 2. Clusij accedit. Vtraque in Austria prouenit: illa in Blanckenstein: hæc, in Taurero Rastadiensi, vbi D. Bursenus collegit.

DE PVLSATILLA.

Caput VI.

I. Pvlsatilla palustris: hæc folijs est ad radicem in tenuissima & angusta segmenta diuisis eorum pediculis hirsutis, inter quæ caulis pedalis, rotundus, rufescens, leui lanugine aspersus, cuius medium folia capillacea acuta cingunt, ipsiusque summo flos vnus, villoso capitulo ex capillaceis folijs composito sustentatus, insidet, qui vulgari longe minor, ex folijs sex acutis, violæ nigræ colore compositus, staminibus in medio luteis: capitulum villosa cæsarie comosum, & incanescens, cum semen succedit. Hæc apud nos in pratis vdis & paludosis Michelfeldæ prouenit: & in hortum translata, cum vulgari, vegetior quidem fit, sed formam & colorem reseruat.

II. Pvlsatilla apij folio venalis flore maiore: ex radice nigra, longiuscula, folia plura, pediculis oblongis, pilosis donata, crassa, dura, rigida, Apij foliorum instar in quinas lacinias, & hæ in alias diuisa, margine piloso, prodeunt: inter quæ cauliculus vnciarum quatuor, nudus, at hirsutie incanus exurgit, qui florem magnum, trium vnciarum longum latumq;, ex sex folijs compositum, multisque apicibus luteis, vt & duæ sequentes, donatum, sustinet; qui colore variat, aliquando ex albo & subpurpureo mixtus, aliquando intrinsecus albus, extrinsecus subpurpurascens, vernali tempore florens: in syluis circa Francofurtum ad Oderam, D. Fleisserus, vt & sequentem, collegit.

III. Pvlsatilla apij folio vernalis flore minore: & hæc ex radice crassa, nigra, oblonga, folia crassa, pauca, oblongis pediculis donata, Apij instar, sed in tres tantum lacinias ad vmbilicum diuisa, quarum quælibet in alias binas, ternasve lacinias, per marginem incisas, secantur, & pilis vix conspicuis donantur: cauliculo villosissimo, vncias duas alto, flos priore media parte minor, & dilute purpurascens insidet: Aprili, folijs plerumque carens, floret.

IV. Pvlsatilla apij folio autumnalis: radice est longa, foris nigra, intus candida, folijs ad radicem plurimis, Apij modo in tres tantum lacinias, & has in alias diuisis, glabris, inter quæ cauliculus triuncialis, albis pilis villosus, florem præcedenti minorem obsoleti coloris, instar vulgaris, sustinens, qui, vt & priorum flores, in capitulum hirsutum, quod semen continet, abit. Septembri mense florens, in Lusatia, vnde D. Francus misit, reperitur.

V. Pvlsatilla, folio Anemones secundæ, vel subrotundo: radix crassa, nigra, aliquot propagines quandoque fundit: ex quibus prodeunt folia, pediculis oblongis hirsutis donata, instar Anemones bulbocastani radice subrotunda, inferne & per marginem leui lanugine candicantia, semper in lacinias tres latas, & hæ in alias bifidas, vel trifidas, minus profundas secta: inter quæ caulis emergit pedalis, subhirsutus, infra medium angustis oblōgis folijs (qualia & flori subijciuntur) cinctus, florem subcæruleum, septem folijs donatum, & reliquorum more in pappum abeuntem, sustinens: ex Lusatia à D. Franco, Pulsatillæ latifoliæ nomine, accepimus.

DE RANVNCVLO.

CAPVT VII.

I. RANVNCVLVS nemorosus Anemones flore minor: tota planta vncias sex non superat: radicula est tenui, obliqua, cauliculo tenuissimo, triunciali, quem folia, vt in Ranunculo nemoroso albo, in tres lacinias, & hæ in alias, diuisa, sed vix vnguem lata, cingunt, ita vt tota planta cum flore, vnam vulgaris Ranunculi nemorosi albi laciniam, latitudine non superet: hæc, cauliculus vncialis superat, florem paruum album sex foliorum sustinens. A vulgato nemoroso non distinguerem, nisi hic paruus copiosissime in editissimo monte ad Curiam Rhætorum, & circa Monspelium fuisset obseruatus.

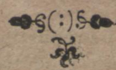
II. RANVNCVLVS rotundifolius repens echinatus: ad radicem nigricantem, capillaceam, folia sunt rotunda, crenata, vncialia, pediculis longissimis donata, quæ vero in caule, maiora, pleraq; rotunda, etiam in lacinias, sed non vsque ad vmbilicum, diuisa: caulem habet pedalem, in terram reclinatum & quasi repentem, ac in alios diuisum, circa quem folia pediculis palmaribus donata: flores pallide lutei, paucis ad vmbilicum staminibus: flore deciduo, capitulum ex pluribus seminibus rufescentibus subasperis echinatis simulq; congestis compositum, succedit. Tota planta ob pilos aspersos mollis est, atrouirens, & circa Bononiam in agris prouenit.

III. RANVNCVLVS palustris echinatus: è radice in multas fibras longas capillatas diuisa prodeunt folia glabra, atrouirentia, longis pediculis donata, communiter vnguem pollicis lata, pampini fere diuisura & in ambitu incisa, in caule tamen latiora & profundius laciniata: ramis est recuruis, aliquando pedalibus, & in alios breuiores, hique adhuc in minores diuisis: aliquando tamen tota planta vncias quatuor non excedit, & tunc ramuli plures à radice, duas, tresve vncias non superantes exurgunt, quorum extremitatibus flores pallide lutei, quinquefolij insident: singulis succedit capitulum ex seminibus compressis, echinatis tuberculis obsitis, in apicem recuruum acutum desinentibus, pluribus, paucioribus, aliquando duodecim simul iunctis, compositum.

Locis humidis & aquosis Monspessuli gaudet. Huius licet aduersaria sub Ranunculo palustri rotundiore folio semine echinato obiter meminerint, attamen quia cum Ranunculo palustri rotundifolio læui confundunt, vt in Phytopinace monuimus, integram veramque descriptionem proponere voluimus: hunc videtur Clusius in postrema sua historia nomine Ranunculi Apuleii, figura minus fideliter expressum, exhibere.

IV. RANVNCVLVS grumosa radice folio ranunculi bulbosi: ex radice alba, grumosa, veluti ex paruis bulbis sed firmiter compactis, composita, fibris oblongis intermixtis folia: Ranunculi vulgaris radice verticelli folijs similia, subrotunda, sed profundius dissecta, oblongis pediculis donata, leuissime pilosa, prodeunt: inter quæ caulis pedalis, hirsutus, rarius in ramos diuisus effertur, quem folia in angustos lobos secta bis cingunt, cuius summo flos luteus, aliorum forma insidet: cui capitulũ, breuissimis aculeis armatum succedit. Hic Ranunculus agris Bononiensibus familiaris est, & à D. Agerio collectus. Huius etiam meminimus in Phytopinace, sub Ranunculo racemosa radice Ioh. Bauhini: qui in montibus Bononiensibus reperit. An hunc intelligit Anguillara opin. 11. dum meminit Ranunculi circa Sebenicum Dalmatiæ oppidũ, radicib. Chelidoniæ minoris, qui polyanthos sit: de quo & Camerarius in suo horto, sub Ranunculo pleno flore luteo repente maiore?

V. RANVNCVLVS geranij tuberosi folio: radice est fibrosa, caulibus multis cubitalibus, viridibus, leuibus, striatis & ramosis: folijs à radice absq; pediculis palmaribus, vncias sex longis latisq; superne atrouirentibus, foliorum Geranij tuberosi instar in multas lacinias, sed longiores & latiores ad pediculum diuisis, & rursum in alias scissis: at in caulis summitate, in segmenta graminea partitis: flores in ramulorum summis plures, parui, lutei, multis in medio staminibus, quibus capitulum paruum rotundum cum seminio succedit. Non longe Patauio in Arqua, vbi Petrarchæ sepultura, anno 1578. legimus, quem nobiliss. Cortusus, Batrachium verum nominauit.

Ranunculus montanus subhirsutus latifolius.

VI. Ranunculus montanus subhirsutus latifolius: ex radice oblonga, fibrosa, folia prima Geranio columbino similia, subnigricantia, mollia, in tres primum lacinias ad pediculum diuisa, & hæ in alias tres, hæq; in alias secta, pediculis palmaribus, subhirsutis donata prodeunt, quorum tamen superiora latiora & acutiora: inter quæ caulis sesquicubitalis, cauus, striatus, pene glaber, in ramos brachiatus, effertur: quibus flores parui, pallide lutei, quinquefolij insident; his semina, in capitulum congesta, succedunt. Hic in humidis montis Mutetæ prouenit.

VII. Ranunculus montanus lanuginosus folijs ranunculi pratensis repentis: radicem habet fibrosam, rufescentem, à qua, cum caule tenui, cubitali, lanuginoso, superne in alas diuiso, prodeunt folia pallide virentia, tactu mollia, pediculis palmaribus, lanuginosis, donata, instar Ranunculi pratensis repentis, in tres primum lacinias, oblongis pedicellis donatas, & hæ in alias acutas, per marginem crenatas, diuisa, flos aureus, quinquefolius, priore maior est. In altissimis montibus, vt in Belken Marchionatus, reperitur.

VIII. Ranunculus saxatilis magno flore: radix ex oblongis fibris capillaribus composita est: folia habet ad radicem plura, oblongis pedicellis nõnihil lanuginosis donata, vnguẽ vix lata, in tres paruas lacinias, & hæ in binas, vel ternas acutas diuisa, inter quæ cauliculus palmo minor; tenuis, lanuginosus, cuius summo flos magnus, aureus, splendens, quinquefolius, multis in medio staminibus rufescentibus, insidet. Circa Monspelium in saxosis creuit.

IX. Ranunculus saxatilis folijs subrotundis: radix in fibras oblongas, capillaceas abit: folia per terram sparsa, subhirsuta, crassa, pedicellis vncialibus donata, vix vnguem lata, in petiola parua, subrotunda, & hæc in alia diuiduntur: cauliculus tenuis, lanuginosus, sex vnciarum, ad exortum statim diuiditur: flos luteus, quinquefolius, multis staminulis donatus. Eodem quo prior loco reperitur.

X. Ranunculus minimus saxatilis hirsutus: radice est pusilla, capillari, circa quam foliola plurima, in tres lacinias subrotundas, & per marginem incisas, diuisa, longis pedicellis hirsutis donata quæ cauliculus, duarum triumve vnciarum, hirsutus exurgit, florem luteum, aliorum Ranunculorum similem, multis in medio croceis staminibus, sustinet: cui capitulum paruum, vt in alijs succedit. Non longe Monspelio, ad Lattes, prouenit.

XI. Ranunculus villosissimus Monspeliacus: radice est fibrosa, rufescente, folijs ex ea prodeunbus crassis, villosis, paruis, in lacinias primum ternas, alias subrotundas, alias acutas, & hæ in alias incisis & per marginem crenatis: quæ vero in caule sunt, in oblongas & acutas, & quasi aculeo armatas lacinias, sed longitudine impares, diuiduntur: inter quæ caulis palmaris, in breues alas brachiatus, quibus singulis, folium in plures lacinias diuisum, subijcitur: flos aliorum Ranunculorum forma, mediæ magnitudinis, lutei coloris est. Tota planta ob pilos rufescentes, molles, villosa & rufescens est, & Monspessuli in saxosis reperitur.

DE DORONICO.

CAPVT VIII.

I. DORONICVM Helueticum incanum: ex radice geniculata, & quaſi ſquamata, caulis emergit pedalis, rotundus, incanus, cui flos magnus luteus, folijs aureis longiuſculis non crenatis, diſcũ cingentibus, qui tandem in pappum abit çum ſemine aliorum ſimili: folijs eſt craſſis, ad radicem aliquibus ſubrotundis, alijs ex rotunditate oblongatis, in ambitu dentatis & ſerratis, parte inferiore vna cum pediculis ob incanam lanuginem mollibus, ſuperne vero pallide virentibus & neruo albicante: quæ vero caulem ambiunt, longa ſunt, anguſta & acuminata, acris & amari ſaporis: ex Heluetieis alpibus D. Burſerus attulit.

II. DORONICVM Helueticum humile craſſis folijs: planta palmaris eſt, folijs craſſis & denſis, ſuperne atrouirentibus, inferne pallidis, nonnihil hirſutis, primis quidem ex rotunditate oblongis, per ambitum crenatis, pediculi baſi caulem ambientibus, ſubſequentibus vero, vncias ſex longis, ſeſquiunciam latis, quorum ſuperiora pediculis carent: caule eſt breui, hirſuto, in ramulos biunciales diuiſo, quorum ſinguli florem luteum, mediæ magnitudinis, ſuſtinent. Iulio menſe in Valeſianorum iugis (auff der Gemme vocant) floret, vbi D. Fleiſſerus eruit.

DE ELLEBORO.

CAPVT IX.

ELLEBORVS niger Saniculæ folio minor: radices nigræ ſubſunt & ab vno exiguo capitulo fibræ quamplures tenues deſcendunt: folia, quę oblongis pediculis donata, ſubrotunda ſunt, vnguem pollicis lata, in ſeptem lacinias breues & anguſtas, ad vmbilicum vſque diuiſa, per margines crenata, in caule vero, breuiſſimis pedicellis tenuiſſime fiſſa: inter quę cauliculi bini, terni, tenuiſſimi, palmares, & glabri exurgunt, vno alterove folio veſtiti: aliquando in ſummo, pedicelli ad latera prodeunt, qui floſculos complures ſimul farctos, candidos, quaſi in muſcario iuncτos, ſuſtinent. In ſumma, veratrum nigrum Dodonæi, ſiue Aſtrantiam nigram Lobelij, per omnia refert, ſolaq; magnitudine differt. Hic in Alpibus ſolum reperitur, vt in monte Fracto, Spligel Rhætorum & in Pyrenæis.

DE GENTIANELLA.

CAPVT X.

I. GENTIANELLA alpina latifolia magno flore: ad radicem nigricantem, fibroſam, folia humi ſparſa, quaterna, quinave ſubrotunda, craſſa, plantaginis, vel Calthæ alpinæ forma, vnciam lata, duas longa: inter quę cauliculus vncias quatuor altus, vno alterove folio donatus, cui vtriculus inſidet, vnicum florem oblongum, cæruleum, calatho ſimilem ſuſtinens: cuius calici vtrinque folium oblongum adponitur: ex Heluetiæ alpinis habemus.

II. GENTIANELLA omnium minima: ex radicula oblonga, tenui, albicante, foliola oblonga anguſta, viridia, plurima ſimul inſtar ceſpitis coniuncta, prodeunt, inter quæ pedicelli breuiſſimi (tota enim planta, radice excepta, ad vnciam non excedit) quibus ſingulis floſculus, pro plantulæ ratione magnus, pallide cæruleis, ſtaminulis donatus, caliculo incluſus, inſidet; hæc niſi ſumme amara eſſet, Muſcus aliquis floridus cenſeri poſſet: in ſummis Alpium Helueticarum iugis reperitur.

DE PLANTAGINE.

CAPVT XI.

I. PLANTAGO maxima tota glabra: ex radice nigricãte, fibroſa, folia ſex, ſeptem, octo, glabra, carnoſa, & neruoſa vncias ſex longa, quatuor lata, pediculis pene palmaribus, initio rubẽtib. donata, prodeunt: inter quæ pediculi nudi tres, quatuor, quinq; bicubitales, atrorubentes, rotundi, ſtriati, ſpicam pedalem ſuſtinentes, exurgunt: circa Monſpelium reperitur.

Reperitur quoque folijs laciniatis, tenuibus, glabris, pedalibus, vncias ſex latis, caule etiam ſuperante, & ad ſpicæ exortum, folia habente.

II. PLANTAGO quinqueneruia caulium ſummitate folioſa: hæc à vulgari in eo differt, ꝙ cauliculi ſpicam florum ſuſtinentes, in caulem palmarem excreſcunt, in cuius ſummitate, folia plura, eo modo quo ad radicem diſpoſita: ſpicis, non oblongis,

longis, ſed rotundis, breuiſſimis pediculis lanugi-noſis inſidentibus.

Reperitur etiam quinqueneruia vulgaris, ſpicis bifidis: vel loco ſpicarum, ſunt capita mire variantia, à pediculis nudis ſuſtentata, quorum quædam ex infima ſpicæ parte, vtrinq; vnum capitulum obtinent, alia plurib. capitulis, vtrinq; ſpicæ circumiectis, donantur.

III. PLANTAGO trineruia anguſtiſſimo folio: radice eſt tenui, fibroſa, albicante; folijs aliquando palmaribus, aliquando vncias quinq; longis, ſtrictiſſimis, atrouirentibus, tribus neruis diſtinctis, per marginem potiſſimum pediculis, piloſis: inter quæ cauliculi plures exurgunt, alij cubitales, alij pedales, alij palmares, aliquando triunciales, ad exortum aliquando villoſi, glabri nonnunquam, quibus ſpicæ breues, oblongæ & ſubrotundæ inſident. Hanc ſæpius ad vias, maxime ad rudera, notauimus.

IV. PLANTAGO anguſtifolia paniculis lagopi: ex radice oblonga, fibris oblongis capillata & rufeſcēte, cauliculi plurimi, aliquando ſupra viginti, nudi, leuiter hirſuti, rotundi, recurui, altitudine impares, alij palmam excedentes, ſemipalmares, alij duas treſve vncias non ſuperantes, prodeunt, qui capitulum lagopi forma, modo longum, modo breue, molle, rufeſcens ſuſtinent: ad latera floſculi parui, rufeſcentes, tenuiſſimis pedicellis inſidentes conſpiciuntur, quibus ſemen minutiſſimū ſuccedit: folia habet plura, neruoſa, vncias quatuor longa, vncia anguſtiora, hiſpida, & in exquiſitiſſimum apicem deſinentia. Hæc copioſe in agris Nemauſenſibus prouenit.

Hæc aliquando ita parua, vt vncias tres non ſuperet, magis villoſa, & capitulis minimis rotundis donata.

DE HOLOSTIO SIVE LEONTOPODIO CRETICO.

CAPVT XII.

HOLOSTIVM ſiue Leontopodium Creticum: ex radice rufeſcente & quaſi ſquamata, paulatim gracileſcente, & in fibras diuiſa, folia viginti, etiam plura, palmaria, anguſta, neruis tribus per longitudinem diſcurrentibus diſtincta, & hirſutie ſubaſpera, prodeunt: inter quæ pedicelli plures, molli rufeſcente lanugine pubeſcentes, duarum triumve vnciarum conſpiciuntur, quibus ſingulis capitulum craſſiuſculum, rufeſcens inſidet: floſculi albicantes, vmbilico nigricante præditi, quandam foraminum ſpeciem præbent: at in ſeneſcente, & areſcente planta, pediculi craſſiores & rigidi facti, vna cum capitulo terram verſus, ad radicis caput adeo curuantur, vt pedem leoninum quodam modo referant. Hoc in Creta prouenit, & Patauio à Laurentio Roſenaw Pharmacopæo, Leōtopodij Cretici & Catanāces Cortuſi nomine: dein pro Holoſtio minore, ab Imperato Neapoli accepi, & ante viginti & aliquot annos deſcriptionem, figura addita, in Phytopinace propoſuimus: poſtmodum & Cluſius Leontopodij Cretici nomine, exhibuit.

DE CORONOPO.

CAPVT XIII.

CORONOPVS maritimus minimus: radicula eſt longa, capillari, foliolis multis per terrā ſparſis, in lacinias tenues inſtar foliorum Scabioſæ minoris ſiue Stœbes diuiſis: inter quæ plures pedicelli recurui, vnciales, thyrſulos paruos ſpicatos & hirſutos ſuſtinentes, floſculis minutiſſimis donatos: tota planta hirſuta eſt: hanc D. Gillenius miſit.

DE PSYL-

Psyllium minus.

DE PSYLLIO.

CAPVT XIV.

I. PSYLLIVM Indicum folijs crenatus: radice est oblonga, tenui, fibris capillata: caule circa radicem lignoso & rufescente, rotundo, subaspero, pedali, in frequentes ac foliosos ramulos diuiso, qui capitula plura, singula singulis pedicellis insidentia, sæpius dena, duodena, squamata sustinent, è quibus flosculi pusilli, pallide lutei, lanuginosi relucent: semen nigricans, paruum, splendens, succedit: folia habet oblonga angusta, acuta, crenata, instar foliorum Coronopi, nonnihil laciniata, hirsuta: ex semine Psyllij Indici nomine sato, in horto aliquoties Iulio florens, enatum. Et hoc Dioscoridis Psyllium censemus.

II. PSYLLIVM minus: huic radix est tenuis, oblonga, subalbida, fibris paucis capillata: ramuli semipalmares, rotundi, tenues, rufescentes, in terram reclinati, in summo in minores diuisi: folijs breuib. angustis, binis sibi ex opposito respõdentibus, quæ alis subijciuntur, aliquando ternis, nonnunquam quinis simul iunctis: ramulorum fastigijs, capitula squamata insident, quibus vtrinq; foliolum vnum (aliquando plura & impari longitudine) paruum recuruum & per maturitatem rigidum subijcitur: flosculos habet pusillos, albos, pedicellis inhærentes, quibus semen longe vulgari minus, subnigrum relucens, succedit, Augusto florens in horto collegimus, semen Patauio ex nobiliss. Bembi horto, Gottne rubri & albi nomine misso: sic & Alpinus, Gottne rubrũ nominauit, differentiam inter Gottne rubrum & Gottne album (hoc enim Holostij species est) faciens. Idem & Botrio rubro nomine, à Sprengero Heidelberga accepimus.

DE LIMONIO.

CAPVT XV.

I. LIMONIVM maritimum minus foliolis cordatis: ad radicem crassam, lignosam, rufescentẽ, parumq; fibrosam, folia plurima, densa, carnosa, læuia, subrotunda, per terram instar cespitis sparguntur, in quibusdam plantis obtusa, nulloq; mucrone prædita: in alijs, in summo sinum habentia, & cordis formam referentia: inter quæ cauliculi plures, inæquales, trium, quatuor, etiam sex vnciarum teretes, nudi, prodeunt, in plurimos breues & recuruos ramulos diuisi, flosculis frequentibus paruis, pallide rubentibus onusti. Hoc in littore maritimo, vt circa Massiliam & Louornum, reperitur.

II. LIMONIVM maritimum minimum: tota plãtula vncias quatuor vix excedit: nam ad radiculam oblongam, rufescentem, in summo diuisam, foliola minima, subrotunda, crassa, instar Sedi compacta, inter quę cauliculi vnciales, paucos flosculos pallide rubentes, vel subcæruleos sustinentes, exurgunt. Hoc in insula quadam non longe Massilia, prouenit. De alijs Limonij differentijs, in Theatro agetur.

DE BISTORTA.

CAPVT XVI.

BISTORTA alpina maxima: ex radice quadruplo quam in vulgari maiore, contorta, geniculata, fibris capillata, foris nigricante, intus alba, caules bicubitales, nodosi, striati, maiori ex parte nudi exurgunt, quorum quælibet spicam florum subpurpureorum, vnciarum quatuor sustinet: folia habet oblonga, in acumen desinentia, venosa superne virentia, inferne cæsia, vel etiam incana: quorum quędam ad cubiti altitudinem accedunt, sed angusta, vncias tres lata. In altissimis Silesiorum montibus reperitur, vt in Sudetorum iugis, velut ad Gigantæum, Albis fontes Schneegruben.

DE PYROLA.

CAPVT XVII.

Pyrola alsines flore maior.

Pyrola alsines flore minor.

PYROLA Alsines flore duplex est. Europæa & Americana, vtraque maior & minor est: nullius hactenus figura posita fuit: Europæam tamen, primus Val. Cordus in obser. sylua sub herba trientali proposuit; dein Iohannes Thalius, in sua Harcynia Saxothuringica, sub Alsinathemo descripsit: & Iohan. Francus in horto Lusatiæ, nomine herbæ pusillæ trientalis, & tandem Casp. Schwenckfeldus, in suo Catalogo plantarum Silesiæ, Alsinem alpinam nominauit: nulla differentia ostensa. Alsinanthemi maioris & minoris nomine, à D. Sigfrido Helmstadio: Pyrolæ Bohemicæ maioris & minoris, à D. Doldio: minorem vero, nomine Anonymi Belulæ folio, in betuletis Scotiæ natam, D. Cargillus, ex Scotia misit. Huius descriptionem, à prædictis propositam, præterire, & Brasilianam maiorem describere, in præsens lubet.

PYROLA Alsines flore Brasiliana: ex radicula alba, tenui, capillata, cauliculus effertur singularis, tenuis, læuis, sex, septemve vnciarum, inferiore parte nudus, circa medium duobus foliolis paruis sibi oppositis donatus, superius vero folijs sex vel septem perambitum cinctus: quæ magnitudine imparia sunt, aliquibus vncias duas, alijs vnam longis, vnciam vel semunciam latis, Plantaginis quinqueneruiæ forma (cũ & per huius folia quinque nerui discurrant) sed glabra, tenera & viridia, in acumen fastigiata, ex quorum medio pedicellus tenuis, vncialis exurgit, florem singularem, pallide luteum, vngui pollicis æqualem, quadrifolium, striatum, cuius folia (stellæ modo disposita) lateralia, alijs duobus latiora sunt: ad floris vmbilicum, staminula plura exigua, rufescentia occurrunt.

Hæc in Brasilia apud Tououpinambaultios reperta

reperta est,& ab Europæa,potissimum folijs quinqueneruijs differt,cum per Europææ, tam maioris, quam minoris folium medium, vnicus neruus feratur,à quo fibræ per latera sparguntur: dein flore, quintuplo maiore: At minor Brassiliana, ab Europæa minore,solum foliorum magnitudine, quæ in Brassiliana longiora, angustioraque sunt,differt.

DE POTAMOGETO.

CAPVT XVIII.

I. POTAMOGETON racemosum angustifolium: radice est capillacea, rufescente, cauliculis tenuissimis, palmaribus, in aqua fluitantibus, folijs angustis,longis,binis ex opposito respondentibus: aliquibus in ambitu leuiter sinuatis, aliquibus minime sinuosis:petiolo tenui,breuique, flosculi pusilli,vuæ in morem congesti, insident, quibus granula aculeata, simul iuncta succedunt. Hoc prope Monspelium,ad molendinum in aqua fluitans reperitur:idem tribuli aquatici minoris nomine, D. Francus ex Lusatia misit.

II. POTAMOGETON gramineum ramosum: ex cauliculo pedali,etiam cubitali tenuissimo,rotundo,albicante,in plures alas brachiato,folia graminea, oblonga, atrouirentia, non alternatim, sed multum ab inuicem dissita, prodeunt, quæ in alia folia,fere capillacea, abeunt, nihilominus tamen ex primi folij ala, cauliculus in similia folia abiens, exurgit: in extremo caulis, pediculus triuncialis, flosculos minutos, & granula subsequentia minuta & subaspera, non racemi modo, sed magis, & velut in spica,dispersa, sustinet. Hoc in paludibus Austriæ fluitans, Fontilapathi graminei nomine, D.Burserus misit.

III. POTAMOGETON minimum capillaceo folio: hoc paruum est capillaceo & caule & foliolis oblongis,inordinate dispositis, pallide virentibus: in summo, pedicello paruo, modo vno, modo duobus, capitulum minimum & acuminatum, prioris tamen forma, quod minutissimo flosculo pallidulo successit,sustinens,quorum aliud expansum,aliud quasi vesiculæ foliaceæ in acumen desinentis, inclusum est. Hoc cum sequenti, Monspelio D.Burserus attulit.

IV. POTAMOGETON capillaceum, capitulis ad alas trifidis:hoc cauliculo est palmari, pilo non crassiore,ramoso,articulato, ad quemlibet articulum,folia bina, oblonga, quouis pilo tenuiora,ex aduerso respondentia: quorum alis, minutissimi flosculi pallidiuli insident, qui iuncti, nodulum quasi referunt,quo maturato,nodulus siue capitulum, ex tribus portiunculis semicircularibus in apicem abeuntibus & rufescentibus compositum, conspicitur nihilominus tamen,ex priorum foliorum alis,pedicellus exurgit,qui in tria,etiam plura foliola absumitur, similisq; in medio nodulus adponitur; in summitate namque capitulum nullum est.

DE SERPENTARIA.

CAPVT XIX.

SERPENTARIA triphylla Brassiliana: hanc integram describere non licet, siquidē solum caulis portio cū folio& flore ad manus sit:quare ex caule rufescente,striato, exurgit, folij pediculus palmaris, & læuis, in cuius summo folium tenue, albide virens, fibrosum, subrotundum, trifidum, in exquisitum apicem desinens, duabus partibus inferioribus,& quidem inferne sinum obtinens, quorum quodlibet, vncias binas cum dimidia latum, longitudine vero vncias quatuor superat: flos serpentariæ maioris forma, similiter pediculo triunciali donatus, longitudine vnciarum quinque,latitudine sesquiuncialis,atrorubens, striatus, venis albicantibus per medium,maxime extrinsecus,excurrentibus: pistillo nigricante, oblongo, in summo bifido. Ex Toüoupinambault Brassiliæ anno 1614.allata.

DE TVSSILAGINE.

CAPVT XX.

TVSSILAGO alpina folio oblongo: ex radice nigricante, minimi digiti crassitie, plurimis fibris donata,caulis exurgit cubitalis, hirsutus,rufescens, striatus & asper: folijs ad radicem quinis, senis,longis pediculis donatis,oblongis, nigricantibus,duris, hirsutie asperis, per marginem crenatis,& imparis longitudinis:at in caule binis,ternisve angustioribus: cuius summo, aliquando in ramos diuiso,flos muscosus,luteus, satis magnus insidet, qui tandem in pappum euanescit. In Heluetiorum alpibus & Baldo (sed angustioribus folijs) prouenit.

DE CACALIA ET LAPPA.

CAPVT XXI.

CACALIA tomentosa: folia habet Tussilaginis folijs maiora, figura instar Personatiæ oblonga, in ambitu serrata, nonnunquam sinuata, superne ex virore nigricantia, venis tamen, in cana lanugine albicantibus, percurrentibus: inferne, propter densam & mollissimam lanuginem qua pubescũt, candidissimis: quorum pedicelli oblongi, striati, non secus ac folia, lanuginosi: de floribus nil constat, cum solum folia aliquot D. Paschalis ad nos miserit, in Sumano monte prope Vincentiam collecta: eandem circa Thermas Fabarias, sed floribus, cauleq; carentem, postea obseruauimus.

LAPPA rosea: hæc à vulgata differt capite; nam circa floris capitulum, folia plura, veluti in Plantagine rosea, dense stipata, iunguntur, quæ singula in mollem aculeum desinunt: hæc apud Lipsenses frequenter reperitur: vnde à D. Iungermanno accepimus.

LIBER SEXTVS.

DE LEVCOIO.

CAPVT I.

I. LEVCOIVM luteum magno flore: hoc à vulgari Leucoio luteo Keiri dicto, differt magnitudine & colore, quia paruum fruticem, valde ramosum & totum virentem refert: folijs est maioribus, viridibus, splendentibus: floribus quadrifolijs magnis, ita vt huius folium, vulgaris totum florem pene adæquet, odoratissimis, intensiorisque lutei coloris: siliquis copiosis, semen minutum, planum rufum continentibus. Hoc Maio mense & maiore æstatis parte floret, pertenuis est, & frigoris patiens, cuius semen, Leucoij lutei Hispanici nomine missum est.

II. LEVCOIVM luteum serrato folio: hoc à præcedente folijs potissimum discrepat, quæ duplo pene longiora, angusta, per latera crenis asperis serrata, & in aculeũ finientia, quæ similiter crassa, sed pallide virẽtia, mollia, quia parte inferna quasi lanugo aspersa est: flores lutei sunt & magni. Hoc D. Doldius Norinberga misit.

III. LEVCOIVM luteum syluestre hieracifolium: hoc circa radicem crassiusculam, albicantem, in oblongas fibras capillatas abeuntem, folia plura habet per terram sparsa, eaque oblonga, angusta, subaspera, sinuosa & per æstatem in planta luxuriante Hieracii instar sinuata, quæ circa caulem pedalem, striatum, nonnihil in canum alternatim disposita, oblonga, latiuscula, vt in Keiri vulgari pallide virentia, ob raras crenas inæqualia, tactuq; ob leuissimam hirsutiem aspera: caulis maior pars floridus est: flores lutei sunt, quadrifolii, Keiri floribus minores, oblongis pediculis donati, quibus siliquæ triũciales strictissimæ, in summo vtrinq; parum reflexæ, succedunt: hoc in syluis prope Neustadium Harcyniæ reperitur, vnde D. Furerus misit.

IV. LEVCOIVM album odoratissimum folio viridi: radice est multifida, caule viridi, ramoso, aliquando minimi digiti crassitie: foliis viridib. splẽdentibus, crassis, Keiri foliis forma respondentib⁹: floribus albis, quadrifoliis, suauiter admodum & quidem vesperi Hesperidum modo, olentibus, cuius nomine nostrates, Wißen Nägelin/ id est, molcũ redolentes garyophyllos vocant: quibus siliquæ longæ, crassiusculæ, virides, duplicem planorum seminum ordinem, membrana intercurrente, continentes, quod Leucoii albi Cretici nomine primo accepimus. Hoc per aliquot annos durat, si hyeme in cella asseruetur.

V. LEVCOIVM minimũ Creticum: cauliculo est palma minore, viridi, striato, leuissimis tamen pilis aspersis: foliolis subrotundis, pallide virentibus, longis pediculis donatis, aliquãdo binis ex opposito, aliis alternatim sitis: cauliculi summũ in duos pedicellos abit, qui flosculum oblongum, cæruleum, quadrifolium, modo vnum, modo duos, sustinent.

ſtinent. Hoc ex horto nobiliſſ. Contareni, D.Leritzius attulit.

VI.Levcoivm maritimum minimum: radiculam habet tenuiſſimam,oblongam,albam, ad quã foliola minima quina, ſenave, ſubrotunda & pallida: cauliculus ſeſquiuncialis,rufeſcens,quinis,ſenis, foliolis oblongis, obtuſis, hirſutie ſubcanis, alternatim diſpoſitis,cingitur: floſculum vnum vel alterum ſubcæruleum, cauliculus & pedicellus hirſutus ſuſtinet. Hoc in litore maris prope Terracinum reperitur.

DE HESPERIDE.

Capvt II.

I. Hesperis ſylueſtris flore paruo: caule eſt cubitali,viridi,ſtriato, nodoſo,multis alis fere palmaribus,donato & cõcauo: folijs quam in vulgari acutioribus,in ambitu profundius ſerratis, viridibus, ſubhirſutis & minus vulgari aſperis: floribus plurimis, ſubcæruleis, quadrifolijs paruis, ita vt huius flos integer, vix vulgaris foliolum adæquet,quibus ſiliquæ ſtrictiſſimæ ſuccedunt. Hæc, circa Monſpelium in horto Dei, ad aggeres aquarum, à D.Burſero collecta fuit.

II. Hesperis ſylueſtris Hieracij folijs hirſuta: tota planta hirſuta eſt, caulem habens pedalem, anguloſum,hirſutum,pallide virentem,in ſummo in ramos aliquot alternatim diſpoſitos diuiſum, folia Hieracinis inſtar laciniata & ſinuata, oblonga anguſta,acuminata,craſſa,hirſutie aſpera, quorum ſuperiora pediculis carent: flores in calicibus hirſutis rubri, magnitudine Heſperidis vulgaris flores æquantes: quibus ſimiles ſiliquæ, ſemen cõtinentes ſuccedunt. In ſaxoſis humidis Prouinciæ, D.Burſerus legit.

DE SAPONARIA.

Capvt III.

Saponaria cõcaua Anglica: planta eſt elegans, radicibus fuſcis,craſſis,longis,lentis,repentibus fibellis pauciſſimis adhærentibus: vnde caules exurgunt cubitales,rotundi,ſtriati,glabri & albi, geniculis diſtincti, in terram reclinati, & concaui: circa quos folia viridia, glabra, ſubrotunda, neruoſa, vncias duas lata,paulo longiora,rarius ex ſingulis geniculis bina, ſed ex quolibet geniculo vnũ tantum, nullo certo ordine vel numero enaſcitur, quod antequam expandatur, fiſtulæ inſtar caulem complectitur: flores in ſummo caulicorum, ex ſuperiorum foliorum ſinu,tenerrimis pedicellis ſubnixi, ex caliculis oblongis, nonnihil hiſpidis prodeunt,Saponariæ vulgaris forma, ex quinq; folijs per oras crenatis,commiſſi, qui colore albi ſunt,leui carneo colore aſperſo, in quorum medio ſtaminula quædam exigua: ſemen non vidimus.

Hæc æſtate media floret in Anglia, quæ in Comitatu Northampton,in nemore quodam Spianie dicto, à D. Gerardo Chirurgo Londinenſi reperta, Gentiana concaua nominata, & Londino à D.Liſtero, vna cum figura ſuis coloribus illuſtrata, miſſa fuit.

DE LYCHNIDE.

Capvt IV.

I. Lychnis auriculæ vrſi facie: hanc in Phytopinace ſub Lychnide viſcoſa Cretica exhibuimus, cuius hæc perfecta deſcriptio eſt: radice eſt alba, longa, & fibroſa, folijs ad radicem pluribus, etiam viginti numero, per terram ſparſis, incanis, lanuginoſis, Auriculæ vrſi folijs forma & craſſitie ſimilibus,vncias tres,etiam quatuor longis: quę ex longiſſimo & latiuſculo pediculo ſenſim rotundã figuram acquirunt, & rarius vnguem latitudine ſuperant: caulem habet ſeſquicubitalem, ramoſum, rotundum,hirſutum,firmum, in ſummo lẽto ſucco glutinoſum: flores ex viridi-flaueſcentes,plures, quaſi in vmbella congeſti, quinquefolij, & bifidi: quibus caliculi parui, ſemen minutum nigricans continentes,ſuccedunt. Hanc à Ioh.Bauhino, Viſcaginis auriculę vrſi facie Candiæ,quo nomine ſemen à Caſabona Florentia acceperat, primum habui: dein Lychnidis auriculæ vrſi facie: & hanc poſtmodum Cluſius, Lychnidis ſylu. latifoliæ nomine, exhibuit.

II. Lychnis ſyl. minima exiguo flore: ex radicula oblonga, tenui, cauliculus rotundus, rufeſcens geniculatus, trium quatuorve vnciarum, in alas minimas brachiatus exurgit, foliolis binis exiguis, acutis,ad quemlibet geniculum & alam, & ex qualibet ala, pedicelli oblongi, anguſtiſſimi, rigidi, quibus floſculus purpuraſcens, ex quinq; foliolis, ſingulis cordis formam referentibus, compoſitus inſidet. Hęc circa Monſpelium,in pede montis qui eſt prope Boutonet copioſe reperitur, quam Centaurium minimum appellabant. Verum ante quadriennium eandem, ſed palmum ſuperantem, & Florentiæ ad agrorum margines natam, Tunicæ peculiaris nomine, à D.Burſ. accepimus.

DE CARYOPHILLO.

CAPVT V.

I. CARYOPHYLLVS arborescens Creticus: ex radice crassa, alba, dura, & lignosa, caules cubitum superantes exurgunt, albi, rotundi, læues, geniculati, lignosi, in alas brachiati: folia habet ad radicem plura, longa: angusta, in acutum mucronem desinentia, pallide virentia, in caule paucissima: flores, è calicibus viridibus, tenuissimis & acutissimis foliolis cinctis quinquefolij, eleganter, sed non profunde, fimbriati, ex diluta purpura rubentes, prodeunt: ex quorum medio staminula plura breuiaque prominent: semen vero paleaceum in caliculis continetur. Ex semine Cretico, in horto Montembelgardiaco velut in arbusculam excreuit.

II. CARYOPHYLLVS syluestris repẽs multiflorus: ex radice crassa, lignosa, subfusca, cauliculi plurimi, etiam quandoque supra triginta, trium quatuorve vnciarum, tenues, partim in terram reflexi, partim erecti, paucis foliolis cincti, quæ circa radicem plura, breuissima, angustissima, dura, mucronata, viridia: quibus singulis flos, modo vnus, sæpe duo simul caliculis ad exortum iunctis, quinquefolij aliorum forma, pallide rubentes insident. In saxosis circa Monspelium prouenit.

III. CARYOPHYLLVS syluestris biflorus: ex radice parua, folia pauca angustissima, vt prioris, sed multo longiora, exurgunt, & inter hæc cauliculus tenuis, plus minus palmum altus, in summitate in duos pediculos semper distinctus, quorum singuli florem magnum, Caryophylleo syl. vulgatissimo multo maiorem, quinquefolium, leuiter laciniatũ colore pallide rubentem sustinet. Circa Geneuam D. Cherlerus collegit.

IV. CARYOPHYLLVS pumilus latifolius: à radice cauliculus, statim in duos ramulos sex vncias altos, tenues, rotundos diuisus prodit, cui ad radicem folia breuia, latiuscula, in ramulis longiora, mollia & pallida, binis sibi inuicem ad geniculos respondentibus: cuilibet ramulo, flos vnus, priore multo minor, pallide purpurascens, magisq; albẽs, ex breui calice prodiens, insidet: ex Austria D. Burserus misit.

V. CARYOPHYLLVS holostius alpin⁹ latifolius: ad radicem tenuem, albicantem, fibrosam & repentem, cauliculi aliquot in terram reclinati, hirsuti, trium, quatuorve vnciarum, folijs paruis, subrotundis, latis, binis, sibi inuicem respondentibus, hirsutis, & crassis cincti: ex alarum sinu, pediculorum instar ramuli exurgunt, singuli florem vnum, calici viridi primo inclusum, dein quinquefolium magnum & album sustinent, cui capitulum oblõgum, semen continens succedit. Hic in Valesianorum alpibus, loco Gemme dicto, & circa Fabarias reperitur.

VI. CARYOPHYLLVS holostius alpinus angustifolius purpurascens: & hic radicula est repente, cauliculo tenui, triunciali, leuiter hirsuto, circa quem foliola parua, oblonga, acuminata, bini sibi opposita: flores in summo bini, terni, prioribus minores, purpurascentes, stellæ in modum dispositi, calicis foliolis viridibus alternatim velut intercedentibus: ex Pyrenæis Hispanicis, D. Burserus attulit.

VII. CARYOPHYLLVS holostius alpinus gramineus, radiculã habet exiguam, caulẽ palmarẽ, exilem, rotundum, geniculatum, pilis leuissimis donatum, circa medium in ramulos & hi in alios brachiatum: folia ad radicem pauca, ad geniculum bina, ex opposito respondentia, atrouirentia, angustissima, vnciam longa; flosculi albi quinquefolij, ex calice prodeuntes, singuli, singulis pedicellis insident: quibus exiguum capitulum, minuto semine refertum, succedit. In alpibus prouenit: in Austriæ monte Taurero, D. Burserus legit.

VIII. CARYOPHYLLVS holostius montanus angustifolius albus: & hic cauliculo est tenui, geniculato, rufescente, glabro, trium quatuorve vnciarum: folijs oblongis, angustis, glabris cincto, floribus albis quinquefolijs, & prædicto quinto multo minoribus. In horto Dei, D. Burserus legit.

IX. CARYOPHYLLVS holostius tomentosus latifolius: ex radice tenui & repente, caulis tenuis, rotundus, geniculatus, in terram reclinatus prodit, qui statim in ramulos plures palmares, semipalmares, etiam minores subdiuiditur, quos folia oblonga, latiuscula, quædam subrotũda, ob lanuginem aspersam mollia & alba, bina & opposito respondentia, cingunt: flos non est conspectus: Hunc ex horto Pisano & quidem secundo, primum opera D. Wolfhardi Ocymoides tomentosi nomine, accepimus.

X. CARYOPHYLLVS holostius tomentosus angustifo-

gustifolius: hic cauliculis est palmo minoribus, erectis tenuibus, rotundis & parte inferna geniculatis, superiore parte nudis & pene glabris, qui statim in ramulos breuissimos, ex alarum sinu, ex aduerso sitos, diuiduntur: folia habet oblongiuscula, angustissima, reflexa, ob tomentum mollia & ex viridi albicantia: cauliculus in tres pedicellos, binis foliolis sustentatos, eosque oblongos, sed longitudine impares, abit, qui singuli calicem viridem sustinent, cui flos vnus, isque albus & quinquefolius insidet: hunc in Granada, ad radicem montis copiose D. Albinus obseruauit.

Caryophyllus aruensis glaber minimus.

XI. CARYOPHYLLVS aruensis glaber minimus: ex radice capillacea rufescente, cauliculus vnus vel alter, tenuissimus, geniculatus, pedalis prodit, in summo valde ramosus, ramulis capillo tenuioribus, quorum singuli singulos flosculos albos, minutissimos, in duos apices abeuntes sustinent: folia habet pauca, longa, angusta. Variat magnitudine, nam & semipalmaris est, paucissimis, capillaceis, breuioribusq; foliolis. Illum ex Euganeis collibus habemus: hunc vero Monspelio: & hoc adhuc minus ex syluis prope thermas Wisbadenses infra Moguntiam.

XII. CARYOPHYLLVS saxatilis ericæfolius vmbellatis corymbis: ex radice tenui, contorta, lignosa & reclinata, cauliculi plures, geniculati, rufescentes, semipalmares, attolluntur: ad quorum exortum foliola breuia, angusta, ericæ similia & ad genicula singula bina breuissima & rigidiuscula: cauliculorum summitatibus, veluti vmbellæ ex corymbis compositæ insident, vnde flores candidi, ex quatuor, aliquando quinq; foliolis constantes, prodeunt. Hic in Galliæ prouincia locis saxosis, in monte edito prope Vigan reperitur.

XIII. CARYOPHYLLVS saxatilis ericæfolius ramosus repens: hic instar musci eleuati per terram repens, ex radice caulem lignosum emittit, in ramos plures, & hos in alios subdiuisum, quos folia exigua ericæ folijs similia cingunt: quorum summitatibus flores copiosi, niuei, magni, elegantissimo spectaculo insident: ex Pyrenæis D. Burserus attulit.

Hunc floribus rubris, sed maioribus, folijsq; ad cauliculos longioribus & latioribus, ex Hispania habemus. Vterque à Caryophyllo muscoso, siue musco florido, diuersus est.

XIV. CARYOPHYLLVS saxatilis siliquosus: è saxorum fissuris in Harcyniæ promontorijs, planta perenis erumpit, foliolis ad radicem pluribus bellidis forma, sed multo minoribus, oblongis pediculis donatis, tenuibus pallide virentibus, inter quæ cauliculi tenues, læues, palmares, in oblongos ramulos diuisi, folijs paucis, longis, angustis cincti, prodeunt; ramulorum summis flores candidi, quadrifolij insident, quibus siliquæ strictissimæ, minutissimum semen rufescens continentes, succedunt. Gypsophyti siliquosi nomine, D. Furer. communicauit.

DE ANTIRRHINO.

CAPVT VI.

ANTIRRHINVM saxatile folio serpilli: radice est parua, ramis multis, reflexis, tenuibus, leuiter hirsutis: folijs Serpilli vulgaris forma, sed minoribus; floribus rubris, aliquando pallide cæruleis, pedicellis oblongiusculis insidentibus, forma & magnitudine vna cum capitulo succedente, Anthirrino aruensi minori similibus. Massiliæ in saxosis prouenit.

DE LINARIA.

CAPVT VII.

Linaria bellidis folio.

I. LINARIA latifolia Dalmatica magno flore: caulibus est lignosis, rotundis, firmis, cubitũ superantibus, in ramos brachiatis, quos folia, præsertim inferiora, vnciam lata, duas longa, pediculis carentia, in apicem acutissimum desinẽtia, nullo ordine seruato, ambiunt: flores habet Linariæ vulgaris florib. forma similes, sed triplo imo quadruplo maiores, ex luteo rufescentes, aureosve, quibus vascula vt in alijs, succedunt. Hanc anno 1594. in horto Montembelgardiaco collegimus, enatam ex semine à Casabona Florentia misso nomine Linariæ maximæ Dalmaticæ lauri folijs: eandem quoque nomine Linariæ perennis fruticantis Creticæ accepimus.

II. LINARIA Americana paruo flore: ex radice caules plures sesquicubitales, rotundi, læues, rufescentes, in ramos plures diuisi, exurgunt, quos folia triplo quam in priori angustiora, in exquisitum apicem desinentia, atrouirentia, alternatim nulloq; ordine disposita, cingunt: floribus est aureis, ijsque longe quam in vulgata minoribus. Hæc an. 1601. Argentinæ, in horto D. Saltzmanni creuit.

III. LINARIA latifolia tryphylla: caulibus est viridibus, rotundis, striatis, glabris, sesquipalmaribus, in summo brachiatis: folijs vt in Linaria Valentina Clusij, terno, & aduersis inter se petiolis ordine adhærentibus, dispositis, quolibet folio vncia latiore & duabus longiore, tenui, ex glauco virescente, venis ternis, vt in plantagine per longitudinem discurrentibus: at in caulis summo, modo terna, modo bina, modo sine ordine sita sunt: extremo ramo veluti spica oblonga florum Linariæ vulgari similimorum rictu flauo, calcari vero pallide cæruleo. Hanc Linariæ latifoliæ Valentinæ Clusij nomine D. Doldius misit, cuius in Phitopinace sub Linaria 5. meminimus. An hæc Linaria Cretica latifolia Clusij, in sua historia?

IV. LINARIA capillaceo folio erecta flore odoro: hæc caulibus est cubitalibus, rotundis, ramosis: folijs plurimis, capillaceis, nulloq; ordine dispositis: floribus paruis ex cæruleo, alboq; mixtis, cuius rictum linea flauescens distinguit, suauem & subtilem odorem spirantibus: quibus capitula Lino fere similia, minutum semen in pericarpijs continentia succedunt. Planta perennis est, Monspessuli sponte proueniens: nonnunquam ibidem in muris reperitur: flore vario, coloribus ex albo, cæruleo & luteo mixtis.

In hortis, cultura omnibus sui partibus maior est, duos cubitos superans, & quidem duplex, alteri flo

ri flos odoratior, alteri inodorus: quæ ex radice repente & perenni mire se propagat.

V. LINARIA aruensis cærulea erecta: hęc radice est exili, capillacea, cauliculis palmaribus, folijs capillaceis, sed rarioribus & breuioribus, quam in priore: floribus paruis, violaceis, lini capitulis exiguo semine refertis. Hæc in agris Lusatiæ flore est cæruleo: at Monspessuli in aruis ad montem Cetium violaceis reperitur.

VI. LINARIÆ aureæ affinis: caule est cubitali, rotundo, lignoso, in ramulos brachiato, quorum summitatibus flores lutei, Senetionis maioris forma, & similiter in pappum abeuntes, insident: folia oblonga, angusta, Kali maioris cochleato semine, folijs & forma & modo dispositis (sed densiora) habet. In Aragoniæ locis desertis, D. Albinus collegit.

LINARIAM bellidis folio, à C. Clusio, Lobelio & alijs sub Linaria odorata, descriptam, sed non rectè icone expressam, cum calcaribus careat, figuram veram adponere visum fuit.

DE LINO.

CAPVT VIII.

I. LINVM frutescens subflauum: fruticosum est, caulibus cubitalibus, tenuibus, leuibus & ramosis; folijs angustis, breuibus, sine ordine dispositis: floribus in summis cauliculis multis & magnis, subflauis, quinquefolijs, totidem in medio staminibus. Hoc in Granada D. Albinus legit.

II. LINVM syluestre cæruleum folio acuto: caule est pedali, rotundo, lignoso, statim ad exortum in ramos palmares diuiso, quos folia atrouirētia, basi latiore alternatim cingunt, & in exquisitissimum, & veluti aculeatum mucronem desinūt: ramorum summitatib⁹, cauliculi multi quasi in vmbella dispositi, calices aliquot apicibus donatos sustinent, è quibus flores magni, cærulei, quinquefolii, in medio staminibus donati, prodeunt, quibus vascula subrotunda succedunt. Hoc in saxosis Prouinciæ, non longe Massilia prouenit.

III. LINVM minimum stellatum: tota plantula duarum, rarius trium vnciatum est, radicula capilli instar tenui, albicante, cauliculo vno vel altero tenuissimo, foliolis breuib⁹, in exquisitissimum paruumq; apicem desinētibus: inter quæ flosculi parui, pallide virentes, stellati, ex quinq; radiolis, exiguum circulum veluti vmbonem cingentibus, cōpositi. Hoc Monspessuli in Gramuntio & Boutonero prouenit, & ab alijs lingua auis minor ab alijs Passerina minor saxatilis, dicebatur.

DE HYSSOPO, HYSSOPI FOLIA, SIVE *Gratiola minore*, & *Thymo*.

CAPVT IX.

HYSSOPVS latifolius: caulibus est lignosis, rufescentibus, striatis: foliis triplo quam in vulgari latioribus, obtusis, in reliquis cum vulgato conueniens. Londino D. Cargillus misit.

2. Addidit & alium, à vulgato solum foliorum colore diuersum, qui in hoc atrouirens, in illo vero pallide luteus.

3. Sic & tertium hirsutum, cuius caules & folia molli lanugine pubescunt.

Hyssopifolia siue Gratiola minor.

Hyssopifolia siue Gratiola minor: ex radice modo crassiore, modo tenuiore, ac fibrosa albida, caulis exurgit cubitalis, in plures ramulos diuisus, subrufus, rotundus, striatus; quem folia Polygoni masculæ æmula cingunt, pallide virentia, alternatim disposita, & pediculis carentia: ex quorū alis flores singuli, oblongis caliculis inclusi, eleganter cærulei quadrifolij; hos sequuntur vascula oblonga, semina minuta subfusca cōtinentia. Hæc omnis odoris expers est, & pene insipida, licet aliqui nitrosum, alij subdulcem saporem in ea notarint.

Variat folijs: altera est latioribus, quæ altius exurgit: altera angustioribus & oblongis, quæ vix palmaris, Iunio mense florent. Floribus item, nam ex Hispania habemus, quæ flores habet oblongos forma Gratiolę vulgari similes, qui saturatioris coloris cærulei sūnt. Locis humidis & vliginosis nascitur, quam primum in paludibus Patauinis & ad portam S. Iustinæ & quidem latioribus folijs, legimus: dein circa Monspelium in riuulis, vbi Anagallidem aquaticam vocabant: tum in Alsatia non longe Mulhusio, item locis vdis: quæ vero folijs angustioribus est, Monspessuli, ad lucum Gramūtium prouenit. Hanc videtur notasse Cordus in obs. Grasz Polley. & Gesnerus libel. de coll. stirp. Gratiolæ minoris nomine. Camerarius, qui in Frāconia obseruauit, Hyssopoidem nominauit, & in Hassia, Halimum aquaticū vocari monet: in Phytopinace sub Hyssopifolia Ioh. Bauhini: & in Matthiolo emaculato sub Gratiola minore, figura addita (quā hactenus nullus exhibuit) proposuimus.

Thymum inodorum: suffrutex est, ob læuem lanuginem, quæ pubescit, incanus, caule lignoso, cortice incano, rugoso vestito, qui in plures ramos palmo minores, recuruos, hiq; in alios & velut in orbem dispositos, diuiditur: quos per interualla folia breuissima, angustissima, plura simul iuncta, inodora & pene insipida, sed astringendi vi prædita, cingunt: cauliculorum summis flores plures purpurei, forma & dispositione Thymi vulgaris floribus similes, insident. Hoc in regno Valentiæ, locis arenosis in litore ad Alicanta, copiose prouenit, D. Albino referente.

DE SERPILLO ET POLIO.

CAPVT X.

Serpillum latifolium hirsutum: tota planta ob mollem lanuginem, qua pubescit, præsertim caulibus, incana est: cauliculis donatur frequentibus, tenuibus, longis, recuruis: qui folijs subrotundis, pediculis oblongis, binis ex aduerso nascentibus, cinguntur: cauliculorum summis capitula flosculorum purpurascentium, vt in vulgari, insident. Hoc sæpius locis aridioribus apud nos reperitur.

Polium latifolium incanum Creticum: & hæc planta tota, tomento albo, molli, tecta est, habens caules pedales, rotundos, in ramos palmares, hosque in breuiores subdiuisos, quos folia subrotunda crenata, instar Alsines hederulæ folio, vel Chamedryos, crassa, rugosa, bina ex aduerso nascentia, inferne candida, superne ex viridi flauescētia, quæ masticata pene insipida (in sicca planta) & non secus ac si tomentum dentibus contereretur sensum præbent: flores non vidimus. Hoc ex Creta ab Honorio Bolli, nomine Polij platiphylli Cydoniensis, accepimus.

Ocimum latifolium maculatum.

DE PVLEGIO ET ORIGANO.

CAPVT XI.

PVlegium folijs nummulariæ: ex horto Patauino D.Heyl ante vndecim annos attulit, huius ramum tenuem, palmarem, quasi geniculatum, quē folia & singulis geniculis bina, tenuia, instar Nummulariæ rotunda, sed sextuplò minora, pedicellis donata, & ex aduerso sibi respondentia, cingunt, & floribus ex albo cæruleis, caulem verticillatim ambientibus, subijciuntur. Hoc odore vulgari multo est gratiore.

ORIGANVM syluestre humile: ex radice lignosa, rufescente, fibrosa, cauliculus communiter vnus, rotundus, rufus & asper, vnciarum sex vel septem, exurgit: qui in summo in ramulos plures diuiduntur, hique flores, vmbellæ forma ex cæruleo purpureoque mixtos, sustinent: folia habet parua oblonga, subhirsuta, compacta & inordinate disposita, potissimum cauliculi partem summam ambientia, vulgaris Origani odore. Hoc circa Aureliam Gallorum copiose reperitur.

OCIMVM latifolium maculatum, sub latifolio à Cæsalpino, Basilici Indici vel potius Hispanici nomine, à Camerario exhibitum: cum eius figuram hactenus apud Herbarios non viderim, non abs re fore iudicaui, si his adderetur.

DE MENTHA ET CALAMENTHA.

CAPVT XII.

I. MENTHA rotundifolia minor, seu flore globoso: caule est pedali, anguloso, rufescente, hirsuto, aliquando incana lanugine cincto: quem folia ex rotunditate oblongata, mollia, hirsuta, per marginem crenata, subtus incana, superne atrouirentia, bina semper sibi mutuo opposita, ambiunt: ex foliorum alis, nonnunquam ramuli prodeunt, quibus flores, veluti in capitulum globosum collecti, purpurascentes insident: tota planta grauis odoris est. In scrobibus humentibus & riguis, secus fossas aquarum, reperitur.

II. MENTHA radice geniculata: ex radice modice crassa, geniculata, fibris distincta, caulis exurgit cubitalis, quadratus, tactū aliquātum asper, quem folia oblonga, Menthæ spicatæ similia, pariq; modo disposita, mollia, nigricantia, nonnihil rugosa, in ambitu serrata, ambiunt: flores habet in spica oblonga, galericulatas, vt in Mentha Cattaria, dilute purpurascentes: quibus vascula succedunt, semen rotundum, quod tritum aromatici odoris est, vt & tota planta odorata est. Hanc & Menthæ tuberosæ & Nepetæ angustifoliæ odoratæ nomine, accepimus.

III. MENTHA Cattaria minor: caulem habet cubitalem, quadrangulum, geniculatum, in multos ramos, & hos in alios, diuisum: quos folia oblonga

Mentha Cattaria minor.

acuminata, in profundas crenas veluti lacinias diuisa, odore quam in vulgari vehementiore quidẽ, sed suauiore, ramulorum extremis flores pallidi, vulgaris forma insident, quibus calices exigui, semen nigrum subrotundum continentes, succedunt: quod Iunio & Iulio, in horto floruit, semine Patauio ex horto Bembiano, Nepetellæ nomine misso. Hanc à Cattaria tenuifolia Clusii, quæ folia habet angusta, leuiterq; crenata, totaq; incana est, diuersam facimus, vtriusque figuram in Theatro exhibituri.

IV. MENTHA Cattaria minor alpina: hæc caule est pedali, anguloso, rufescente & ramoso: foliis priore quadruplo minoribus, Nepetæ vulgari forma respondentibus, quasi triangulis, subcanis, serratis: floribus pallidis, galericulatis, veluti in spica dispositis & prioris similibus. Hæc in montosis circa Neapolim Italiæ prouenit, vnde semen Nepetæ alpinæ nomine, ab Imperato accepimus.

CALAMENTA vulgaris flore exiguo caules habet pedales, angulosos, lanugine aspersos, & veluti geniculatos, vnde folia bina subrotunda, atrouirentia, hirsuta, sibi mutuo opposita prodeunt, ex quorum alis, maiore caulis parte, pedicelli gemini, hirsuti, efferuntur, flosculos minutos, vulgari forma similes & colore nonnihil purpurascentes, sustinentes: quibus semen exiguum nigricans succedit. Hæc in Sabaudia inter monasterium & Ayme, locis accliuibus, Iulio florens, collecta.

DE MARRVBIO.

CAPVT XIII.

I. MARRVBIVM palustre hirsutum tenuius laciniatum: caulem habet cubitalẽ, quadrangulum, leuiter hirsutum, quem folia dura, hirsuta incana & aspera, Scabiosæ montanæ calidarum regionum modo, ad costam mediam, in plures oblongas, angustas, acuminatas, & crenatas lacinias diuisa, ambiunt: flores parui, albicantes, ex calicibus asperiusculis prodeũtes, caulem verticillatim, vt in Marrubio palustri vulgari glabro, cingunt. Hoc locis humidioribus in Austria reperitur, vnde Sideritidis 2. Matthioli nomine, accepimus.

II. MARRVBIVM album villosum: cauliculos edit pedales, lignosos, rotundos, albos, villosos, in ramulos diuisos: folia sunt subrotunda, parua, crassa, per ambitum crenata, ob tomentum album inferius adpositum Gnaphalii instar mollia superius rugosa & nigricantia: flosculi, vt in vulgari, caulem verticillatim ambiunt. Hoc in agris Lutetianis collegimus.

III. MARRVBIVM album crispum: & hoc cauliculis est lignosis, rotundis, albis, sed foliis minoribus, crispis, crenatis, vtraq; parte cinereis, ne ita tomentosis: flosculi subcandidi in pungentibus conceptaculis caulem per interualla verticillatim ambiunt. Hoc à D. Neudorffero accepimus.

DE LAMIO.

CAPVT XIV.

LAMIVM peregrinum Scutellaria dictũ: radice est vrticæ simili, flauescente, obliqua & fibrosa, à qua

à qua primo vere exurgit caulis ſingularis, rectus, quadratus, geniculatus, hirſutus, & cubitalis, quem folia ambiunt per genicula bina, oblonga, hirſutie leui incana & mollia, profunde inciſa, obſcure virẽtia, petiolis oblongis, hirſutis, & mollib. donata: ad quorũ exortũ, circa caulis mediũ, vtrinq; ramuli palmares prodeũt: in quorũ, vt & caulis ſummo, folia anguſta, parua, acuminata, non ſerrata, floribus ſubijciuntur: flores in oblonga ſpica, vt in Hormino luteo diſpoſiti, purpurei ſunt, rarius albi, oblõgi, Lamij modo galericulati, erecti, longa ceruice donati, aliquando bini, aliquando ẽt ſimplices, ex vno pericarpio, galeam militarẽ imitante, producuntur: floribus delapſis ſemina quatuor rotunda, dura, verrucoſa, obſeruantur. Hoc in Calabria, potiſſimum montoſis copioſe prouenire D. Vorſtius ſignificauit: in Campoclarenſium collibus & Æquicolorum montib. ſyluoſis, locis humentibus & ſaxoſis D. Columna notauit. Ex horto Patauino Scutellariæ nomine primo habuimus, & in Phytopinace, ſub Teucrio ſimili Scutellaria (quia tũc ſummitas tm̃ fuerat conſpecta) deſcripſimus: & qa vulgo in Calabria, Scutellariam dici, D. Vorſtius monuerat, qui tamen ad Horminum aliquod ſyl. referendum putabat. At poſtmodum doctiſſ. Columna, qui medium inter Horminum & Lamium cenſuit, à ſingulari & priuata fructus, ſiue pericarpij forma, militaris galeæ iconem exprimẽte, Caſſidam appellauit: quia huius fructus rotundi ſunt & compreſſi, hirſutie craſſa, aſperginoſa, viſcoſa & odora, manus inficiente, dum virent, obſiti: quorum pars anterior in acutum producitur, fiſſuram habens oris ſpecie, & deſuper veluti in fronte limbum eleuatum ſui proportione magnum, elatum veluti diadema, aut criſta obliqua, qua ornari videtur, vt in militum galeis.

DE SIDERITIDE.

CAPVT XV.

I. SIDERITIS folijs oblongis glabris; caules habet quadrangulos, cubitales, velut geniculatos, in quorũ ſummitate rariſſimi pili conſpiciuntur: folia tenuia, pallide virentia, penitus glabra, bina ſemp. ex aduerſo naſcẽtia, quorum inferiora, tres vncias lõga, vnam lata, minimeq; ſerrata ſunt: flores, forma quidem Sideritidi vulgatiſſimæ floribus reſpõdent, ſed longiores & maiores, galeati & albi, è calicib. aſperiuſculis prodeuntes, ad foliorum exortum, ab imo fere ad ſummum caulem verticillatim ambiunt: quibus ſemen paruum, nigrum, inæquale, in vaſculis plantaginis, ſuccedit. Hanc Heidelberga Sprengerus ſenior, ex horto ſuo miſit.

II. SIDERITIS alſine trixaginis folio: hæc radicẽ habet paruam, fibris capillatam: caulem pedalem, quadrangulũ, ſubhirſutũ, qui mox ad exortum in ramos diſpergitur, hiq; in alios, in terrã reclinatos, quemadmodũ in Alſine trixaginis folio, qua tamẽ multo maior eſt: folia habet rara, dictę Alſines forma, per ambitum ſerrata, ſed maiora: ad foliorum exortũ, flores ſubcærulei, oblõgi, è calicibus aſperiuſculis prodeunt, quibus ſemen paruũ ſubrotundum ſuccedit. Hæc circa Argentinam reperitur.

DE EVPHRASIA.

CAPVT XVI.

I. EVPHRASIA lutea radice ſquamata: radice eſt velut bulboſa, alba, ex quatuor craſſiuſculis ſquamis coagmentata, caule pedali, aliquando palmari, læui, cauo, & ramoſo, ramulis ex alarũ cauis prodeuntibus: quẽ folia bina, petiolis carentia, baſi ſua ſitũ aduerſo cingunt, Alſine trixaginis folijs forma ſimilia, ſed acutiora, flores lutei, Euphraſiæ florib. reſpondentes: quibus ſuccedit ſemen nigrum, rotundum, in apicem exiguũ deſinens, quod geminum paruo petiolo inſidet. Hæc montoſis aſperis & humidis gaudet: hancq; primum an. 1606. ex Bienenſium Heluetiorũ alpib. habuimus: dein, non longe ab Einſidlen: tum, ex Pyrenæis: tandem D. Burſerus ex ſuperiore Auſtria, ex Blanckenſtein prope oppidum Hallſtadt natam, tranſmiſit.

II. EVPHRASIA purpurea minor: radicem habet lignoſam, paruam, nigricantẽ, in tenues fibras diuiſam: caulem palmarem (altiorem non vidimus ſed minorem duarum triumve vnciarum) quadratum, rubentẽ, leuiter hirſutũ, aliquando ſimplicẽ, aliquando ſtatim ad exortũ in duos, rarius plures, paruos ramulos diuiſum, quem folia pauca, craſſa, hirſuta, rotunda fere & bina, in crenas profundas, inferiora quidem q̃ minora, in ternas, ſuperiora v. in quinas ſenaſve diuiſa, ſua baſi cingunt: flores è foliorum ſinu, aliquando à medio caule, aliquãdo tanquã ex ſpica comaue, ex vtriculis, velut oblõgo calice, prodeunt bini, galericulati, purpuraſcentes (candidos aliqui notarunt) quibus ſemen oblongũ, anguloſum, candicãs, in vtriculis ſuccedit. Hæc in pratis collium Italiæ frequens eſt, ita vt quibuſdam locis, tapetem purpureum humum ornare videatur: hæc in via Romana, etiam Romæ in mõte Teſtaceo prouenit: paſſim etiam in Caſtilia, maxime circa Eſcurial, reperitur. Amara eſt, & mo-

nente

nente doctissimo Columna à pharmacopæis pro Euphrasia altera Matthioli vsurpatur. Hanc cum primum collegissemus, Brunellam Italicam nominauimus, hocque nomine ante viginti quatuor annos in Phytopinace descripsimus: Vlysses Aldroandus, Euphrasiæ speciem, ostendenti nominauit: & Columna, Eufragium tertiam siue mediam vocat.

DE MELAMPYRO.

CAPVT XVII.

Scrophularia flore luteo.

MELAMPYRVM luteum linariæ folio: radice est candida, fibrosa, caule pedali, rotundo, atrorubente, in ramos plures palmo minores, matremq; superantes, non tamen æquali & contrario situ positos, diuiso: folia sunt oblonga, linariæ folijs angustiora, ex quorum sinu folia alia breuiora & angustiora prodeunt: in caulis summo, spica oblonga, ex pinnatis cristatisve & ob crenas exasperatis ac subrotundis folijs composita, vnde flores pallide lutei, oblongi, concaui, hiantes, antrorsum exporrecti, prodeunt: semen in siliquis foliaceis oblongum, nigricans continetur. In syluis nostris montosis, & in Muteto monte, Maio Iunioq; florens reperitur. Linopyron forte dici posset.

DE SCROPHVLARIA.

CAPVT XVIII.

I. SCROPHVLARIA flore luteo: ex radice crassa, nigra, fibrosa scrophulis carente, caules plures exurgunt cubitales & sesquicubitales, quadranguli, subrubentes, leuiter hirsuti, mollive lanugine pubescentes & cani: folia habet ad radicem per terram sparsa, vncias quinq; vel sex lõga, similiterque lata, subrotunda, ob pilos breuissimos aspersos, mollia, longissimis pediculis donata, & profunde crenata: at quæ caulem cingunt minora sunt, binis semper ex opposito respondentibus: ex foliorum sinibus, ab imo fere ad summum, vtrinque prodit pediculus vnus, vncias tres longus, læuis & nudus, qui in alios breuiores subdiuiditur, vno alterove breui folio diuisioni subiecto: his, quasi corymbi plures insidẽt, ex quibus singulis flos orbiculatus, luteus, in breues lacinias diuisus, vna cum staminibus aliquot oblongis prodit: capitula subrotunda, Scrophulariæ vulgaris maiora acuminata succedunt, quorum acumini filamentum capreoli instar insidet, & hic semina minuta nigra includuntur; Maio & Iunio floruit, semen Autumno maturuit. Hanc à D. Doldio primum accepimus, & velut indictam censentes, breuiter in Phytopinace, & Matthiolo, figura addita, descripsimus: nunc vero plenius, cum eam annis aliquot in horto coluerimus: quam postmodum doctiss Columna Scrophulariæ montanæ maximę nomine descripsit & in valle Campoclarensium atq; etiam supra Matesium vmbrosis Septentrionalibus niuosis inuenit, & à C. Clusio in Pannonicis, pro Lamio Pannonico descriptum censet: sane, notæ aliquot à Clusio Lamio suo Pannonico 2. exotico tributæ, nostræ cõueniunt: non desunt tamen, quæ in nostra obseruare non est (vt nec figura cum nostra conuenit) nisi

nisi forte cultura, varietatem hanc causarit, quamuis & ipse solum in horto obseruarit.

II. SCROPHVLARIA foliis laciniatis: hæc caule est crasso, striato, subrubente, & læui: foliis atrouirentibus, læuibus, tenuibus, longis pediculis donatis, inferiorib. palmaribus, instar foliorũ Raphani, in lacinias quinq; oblongas crenatas diuisis, ex quorum sinibus folia minora, etiam laciniata prodeunt: at folia in caulis summitate non vidimus: flore est magno, elegantissimo, croceo inferiore parte galere, intrinsecus rubro: plura nõ licet, quia solum ramum, nomine Scrophulariæ Hispanicæ non scriptæ, à D. Gillenio Cassellis accepimus: An forte Scrophularia Indica, cuius capitula quadruplo maiore esse, quam in vulgari, in Phytopinace monuimus.

DE PSEVDOSTACHYDE.

CAPVT XIX.

I. PSEVDOSTACHYS Cretica: è radice lignosa, caules quadrati, cubitales, tomento albo vestiti exeunt: folia cinericea, molliter hirsuta, oblõga, quæ ad radicem vna cũ pediculo oblongo palmum superant, latitudine vnciam non æquantia, pene inodora, vel saltẽ odore aliis suauiore: at quæ floribus subiiciuntur & caulem ambiunt, breuia sunt & angusta, pediculis carentia, è singulis articulis bina sibi mutuo opposita, duriuscula: flores purpurei, ex verticillis aculeatis caulem cingentibus, prodeunt: semen rotundum est & nigricans. Hæc pro Marrubio Cretico lata fuit.

II. PSEVDOSTACHYS alpina: à radice dura, rufescente, in fibras crassas & longas diuisa, folia plura, hirsuta prodeunt, Hormino similia, sed tenuiora, vncias tres lata, quatuor longa, longis pediculis, molli lanugine albicantibus, donata, per ambitum crenata, nonnihil odorem grauem spirantia, inter quæ caules sesquicubitales, quadranguli, camulati, geniculis distincti & hirsuti, efferuntur, qui foliis rugosis, asperis, prioribus longioribus circũdantur: ad quorum exortum, sæpe vtrinq; ramulus vnus semipalmaris, etiam palmaris egreditur: flores circa summa genicula verticillati, galericulati, ex albo rubentes, ex vtriculis asperiusculis, in quibus semen rotundum nigrũ continetur, prodeunt. Hanc Iulio mense florentem in altissimo monte Wasserfall dicto, aliquoties obseruauimus.

Eandem, cubitos duos superantem, foliis multo maioribus, minime graui odore molestam (quæ culturæ adscribimus) Marrubii nomine, ex horto Friderici Meyeri Argentina accepimus.

DE SALVIA.

CAPVT XX.

I. SALVIA folio serrato: hæc à vulgari foliis potissimum differt, quæ in hac latiora, rotũdiora, tenuiora, manifestis per marginem serris donata, & suauiori odore prædita: quædam etiam vncias quatuor longa, tres vero lata: in reliquis cum vulgari conuenit: hanc D. Cargillus ex Anglia misit.

II. SALVIA folio subrotundo: hæc caule est etiam quadrato, villoso, foliis rotundis, ad Violariæ, vel Aristolochiæ rotundæ folia accedentibus, at in acumen finientibus, scabris, vulgari magis candicantib. & tenuibus: quam Schmalcaldio à pharmacopæo accepimus.

III. SALVIA lanuginosa angustifolia: caule est rotundo, crasso, lignoso, ob candidam lanuginem, molli, cubitali, ramoso: foliis candidis, angustis, breuibus, semunciam latis, duas longis, densis & scabris, odore Tanaceti: floribus in caulis summo quasi in spica, Lamii floribus similibus, purpurascentibus, è quorum medio stamina oblonga efferuntur: hanc D. Neudorfferus communicauit.

DE SCORODOTI.

CAPVT XXI.

SCORODOTIS Cretica: radicem habet magnam perennem, caulem quadrangulum, striatum, villosum: folia per terram in orbem sparsa, alba sunt, tomentosa, subrotunda, rugosa, crassa, Mentastro similia, per ambitum serrata: flores verticillati, pallidi, Stachydis forma, quibus vascula, semen nigrum, rotundum, includentia, succedunt. Hanc ab Honorio Belli ex Creta, vnà cum seminibus Scorodoniæ Creticæ nomine accepimus, & sub Stachyde Cretica in Phytopinace descripsimus: sed cum in horto ex semine enatam diligentius perpendissemus, & in virente, vt in Scordio, Allii odorem notassemus, ad Scordotim Plinii accedere censuimus: cuius nomine in Creta, apud

quos vbiq; inter saxa, secus vias, & ad agrorũ margines prouenit, Seplasiarij pro Scordio promiscue vtuntur, monente Bello, & Pona in suo Baldo referente.

DE HORMINO.

CAPVT XXII.

Horminum Syriacum.

I. HORMINVM Syriacum: planta est Sclareæ forma, caulibus cubitũ superantibus, quadrangulis, leuissime hirsutis, in alas diuisis: folijs inferioribus palmum longis, latis, subasperis, sinuosis, superioribus angustis, oblongis læuioribus: flores albi sunt, galericulati, florum Sclareæ forma: semẽ vasculis inclusum, paruum est & compressum, rubris costis donatum, cinereum, nigris lineis sine ordine conspersum, quod sub lingua vt Ocymi semen lentescit, & inodorum est. At planta, quæ facile ex semine nascitur, cum flores producit, odore quam Colus Iouis gratiore est, & Ocymum nonnihil æmulatur. Huius semen Bisarmar nomine D. Bernhardus Paludanus, cum Patauium ex Syria anno 1578. rediisset, communicauit. Bisennas Camerarius in suo horto nominauit: at sunt qui Aman quoq; vocitent.

II. HORMINVM angustifolium laciniatum: caule est quadrato, pedali, hirsuto, rarius ramoso: folijs paucis, nonnihil hirsutis, pollicem latis, vncias tres longis, aliquando sinuosis, aliquando, potissimum inferioribus, in profundas lacinias diuisis: floribus albis, paruis, verticillatim caulem ambiẽtibus, spicam oblongam & inflexam efformantibus, quibus decidentibus semen nigrum succedit. Hoc Monspessuli, folijs Scolopendriæ modo diuisis, legimus: at Helmstadio, Hermini Cretici albi nomine, D. Sigfridus misit.

III. HORMINVM minus album Betonicæ facie: ex radice lignosa, fibrosa, nigricante, cauliculus vnus, aliquando geminus, palmo minor, rotundus, villosus oritur: folijs est paucis, ad radicem rotundis, crassis, lanuginosis, crenatis & longis pediculis donatis: in caulis medio bina, Betonicæ folijs æmula, sed crassiora & breuiora, basi caulem ambiẽtia, & capitulo duo minima subijciuntur: flores sunt albi, Betonicæ forma velut in spica congesti: In montibus Pyręnęis Hispaniam versus, D. Bursetus legit.

DE VERBASCO.

CAPVT XXIII.

VERBASCVM folijs rotundis flore blattariæ: caulibus est cubitalibus, viridibus, rotundis, striatis, leuiter villosis, nec ramosis: folijs inferioribus oblongis, reliquis omnibus subrotundis, paruis, caulem basi sua alternatim amplexantibus, inferne incanis, superne nigricantibus, ad quorum fere singulorum exortum, duo minora adijciũtur, ex quorum sinu pediculi, vnus, duo, tres, rarius quatuor, prodeant, quibus singulis, flos vnicus, luteus, paruus, ex quinque folijs compositus insidet, cuius medio, stamina aliquot purpurea, quasi ex caliculo, vt in Blattaria, emergentia insident: huic vasculum, semen minutum, rotundum continens succedit. Hoc in horto Ioh. Haintzmanni Pharmacopæi nostri defuncti creuit.

DE ÆTHIOPIDE.

CAPVT XXIV.

ÆTHIOPIS laciniato folio: hæc folijs est pedem longis, vncias quinq; vel sex latis, in acumen desinentibus, mollibus, alba lanugine pubescentibus, in multas lacinias profundas, acutas, easq; crenatas diuisis, per terram sparsis: caule quadrāgulo, lanuginoso, in ramulos distributo: quem folia parua basi sua complectuntur: flores candidi, per interualla ordine digesti, Lamij floribus forma & magnitudine similes: semen rotundum, nigrum, geminum, in pericarpio continetur: ante plures annos in horto coluimus.

DE SANICVLA MONTANA.

CAPVT XXV.

I. SANICVLA montana minor: radice est crassiuscula, multis fibris capillaribus donata, & à lateribus propagines agente, folijs per terram sparsis ex rotunditate oblongis per ambitum incisis, aliquantulum hirsutis: inter quæ cauliculi (sæpius vnus) semipalmares, etiam minores, rarius altiores, nullis, vel certe paucis pilis cincti, in summitate in exiguos ramulos diuisi: singulis ramis flosculi albi, quinquefolij, punctati, staminibus in medio insident: quibus capitulum, exiguo nigroque semine plenum, succedit. Variat: nam vel folia magna, subrotunda, vel parua & oblonga existunt: in Heluetiorum alpibus prouenit. An apud Clusium, Saniculæ montanæ alterius speciei secunda?

II. SANICVLA alpina minima pilosa: plantula est duarum circiter vnciarum, radiculam habens exiguam, ramulos vnciales per terram sparsos, foliola breuia, angusta, incana, nonnihil pilosa, plura, stellæ in modum disposita: flosculi sunt oblongi, lutei, pro ratione plantæ magni, qui singuli singulis pedicellis, minutissimis, è fimbriato obtusiore calice prodeuntes, insident. Hæc in summitate Ventosi montis & Pyrenæis reperitur.

DE DIGITALI.

CAPVT XXVI.

DIGITALIS angustifolia luteo paruo flore: huic folia sunt angusta, vnciam lata, binas ternasve longa, vtraque parte virore splendentia: caulem habet simplicem, cubitalem, rectum, rotundum, læuem, à medio sursum versus floribus compluribus ornatum, qui ab vna caulis parte supra se inuicem dispositi, deorsum pendent, lutei, oblongi, concaui, forma Campanulam, vel Dactyliothecā, referentes, ore diuiso, per margines hirsuto, staminibus intus luteis: quos vascula rotunda, in pilum desinentia, semen exiguum continentia, succedunt: hæc in monte Baldo prouenit, & an ad Ephemerum Dioscoridis referri possit, consideran-dum.

LIBER SEPTIMVS.

DE LYSIMACHIA.

CAPVT I.

I. LYSIMACHIA hirsuta siliquosa paruo flore: hæc duplex est, maior & minor. Maior caule est bicubitali, rotundo, hirsuto, concauo, in ramos brachiato: folijs oblongis, angustis, leuiter crenatis, hirsutis, lanugine incanis & mollibus: in summis virgis, siliquæ, strictissimæ & longæ, quarum extremitatibus flores purpurei, parui & quadrifolij insident: at in ipsis siliquis, semina exigua, subrufa, cādida, lanugine implicita, continentur. Apud nos in arenosis ad Wiesam, æstate floret.

II. Minor, ex radice tenui, fibrosa, caulem vnum vel alterum, pedalem, lanuginosum protrudit, folaq; caulis, foliorum & siliquarum breuitate, à priore differt: quam & in Italia legimus.

III. LYSIMACHIA Chamænerion dicta alpina: ex radice fibrosa, cauliculi rotundi, superne albicātes, palmares, nonnunquam pedales exurgunt, folijs duplicibus cincti: alijs Rorismarini forma, sed breuioribus & angustioribus, nullo ordine dispositis: alijs breuissimis, ijsque vel prædictis interiectis, vel ex eorum sinu prodeuntibus: cauliculorū summis, flores, longis pedicellis subcæruleis, vel candicantibus insidet, elegantes, purpurocærulei, vel albo cærulei, quadrifolij, satis magni, quibus foliola quatuor breuia & viridia, subijciuntur, & ex eorum medio stamina aliquot exurgunt: siliquę longæ, angustæ, semen minutum cum lanugine continentes, succedunt. In alpibus Heluetiorum prouenit.

DE VERONICA.

CAPVT II.

I. VERONICA alpina bellidis folio hirsuta: radice est per terram transuersim repente, fibris oblongis nigricantibus donata: cauliculo semipalmari, vel paulo altiore, tenui, hirsuto, duro, flexili, reclinato: cuius folia ad radicem plura, Bellidis cæruleæ folijs forma respondent, parua, subrotunda, atrouirentia, hirsuta & crassa, in cauliculo pauca, binis ex opposito sitis: cauliculorum summitatibus flosculi aliquot cærulei, quasi in vmbella, ex paruis hirsutis caliculis prodeuntes, quaternis, quinisve foliolis & staminulis binis cum stylo compositi, insident: semen vero in vasculis breuibus compressis, ex medio veluti vmbone stylo prodeunte, continetur: Hanc in Heluetiorum alpibus reperimus.

Eandem, sed minorem, sine nomine, F. Greg. de Regio Capuccinus, ex montibus Tyrolensibus, vt & D. Burserus maiorem, ex Pyrenæis, misit.

DE TEVCRIO.

CAPVT III.

TEVCRIVM alpinum inodorum magno flore: radice alba, oblonga & capillacea, per terræ superficiem repit: cauliculos aliquot habet, lignosos, rufescentes, hirsutos, nonnunquam in alas diuisos, semipalmares & in terram reclinatos, folijs subrotundis, paruis, quorum maximum, ne minimi digiti vnguem adæquat, hirsutis: rugosis, & crenatis; folijs saluiæ syluestris superioribus forma respondentibus, cinctos: in cauliculorum summitatibus, flores quasi in spicam congesti, qui magni, purpuro cærulei, galericulati: semen non vidimus. Ex monte maiore S. Bernhardi, & Augusta valle Heluetiorum, D. Burserus attulit.

DE

Chamædrys ſpinoſa.

DE CHAMÆDRY.

CAPVT IV.

I. CHAMÆDRYS ſpinoſa: planta eſt palmaris & ſeſqpalmaris, rariſſime cubitalis, molli lanugine incana & hirſuta: cauliculis quadratis, geniculatis, virgultis hincinde ſparſis: folijs oblongis, ſubrotundis, aliquibus laciniatis, at pleriſq; leuiter ſerratis, ſummis tamen integris: flores ex caliculis lanuginoſis, Chamædryos forma, ex flauo rufeſcẽtes, ex foliorum alis prodeunt, vnde & aculei bini, aliquando plures, modo breuiores, modo longiores, exurgunt: aliquando ex geniculis vnum virgultum prodit, cuius ſummitati ſpina ſubtiliſſima inſidet: ſemen rotundum, ſubnigrum, caliculis incluſum, floribus ſuccedit. Patauio ex horto Bembiano accepimus, in Phytopinace & Matthiolo deſcripſimus.

II. CHAMÆDRYS Auſtriaca folijs tenuiſſime laciniatis: caule eſt lignoſo, rotundo, hiſpido, pedali, in ramos brachiato, folijs nonnihil piloſis & rigidiuſculis, in anguſtas lacinias diuiſis: floribus ſubcæruleis, in ſpica oblonga diſpoſitis, quos capitula ſubrotunda, bifida, ſeminum minutiſſimorum cõceptacula, ſequũtur. Ex Auſtria D. Agerius attulit.

III. CHAMÆDRYS Hiſpanica, folijs tenuiſſime diuiſis: hæc caule eſt priore multo teneriore, rotundo, leuiter piloſo, geniculis pluribus diſtincto: folijs breuioribus anguſtiuſque diuiſis, & ad ſingula caulis genicula, iũctis, at cauliculus in tenuiſſimorum & paruorum foliorum quaſi ceſpitem abſumitur, & ad ſummum geniculum, in duos pedicellos triunciales, folijs nudos, diuiditur: quibus floſculi parui, ſtylo oblongo donati, inſident: plura non licet: ex Hiſpania D. Albinus attulit.

IV. CHAMÆDRYS alpina minima hirſuta: ex radicula capillacea, ramulus tenuiſſimus (modo bini ternive) duarum triumve ad ſummum vnciarum, prodit: foliola ad radicem exigua, ſubrotunda, hirſuta, crenata & craſſiuſcula, in ramulis nulla, qui in pedicellos abſumuntur, hiq; ſinguli floſculum cæruleum ſuſtinent: ex cuius medio ſtylus muſcæ proboſcidi fere ſimilis, prominet: vaſcula exigua plana & compreſſa, vt in Chamædry ſylueſtri, floribus ſuccedunt. In iugis alpium Helueticarum & Tyrolenſium, vt & Baldi ſummitatibus reperitur.

V. CHAMÆDRYS ſpuria minor anguſtifolia: hæc radice eſt nigricãte, lignoſa & fibroſa: ramulis plurimis in terram reflexis, palmaribus, rotundis, rufeſcentibus, nonnihil piloſis, rigidis, duris, & in ramulos plures ſubdiuiſis: folijs ad radicem nonnũquam oblongis, latiuſculis, obtuſis minime crenatis: reliquis vero ad cauliculos, breuibus, anguſtis, crenatis & in apicem deſinentibus: flores habet copioſos, in ſpica oblonga diſpoſitos, modo pallide cæruleos, modo carneos, quadrifolios, ſtaminulis & ſtylo donatos: quibus vt ſylueſtri, ſemen minutum in paruis thecis ſuccedit. Æſtate floret in agris noſtris ſiccioribus & incultis, copioſe circa Balneum Bruglingen occurrit.

DE ALSINE.

CAPVT V.

I. ALSINE palustris minor serpillifolia: radiculã habet paruam, capillarem, cauliculum nodosum reflexum: à quo fibræ exiguæ vt in Serpillo prodeũtes, terræ figuntur: hic in cauliculos plures, oblongos, repentes, diuisus, folijs Serpilli forma, sed multo minoribus, & quidem binis contrario situ vestiuntur: foliorum alis parui flosculi insidẽt, quibus vasculum vtrinq; vnum, eo quo in Glauce modo, semen minutum continens, succedit. Hæc locis palustribus prouenit.

II. ALSINE palustris minor folio oblongo: & hęc radice est tenui, oblonga, capillaceis fibris prędita, cauliculis frequentibus, tenuibus, humi fusis, & subinde ad internodia fibris sese firmantibus: folijs oblongis, angustis, pallidis, binis ex aduerso nascẽtibus: flosculis paruis, racemi modo iunctis & tenuissimis pedicellis insidentibus, quibus semẽ minutum succedit. Hanc Portulacæ aquaticæ nomine D. Sigfridus Helmstadio misit.

III. ALSINE alpina glabra: ex radice albida, oblonga, fibris capillata, cauliculi plures, iiq; palmares, tenues, læues, rotundi & geniculati, in ramulos aliquot, hique in alios diuisi, prodeunt: qui folijs pallide virentibus, Lini forma, sed breuioribus & acutis, binis ex aduerso sitis, cinguntur: flores plures albi, staminibus aliquot donati, pedicellis insidentes, ex caliculis prodeunt, capitulis minuto semine refertis, succedentibus. Hæc locis saxosis humidis gaudet, q̃ copiose circa balneũ Sultzbergẽse in Marchionatu superiore obseruauimus: verum ex Rhetorum alpibus monte Spliegel, radice lignosiore, totaq; planta omnibus partibus minore & semipalmari, habemus.

IV. ALSINE alpina iunceo folio: planta est ad palmi altitudinem accedens, cuius cauliculus statim à radice in duos, hiq; in alios ramulos breuiores diuiduntur, inter quos vnus vel alter semipalmaris, exurgit, in summitate florum vnũ sustinens, vel is vno altero ve pediculo donatur, & cuilibet vnus, isq; albus, quinquefolius, satis magnus, ex calice prodiens, insidet: folijs est capillaceis, viridib. rigidis & inordinate dispositis. Hæc Iulio florens, in Helueticis & Geneuensium montibus reperitur.

V. ALSINE minor Androsaces alterius Matthioli facie: radiculam habet oblongam, tenuem, rufescentem, circa quam foliola multa per terram sparsa, parua, oblonga, oris crenatis, inter quæ cauliculi plures, nudi, nõnihil pilosi, inæquales, duas, tres, etiam quatuor vncias alti, summo fastigio quasi vmbella, ex octo, decem, duodecim pedicellis cõposita, insidet: quorum singuli flosculum paruum album ex pericarpio prodeuntem, sustinent. In arenosis prouenit, prope pagum Marckersen quarto ab vrbe Herbipoli miliari, D. Burserus, collegit.

VI. ALSINE verna Androsaces capitulis: plantula est subhirsuta vnciarum trium, ad cuius radiculam simplicem & breuem, foliola Bursæ pastoris minimæ loculo oblongo, dictæ, similima, orbiculatim per terram sparsa sunt: ramulos habet tenuissimos, biunciales, nudos, reflexos, circa quorũ medium quasi corolla quinq; minutissimorum foliolorũ, vnde pedicelli quaterni, aut plures emergunt, & singuli caliculum exiguum quinq; apicib. donatum, è cuius meditullio flosculus paruus albus emergit: hæc planitiei Northusanæ alumna, D. Furero monente.

VII. ALSINE alpina minima glabra: plantula est flosculis elegantissimis placens, ex cuius radice rufescente, in fibras oblongas abeunte cauliculi plures in terram reclinati, foliolis multis prioribus similibus, sed glabris vestiti, prodeunt, ex quibus pedicelli vnciales, rarius triunciales, nudi efferuntur, qui in summo in duos, tres, & plures petiolos diuiduntur, & singuli flosculum elegantem, stellatum, quadrifolium, punctulis insignitum, album vel etiam purpurascentem, ex caliculo emergentem, sustinent. In Heluetiorum montib. vt monte Fracto & ad Thermas Fabarias, æstate florens, reperitur.

VIII. ALSINE nodosa Germanica: ad radicem fibrosam, albam, folia plura, oblongiuscula; pilo tenuiora & viridia, aliquando velut cespitem constituentia: cauliculi tenuissimi sunt, glabri, modo erecti, modo reclinati: aliquando palmares, nonnunquam vix duarum, triumve vnciarum, geniculati, vel nodosi: ad quemlibet nodum, foliola exigua, vnde & ramuli prodeunt, in quorum summitatibus flosculi plures, albi, quinquefolij, ab alijs quinquefoliolis viridibus sustentati, singuli singulis pedicellis insident. Hæc cum in arenosis proueniat, ab aliquibus Arenaria vocatur, quo nomine etiam ex Scotia, D. Cargillus: ex Lusatia, sine nomine, D. Francus misit.

IX. AL-

IX. ALSINE Spergulę facie, siue Spergula minor subcæruleo flosculo: radice nititur oblonga, simplici, parum capillata & albicante: cauliculis est multis, vncias tres quatuorve longis, in terram reflexis, geniculatis: geniculis singulis, bina foliola breuia, incana, lata basi vndiq; cingentia, adponũtur: ex quorum sinu folia alia oblonga, angusta, viridia, incerto numero prodeũt, vt & pedicelli, quibus singulis, singuli flores subcærulei, vel purpurocærulei, aliquando striati, insident: quibus, vt in Spergula, vascula orbiculata minutum semen continentia, succedunt. Apud nos ad semitas reperitur, maxime inter nouam domum & arcem Otlingen.

DE ANAGALLIDE.

CAPVT VI.

ANAGALLIS aquatica angustifolia scutellata: radicem habet rufam per terram repentem & fibrosam: caules cubitales, striatos, læues, geniculatos: folia ad singula genicula semper bina, pediculis carentia, situ aduerso sita, angustissima, acuminata, duas tresve vncias lata: ex foliorum pene omnium sinu, pediculi prodeunt palmares, etiam breuiores, sursum spectantes & capreolorum modo se intorquentes, quibus vtrinq; pedicelli, alij absq; ordine adpositi, qui flosculos paruos Alsine formæ trifolios ex albo purpurascentes sustinent: his thecæ siue scutellæ geminæ, ex quarum medio filamentum prodit, semen continentes, succedunt. In locis paludosis & fossulis Heluetiæ, Lusatiæ: sic circa Francofurtum ad Oderam, Viennam quoq; reperitur.

DE ECHIO.

CAPVT VII.

I. ECHIVM Hispanicum flore calcari donato: radicem habet lignosam, fibrosam, cortice ad rufum vergente tectam, à qua cauliculi plures, alii palmares, alii breuiores, rotundi, nonnihil villosi humum versus reclinati prodeunt, qui foliis rarioribus, breuibus Veronicæ alpinæ similib. crassiusculis & asperiusculis cinguntur: flores in cauliculorum summis cærulei, oblongi, caui, calcare vt Linaria donati ex hirsuto breuiq; calice prodeuntes, ex vno folio compositi, at in summitate in lacinias quaternas diuisi, quibus delapsis in conceptaculis semen oblongiusculum, durum, rugosum, vt in Echio vulgari, succedit. Hoc in Granadæ montibus, D. Albinus collegit.

II. ECHIVM Scorpioides minus flosculis luteis: hoc cauliculis est tenuibus, reflexis, hirsutis & semipalmaribus, foliis paucis & quidem inferiorib. oblongis, longoq; pediculo donatis, pilosis: cauliculorum fastigia, vna cum florum rudimẽtis, caudæ scorpionum instar recuruantur, hisq; sensim sese explicantibus, flosculi exigui, lutei, aureive, quinquefolii, sese offerunt. Monspelii in muris humidis horti Dei, D. Burserus legit.

DE CYNOGLOSSO.

CAPVT VIII.

CYNOGLOSSVM semperuirens: caulem habet inęqualem, striatum, leui hirsutie asperum, cauum, cubitoq; altiorem: folia, quæ non incana, sed semp atrouirentia, acuminata, palmũ longa, vnciã vel sesquiũciam lata, parte superna læuia, inferiore aspera, neruo satis crasso, per lõgitudinẽ æqualiter de lato, basi caulem ambiũt: & ex eorum alis, rami palmares, ẽt longiores exurgunt, quorũ summum fastigium Heliotropii maioris instar reflectitur & sustinet flores, forma vulgaris similes, sed minores & rubentes, staminulis donatos: quibus lappulæ vulgaris similes, semen, ex quo deciduo se propagat, continentes, succedunt. Tota planta canitie siue albedine & odore graui (quę in vulgari) destituitur: Aprili & Maio floret: in montibus vmbrosis Alsatiæ Lotharingiam versus, vt circa Rapperswilam & circa Masmunster frater p.m. Ioh. Bauhinus reperit, in hortum Montembelgardiacum ante annos 26. transtulit.

Consolida media alpina.

Bellis alpina maior rigido folio.

DE CONSOLIDA MEDIA.

CAPVT X.

CONSOLIDA media alpina: radice est fibrosa, caule pedali, quadrato, striato, leuiter hirsuto, inani: foliis paucis, oblongis, longoque pediculo donatis, angustis, crassis, asperis, per ambitum crenatis, binis caulem ambientibus, & ex aduerso respondentibus: flores cærulei veluti in spica, caulis summo insident: in Baldo monte Italiæ reperitur.

DE BELLIDE.

CAPVT XI.

I. BELLIS alpina maior rigido folio: ex radice nigra, repente, ab vna parte fibras spargente, & lignosa, caulis rotundus, striatus, cubito altior exurgit, circa quem folia pediculis carentia, quinque vel sex vncias longa, vix vnciam lata, rigida, partim obtusa, partim ex rotunditate acuminata, per circumferentiam profunde crenata; nulloq; ordine disposita: in caulis summo flos vnicus, Bellidis vulgaris maioris flore maior, medio luteus, folijs albis discum cingentibus, cui semen oblongum vt in vulgari, succedit: in monte Baldo prouenit.

II. BELLIS alpina minor: ex radice cauliculus vnus, vel alter, læuis, semipalmaris incuruus prodit, quem cingunt folia rigidiuscula, angusta, breuia, per

Bellis montana maior folio acuto.

per ambitum profundis & asperiusculis crenis donata: cauliculo summo, flos vnicus, magnus, disco luteo, aliquando purpurascente, folijs albis multis cincto, insidet. In alpibus Heluetiorum prouenit, vt in Valesia supra Gemme, & supra Thermas Fabarias: aliquando tota plantula, vix vncias duas, superat.

III. BELLIS montana maior folio acuto: hæc cauliculo est Bellide prima breuiore, folijs breuioribus, duplo triplove angustioribus, leuius crenatis nec rigidis, in acumen exquisitum desinentibus flore primæ simili, sed minore: in montibus Euganeis collecta.

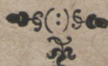
IV. BELLIS montana folio obtuso crenato, radicem habet lignosam, fibrosam, caulem vnum, tenuem læuem & pedalem, folia angusta, longissimis pediculis donata, per marginem crenata, obtusa, in tres apices desinentia: in caulis summo flos vnicus, paruus, disco luteo & foliolis albis eum cingentibus: Monspessuli versus Vigan.

V. Bellis maritima folijs Agerati: plantula est palmo minor, ad cuius radicem paruam, albam, cauliculus pilis leuissimis aspersus, in binos ternosve tenuissimos ramulos diuiditur, quorum vnus sex, alij tres vncias non excedunt, ad quorum partem inferiorem pauca & parua foliola, Agerati foliorum instar, per margines crenata, superiore & maiore cauliculorum parte folijs carente; singulis vnicum florem, qui paruus, disco viridi, foliolis albis vltra viginti cincto, sustinentibus. Hæc copiose in insulis Stechadibus in arenosis prouenit, vnde D. Burserus attulit.

BELLIS spinosa duplex est: alia folio Agerati, quã Lobelius in parte secunda aduersariorum descripsit: alia forma Bellidis cæruleæ, cuius descriptionem subijciemus.

VI. BELLIS spinosa flore globoso: hæc tota fere facie Bellidem cæruleam, Globulariam dictam refert, cuius ad radicem folia plura sunt, parua, rigida, crenata, & cuilibet crenæ aculeus insidet: cauliculo est palmari atrouirente, quem folia oblonga, angusta, non crenata, sed in aculeum abeuntia, inordinate basi sua vestiunt, cuius summitati capitulum rotundum, cæruleum, Globulariæ capitulo maius, multis flosculis vt in succisa hirsutum: hanc copiose, pluribus simul cespitem constituentibus, in Granadæ montibus, D. Albinus obseruauit.

VII. BELLIS hortensis pediculo folioso: hæc à communi hortensi in eo tantum differt, quod pediculus, qui leuiter hirsutus, foliolis oblongis, subrotundis, duobus, aut tribus longe distantibus, cingatur, & flori folia quina subijciantur: in hortis reperitur.

Gnaphalium roseum.

Gnaphalium roseum hortense.

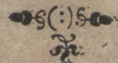
DE GNAPHALIO.

CAPVT XII.

I. GNAPHALIVM roseum: plantula est exigua, tomentosa, incana, vix vnciam superans: radicula simplici, capillacea, rufescente, cauliculo semunciali, paruis tomentosis & conglobatis folijs donato, flosculo roseo, disco flauescente. Monspessuli ad pedem montis Cetij & Massiliæ in saxosis reperitur.

II. GNAPHALIVM roseum hortense: ex semine minuto, in horto prouenit planta tota incana, tomento molli, radice tenui, capillacea, quatuor vnciarum, ex qua aliquando plures, quandoque pauciores ramuli triunciales, reclinati, foliis subrotundis cincti, quorum summitatibus flos rosæ modo expansus, disco luteo, etiam aureo, foliolis, vt in ramulis vndique sustentatus, eleganti spectaculo insidet.

DE

Helichryson Orientale.

Helichryso syl. similis.

DE HELICHRYSO.

CAPVT XIII.

HELICHRYSON Orientale: caule est rotundo, lanuginoso, pedali, folijs oblongis, angustis, lanuginosis & ob tomentum crassis & incanis, ijsque ad radicem oblongam, nigricante cortice tectam, pluribus: caulis in summo in plures pediculos vnciales, incanos diuiditur: quibus singulis flos rotundus, rarius oblongus, quasi ex plurimis squamis compositus, quintuplo quam in vulgari, quæ Stæchas citrina dicitur, maior, flauus & splendēs. An hæc Chrysocome Dioscoridis l.4.c.55. & Plin. lib.21.c.5. Chrysites, nostro enim corymbi auri fulgore splendent: quod Comæ aureæ primum, dein ex Creta ab Honorio Belli, Elichrysi Orientalis nomine, accepimus. Simile, sed caule cubitali, folijsque latioribus, minusque lanuginosis, vmbella multo latiore floribusq; minoribus & pallidioribus, Helichrysi Cretici appellatione, ex horto nobiliss. Contareni habemus.

HELICHRYSO syluestri flore oblongo similis: caule est sesquipalmari, rotundo, lanugine candidissima vestito, in ramulos aliquot inæquales, palmo breuiores brachiato: folijs Stæchadi citrinæ alterius inodoræ similibus, latioribus tamen, aliquibus leuiter sinuatis, sesquiuncialibus, inferne incanis & tomentosis, superne virentibus: ramuli in pediculos tenues, nudos, vncias quatuor longos, abeunt, quorum summitatibus capitulum vnicum, squamosum, cum flore insidet, qui in pappum breuem, vt in Elichryso syluestri angustifolio, abit. In montibus Italiæ prope Terracinum, prouenit.

DE CONYZA.

CAPVT XIV.

I. CONYZA cærulea alpina maior: hæc ex radice lignosa, rufescente, caulem crassum, pilis asperum, palmarem, mox in ternos ramulos, & horum aliqui in pediculos diuisum, protrudit: circa quem folia pauca, hirsuta & aspera, crassa, vncias tres, quatuorve longa, vncia angustiora, neruis aliquot distincta: singulis pediculis flos vnicus, cæruleus, Conyzæ cæruleæ vulgari similis, & similiter in pappum euanescens: hæc in monte S. Bernhardi prouenit.

II. CONYZA cærulea alpina minor: plantula est semipalmaris, aliquando minor, læuis, rarus, nonnihil pilosa, radice nigricante, fibrosa, cauliculo rotundo, tenui, vnicum florem cæruleum, illius quidem flori forma similem, sed triplo minorem, multis apicibus donatum, & in pappum abeuntē, sustinente: foliola habet ad radicem plura, angusta, triuncialia, pediculis donata, pallide virentia; ad quæ caulem basi sua cingunt, breuiora sunt: hæc in monte Gotthardo reperitur.

III. CONYZA aquatica Asteris flore aureo: caulē est cubitali, rotundo, hirsuto, geniculato, in plures ramos brachiato, qui folijs tres, quatuorve vncias longis, semunciam latis, villosis, per marginem & hispidis, & crenis rigidioribus exasperatis, cingitur: flores magni Asteris forma, aurei, singuli singulis pediculis insident, discum enim aureum folia plurima, & angustissima aurei coloris cingūt, at aliorum more in pappum auolant. Hanc in Valesia prope Sedunum ad aquas, D. Burserus legit: non tamen Conyza palustris serratifolia, quam alij, consolidam palustrem vocant, censenda est.

DE ASTERE.

CAPVT XV.

ASTER hirsutus Austriacus cærule⁹ magno flore: caule est rotundo, hirsutie aspero, pedali, in vnum alterumve ramū brachiato, folijs latis, subrotundis, per marginem nonnihil exasperatis & in apicem rigidiorem desinentibus, rigidis, crassis, hirsutie leui exasperatis & scabris, cincto: cuius summo flos magnus insidet, eiusq; orbem pallidū, folia multa, tenuia, oblonga, pallide cærulea, ambiunt, qui maturus similiter in pappum abit. Hic licet in Austria circa Cremsam reperiatur, attamen cum Astere montano cæruleo magno flore, qui etiam in Austriacarum alpium iugis (imo & Heluetiarum, vt in Iura) oritur, confundi non debet.

Verbena nodiflora.

DE VERBENA.

CAPVT XVI.

VERBENA nodiflora: ex radice tenui, fibris capillata; caulis tenuis, quadratus, geniculatus, glaber, in terram reflexus & ſeſquipalmaris, prodit, quem folia, ad geniculum bina aduerſo ſitu, vngue non multum longiora, per extremum crenata & acuminata, cingunt: ex quolibet pene geniculo, & ramulus folijs aliquot cinctus, & pedicellus nudus, duas treſve vncias longus, exurgit: hicq; capitulum ſubrotundum ſquamatum ſuſtinet, vnde floſculi Verbenæ vulgari ſimiles exeunt, ſemenq; paruum, vt in vulgari, ſuccedit. Hanc Neapoli vna cum ſemine, ab Imperato accepimus.

DE SCABIOSA.

CAPVT XVII.

I. SCABIOSA peregrina rubra: ex radice annua, caulis bicubitalis, ramoſus, parte inferiore leuiter hirſutus exurgit: folia tenuia, ad radicem Rapæ forma laciniata, ſubrotunda, longis pediculis ſubhirſutis donata, & per ambitum ſerrata, ad ramulos ſuperiores, oblonga, anguſta & integra: pediculis pedalibus & palmaribus læuibus & maiore parte nudis, & quidem ſingulis flos vnicus atrorubens, Scabioſæ globulariæ maioris forma, oblongis filamentis puncto albo notatis, donatus, ſuauis odoris, inſidet: huic capitulum oblongum, rufum, oblongis filamentis, vt in Caryophyllata vulgari exaſperatum, & ſemen ſtellatum ſuccedit. Hæc ex ſemine Scabioſæ Hiſpanicæ rubræ nomine miſſo (vt in Phytopinace monuimus) æſtate in horto floruit: & à Cluſio Scabioſa Indica nominatur.

Hanc, ſed folijs in tenuiores lacinias diſſectis, floreq; minore & nigro, ex horto Patauino, D. Peckius, nomine Scabioſæ nigræ odore Zibethi, attulit.

II. SCABIOSA folio Sinapi ſylueſtris: caule eſt cubitali, ſtriato, in ramos palmo lõgiores brachiato, qui ex foliorum alis, vbi pili pauciſſimi, prodeunt: folijs glabris, forma Sinapi ſylueſtris modo, ad neruum vſque laciniatis, & ſparſim crenatis, inferiorib. ſubrotundis: flores rubentes, mediæ magnitudinis, & ſinguli, cauliculorum ſummis inſident. Neapoli ex horto Imperati habemus.

Scabiosa prolifera.

III. Scabiosa prolifera folijs Gingidij: Scabiosa prolifera duplex est: altera folijs in latiores lacinias diuisis à Lobelio & Clusio proposita, cuius figura addita, de qua sermo non est. Altera folijs est tenuius incisis, ad modum foliorũ Gingidij, quod Visnaga dicitur: quæ caule est cubitali, viridi, striato, geniculato, folia vtrinq; ad geniculum triuncialia, ex quorum alis ramuli aliquot trium quatuorve vnciarum, exurgunt: at maior caulis pars, nudus & nonnihil asper est, cuius summo, flos purpurocæruleus insidet, & ad huius latera plures cauliculi modo vnciales, modo palmares & glabri, minores quidem in orbem funduntur, at maiores florem superantes eriguntur, singulis flosculum eiusdem coloris, ex filamentis compositum, sustinentibus, quibus folia fœniculacea subijciuntur: semina aliorum modo succedunt. Vtramque D. Doldius Norinberga misit: illa tamen, Patauij inter dumeta, circa Thermas D. Virginis, etiam obseruata.

IV. Scabiosa montana dentis leonis folio: caule est sesquipedali, viridi, rotundo, striato, læui & cauo, superiore parte nudo: folijs latiore basi caulem amplexantibus, paucis, læuibus, crassis, inferioribus obtusis, & parum crenatis, superioribus ad modum foliorum dentis leonis, in binas ternasve lacinias diuisis & acuminatis, per oras crenatis, vncias sex longis, & duas circa folij medium latis, per quod neruus excurrit: caulis summum, quem duo folia, fere vt in Dipsaco complectuntur, flores aliquot subcærulei, pedicellis hirsutis, inæqualibus insidentes, exornant. Hæc Monspessuli, in monte Calcaris reperitur.

V. Scabiosa stellata minima: plantula est, trium quatuorve vnciarum, leui hirsutie canescens, radicula simplici, cauliculo vt & folijs biuncialibus, angustis, in paruas & profundas lacinias diuisis: cauliculi summo, capitulum rotundum, ex caliculis paleaceis compositum, insidet, flores subcæruleos, paruos continens, quibus exiccatis in caliculorum medio stella parua conspicitur, à qua filamenta capillacea, oblonga, rufa, quinque numero extra cauliculum producuntur. Hanc in Prouincia locis incultis obseruauimus, & à Scabiosa minore Hispanica Clusij: quam in litore Veneto notauimus, diuersam facimus.

VI. Sca-

Scabiosa argentea angustifolia.

VI. Scabiosa argentea angustifolia: ex radice lignosa, caules bini terni, sesquipalmares, rotundi, incani, parum reflexi, exurgunt: circa radicem folia quatuor aut quinque vnciarum longa, angusta, graminea, albicantia, & argenti colorem referentia, inordinate disposita, in superna caulis parte nulla: caulis vnicum discum orbiculatum planum, molli lanugine incanum sustinet: qui plures flores cæruleos, vel pallidos, aliarum forma continet: quibus cauliculi membranacei, etiam stellati cum staminibus, sed quam in priore breuioribus, semen continentes, succedunt. In monte Sumano prope Vicentiam prouenit.

DE IACEA.

Caput XVIII.

I. Iacea nigra angustifolia, vel Lithospermi aruensis, folijs: radice est nigricante, in fibras aliquot diuisa, caule pedali, rarius cubitali, rotundo, aspero, in alas inæquales diuiso: quem folia incana, angusta, breuia, rigidiuscula & aspera, Anchusę siue Lithospermi aruensis similia, alternatim sua basi cingunt: cauliculorum summis capitulū squamatum, & nonnihil asperum, aliarum Iacearum forma, sed minus, insidet, ex quo flos multis exiguis, oblongis foliolis, pallide rubentibus, vel ex purpura candicantibus, prodit, cui semen exiguū, nigrum succedit. Hanc passim Monspessuli & Patauii obseruauimus.

2. Huic & altera similis, sed caule molli tomento vestito, & folijs incanis, mollibus & longioribus.

II. Iacea integrifolia humilis: hæc cauliculis est pedalibus, rotundis, alba lanugine hispidis & terram versus reflexis: folijs vnciam latis, duas lōgis, nec laciniatis, nec crenatis, sed integris, lanugine, præsertim per marginem, pubescentibus & subasperis, basi sua cauliculum ambientibus; in cuius summo, capitulum ex multis squamis imbricatim dispositis, constans: ex quo flos Iaceæ vulgari similis, subpurpurascens, ex foliolis oblongis, in filamenta aliquot diuisis, compositus, prodit. In Austria ad S. Hippolytum prouenit, vnde Iaceæ Austriacæ repentis nomine, D. Burserus misit.

III. Iacea capite longis aculeis spinoso: tota planta subincana breuibus & rigidulis pilis hirsuta: radicem habet fibris crassioribus implexam, fragilem, candidam, sed membrana subfusca tectā: caulem cubito altiorem, rotūdum, incanum, asperum, in ramulos inæquales diuisum: folia prima & tenella, pilis densioribus, albidioribus, mollioribusq; stipantur, reliqua vero oblonga, vncias duas lata, crassa, rigida, per ambitum profundius crenata, nonnunquam ad pediculum laciniata, per quæ fibræ crassiores albæ, transcurrunt: caulis summitati, capitulum squamosum ex pluribus squamis, etiam triginta numero compositum, & in conum pini æmulum compactum, insidet, quarum apices in spinas oblongas, rectas, subflauas & rigidas desinunt, & squamarum ora, firmis pilis albentibus,

tanquam setis vndiq; circumdata sunt: inter quas flos multis folijs oblongis, laciniatis & candicantibus emergit, cui semen Cnico simile, sed vulgari maius, succedit. Hæc à Iacea montana echinato capite Clusij diuersa est, & à D. Doldio missa fuit.

IV. IACEA laciniato Sonchi folio, siue Iacea latifolia purpurea capitulo spinoso: radice est recta, fragili, fibrosa, membrana subfusca tecta, & si plures caules protrudat, brachiata, sapore subausteriusculo, ex insipido ad amariusculum tendēte: caulis vt plurimum rectus, hirsutus, breuibus, densisq; villis seu lanugine, potissimum parte inferiore, refertus, qui ob capitulorum grauitatem, humum versus reflectitur, & in summo in aliquot ramulos diuiditur. Folia primum prodeuntia variant, sunt enim rotunda, oblōgo pediculo donata, dein magis magisq; sinuata, tandem vero in lacinias (quæ ad exortum inferiorum minora sunt) inæquales diuiduntur: sunt etiam rigida & dura, adeo vt complicata cum quodam pene crepitu frangātur, breuissima & duriuscula lanugine, potissimum superiora & ad exortum, tecta. Cauliculorum summis capitula spinosa, ex squamis compacta, initio viridia, mox ad apicem purpurascentia, insident: ex squamis spinæ septem pulchro ordine, stellam dimidiatam referentes, exeunt, quarum media cæteris latior & longior, in minuto capitulo rubens, paulo post vero pallens. Flos ex capitulo tarde prorumpit, qui elegantis purpuræ & inodorus, cuius foliola fistulæ sunt oblongæ, superius amplo & laciniato rictu præditæ, inferius angustæ, quæ ad exortum coloris albi, sed paulatim versus fastigium in rubrum sese mutante: omnes autem stamina clauata sustinent, claua ex purpureo seu violaceo prorsus nigricante, in summo alba puncta habente, & staminum pediculis, vbi ex fistula prorumpunt albis existentibus. Semen, Cyani semen refert, oblongum, angustum, & cinereum est. Hanc Centaurii marini nomine, D. Doldius misit.

Eandem sed palmo minorem, foliis paruis, rigidis, parum laciniatis, & per marginem crenis rigidis exasperatis, Cyani marini nomine, à D. Neudorffero ex Italia habemus.

V. IACEA montana incana aspera capitulis hispidis: radice est lignosa, in longas fibras diuisa & rufescente: cauliculo palmari, rotundo, lanuginoso: foliis asperis, ad radicem pluribus, incanis, hispidis, parum laciniatis, angustis, vncias quatuor longis, reliquis vero, in profundas & rigidas cre-

Iacea montana candidissima.

nas diuisis, basiq; sua caulem amplexantibus, qui aliquando in ramulos diuiditur, quorum singuli capitulum paruum, ex squamis hispidis compositum, sustinent, earum enim cuspides exterius reflexæ, in tenuissima filamenta desinunt: flores vulgari similes, sed multo minores. Monspessuli in monte Calcaris prouenit.

VI. IACEA montana incana laciniata capitulo hispido: ex radice caulis palmo maior, rotundus, molli lanugine canescens, exurgit, circa quem folia pediculis oblongis incanis donata, laciniata & subrotunda, tactuq; mollia: capitulum paruum & priori simile, eodemq; in loco proueniens.

VII. IACEA montana candidissima Stœbe foliis: hæc ex radice crassa lignosa, caulem profert palmarem, nonnūquam cubitalem, angulosum, striatum, molli & incana lanugine vestitum: folia habet ad radicem multa per terram sparsa, palmaria, lata,

lata, Stæbes inſtar laciniata, molli lanugine incana & ſuperiora molli tomento, quaſi farina aſperſa, mollia & alba ſunt: cauliculis ſummis flores ſinguli Iaceæ vulgari ſimiles inſident, q ex capitulis ſquarroſis prodeunt: in montib. prope Capuam ꝓuenit.

VIII. IACEA tomentoſa capitulo ſpinoſo: tota planta, quaſi farina aſperſa floret, albeſcit, & à radice, caulis pede minor, ſtatim in alas plures diuiſus, exurgit: folia habet breuia, anguſta, in petiola tria, quina, ſeptena, ſubrotunda diuiſa: cauliculis, capitula parua, ex ſquamis multis in aculeos acutos & rufeſcentes abeuntibus, compoſita: flos non fuit conſpectus: in Murena Hiſpaniæ, D. Albinus legit.

IX IACEA Babylonica: ex horto clariſſ. Contareni, hoc nomine folium accepimus, quod primo intuitu Acanthium aliquod referre videtur: hoc longitudine cubitum æquat: in medio, latitudine palmum ſuperat, nonnihil incanum, tactu aſperũ, cuius tota circumferentia veluti minimis aculeis exaſperatur: ad exortum lacinias acutas trium quatuorve vnciarum longas, obtinet: hinc ex rotunditate ſenſim anguſtatur & in apicem abit, cuius ſummo breuiſſimus aculeus inſidet: per ipſius mediũ, coſta eleuata, nonnihil hiſpida fertur, à qua plures nerui in latera excurrũt. Plura non licet.

TRAGOPOGON.

CAPVT XIX.

I. TRAGOPOGON folio ſinuato: radice eſt oblõga, lacteo ſucco manante, caule gracili, ſtriato, pedalis altitudinis, raris folijs alternatim ſepto, quæ oblonga, non multum palmo breuiora, at anguſta, ſinibus breuioribus, & quaſi ſerratis exaſperata, pallideq; virentia: caulis ſummo flos inſidet pallide luteus, magnus, Tragopogo vulgari ſimilis, ex calice magno apicibus acutis donato prodiens, quo marcido, ſemen oblongum, in materia villoſa alba latitans, ſuccedit: Monſpeſſuli legim⁹.

II. TRAGOPOGON tenuiſſime laciniatum: radice eſt oblonga, craſſiuſcula, fibris carente, rufeſcẽte & lacte turgente: ad quam folia plura oblonga, anguſtiſſima, acuminata, & in plures anguſtiſſimas lacinias diuiſa: caule eſt cubito non multum breuiore rotundo, læui, ſtriato, nonnihil folioſo, in alas brachiato: ſingulis flos vnus, magnus & pallidus inſidet, cui ſemen oblongum, ſcabrum, criſta piloſa in ſummo prĉditum & calici oblongo incluſum, ſuccedit. Et hoc Monſpeſſuli obſeruauimus.

PERFOLIATA.

CAPVT XX.

I. PERFOLIATA alpina latifolia minor: radice eſt vnica, rufeſcente, pauciſſimis fibris capillata: cuius caulis gracilis, teres, glaber, cauus, cubito altior, in ramulos, quaſi in vmbella diſpoſitos diſtribuitur, quem folia glabra, venoſa, ſeſquiunciam lata, Vaccariæ folijs ſimilia, baſi lata medium amplectuntur: in cauliculorum faſtigijs vmbellæ, vna cum foliolis exiguis, floſculis tenuibus ſubluteis, quibus ſemen oblongiuſculum, nigricans, anguloſum, ſuccedit. Hæc in Heluetiorum alpibus reperitur.

II. PERFOLIATA alpina anguſtifolia maior, ſiue folio anguloſo: radicem habet vnicam, oblõgam, rotundam, craſſam, nigricante cortice tectam, minime capillatam, ex qua prodeunt folia plura, pallide virentia, glabra, pedem longa, vnciam vel ſeſquiunciam lata, longis pediculis donata: at folia caulem amplectentia anguloſa ſunt & acuminata, rarius bina, hederæ modo anguloſa ex oppoſito ſita: caulis rotũdus eſt, teres, glaber, cauus, ſeſquicubitalis, quaſi foliorum baſin penetrans: cuius ſummo quina folia, lata, in orbem diſpoſita inſident, eo modo quo in Tithymalo, vnde pediculi ſeni, ſepteni, longitudine impares prodeũt, quibus vna cum folijs paruis, rotundis, flores parui ex luteo rufeſcentes inſident: Semen nõ vidimus: in Pyrenęis, non longe Narbona, D. Burſerus legit.

III. PERFOLIATA alpina anguſtifolia media: hęc à præcedenti ſola magnitudine & foliorum anguſtia differt, quæ pro Perfoliata longifolia Dalechãpij, in hiſtoria Lugdunenſi picta videtur, & ex monte Gotthardo habemus.

IV. PERFOLIATA alpina anguſtifolia minor: hæc radice eſt rufeſcente, ad quam folia multa, atrouirentia, graminea, ſemipalmaria: caulem habet vnum, aliquando geminum, pedalem, rotundum, glabrum, quem folia pauca acuminata, baſi ſua latiore ambiunt, in cuius ſummitate veluti vmbella, vt in vulgari Perfoliata, ex qua ramuli emergunt, flores rufeſcentes, cum ſeminibus ſuſtinentes. Hãc ex Sumano monte, & Valeſianorum alpibus, habemus. Verum cum Perfoliata alpina gramineo folio, ſiue Bupleuro anguſtifolio alpino, quod in Baldo prouenit, confundi non debet.

V. PERFOLIATA alpina anguſtifolia minima: plã-

tula est semipalmaris, inter Perfoliatam & Bupleuron media, radice tenui rufescente & serpente, fibris capillaceis terræ affixa: ex qua folia oblonga, angustissima, pluribus locis progerminant: inter quæ cauliculi efferuntur tenuissimi, glabri, vncias quatuor alti, in ramulos binos & hi in minores quasi ex vmbella minima prodeuntes, diuisi, quos folium vnum vel alterum basi latiore cingit, & flosculi exigui flaui insident. In summis Pyrenæorum iugis reperitur.

VI. PERFOLIATA minor ramis inflexis: hæc folijs est vulgari paulo longioribus, breuioribus tamen quam in montana, caulem habet ramosum reclinatum, & velut per terram sparsum, flores luteos: annua est instar vulgaris siue aruensis, in quo ab alpina differt: hanc apud Ioh. Bauhinum fratrem p. m. vidimus, quam ex horto Stucgardiano habuit.

CENTAVRIVM.
CAPVT XXI.

Centaurium minus spicatum album.

CENTAVRIVM minus spicatum album: ex radice parua, alba, fibrosa, caulis exurgit, mox in duos palmares & semipalmares striatos, hique in alios diuisi: folia sunt parua, pediculis carẽtia, quorum prima lata, subrotunda, superiora angusta, acuminata, quandoq; bina aduerso situ caulem amplexantia: flores oblongi, albi, ab imo sursum per caulem sparsi, singuli, vt plurimum, ex vna caulis parte sibi inuicem succedentes, ex caliculis foliosis prodeunt, ea forma qua non patentes in figura exprimuntur, patentes enim sculptor non recte expressit: his siliquæ, vt in vulgari, semen minutum continentes, succedunt. In montibus Euganeis Patauinorum, & hinc inde circa Monspelium reperitur, vt in nostro Matthiolo monuimus.

ASCYRON ET HYPERICVM.
CAPVT XXII.

ASCYRON magno flore: hoc Ascyro vulgari, siue Hyperico dumetorum simile, caule sesquicubitali, rotundo, glabro, rufescente, quem folia pallide virentia & inferne albidiora, vnciam longa, semunciam lata, subrotunda, bina semper situ aduerso cingunt: in caulis summo, flores calice viridi sustentati, pallide lutei, magni, quintuplo vulgari maiores, ex quinquefolijs vncialibus compositi, è quorum vmbilico staminula plura, flaua, velut puncto notata; exurgunt: siliquas & semina non vidimus. In Pyrenæis D. Burserus hoc, quemadmodum & subsequens, legit.

HYPERICVM numulariæ folio: radicem habet oblongam, tenuem, paucis fibellis capillatam, ex qua cauliculi tenues, rufescentes, palmares efferuntur, quos folia parua, rotunda, nummo similia, bina aduerso situ & æquali distantia locata cingunt; quæ superne atrouirentia, inferius alba, aliquando punctis vel maculis rubris notata, conspiciuntur: cauliculorum summis flores pallide lutei satis magni, plurimis staminulis donati, insident.

POLY-

POLYGONVM.

CAPVT XXIII.

I. POLYGONVM ſaxatile: huius radix tenuis, lignoſa tamen, fibris capillata & alba eſt: ramulis multis oblongis & crebro geniculatis ſerpit: circa quos folia ſubrotunda, vnciam longa, ſemunciam lata, ſuperne virentia, at inferius albicantia, quaſi polline aſperſa, quæ ſenſim minora redduntur: à geniculis floſculi exigui, vt in vulgari, pallide rubentes exeunt, quos ſemina triangularia ſequuntur. Hoc inter ſaxorum fiſſuras, ad arcium editiſſimarum radices, vt in petris arcis Waldenburgenſis Baſileenſium, & in vicinis, obſeruauimus.

II. POLYGONVM Creticum thymi folio: herba eſt ſupina, humique procumbens, cauliculis ſiue viticulis, palmaribus, ramoſis, hinc inde ſparſis: floſculis paruis albicantibus, pluribus ſimul quaſi in nodo iunctis, quibus foliolum Thymi forma, modo vnum, modo bina, ternave, magnitudine imparia adponuntur: ſemen puſillum ac copioſum ſuccedit. Hoc Polygoni Cretici nomine, D. Gillenius miſit.

III. POLYGONVM littoreum minus floſculis ſpadiceo albicantibus: ex radicula candicante, tenui, oblongiuſcula, prodeunt viticuli plurimi, tenerrimi, per terram ſparſi, ramoſi & dodrantales, foliolis oblongis, anguſtis, & albicantibus alternatim cincti, ad radicem vero longioribus & biuncialibus: viticulorum ſummitatibus floſculi plures minutiſſimi, intus albi, foris ſpadicei inſident, quibus ſemina minutiſſima & copioſiſſima, vt ſinguli coliculi eo turgeant, ſuccedunt: hinc ad Millegranum referri poteſt. Hoc apud nos, in arenoſis ad Wieſam flumen, autumno florens reperitur, quod Polygoni ποικιλανθέμου nomine, Northuſio, apud quos in ſabuloſis reperitur, D. Furerus miſit: idem, ſed ſine nomine, ex inferiore Luſatia, vbi locis arenoſis, in ripa fluminis Niſſæ prouenit, à D. Franco accepimus.

IV. POLYGONVM minus lentifolium: plantula eſt tota virens, parua, ſupina, humiq; procumbens ex cuius radice ſimplici, in altum deſcẽdente, cauliculi plures, impares longitudine, crebris internodijs geniculati, exiguis folijs ſubrotundis, lenticularibus adnatis, prodeunt: floſculi in cauliculorũ ſummis minimi, albicantes, vel pallide virentes plures ſimul iuncti & ſemen puſillum, obſeruatur.

Cum Anthyllide Valentina Cluſij, quæ tota ſubrubens eſt, longe minoribus folijs, & copioſioribus floſculis ex albo purpuraſcentibus, ijſq; non ſolum in cauliculorum ſummis ſitis, confundi nõ debet. Hoc in Hiſpaniæ montibus prope Eſcurial D. Albinus inuenit: quod tamen ante annos triginta nouem Monſpeſſuli in incultis, ſed aliquantum minus, collegimus.

DE SEDO.

CAPVT XXIV.

I. SEDVM tridactylites alpinum maius: radicem habet tenuem capillaceam, cauliculum ſemipalmarem, purpuraſcentem, nonnihil piloſum, in ramulos plures tenues & fragiles diuiſum: folia ad radicem tenuia & mollia, lata (in ramulis minuta) in tres lacinias primum, & in alias, diuiſa: flores in ramulorum ſummis albi, quinquefolij, totidem ſtaminibus donati, quibus capitula ſubrotunda, longiuſcula, minutiſſimum ſemen continentia, ſuccedunt. Hoc ex Baldo habemus, & ſaxifragæ albæ petreæ nomine, Pona ſuo Baldo exhibuit, idem præterito anno D. Furerus, nomine Dactyliobotani ſiue Saxifragæ petreæ ſemperviretis miſit, quod in ea Harcyniæ parte, qua Buda fluuius officinas Rubelandicas alluit, totos ſcopulos obuoluere ſcribit.

2. Simile, ſed folijs latioribus, & in ternas primũ profundas lacinias diuiſis, & in his in minora & tenuiora ſegmenta ſectis: caulibus pedalibus, florib. pallide luteis, in humidis montium Pyrenæorum natum, habemus.

3. Aliud cauliculo rotundo, ſemipalmari, pilis leuiſſimis aſperſis, folijs paruis, craſſiuſculis & eo modo quo folia Sedi tridactylitidis in tectis prouenientis, inciſa ſunt, etiam diuiſis, totumq; cauliculum alternatim baſi ſua cingentibus, qui in ſummitate in ramulos diuiditur, & ſinguli floſculum candidum, ſed minorem, ſuſtinent, capitulaq; vt in præcedenti, ſuccedunt. Sedi dactyli nomine, ex Taurero Auſtriæ, D. Burſerus miſit.

II. SEDVM tridactylites alpinum minus: ad radicem paruam, repentem & nigricantem, folia plura, exigua, viridia, ſimul compacta, ſuperne in crenas profundas, binas, communiter ternas, rarius plures,

plures, diuisa: ex quorum medio, cauliculus vnus vel alter, tenuis, aliquando diuisus, paucis & exiguis foliolis cinctus, trium quatuorve vnciarum exurgit, cui flosculi terni, quaternive pallidi, quinquefolij, multis staminulis donati, singuli singulis pedicellis insident: hic calices parui, semen minutum continentes, succedunt. Hoc in monte Lupi & Calcaris, in eorundem rupibus collegimus: ex humidis Gotthardi montis & Pyrenæis quoq; habemus.

III. SEDVM montanum ericoides: ramis est palmaribus, lentis, flexibilibus, densè geniculatis, per terram sparsis, quos folia breuia, crassiuscula, Ericę forma, vestiũt, & hi in plures alios, duarum triumve vnciarum, & etiam breuiores diuiduntur, hiq; foliola frequentia, sibi fere incumbentia & rotundiora habent: in singulorum summitatibus velut ex squamoso calice flos satis magnus purpurascẽs, ex quatuor, aliquando quinq; folijs, & aliquot in medio staminibus compositus, insidet: quid flori succedat, non constat. Hoc ex horto Dei dicto, habemus: & cum Lobelij Sedo minimo arborescente vermiculato, plurimum affinitatis habet.

IV. SEDVM alpinum ericoides cæruleum: ex præruptis iugis, ac saxis humidis propendet, radicem habens oblongam, fibrosam, rufam, ramos plures, foliolis quam in priore breuioribus, crassis, cinereis, velut in Sanamunda 2. Clusij, siue Erica Alexandrina compactis, cinctos: singulis cauliculis vncialibus, foliaceis, flos magnus, cæruleus, quadrifolius, aliquot staminulis breuibus donatus, insidet. Hoc, cum ann. 1579. Martio mense, per Rhętiæ alpes iter faceremus, è rupibus, ob aquam defluentem humidis, instar Cymbalariæ, dependens, florensq; collegimus, quod florum eleganti colore cæruleo, oculos nostros valde reficiebat.

Idem in Gotthardi summitatibus, & in Valesia ad thermas Leccenses supra Gemme reperitur: q; à priore differt potissimum foliorum exilitate, & colore florum: item & colore & magnitudine.

V. SEDVM saxatile hirsutum purpureum: plantula est triuncialis, radicula capillacea, cauliculo tenui, leuiter piloso, cuius summitas in breues ramulos diuiditur, qui singuli florem purpureum sustinent: foliola ad radicem plura, hirsuta, & lente minora. Hoc, vt & subsequens, ex Pyrenæis D. Burserus attulit.

VI. SEDVM saxatile atrorubentibus floribus: hoc, tres quatuorve vncias non excedit, habens radiculam exilem, longiusculam, vnum alterumve cauliculum biuncialem, foliolis paucis exiguis, lõgiusculis, alternatim vestitum, flosculos atrorubentes, quasi in vmbella dispositos, sustinentem. Hoc etiam in Gotthardo nonnihil altius excrescit.

VII. SEDVM saxatile variegato flore: radice est capillacea, cauliculis plurimis, tenuibus, biuncialibus, per terram repentibus & fibellis capillaribus terræ adhærentibus: foliolis multis, pallide virentibus, subrotundi, lente minoribus, vestiti: ex ramulorum summis, pedicelli plures capillacei, oblongi, exurgunt, singuli florem quadrifolium, varium, album, purpureum & atrorubentem eleganti spectaculo sustinent, cum plantula hæc cespitis musciq; instar saxa exornet. Hoc inter Valesiam & Augustam vallem, in monte Gletschberg dicto, qui toto pene anno niuosus est, copiose prouenit.

VIII. SEDVM alpinum foliolis crenatis asperis: radice est capillacea repente, cauliculis tenuissimis, semipalmaribus, etiam breuioribus, rarius palmaribus, in summo in ramulos aliquot sectis: folia habet longiuscula, angusta, acuminata, crenis vtrinq; exasperata, & parte auersa candicantia; flores quadrifolij, purpurascentes & staminibus donati, caliculis sustentantur, quibus capitulum subrotundum, membranaceum, apice donatum, minutulum semen continens, succedit. Hoc Iulio mense floret, in ascensu montis S. Bernhardi maioris & Gotthardo. An forte Gesnerus lib. de hortis Germaniæ, hoc intellexit, dũ scribit, Sedum quoddam esse, cuius folia marginibus asperis, branchias piscium referunt?

IX. SEDVM aruense flore rubente: radice est lignosa, fibris capillata, cauliculis aliquot palmarib. rotundis, rugoso rufescente cortice tectis, qui in ternas, quandoq; plures ramulos (quorum aliqui recuruantur) diuiduntur: hos folia longiuscula, angusta, succulenta, sine ordine ambiunt: ramulis superiorib. flores plures, vulgaris Sedi florib. similes, sed rubentes insident, semenq; vulgari simile succedit. Hoc non longe ab vrbe, in agris Huningens. autumno iam exiccatum reperitur: quod etiam in agris argillosis ad Pyrenæos, sed minus, reperitur.

DE

DE COTYLEDONE.

CAPVT XXV.

COTYLEDON minor folijs ſubrotundis ſerratis: radix ſubeſt tenuis, fibroſa, fuſca, circa q̃ folia multa, ſemi vngue minora, non vt in altero oblongis ligulis ſimilia, ſed ſubrotunda, margine crenato, craſſiuſcula, candicantia & nonnihil adſtringẽtia: è quorũ medio caulis ſemipalmaris, quandoq; palmaris, ſubaſper, minimis & paucis folijs cinctus, aſſurgit: in cuius ſummo, pedicelli, flores, multo q̃ in ſecunda minores, ex quinq; quãdoq; etiam ſex folijs & medijs apicibus cõpoſitos, ſuſtinentes, qui albi, aliquando rubentibus punctis aſperſi, nonnunquam extrinſecus lineis ternis foliola floris percurrentibus, ita vt flores pallide purpuraſcentes appareant: his capitula exigua, nigrum ſemen continentia, ſequuntur. In Heluetiorum alpibus, ipſis ſaxis ac ſcopulis adhæret; Iunio & Iulio floret: at ea quæ flore eſt pallide purpuraſcente, apud Monſpelienſes, in horto Dei collecta fuit.

DE KALI.

CAPVT XXVI.

I. KALI minus villoſum: radice eſt oblonga, fibroſa, nigricante, caule pedali, inæquali, ramoſo, folijs pluribus, anguſtioribus, mollibus & villoſis, inter quæ vnum, quod cæteris ſubijcitur, longius eſt, quemadmodum etiam in Tragio obſeruare eſt: in cauliculorum ſummis, capitula parua, florem minutum continentia: ſemen non obſeruauimus. Hoc, cum figura Kali albi Dodonæi, melius conuenit, quam Kali minus Lobelij. Tota planta ſalſa eſt, & non longe Monſpelio à Perault, qua ad mare itur, legimus: quamuis idem, nomine Kali hirſuti folijs Spergulæ, ex Italia, à D. Neudorf. habeamus.

II. KALI folio gramineo: ex radice oblonga, alba, exiguis capillaceis fibris donata, caulis pallide vireſcens, rotundus, incuruus, pedalis, in varios & plures ramos quadrunciales, tenues & fragiles, inordinate diſpoſitos, brachiatus exurgit: quos folia oblongiuſcula, anguſtiſſima, alternatim diſpoſita cingunt, quibus ſingulis, ſinguli noduli exigui florum & ſeminum, vt in Kali minore Lobelij, cauli adhærentes, adponuntur. Ex Salinis Saxonicis ſiccum, D. Iungermannus tranſmiſit: & ad Anthylloidem Thalij accedere videtur.

DE TELEPHIO.

CAPVT XXVII.

TELEPHIVM purpureum minus: hoc à radice nodoſa, & aliquot veluti minimis napis conſtante, multiſq; fibris prædita, cauliculum vnũ vel alterum rotundum, ſemipalmarem, fragilem ac ſucculentũ promit: quem folia craſſiuſcula, ſucculenta, parua, in ambitu crenata, ſine ordine ambiunt: floſculi quinquefolij, purpurei, velut vmbellæ inſident: quibus capitula pentagona, minutiſſimum ſemen ſcobis inſtar continentia; ſuccedunt. In editiſſimo monte Briſoiæ, Belchen dicto, locis humidis Iulio florens, collectum.

DE TITHYMALLO.

CAPVT XXIX.

I. TITHYMALLVS incanus hirſutus: caules pedales, rotundos, rufeſcentes, profert, folijs incanis & hirſutis, Myrſenitis legitimi forma, confuſo ordine veſtitis, in ſummitate in virgulas diuiſi, quibus, vt in Myrſinite, flores & capitula triangula, ſemina continentia, inſident. Hunc ex Italia D. Neudorfferus attulit.

II. TITHYMALLVS ſiue Eſula exigua folijs obtuſis: radice eſt exili, oblongiuſcula, capillata, cauliculis pluribus ad terram reſupinatis, aliquantulum repentibus, biuncialibus, triuncialibus, alijs palmo minoribus, rotundis, lacteo ſucco turgentibus, qui foliolis oblongis, anguſtis, ſed ſemper in ſummo obtuſis & velut abſectis, inordinate veſtiuntur: hic in agris Patauinis & Maſſilienſibus, reperitur.

III. TITHYMALLVS exiguus ſaxatilis: radiculam habet capilli modo tenuem, longiuſculam, cauliculos tenues, vnciales & biunciales, anguſtiſſimis & breuibus foliolis cinctos, floſculos exiguos, rubentes: circa Monſpelium locis aſperis prouenit.

LIBER OCTAVVS.

DE CONVOLVVLO.

CAPVT I.

I. CONVOLVVLVS purpureus folio rotundo: caules prælongos, teneros, viticulosos, paucis pilis exasperatos, vicinis perticis circumvolutos, promit: folia habet longis pediculis subasperis donata, quæ lata sunt, angulis carentia & nonnihil hirsuta, præsertim superiora: flores oblongi, ex calicibus hirsutis instar Campanulæ siue Smilacis læuis ex cæruleo purpurei sunt, quibus succedit semen nigrum, semicirculare & angulosum, capitulo membranaceo inclusum, quod semine Campanulæ cæruleæ multo minus est. Hic sub æstatis finem floret. An ad Nil Auicennæ quoque referri potest?

II. CONVOLVVLVS peregrinus cæruleus folio oblongo: radice est singulari, oblonga, rufescente, ex qua caules multi, tenues, pedales, interdum cubitales, flexiles, ramosi, leuissimis pilis pubescentes prodeunt: quos folia oblonga, inferiora quidem, vncias tres, quatuorve longa, vix vnciam lata, inordinate vestiunt, quæ sensim minora redduntur, & per marginem leuiter hirsuta sunt: ex omnium fere foliorum sinu, pedicelli tenuissimi, oblongi exurgunt, quibus singulis flos cęruleus ad exortum pallidus, Campanulæ forma, vnico folio constans, & ex caliculo prodiens, insidet: floribus succedunt capitula membranacea parua, quibus semina parua, nigra includuntur. Planta sane ob florum copiam elegantissima, & quæ ob cauliculorum flexibilitatem fulciri debet. Hic in horto meo ex semine, Campanulæ cæruleæ nomine accepto, sæpius creuit.

III. CONVOLVVLVS folijs laciniatis, vel quinquefolius; viticulis est tenuibus, geniculatis, læuibus: ex quolibet geniculo folium, longo tenuissimo pedicello donatum, prodit, quod in quinque lacinias angustas longiusculas diuiditur, & quandoque inferior vna alterave bipartitur, & cuilibet laciniæ, tenuissimus mollisq; aculeus insidet. Supra folij exortum, pedicellus æque tenuis, duarum triumve vnciarum longus & nudus exurgens, florem magnum purpurocęruleum, aliorum Conuoluulorum forma, sustinet. Semen non conspectum, cum solum huius ramum, Conuoluuli Ægyptiaci nomine, à nobiliss. Cortuso Patauio ante viginti annos accepe-rimus.

Conuoluulus quinquefolius.

DE BRYONIA.

CAPVT II.

I. BRYONIA Cretica maculata: radice est longa, alte descendente, sed ad vulgaris magnitudinem non accedẽte, fusco cortice tecta; ex qua longa & tenuia sarmenta prodeunt, quæ ambiunt folia aspera (qualis & tota planta) ad similitudinem vitium, aut Bryonię vulgaris diuisa, sed minora, viridia, albis strijs per medium discurrentibus, vel maculis albis notata, quibus capreoli vt in vite adduntur. Flores habet pallidos, quinquefolios, striatos, vulgaris Bryoniæ floribus maiores, ex longis pediculis propendentes: cuilibet flori, fructus succedit semicircularis, superne in partes duas diuisus, viridis primum, at per maturitatem ruber, semina duo continens. quare Dicoccos appellari potest. Hæc in Creta frequens est, vnde semen à D. Honorio Belli accepimus & in D. Zuingeri horto (quia tum hortum colere intermiseramus) seruimus.

II. BRYONIA syluestris baccifera: radicem habet magnam, crassam, longam, succo glutinoso plenam: caules vero sarmentorum vitis instar longos, lignosos, angulos, quibus se, (licet capreolis careat) crebris circumvolutionibus vicinis fruticibus circumuoluit: folia hederacea, Smilacis læuis similia, magis tamen sinuata, tenuia, splendentia, & neruosa, longissimis pediculis donata: flores albi sunt, muscosi: ad cuiuslibet folij exortum, in viticulis maxime superioribus, pedicellus breuis ex caule exurgit, qui baccam vnicam ceraso minorem, virentem primum, at per maturitatem rubentem, sustinet: cui semina satis magna, rotunda, nigraque quaterna, quinave includuntur. Prouenit in syluis circa pagum Huningen, Iunio florens: at baccæ Septembris fine maturæ sunt.

Hæc à communi Bryonia syluestri, quæ Tamus dicitur, potissimum in his differt, quod communis florem minorem habeat, racemosa sit: hæc vero flore sit maiore & baccifera.

III. BRYONIA Mechoacana nigricans: radice est Mechoacæ simili, sed cortice nigricante vestita, interius rufescens, quæ tessulatim incisa rotunda, magnitudine & figura calculo aleatorio respondens, ex India Chelapæ siue Celapæ nomine ante annos vndecim allata fuit. Ab Alexandrinis & Massiliensibus, Ialapium vel Gelapo vocitatur: & à Massiliensibus, Mechoacana nigra vel mas existimatur.

Gusto est non ingrato, & gummoso, & ob copiosam gummositatem, si carbonibus, vel igni admoueatur, flammam concipit. Facultate, vulgarem siue albam Mechoacam, superat: nam ob gummi copiosum, fortius humores serosos purgat, cum imi ventris leui dolore, & præcipue viscera, hepar & ventriculum roborat. Quare drachmæ vnius pondere exhibetur tuto, & sine fastidio opus suum exequitur. Sunt qui ea in dosi, cum aqua Cichoreæ, aut simili stillaticia, seu iure actu frigidis, tribus horis ante prandium, ægris propinent.

DE CLEMATIDE.

CAPVT III.

I. CLEMATIS maritima repens: hæc cauliculos habet sarmentosos, geniculatos & striatos, cubitales, atrouirente cortice vestitos: folia Flammulæ erectæ instar oblonga, acuminata, neruosa, rigida, sed angustiora, quod communiter tria vni pediculo, qui velut in capreolum abit, insident, & quædam per circumferentiam nonnihil crenata, quæ vero in summo caule floribus subijciuntur, angustissima sunt: flores albi sunt, multis staminibus villosis albis, meditulliũ occupantibus, longis pediculis sustẽtati: quib. semina plana, subrotũda, rufescentia; vt in Flammula erecta, sed minora, bina, ternave iuncta, singulis capreolo plumoso, veluti incana crista donatis, succedunt: hæc acria sunt quemadmodum & tota planta. In maris Adriatici littoribus, vt in Venetorum Insula Lio & Litzefusina, suis sarmentis repentem obseruauimus.

II. CLEMATIS alpina Geranifolia: ex radice sarmentosa & perenni, caules plures lenti, lignosi, quandoque rufescente cortice tecti, duos tresve cubitos alti, exurgunt, qui æqualiter bipartiti, in latera diuiduntur: quibus singulis folia, crebris & profundis diuisuris incisa, trigemina, cohærentia, vt in Anemone geranifolia, insident: flores singuli, singulis pediculis longissimis ac tenuissimis insident, qui coloris cærulei albicantis, aut obscure purpurascentis, ex quatuor folijs oblongis, mucronatis, neruosis, crucis in modum dispositis & nonnihil lanuginosis, in cuius medio folia, plura, breuiora, quæ quasi aceruulum capillaceorum filamento-

mentorum álborum ambiunt: semen nõ vidimus. Hanc in altioribus Baldi rupibus enatam, & Clematidem cruciatam à Iungermanno appellatam, ante annos viginti sex, & ante biennium elegantiorem & maiorem, ex Austriæ montibus, vbi frequens est, à D. Bursero accepimus.

DE NVMMVLARIA.

CAPVT IV.

Nummularia flore purpurascente.

NVMMVLARIA flore purpurascente: hæc, eo quo Nummularia vulgaris modo, serpit, radicem habens tenuem, capillaceam, à qua coliculi multi, tenues, palmo minores emergunt, quos vtrinq; folia vulgaris forma, propemodum rotunda sed parua, & plus quam decuplo minora, quorum nonnulla leuiter sinuata: ex horum sinu pediculi tenues oblongi, prodeunt, quorum singuli florem purpurascentem, paruum, oblongum, quinquefolium, staminulis in medio breuibus, sustinent: his capitulum paruum, apice donatum, minutissimum semen continens, succedit. Hæc in humidis Monspeliensium prope Castelnouum prouenit.

DE POLYGONATO ET LILIO *conuallium.*

CAPVT V.

I. POLYGONATVM latifolium minus, flore maiore: ex radicis albicantis, subrotundæ & fibrosę medio, cauliculus vnicus, fere pedalis, striatus, nec admodum inflexus exurgit: qui folijs, vt in vulgari dispositis, firmioribus tamen, vestitur: ex singulis alarum finibus, flores singuli, magni, albi, inodori, breuibus & quidem singulis pediculis insidentes, ab vna caulis parte propendent, quibus baccæ succedunt, quæ per maturitatem cæsium colorem acquirunt, & semen osseum, durum continent. Apud nos in monte Crentzacho copiose prouenit.

II. POLYGONATVM latifolium perfoliatum Brassilianum: hoc caule est bicubitali, striato, folia perfoliatæ modo transeunte: folijs pallide virentibus, tenuibus, neruosis, vncias duas latis, quatuor longis: flore magno, albo, ex folijs quinque angustis, binas vncias longis composito, qui ex longo tenuissimo pediculo dependet: fructum non vidimus. Hoc in Brassilia apud Toupinambaultios creuit, & D. Burserus communicauit.

LILIVM CONVALLIVM latifolium: radicibus est tenuibus, longis, repentibus: caule pedali, folijs ternis, viridibus, neruosis, subrotundis, læuibus, palmaribus, vncias quatuor latis, basi sua caulem, fistulæ modo ambientibus: floribus magnis, albis, rotundis hiantibus, reflexis, & odoratis, quibus fructus rotundus, rubeus, semen durum continens, succedit. In hortis quibusdam colitur.

DE

DE CHELIDONIA ROTVNDIFOLIA.

CAPVT VI.

CHELIDONIA rotundifolia maior: huius radix fibrosa est, quibus aliquot oblongi testiculi adhærent: folijs est subrotundis, crassis, læuibus, ad foliorum Asari magnitudinem accedentibus, sed nonnihil quandoq; sinuatis, pediculis semipalmaribus donatis & humi procumbentibus: cauliculo palmo minore, flos insidet, calice triphyllo membranoso sustentatus, qui pallide luteus, magnus, vulgari quadruplo maior, qui ex quinq; vel sex folijs, quorum singuli ad medium fissi sunt, componitur & ad eius vmbilicum stamina plura rufescentia, conspiciuntur: capitulum cum semine non vidimus. Monspessuli locis humidis prouenit.

DE MALVA.

CAPVT VII.

I. MALVA folio ficus: huius folia sunt nigricantia, aspera & crassa, quorum prima, modo in tres, modo quinque lacinias inæquales diuiduntur: quædam in lacinias quinque profunde secta, sine ordine sinuata, & per marginem crenata sunt, quorum laciniæ aliquæ palmares existunt, & pediculis longissimis & pilosis donantur. Scapum siue caulem simplicem, aliquot cubitorum habet: flores & semina non vidimus, quia ante tempus, Argentinæ in horto Friderici Meyeri, ante annos viginti legimus.

II. MALVA folio vario: radice est alba fibrosa, caule rotundo, cubitali, in plures ramos brachiato, quem folia cingunt pallide virentia, inferne candicantia, crassiuscula & nonnihil lanuginosa, sed figuræ, in eodem ramulo, diuersæ, quorũ quædam Bryoniæ forma, quædam acuminata, duabus alis donata, quædam subrotunda, vngue minora, omnia tamen in ambitu serrata: flores quinquefolij purpurascentes, staminibus in vmbilico pallidis, pedicellis oblongis insident: semen in capitulis folliaceis semicirculare succedit. Argentina D. Saltzmannus misit.

III. MALVA Americana: radicem habet oblongam, albam, fibrosam, caulem angulosum, striatũ, lanugine leui obsitum: folia viridia, tenuia, pleraque semicircularia, vncias duas longa, tres lata, superne angulosa seu sinuata, per ambitum leuiter crenata, pediculis palmaribus, hirsutis donata, flores albidi vna cum semine, Maluæ syl. pumilæ similes sunt. Hanc ante annos octodecim in horto D. Saltzmanni, Argentinæ collegimus.

Malua folio vario.

DE ALTHÆA.

CAPVT VIII.

I. ALTHÆA Bryoniæ folio: caule est cubito altiore, rotundo, lanuginoso, albo; folijs Bryoniæ similibus, in quinas lacinias vt plurimum diuisis, palmaribus & alijs multo minoribus, crassis, neruosis, lanugine nonnihil asperis, parte inferna canescentibus & longis pediculis insidentibus: flores habet purpuro-cæruleos, quinquefolios, superne semilunatos, staminibus rufescentibus donatos, quibus singulis capitulum foliaceum, planum, semen Altheę simile continens, succedit. Hác in horto aluimus, quam tamen prius Altheę arborescentis sempervirentis nomine, D. Doldius: dein Altheæ Americanæ, D. Sprengerus, Heidelberga, misit.

DE GERANIO.

CAPVT IX.

I. GERANIVM malacoides minus: plantula est duarum vnciarum, in terram reclinata, radicula longiuscula, exigua, foliolis malacoidi maiori similibus, sed minimis, eleganter incisis & longis pedicellis insidentibus: flosculos paruos cæruleos habet, quibus capitulum rostro tenuissimo longiusculo donatum, succedit. In agris circa Rothomagum reperitur.

II. GERANIVM columbinum tenuius laciniatum: radicem habet oblongam, tenuem, fibrosam, rufescentem, ex qua cauliculi plures, palmares, rotundi, hirsutie nonnihil asperi & reclinati prodeunt: folia, quæ vnguem vix superant, rotunda sunt, in lacinias quatuor primum, & hæ in alias, diuisa, & longis pediculis hirsutis prædita: ad cauliculorum latera, flosculi communiter bini, singuli singulis pedicellis insident, parui, cærulei, quibus capitula parua rostrata, siue vtriculi tumentes rostrati succedunt, & vbi semen maturuit, vtrinque cum vtriculorum mucronibus, quasi capreolo insidens, modo geminum, modo ternum, ad rostri apicem, quod adhuc supereminet, reflectitur, quod in alijs quibusdam Geranijs etiam obseruauimus: Hoc Monspessuli in syluestribus reperitur.

III. GERANIVM cicutæ folio acu longissima: caulibus est bicubitalibus, hirsutis, asperis, angulosis, in varios ramos brachiatis: folijs Geranij moschati siue Cicutæ modo diuisis: floribus subpurpureis, vel violaceis, quinquefolijs, cuilibet acus, vncias quinq; longa, hirsuta succedit, quæ ex vtriculo hirsuto quinquefolio, apicibus donato, semẽ continente, prodit, quod per maturitatem exilit, & cum vtriculorum mucronibus sursum primum, dein deorsum, alioq; modo circumuoluitur. Hoc Monspessuli legimus: in Valesia etiam reperitur.

DE ALCHIMILLA.

CAPVT X.

ALCHIMILLA alpina quinquefolia: radicem habet oblongam, nigricantem, fibras plures de se mittentem, ex qua folia aliquot parua, longis pediculis donata & glabra prodeũt, quæ in quinq; lacinias ad pediculum, hæq; in profundas crenas diuidũtur, inter quæ pediculi bini, ternive, tenues, glabri, trium, quatuorve vnciarum longi, reclinati: quorum summitatibus flosculi vulgari Alchimillę forma & colore similes, trifolij, pallidi ac herbacei, singuli singulis minimis pedicellis donati: quasi vmbellæ insident. In monte S. Bernhardi maioris & Gotthardo locis humidioribus, Augusto florens, reperitur.

DE CANNABINA.

CAPVT XI.

CANNABINÆ aquaticæ similis capitulis nutantibus: radicibus est fibrosis, Ellebori nigri similibus, caulibus pluribus, cubitalibus, hirsutis, in varios ramos scissis: ad singulos ramos folium vnũ longum, latum, quandoque serratum, pilosum: ramuli iuxta florem pulchre contorquentur, folia plura habet satis longa, stellæ instar disposita: in quorum medio flos deorsum nutans, ex multis veluti squamis compositus, in cuius medio multi apices lutei: semen in Cannabina aquatica.

Hanc in humidis Michelfeldensium inuenimus.

DE CARYOPHYLLATA.

CAPVT XII.

CARYOPHYLLATA alpina minor: radicem habet crassam, oblongam, repentem, fibris donatam & cortice purpurascente tectam: folia crassa, hispida in lacinias diuisa, in ambitu serrata: inter quæ caulis vnus vel alter, rotundus, hispidus, paucis folijs vestitus, palmo minor: cuius summitati flos vnicus satis magnus, aureus, cum exiccatur rufescens, quinquefolius, multis staminibus donatus: cui villosa congeries cum semine succedit. Hęc in summitatibus Baldi collecta.

DE PÆONIA.

CAPVT XIII.

PÆONIA flore pallido folio hirsuto: huic ex radice aliarum simili, caules angulosi, læues, exurgunt: folia, quorum pediculi nonnihil pilosi sunt, in ternas lacinias, & harum vna rarius in binas diuisa, mucronata, inferne breui lanugine pubescentia & candicantia, superne virentia quidem, sed non splendentia, multis venis à medio neruo in latera excurrentibus: caules singuli florem vnicum, reliquis minorem pallescentem, ochrive colore, simplici octo foliorũ serie constantem, multis staminulis albis præditum, sustinent. In quibusdam hortis obseruauimus.

DE QVINQVEFOLIO.

CAPVT XIV.

I. QVINQVEFOLIVM album maius: radice est crassiuscula, rufa, folijs in quinque lacinias subrotundas vsque ad pediculum diuisis, in ambitu serratis, paucissimis & breuissimis pilis aspersis, longissimis & hirsutis pediculis insidentibus, inter q̃ paucis pediculis, angulosus, paucis pilis donatus, folijs vestitus, exurgit, & in ramulos binos, & hi in summo in plures alios diuiduntur: quorum singulis flos albus, satis magnus insidet, qui ex folijs quinq; in summo diuisis, compositus est: in cuius medio, veluti paruus pappus, vnde plura staminula rufescentia efferuntur. Hoc in mœnijs vrbis Wallstatt Heluetiorum, collectum.

II. QVINQVEFOLIVM album minus: radice est nigricante, parua, cauliculis pilosis, erectis, palmo minoribus, in summo diuisis: folijs vnguem latis, in quinque lacinias, extremis oris serratas, diuisis, & breuibus pedicellis insidentibus: floribus est prioris Quinquefolij similibus, sed minoribus. Hoc in saxosis circa Curiam Rhætorum reperitur.

III. QVINQVEFOLIVM montanum luteum erectum hirsutum: ex radice nigricante cauliculi & folia exurgunt: cauliculi quidem tenuissimi & sesquipalmares, in summo multifidi, & molli lanugine pubescentes: folia inferiora, longissimis pediculis donata, in septem (at quæ in caule in quinq;) lacinias profundas, diuersæ longitudinis, per oras serratas, pilisque donatas, diuiduntur: quæ parte inferna, vt in vulgari, rufescunt, tantillum incana sunt, non tamen splendent: flores habet paruos, aureos, quinquefolios, multis breuibus & croceis staminulis donatos, quibus capitulum aliorum more, semen minutum continens, succedit. In montis Crentzacensis ad patibulum ascensu, prouenit.

IV. QVINQVEFOLIO similis enneaphyllos hirsuta: radicem habet crassam, nigricantem, in longas fibras abeuntem, à qua cauliculi plures, ad exortum quasi conglobati, per terram sparsi, capillacei, multifidi, tres, quatuorve vncias longi, prodeunt: folijs est oblongis pedicellis donatis, in nouem lacinias angustissimas, per marginem incisas & hirsutie villosas, diuisis: flosculi parui, aurei, & capitula parua quinquefoliorum modo à pedicellis sustinentur. Ex Heluetiorum alpibus.

DE FRAGARIA.

CAPVT XV.

FRAGARIÆ affinis sericea incana: radice est lignosa, nigricante, ad quam folia plura, Fragariæ syl. similia sed longe minora, vnguem non æquantia, crassa, vtrinque incana, molli & sericea lanugine tecta, in tres lacinias ad pediculum vsque diuisa & superne crenata: ramulos habet breues, reclinatos, flores paruos, luteos, stellatos sustinentes, quibus capitulum, calice quinquefolio sustentatum, minutum semen

continens, succedit. Hanc ante annos circiter quadraginta à Ioan. Bauhino fratre p. m. nomine Leucas aduersariorum: & ante quadriennium, à D. Albino qui eam in saxosis Granadæ collegit, sine nomine accepimus.

DE TRIFOLIO.

CAPVT XVI.

I. TRIFOLIVM montanum purpureum folio acuto crenato: cauliculis est pedalibus, firmis, rectis: folijs rarioribus, ternis ab vno exortu prodeuntibus, oblongis, angustis, neruosis, acutis sursumq; spectantibus; in ambitu dentalis, aliquando profundius incisis: in cauliculi summo, flores purpurei, quasi in globo conferti: quod in montosis pratis, Maio, Iunioque florens, reperitur.

II. TRIFOLIVM montanum purpurascens folio obtuso crenato: hoc caule est ramosiore, folijs oblongis, angustis, sed obtusis & superne & vtrinque crenatis, cuius ramuli, frequentioribus & angustissimis folijs, donantur: flores, quam in priore rariores & purpurascentes: in pratis montosis circa Geneuam.

III. TRIFOLIVM mõtanum lupulinum: hoc ramis est cubitalibus, glabris: folijs rarioribus, paruis, subrotundis, leuissime denticulatis, longissimis pediculis donatis: rami fastigio, capitulum lupuli forma, sed oblongum, ex flosculis spadiceis compositum, insidet: quod in montibus supra Illfeldam prouenit, vbi D. Furerus collegit & transmisit.

IV. TRIFOLIVM capitulo spumoso læui: radice est alba, oblonga, fibrosa & capillata, cauliculis multis humi sparsis, tres, quatuor, rarius sex vncias longis, foliolis paruis, ternis, oblongo petiolo hærentibus, per marginem acutiuscule crenatis: floribus paruis luteis, quibus capitula incana, veluti ex pluribus vesiculis sibi inuicem insidentibus composita, spumamq; referentia, succedunt, quibus semen paruum, rotundum & planum inclusum est. Hoc circa Neapolim Italorum, in maritimis: circa Monspelium, in agris & luco Gramuntio reperitur.

V. TRIFOLIVM capitulo spumoso aspero maius: radice est oblonga, fibrosa, caulibus bicubitalibus, tenuibus, flexibilibus, à vicinis fruticibus sustentatis: folijs rotundis, trifolio vulgari similibus, crenatis, prælongis pediculis donatis: inter quæ pediculi nudi, palmares, quandoque pedales efferuntur, qui singuli capitulum subrotundum, nonnunquam paruæ auellanæ magnitudine, ex florib. aureis compositum, sustinent: hos folliculi membranacei sibi inuicem incumbentes, nõnihil à quibusdam filamentis exasperati, sequuntur. Hoc in Salicetis Michelfeldæ Huningam versus, ijs se sufsulciens, reperitur.

VI. TRIFOLIVM capitulo spumoso aspero minus: huius radix transuersim fertur & fibris capillaceis terræ infigitur: ramulis suis per terram repit, à quibus pediculi biunciales & triunciales, nudi eriguntur, qui capitulum paruum, subrotundum, ex rufescentibus floribus compositum, sustinent, quibus capitulum, quasi ex vesiculis plurib. compositum, subasperum & initio virens, minutum semen subrufum continens, succedit: folia parua sunt, rotunda & crenata: hoc apud nos ad Rheni ripam, herbido & arenoso loco, iuxta Bart/ & circa Monspelium, prouenit.

VII. TRIFOLIVM capitulis Thymi: radice est oblonga, alba, tenui, capillacea: cauliculis semipalmaribus, humi sparsis: foliolis ternis obtusis, vni petiolo inhærentibus, in ambitu serratis, cuius virgulis capitula rotunda, vt in Thymo, flosculorum rufescentium insident, quæ per maturitatem indurantur, minutumque semen subrufum continent. Monspessuli locis siccioribus prouenit.

VIII. TRIFOLIVM capitulo oblongo aspero: & hoc radicem habet capillaceam albam, cauliculos plures pedales, læues, rotundos, & quasi articulatos, paucis folijs rotundis vestitos: ex singulis articulis flosculi plures simul iuncti, ijque lutei, prodeunt; his succedunt capitula oblonga, pluribus quasi spinis recuruis donata & per maturitatem exasperata, quibus singulis folium tripartitum subijcitur: & huius, quemadmodum & prædictorum, semen exile est. Patauij, in edito monte prope Arqua, quod longe minus altero, quod Monspessulo habemus, legimus.

IX. TRIFOLIVM cochleatum folio minuto obtuso fructu latiore: radice est oblonga tenui, cauliculis aliquot tenuibus, rotundis, palmaribus, in terram reclinatis: foliolis trifolij, sed minimis lente minoribus, obtusis & tenuissime crenatis: floribus paruis, luteis, oblongis pedicellis insidentibus: fructu lato, compresso, aliquot circumuolutionibus in spiras cochleæ modo contorto, semen planum,

planum, recuruum & rufum, continente. Hoc æstate florens in montibus Euganeis & Monſpeſſuli legimus.

X. Trifolivm cochleatum polycarpon: hoc ramis eſt pedalibus, glabris & ſtriatis: folijs trifolio vulgari ſimilibus, longis pediculis donatis, ſingulis petiolis vnguem latis, tenuibus, ſubrotundis, minime crenatis: pediculorum extremis floſculi parui, flaui inſident quibus ſuccedunt fructus plures, quini, ſeni, quaſi conglobati, ſed parui; in ſpiras conuoluti & ſpinulis mollioribus donati: quod in Italia collegimus.

2. Huic ſimile eſt alterum, ſolum folijs à priore differens, quorum quædam ſubrotunda, pleraque acuta, omnia tamen per marginem inciſa, vel crenata.

XI. Trifolivm cochleatum echinatum minus: ex radicula prælonga capillacea, cauliculi plures, tenues, fragiles, repandi, palmares prodeunt, foliolis trifolij, ſed paruis, iiſque obtuſis & crenatis, cincti: floſculis eſt paruis, aureis, communiter vno (rarius pluribus) oblongo pedicello capillaceo inſidente, cui folliculus cochleæ modo circumuolutus, minimis ſpinulis exaſperatus, plerumque vnus, iſque paruus (rarius terni quaterni vno pedicello donati) ſuccedit, ſemina parua, plana, ſemilunata, rufa, continens. Ex Italia habemus.

XII. Trifolivm fructu duro, ſpinis horrido: caulem habet pedalem, recuruum, per terram ſparſum, folijs raris, ſubrotundis & ſuperne crenatis cinctum: florem luteum, fructum Tribuli terreſtris inſtar durum, ſed rotundum & maiorem, eumque plerumque geminum, per maturitatem album, multis ſpinis horridum. Monſpeſſuli legimus.

XIII. Trifolivm folliculis coronæ ſimilibus: radicula eſt capillari, cauliculis aliquot, nonnihil hiſpidis, ramoſis, palmo minoribus, folijs trifolij minutis, obtuſis & crenatis, cincti: floſculis luteolis, oblõgis pedicellis donatis, quos ſequuntur folliculi minimi, ſibi inſidentes & formam coronæ regiæ referentes. Monſpeſſuli prouenit.

Trifolium peltatum Creticum.

Trifolium spinosum Creticum.

XIV. Trifolium peltatum Creticum: ex radice tenui, oblonga, fibrosa, cauliculi exurgunt palmo minores, pede nudi, folijs paruis, tripartito diuisis, parum crenatis, oblongis pediculis donatis, vestiti: cauliculorum summis flosculi quaterni, quinive ordine succedentes, forma Ornithopodij, luteo-pallidi insident: quibus siliquæ luteæ, planæ, membraneæ, quasi semicirculares, in filamentum abeuntes, semen vnum vel alterum paruum compressum continentes, succedunt: quæ dum molles sunt, dulcissimæ, esui aptæ, at vbi indurauerint amarissimæ. Hoc rusticis in Creta, μαστρίαι dici, D. Honorius Belli auctor est, qui Trifolij Cretici odorati nomine misit.

XV. Trifolium spinosum Creticum radicem habet oblongam, capillatam, caules plures, palmares, & sesquipalmares, versus terram reclinatos, angulosos, in frequentes ramulos brachiatos, frequentib. geniculis, ex viridi purpurascentibus cinctos: ramulos cingunt, vtrinq; ex opposito sibi respōdentia, tria folia vni petiolo inhærētia, viridia, oblonga, acuminata, in minimam spinam abeuntia: quemadmodum etiam ad singula genicula, spinæ quatuor paruæ, aduncæ superne binæ, totidem inferne adpositæ sunt: vnde breuis pediculus exurgens, florem singularem, quinquefolium, Campanulæ

nulæ aruenſis forma & colore (ſiue purpurocæruleum) ſimilem, capitulo viridi inſidentem, ſuſtinet, in cuius medio ſtamina decem, apicibus luteis prædita, capitulo inter ea latente conſpiciuntur: quod capitulum poſtmodum quinque angulis donatur, ſtyloque prominente augetur, & per maturitatem petiolo incuruato ramis ſe recondit, & in ſingulis angulis, ſemen vnicum compreſſum, rufum, continet. Hoc primum, nomine Trifolij ſpinoſi ſempervirentis Ciſti flore, Patauio à Laurentio Roſenaw accepimus, poſtmodum apud fratrem Ioh. Bauhinum p.m. Montembelgardi collegimus, cuius ſemen ὀρειτοχορτο nomine miſſum fuerat.

XVI. TRIFOLIVM ſtellatum: ex radice alba, tenui, oblongiuſcula, capillata, cauliculi prodeunt, modo pauciores, bini, terni, modo plures, quini, ſeni, ſepteni, ſemipalmares, palmares, rarius longiores, rotundi, lanuginoſi, incani, quandoque ruſeſcentes, inanes, rariſſime in alas diuiſi: folia habet parua, Trifolij modo diuiſa, mollia, villoſa, in ſummo ſinuata, & ad radicem oblongis pediculis donata, duobus alijs ad pediculi nexum adnatis: cuilibet cauliculo, ſpica rotunda, ex florib. oblongis, rubris, rarius luteis, compoſita inſidet: qui vbi delabi incipiunt, ſpica magis orbiculata redditur, quaſi ex pluribus ſtellis ſimul iunctis compoſita foret: etenim flori cuilibet capſula (vel vtriculus) oblonga, villoſa, in quina, oblonga, acuminata foliola abiens, ſuccedit, quæ ſemen vt plurimum vnicum, idque rufum & planum continet. Hoc Monſpeſſuli, Maio menſe collegimus: at per omnia minus, ex Hiſpania accepimus.

XVII. TRIFOLIVM globoſo flore, vel capitulo Lagopi rotundiore: radicem habet longam, fibroſam, capillaceam, albam: caules plures, tenues, rotundos, palmo minores, quandoque pedales, in ramulos leuiter hirſutos diuiſos: quos folia parua tripartita, nonnihil piloſa, per ambitum crenata cingunt, quibus iuxta pediculum communiter duo alia ſubijciuntur: cauliculorum ſummis, flores parui, lutei inſident, quibus capitulum rufeſcens, ſphæriceum, ex apicibus aſperis compoſitum, ſuccedit: Maio menſe, Monſpeſſuli circa Caſtelnouum copioſe prouenire obſeruauimus.

XVIII. TRIFOLIVM globoſum repens: radice eſt exili, capillacea, rufeſcente, cauliculis aliquot per terram ſparſis trium quatuorve vnciarũ, mollibus, lanuginoſis & rufeſcentibus, foliolis paucis ſuperne ſinuatis: cauliculorum ſummis capitulum globoſum, plurimis apicibus villoſum, inſidet: floſculis enim rufeſcentibus, vtriculi, pluribus apicibus rufeſcentibus donati ſuccedunt, quorum ſinguli ſemen minutum includunt. Monſpeſſuli in loco Gramuntio, & iuxta caſtrum Epiſcopi, prouenit.

XIX. TRIFOLIVM ſaxtatile hirſutiſſimum: radici lignoſæ, tranſuerſim repenti, rufo cortice tectæ, quaſi truncus ex multis plantulis ſimul iunctis, caule carentibus, inſidet; tota planta duas treſve vncias non ſuperante: folia habet Trifolij parua, mollia, incana & velut argentea, ſuperne crenata & pedicellis breuiſſimis inſidentia: inter ipſa folia, capitula parua, rotunda, longiuſculis pedicellis donata, in quorum medio, pili breues, molliſſimi, flaueſcentes, conſpiciuntur: nec florem nec ſemen vidimus, & in Heluetiorum altiſſimis iugis legimus.

XX. TRIFOLIVM alpinum flore magno radice dulci: radice eſt longa, craſſa, cortice palleſcente tecta, medulla candida dulci, multis capillis tecta & fibris aliquot oblongis donata, ex qua cauliculi plures in terram reclinati prodeunt, quos folia trifida, oblonga, anguſta, & glabra, paucis & ad tactum ſenſibilibus crenis, & oblongis pediculis donata: inter quæ pediculus communiter vnus (quandoque duo) læuis & nudus, trium quatuorve vnciarum, exurgit, cuius ſummitati flores Aſtragalo ſiue Onobrychidi forma ſimiles, purpuraſcentes, magni, octo vel decem, quaſi ſpicæ orbiculari inſident: qui ſinguli ex calice oblongo, quinis apicibus donato prodeuntes, ſingulos pedicellos obtinent.

Hoc primum ex Bernatum alpibus, ante quadraginta annos habuimus: dein, in planitie Horti Dei apud Monſpelienſes, menſe Iunio cum floribus, ſed illo multo maius, legimus. Radix ſapore eſt Glycyrrhizæ, hinc forte Glycyrrhiza Aſtragaloides, vel Aſtragalus dulcis dici poſſet: ex Hiſpania Glycyrrhizæ Hiſpanicæ nomine accepimus.

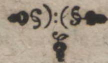
XXI. TRI-

XXI. Trifolium corniculatum minus pilosum: radicula est capillacea, cauliculis pedalibus, tenuissimis, rufescentibus, subtilissimis pilis aspersis, folijs paruis, acutis & hirsutis, in breui pediculo ternis, duobus alijs ad pediculi nexum adnatis, ex quorum alis, pediculi longi capillacei exurgunt, flosculum vnum, vel alterum, coloris ad croceum vergentis, sustinentes: quibus singulis, siliquæ oblongæ, strictissimæ, modo vna, modo duæ, minutissimum semen continentes, succedunt. Hęc Monspessuli in syluulis, & pratis inter montem Lupi & Calcaris prouenit.

XXII. Trifolium corniculatum frutescens, tenuissimis folijs: caulibus est tenuibus, viridibus, glabris, pedalibus, in plures ramos palmo minores, brachiatis: folijs vt in priori, sed angustissimis, cinctis: cauliculorum summitatibus, quemadmodum & pedicellis, ex foliorum alis, prodeuntibus, flosculi bini, terni, rarius quini in orbem dispositi, lutei coloris, insident: quos siliquæ binæ, ternæ breuiores & crassiores, quam in priore, in longum apicem desinentes, in quibus semina exigua, sequuntur. Monspelio habemus, quemadmodum etiam ex Italia: ad hoc minus est, folijs & siliquis paulo latioribus, inque breuiorem apicem desinentibus.

XXIII. Trifolium angustifolium repens, folliculis rotundis: radicem habet albam oblongam, tenuem, capillaceam, à qua cauliculi plures semipalmares, rarius palmares, per terram sparsi, vtrinque prodeunt: circa quos foliola oblonga tribus petiolis pediculo insidentia, quæ leuia sunt & per marginem crenata: ex quorum alis pediculi emergunt tenues, oblongi, quibus flores parui, luteoli octo, nouem, decem & quandoque plures alternatim dispositi, affiguntur: his totidem folliculi rugosi, singuli semen vnum continentes, succedũt. Hoc Monspessuli in aruis, & ad pedem montis Lupi D. Saltzmannus legit.

XXIV. Melilotus Hispanica folijs maculatis: ex radice parua, ramuli palmares, aliquando pedales, tenues emergunt, quos ambiunt folia bina hinc inde, ex quorum alis petiolum prodiens, tria folia sustinet, obtusa, atrouirentia, & ob venas candidas per ea discurrentes, maculata: flores parui pallidi. Hæc in montibus Castiliæ frequens est, vnde D. Albinus attulit.

LIBER

LIBER NONVS.

DE RVBIA ET GALLIO.

CAPVT I.

I. RVBIA montana angustifolia:radicem habet rufescentem, fibrosam, caules cubito altiores, læues, rotundos, striatos, geniculatos: folia ad quodlibet internodium oblonga, angusta, Galij forma, sena, septena, in orbem dispolita, & rigidiuscula caulem ambiunt: ad internodia, breuissimi ramuli exurgunt, ipse vero caulis in ramulos plures brachiatur, quorum summis, flosculi frequentes, albi quadrifolij insident, quibus semina minuta rotunda, quodlibet suo pedicello donatum, succedunt. Hãc apud nos in asperis collibus legimus: quam & Monspelio, sed folijs subtilioribus, breuioribus, & asperiusculis, quemadmodum quoq; ex Austria, apud quos hinc inde in petris reperitur, habemus. Hanc, Gesnerus in lib. hortorum Germaniæ nomine Rubiæ Syluaticæ longioribus & angustioribus folijs, nulla descriptione addita, forte intellexit.

II. RVBIA pratensis læuis acuto folio:ex radice caulis cubitalis, læuis, quadratus, rufescens, geniculatus, cauus, & communiter vnus exurgit, ex cuius nodis ramuli semipalmares prodeunt, quorum summis flosculi plures quadrifolij, pallidi (semen non conspectum) insident: folia læuia quaterna, vncialia, in acumen abeuntia, ad quemlibet nodum in orbem dispolita sunt. Hæc apud Valesianos in pratis ad thermas Leucenses nata, quam etiam in pratis Lipsensibus reperiri, relatum fuit.

III. RVBIA quadrifolia rotunda læuis: ex radice capillacea rufescente, cauliculi tenues quadrati, geniculati, palmo altiores, quorum aliqui in ramos brachiati exurgunt: ad singula genicula folia quatuor rotunda, neruosa, tantillum aspera in orbem disponuntur extremis cauliculorum, flosculi albidi, quadrifolij, pedicellis capillaceis insident, quibus capitulum paruum, geminum, asperiusculum, succedit. In montibus Heluetiorum, vt Gotthardo, & ad Eremitanos prouenit: hanc & circa Argentinam crescere dicunt.

IV. RVBIA angustifolia spicata: à radice subrufa, lignosa, & paucis fibris capillata, cauliculi exeũt quadranguli, nodosi, palmares, ramulis ad nodos ex aduerso nascentib. præditi, & nodos, folia plura capillacea, vt in Polygono Knaul dicto, sursum spectantia, in orbem ambiunt: cauliculi in longam tenuemque spicam, ex vtriculis paruis acuminatis compactam, abeunt: flores & semina non vidimus. Monspessuli in collibus nascitur.

V. RVBEOLA aruensis cærulea repens: radice est oblonga, tenui, capillacea, rubra, cauliculis in terram reflexis, quadratis, geniculatis, semipalmarib. rarissime pedalibus: ad quodlibet geniculum folia habet parua, subrotunda, quina, sena, in orbem dispolita, asperiuscula, & in acutissimum apicem desinentia: ex geniculis hinc inde prodeunt pedicelli, quibus quina, senave similiter folia insident: ex his quemadmodum in cauliculorum summis, flores parui cærulei, vel ex cæruleo purpurascẽtes, quinquefolij insident; quibus semina oblonga, acuminata, sena, octena, binis tamen simul iunctis succedunt. Hæc passim in agris nostris, etiam autumno florens occurrit, quam forte Rubiolę aruensis nomine Camerarius in suo horto, nulla descriptione addita, intellexit.

VI. RVBEOLA saxatilis: plantula est tota incana, semipalmaris, cauliculo tenui, quadrato, geniculato, in vnciales ramulos brachiato: folia parua, aspera, angusta, acuminata, cõmuniter octo, rotæ modo dispolita habet: ramulorũ summis flosculi plures, exigui, quadrifolij apicib. & minimis pedicellis donati, luteoli, si recte recordor, insident. In saxosis Gallo prouinciæ.

VII. RVBEOLA maritima aspera: radice est oblonga, tenui, repente & rufescente: cau-

liculis pluribus geniculatis, biuncialibus, per terram sparsis, & capillaceis fibellis terræ affixis, foliolis pluribus, breuibus, acuminatis, virentibus, & asperis, cauliculos inordinate cingentibus: flosculis minutis, pallidulis. Hæc copiose in littore maris Mediterranei, non longe Monspelio, & etiam Massiliæ occurrit.

VIII. RVBIA cynanchica saxatilis: ex radice alba, oblonga, tenui & fibrosa, cauliculi plurimi, trium, quatuorve vnciarum longi, foliolis plurimis, oblongis, angustissimis, & viridibus, vestiti, exurgunt: & inter hos pediculi bini, terni, palmares, graciles, in ramulos diuisi, & paucissimis foliolis vestiti, quibus flores, vt in Cynanchica vulgari, pallide rubescentes, singuli singulis pedicellis donati, insident. Hæc in saxosis vdis circa Valentiam Delphinatus, à D. Bursero collecta fuit.

GALLIVM latifolium glabrum: radice est tenui, repente, geniculata: cauliculis tenellis, quadrangulis, geniculatis, palmo minoribus: folijs è singulis internodijs quaternis, decussatis, glabris, instar plantaginis neruosis, pallide virentibus, & sesquiuncialibus: flores habet paruos, cauliculos verticillatim coronæ modo ambientes, luteos, breuibus pediculis donatos. Hoc circa Bononiam inter sentes, tota æstate, reperitur.

Thalictrum angustissimo folio.

DE THALICTRO.

CAPVT II.

I. THALICTRVM angustissimo folio: radice est flauescente, ex aliquot fibris, oblongis, crassiusculis, composita: caule bicubitali, læui, rotundo, profunde canaliculato, & geniculato: ex quolibet geniculo folia plura prodeunt, in plures oblongas, & plerasque angustissimas, tandem & ternas lacinias, secta: at caulis, in fastigio in ramulos diuiditur, in quibus flores plures muscosi, pallidi, ad luteum vergentes, velut in oblonga spica dispositi, quos valuulæ tenues, paruæ, minutissimum semen continentes, sequuntur. Hoc in pratis Michelfeldensibus æstiuis mensibus floret, quod Rutam

tam pratensem maiorem quintam Tabernæmontani esse, minus recte suspicati sumus.

II. THALICTRVM minimum fœtidissimum: caule est pedali, rotundo, in ramulos diuiso: foliolis pluribus in tres lacinias diuisis, anterius duabus incisuris denticulatis, superne atrouirentibus, interne pallescentibus: in ramulorum fastigijs flosculi parui, muscosi, ex plurimis staminulis compositi, quibus succedunt exiguæ valuulæ, oblongæ, senæ, septenæ, striatæ, apice incuruo donatæ, sibique inuicem iunctæ, capillaceo oblongo pediculo insidentes, semen exiguum includentes. Tota planta odorem fœtidissimum spirat, & in Valesia reperitur.

Simile, sed caule ex puniceo colore purpurascente, Thalictri maritimi minimi nomine, D. Gillenius misit.

DE FABA ARBORESCENTE.

CAPVT III.

FABARVM differentiæ plures dantur, at solum Fabæ arborescentis hoc loco meminisse lubet. Fabæ arborescentis Anglicæ nomine, species sex Amstelrodamo, à D. Iacobo Guilhelmi Hooft anno 1614. vna cum quam plurimis alijs fructibus exoticis accepimus: quarum prima lata, compressa, cordis humani figuram refert: siquidem circa vmbilicum veluti ad basim sinum habet semicircularem, & sensim ex rotunditate in obtusum apicem desinit; cortice rufo, splendente tegitur, cuius interior pars, siue caro subiecta, rufa dura, densaq; existit: quo ad magitudinem, vncias tres lata, & quatuor longa est, & in duas partes finditur.

Altera priore minor est, magis compressa, figuraque magis rotunda, & parte superiore non secus, quam prior, profundum vmbilicum semicircularem obtinet, & multo quam alijs partibus crassior: cortice est nigro, striato, tenuiore, & carne pauciore.

Tertia, priore adhuc minor, magisque plana, atque compressa, etiam nigro cortice tecta, vncias duas lata, tres longa, & parte superiore vmbilico, non vt in duabus prioribus semicirculari cauo, sed oblongo.

Quarta, à proxima solum crassitie, & corticis colore spadiceo, differt.

Quinta, colore quidem, cum quarta conuenit, sed quadruplo crassior est, & aliquomodo os Scapulę refert: siquidem ad vmbilicũ, vbi vnciam crassa, sinus pollicis vnguis latitudinem æquans, acetabulum Scapulæ refert, vtrinq; costas tenues obtinet: nam sensim oblongatur, in fine rotundatur, & ad latera sensim angustior redditur: at per medium linea extuberat.

Sexta, lata est, & compressa humani vnguis similitudine, & magnitudine, nigro cortice tecta, superne vmbilicum paruum cauum obtinente.

DE PISO.

CAPVT IV.

PISVM vmbellatum: & Pisorum differentias præterire lubet, & solum Pisi vmbellati historiam breuem subijcere. Hoc caulibus est longis, striatis, fistulosis, fragilibus, ramosis, & per maturitatem albis: folijs aliquot oblongis, vni costæ aduerso situ adnatis, quæ parte extrema, capreolorum modo in clauiculas, quibus se vicinis implicat, desinit: flores habet albos, circa vmbilicum purpurea nota insignitos, in summitate caulium velut in vmbella dispositos: hic succedunt siliquæ duarum vnciarum, in formam vmbellæ situatæ, in quibus Pisum rotundum, album, communiter vnum, vel duo, rarius tria, vulgaribus maiora continentur. Germanis, apud quos licet rarius, in hortis colitur, Büschelerbß / id est, Pisa in fasciculum iuncta, appellantur.

DE CICERE.

CAPVT V.

I. CICER montanum ἄκαυλον: radice est longa, in profundum, nisi fissilium lapidum interuentu prohibeatur, descendente, à qua exurgunt pediculi palmares, tenues, hirsuti, vtrinq; folijs duodenis, & pluribus subrotundis, sed nonnihil, quam in Cicere satiuo longioribus, marginibus hirsutis, modo æqualiter, modo inæqualiter ex aduerso nascentibus, folio tamen extremo impari, vestiti: flosculi ad radicem oblongiusculi, pallidi, forma ad florem Loti tetragonoboli accedente: his succedunt siliquæ prætumidæ, duabus valuulis constantes, semine reniformi, Medicæ in morem flauescente, prægnantes. Vernis mensibus floret,

ret in montibus Thuringiæ circa Northusam, vnde D. Furerus anno 1616. transmisit.

II. Cicer montanum lanuginosum erectum: ramis est pedalibus, rectis, rotundis, molli lanugine hispidis, in ramos semipalmares, etiam multo minores, brachiatis, in quibus folia Viciæ sylu. forma longa, modo latiora, modo angustiora, mollia, leui lanugine obsita, dena, duodena & totidem ex aduerso eidem costæ inhærentia, extremo semper imparem numerum faciente: ramulorum apicibus spica florum pallidorum & hirsutorum insidet, quos sequuntur siliquæ oblongæ, lanuginosæ, in exiguum filamentum recuruum desinentes, quæ semen nigrum minutum continet.

Hoc angustioribus folijs, in Valesia ad Thermas Leucenses, Iulio florens reperitur: at quod foliis paulo latioribus, Ciceris montani erecti Thuringiani nomine, à D. Furero, & Ciceris astragaloidis erecti Francenhusanorum à D. Iungermanno accepimus, quod in montibus Francenhusanis copiose reperiri scripsere.

DE LVPINO.

Capvt VI.

Lvpinvs cæruleus maior villosus: radice est lignosa rufescente, fibrosa: caule cubitali, firmo, rotundo, striato, molli lanugine obsito (nam in hoc longe maior est hirsuties, quam in alijs Lupinis) in summitate in paucos ramulos diuiso: ramulis quandoque etiam subalaribus, rudimenta floris futuri habentibus, qui raro nostro cælo perficiuntur: folia septena, octona, molli lanugine obsita, &, quam in cæteris latiora, stellæ in modum disposita, pediculis villosis, tres, quatuorve vncias longis insident, quæ decidua sunt, maxime vbi semen perfici incipit: flores magni sunt, eleganter cærulei, & inodori (rarius floribus est incarnatis) semper quini in ordine ceu verticillatim dispositi; ita vt quam plurimum quatuor, raro quinque ordines conspiciantur: & quo planta perfectior fit, eo etiam magis à se inuicem distinguuntur, & quintus ordo plerumque perit, dum inferiores semen perficere student: siliquæ sequuntur hirsutæ, vnciam latæ, duas longæ, sed paucæ, cum ex quinque ordinibus vix binæ singulo ordine proueniant (quod raritatem & peregrinam plantæ naturam ostendere videtur) quæ semen vulgaribus maius compressum, & rufescens, quandoque strijs variegatum, continent. Huius semen anno 1593. Lupini Indici nomine, D. Doldius Norinberga, ipsam vero plantam Lupini Cretici appellatione, D. Springerus Heidelberga misit: quem Lupinum quartum, Clusius in postrema historia facere videtur.

II. Lvpinvs minimus: ex radicula oblonga capillacea, cauliculus tenuis, palmaris, quam minimum hirsutus exurgit, circa quem foliola quina, sena, septena, breuia, angustissima, subhirsuta, quæ oblongis pedicellis insident: flores & semina nondum vidimus: plantam Lupini Affricani minimi nomine, ex horto nobiliss. Contareni habemus.

DE LATHYRIDE.

Capvt VII.

Lathyris angustissimo siue capillaceo folio: plures Lathyridis differentias in foliorum latitudine & angustia, floris colore, siliquarum forma, hirsutie, & læuitate hic præterire lubet, & solum meminisse Lathyridis angustissimo folio, quæ radice est exili cauliculis cubitalibus infirmis, quibus hinc inde, & aduerso situ bina minima foliola adnascuntur, è quorum sinu bina, nonnunquam terna folia capillacea, trium, quatuorve vnciarum longa, & surrecta, exiguo pedicello innixa, vna cum pediculo in multifidum capreolum desinente, prodeunt, ex quo etiam pediculus tenuissimus, oblongus & nudus effertur, qui florem vnicum, paruum, subcæruleum, quandoque pallide rubentem sustinet: quo defluxo, siliqua vncialis in apicem falcatum abiens, bina, ternave grana parua rotunda nigricantia, continens succedit.

Monspessuli in collibus, Maio florens, reperitur.

DE VICIA.

CAPVT VIII.

VICIA Onobrychidis flore: & Viciarum quamuis differentias plures obseruauerimus, attamen in præsens vnius solum descriptionem subijcere lubet. Hæc caules habet pedales, teretes, striatos, quos foliorum alæ, vt in Vicia vulgari, sed breuiores & angustiores, vni costæ ex aduerso respondentes, ambiunt, capreolis extremum occupantibus: ex foliorum alis superioribus, pediculi semipalmares, nudi exurgunt, quorum summitatibus flores plures oblongi, galericulati, Onobrychidi 3. Clusij forma similes inferne pallidi, superne violacei coloris insident: floribus succedunt siliquæ planæ, deorsum reclinatæ, semina exigua, sena, septena numero, continentes, Monspessuli prouenit.

DE CAPITE GALLINACEO, ET *onobrychide.*

CAPVT IX.

CAPVT Gallinaceum minus: ex radice tenui oblonga, fibris carēte, cauliculos aliquot palmares, & semipalmares profert, eosque vt plurimum procumbentes, & in ramulos diuisos: folia vulgari, siue maiori similia, sed breuiora & angustiora: flores habet paucos, paruos, dilute rubentes, breuibus pediculis insidentes: fructus parui, asperi, echinati & subrotundi succedunt. Hoc in maritimis & arenosis Prouinciæ, & iuxta Olbiam, & in montosis iuxta oppidum Vigan, reperitur.

I. ONOBRYCHIS clypeata aspera minor: à radice crassa, fibrosa, cauliculi semipalmares, reclinati prodeunt, circa quos foliola multa, breuia & angusta, aduerso situ costæ adhærentia: flosculi eleganti colore rubentes, parui, Genistæ forma similes, pedicellis insident: sequuntur fructus clypeolis exiguis similes, plani, asperi, semen minutissimum continentes. Monspessuli in planitie Lupi collecta.

II. ONOBRYCHIS clypeata læuis: ex radice rufescente, paucissimis fibris donata, caulis vnus (nonnunquam duo) pedalis, nodis distinctus, exurgit: circa quem folia alata, ex senis, septenis vtrinque fibris oblongis, glabris, vni costæ inhærentibus, vnoq; extremam aliam occupante composita: ex alis, tenues, & oblongæ virgulæ, flores purpurocæruleos, velut in spica dispositos, sustinentes, prodeunt, quos sequuntur fructus plani, leues, clypeiformes, communiter terni, sibi inuicem per longum cohærentes, semen minutum includentes. In Heluetiorum alpibus, vt monte Fracto, & ad Thermas Fabarias prouenit.

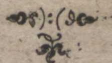
III. ONOBRYCHIS incana: caulem habet rotundum, ramosum, incanum: folia plura, acuminata, angusta, vni costæ adnexa, incana velut cinere aspersa: cauliculi semipalmares, nudi, spicam florum purpurascentium, aliorum forma sustinent: quib. succedunt siliquæ oblongæ, incanæ, incuruo mucrone donatæ, duabus valuulis constantes, semen minutum, nigrum, planum, & semicirculare continentes. In Prouincia Galliæ reperitur.

Alteram, non minus incanam, sed minorem, semipalmarem, folijs breuioribus & rotundis, ex Aragoniæ & Castiliæ saxosis, D. Albinus attulit.

DE OROBO.

CAPVT X.

OROBVS alpinus latifolius: ramis est cubitalibus, aut altioribus, angulosis, viridibus: folijs in singulis alis octonis, vni costæ adnatis, & sibi inuicem oppositis, vncias tres longis, duas latis, viridibus, neruosis, & cæteris Ororborum folijs minus acutis: è virgulis ex alarum cauis palmaribus nudis prodeuntibus, flores vnciales, Genistæ forma, pallide lutei, at folio superiore rufescente, dependent stylo ex illorum medio prominente: lobos & semina non vidimus: ex Pyrenæis & Heluetiorum alpibus habemus.

DE GLAVCE LEGVMINOSA.

CAPVT XI.

GLAVCI Leguminosæ affinis: radicem habet albam, oblongam, paucis fibris donatam, ex qua caulis bicubitalis, & altior, satis crassus, rotundus, rubescens, cauus, paucis & breuibus pilis aspersis, prodit, & nisi sustentetur, procumbit: at frequenter ad cubiti solum altitudinem accedit, nec fulcimine opus habet: hic in alios ramos diuiditur: folia habet Glauco leguminosæ similia, duodecim etiam quatuordecim, & pluribus, vtrinque ad costam ordine dispositis, nec in ambitu serratis, & eleganti virore nitentibus: ex foliorum sinubus pediculi prodeunt, flores pallide luteos, modo vnum communiter plures, forma Glauci leguminosæ similes sustinentes: hos sequuntur siliquæ crassæ, coniunctæ, vnciam longę, triangulares, in breuem apicem abeuntes, semina angulosa, per maturitatem ex viridi flauescentia, continentes. Huius semen Araci Boetici nomine, à D. Io. Pona Verona accepimus, & ab annis aliquot in hortulo nostro habuimus: nam licet planta annua sit, attamen ex semine deciduo sese propagat. Tota planta ingrati saporis est: folia commanducata, herbaceum primum & ingratum, dein amarum saporem in faucibus relinquunt.

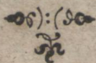
LIBER DECIMVS.

DE OPHIOGLOSSO.

CAPVT I.

I. OPHIOGLOSSVM anguloso folio: ex radice crassa, in fibras crassas abeunte, vnus vel alter pediculus, vncias quatuor longus, post medium dilatatus, effertur, cui folium vnicum, vncias tres longum, sesquiunciam latum, ad exortum vtrinque dilatatum, & angulosum insidet, & stylum sesquiuncialem linguam referentem, pediculo donatum obtinet. Helmstadio, D. Sigfridus misit.

II. OPHIOGLOSSVM minus; radiculis est fibrosis, pediculo simplici & breui, cui folium vnicum, subrotundum, vnciam latum, sesquiunciam longum insidet: ad cuius exortum, & veluti è folij sinu, stylus serpentis linguam referens, vnciam longus exit: in humidis circa Monspelium prouenit.

DE ADIANTHO.

CAPVT II.

ADIANTHVM fruticosum Brasilianum: hoc Filicis instar excrescit, caule tenui, lęui, subnigro puniceo colore nitente, qui in alios subdiuiditur, circa quos folia viridia, Adiantho vero aliquantum similia, parua, oblonga, sed obtusa, superne tantum incisuris diuisa, inferiore costa, qua capillaceo insident, integra, alternatim cauliculo, & quidem vtrinque duodecim vsq; ad viginti, petiolis, per pedicellum iunguntur. Apud Tououpinambaultios in Brasilia natum à D. Bursero accepimus.

DE FILICE.

CAPVT III.

I. FILIX palustris maxima: radice est omnium Filicum crassissima, duos pugnos superantę nigra, velut ex crassissimis squamis cōpacta, & multis fibris

fibris nigris capillata, vnde exurgunt folia plura atrouirentia, tres cubitos ſuperantia, in latus ampliſſime expanſa: quorum pediculus rufeſcens, anguloſus, cauus, inſtar oblongi auriſcalpij ex radice prodit, qui vbi pedalem altitudinem adeptus eſt folioſus redditur, ad modum Filicis maris vulgaris: nam veluti ex plurimis pinnis, ſecundum margines crenatis, & ad vnum pediculum cohærentibus componuntur. Verum ad radicem, inter media folia, plura foliorum rudimenta cubitalia, veluti futurorum principia, conſpiciuntur, eo modo, quo in Filice florida, ſiue Oſmunda dicta, circa ſummos ramulos apparent: à qua tamen differt, ꝙ Oſmunda caules edat, & caulium ſummis, veluti flores ſiue ſeminum rudimenta adhæreant, & folia habeat latiora, & haudquaquam per margines ſerrata. Hanc locis paluſtrib. circa thermas Marchicas copioſè obſeruauimus: aliquando in editis & ſaxoſis, ſed humidis montibus etiam reperitur, vt circa Ramſtein arcem Baſileenſium notauimus.

II. Filix mas aculeata maior: radicem habet nigram, fibroſam, pediculos pedales, folioſos, in multas alas pinnatas, modo maiores, modo minores, modo minores profundius diuiſos pallide virentes, primis in ambitu dentatis, & in breuem ſpinulam deſinentibus. Hanc in monte Wasserfall legimus.

III. Filix mas aculeata minor: hæc pinnulis eſt breuibus, totis integris, non dentatis, ſed in ſpinulam acutam breuemq; omnibus deſinentibus: eodem quo prior loco, licet eam poſtmodum à D. Furero, ex Harcynia & Stolberga veteri, acceperimus.

DE MVSCO.

Capvt IV.

I. Mvscvs pennatus: hic colore eſt ex luteo vireſcente, lateq; ſerpit, multis viticulis, ſed breuibus, ramoſis, minutis folijs pennam æmulantibus veſtitus, qui fibras tenues pro radicibus habet: in petroſis & ſyluis reperitur.

Huius altera ſpecies, radice rufeſcente ex copioſiſſimis fibris compoſita, viticulis ramoſioribus, folijs minoribus: in ſylua Vilenſi, locis vliginoſis prouenit.

II. Mvscvs filicinus minor: huius aliquot differentias obſeruauimus: ſed hic ſolum de minore agemus, qui per terram ſerpit, cauliculis tenuibus, in ſummo ramoſis, foliolis Filici ſimilibus, ſed tenuiſſime diſſectis: ex ramulis, pedicelli aliquot capillares rufeſcentes, biunciales, efferuntur, quibus ſingulis capitulum exiguum, ſubrotundum, incuruum, in apicem exiguum deſinens, inſidet. Hunc, cum alijs D. Iungermannus miſit.

III. Mvscvs Abietis facie: prædicto non multum abſimilis, viticulis in ramos diuiſis, folijs capillaceis, vtrinq; (vt in Abiete) coſtæ oblongiuſculæ adnatis, multo quam in priore breuioribus, & viridioribus.

IV. Mvscvs ramoſus repens, velut ſpicatus: hic ad arborum radices, nigris radiculis terræ affigitur, viticulis craſſis, & longis ſerpit, & de ſe copioſas veluti ſpicas oblongas, ex tenuiſſimis & leuiſſimis foliolis compactas, ramulorum inſtar emittit.

Huic ſimilis & alter, foliorum tantum apicibus candicantibus diſcrepans: vterq; in monte Crentzacho ad arborum radices creſcit.

V. Mvscvs ramoſus erectus maior: hic ceſpitis inſtar eleganter & arctiſſime quaſi compactus, ex radicibus oblongis capillaceis, cauliculum trium quatuorve vnciarum emittit, qui in binos, ternos, quaternos, biunciales, etiam triunciales ramulos, & hi quoque in alios erigitur, qui minimis capillaceis foliolis veſtiuntur: inter ipſa foliola, pedicelli vnciales, nudi, capillacei, capitulum, vt in Adianto aureo, ſuſtinentes, efferuntur. Hic in Crentzacho mõte ad arborum radices, alijs Muſcis commixtus conſpicitur: at elegantior & viridior, ad ſepes circa Burſam fluuium reperitur.

VI. Mvscvs ramoſus erectus minor: ex capillacea radicula cauliculus ad ſummum biuncialis varie diuiſus foliolis vix conſpicuis cinctus, emergit: eodem, quo tres priores, loco prouenit.

VII. Mvscvs ſaxatilis ericoides: huic circa radicem folia multa Muſco vulgari ſimilia, inter quę viticuli ſunt palmares, aſperi, foliolis Ericæ coridis folio ſimilibus, inordinate veſtiti, aliquando hinc inde nudi, quorum ſummo capitulum exiguum inſidet. Ad Wieſam fluuiũ ſuper ſaxa repit.

VIII. Mvscvs ſtellaris roſeus: ex fibellis nigris radicem conſtituentibus, pedicelli vnciales prodeunt, quibus ſingulis folia plura inſtar roſæ compacta, pallide virentia, acuminata, in modum ſtellæ diſpoſita, inſident. Hic in ſaxoſis Telamontij prouenit.

IX. Mvscvs Cupreſſiformis: paruus eſt, ramoſus,

[illegible]ias; foliolis cupressi forma, atrouirentibus, inter quę pedicellus exurgit, qui minimas spicas pallidas & molles sustinet. Ex Harcynia.

X. Mvscvs Polytrichoides; hic triplex est; Primus, viticulis est plurimis, iisq; breuibus, & compactis, qui foliolis breuibus capillaceis rigidiusculis cinguntur. Alter, per omnia minor est, cuius folia rigidiuscula non sunt: Tertius, minimus est, & mollis: prior in syluis vliginosis reperitur: duo posteriores muris insident.

XI. Mvscvs terrestris coralloides incanus: muscus hic pedalis est, incanus, ramis pluribus crassioribus erectis, iisq; compactis, qui in plurimos ramulos, cornuum ceruinorum instar, eosq; acutos diuiduntur: hic ad Wiesam in syluis occurrit.

XII. Mvscvs terrestris, coralloides erectus, cornibus rufescentibus: hic Musco terrestri vulgari eleganti spectaculo innascitur: nam Musco vulgari ex pallido virescenti, hic candidus insidet, coralli modo in ramulos rigidiusculos diuisus: qui licet candidus sit, ipsius tamen summitates cornutæ, & rigidæ rufescunt: hic ad Wiesam fluuium late expansus in arenosis reperitur. Verum hic cum Musco Corallino, siue Corallina montana Tabernæmontani, neutiquam confundi debet.

XIII. Mvscvs ceranoides: hic duplex est, maior & minor: maior, trium, quatuorve vnciarum est, folijs carens, cauliculis latiusculis in ramos diuisis, hiq; in alios breues, & hi similiter in tenuissima segmenta, trifida, quadrifida, acute scinduntur.

Minor totus incanus, vnciam non excedens, ex plurimis ramulis proxime iunctis cōpositus, quorum summitas communiter in duo minutissima & acutissima cornua abit: vterq; in Harcynia collectus fuit.

XIV. Mvscvs aquaticus folio expanso: hic ex radice transuersim repente, & nigricante, ramos frequentes, late sparsos & semipalmares emittit, quorū summitates ob foliola cōpactiora, velut in spicam abeunt: folijs est breuibus, latiusculis primum, dein acutis. Hic apud nos aquæ in riuulis innatat, & nonnihil splendet: quamuis eundem ex lacu Gaderschlebiano D. Sigfridus, & D. Iungermannus, Musci maioris lapidum Harcyniæ nomine, miserit.

XV. Mvscvs fontanus siue Hepatica aquatica: hunc triplicem habemus, maiorem & minorem, Hepatiæ nomine à Lobelio, Tabernæmontano & alijs depictum, his tertium addere lubet, ab illis diuersum, quem Muscum fontanum capitulis racemosis vocamus: hic folijs est longe minoribus, squamarum instar iunctis, pallide virentibus, & nonnihil hirsutis, inter quæ quam plurimi pediculi capillacei, biunciales, nudi efferuntur, quorum singuli capitulum paruum instar racemi compactum, & rufescens sustinent, quantum ex sicco, à D. Sigfrido misso, colligere licuit.

XVI. Mvscvs pyxioides duplex est: alter terrestris, tubulis maioribus, & candidioribus constās, à Lobelio nomine Musci terrestris pyxidatos alabastriculos imitantis, propositus: sub quo in Silesia calcem reperiri relatum fuit.

Alter v. saxatilis est, tubulis lōge minoribus, copiosioribus, nec ita candidis, qui petris saxisve latissimis innascitur, eaq; obtegit, quemadmodum in via Telamontium versus, videre est.

Lenticula paluſtris latifolia.

LENTICVLA PALVSTRIS.

CAPVT V.

LENTICVLA paluſtris latifolia punctata: Lenticula paluſtris mihi quadruplex eſt: vulgatiſſima, Lentem referens: altera triſulca: tertia quadrifolia: quarta cuius & figuram (in Phytopinace & Matthiolo propoſitam) & deſcriptionem adiungere lubet. Hęc ramulis aquis innatat, à quibus filamenta radiculas conſtituentia deorſum feruntur: folijs eſt copioſis, ſubrotundis, eleganter virentibus, coniugatim in ramulis digeſtis, ſuperne punctis minutiſſimis notatis: his inferne copioſæ lenticulæ, aliquando ſingulæ, aliquando ternæ, & quaternæ, rugoſo prætenui cortice donatæ adhærent, quibus ſemen copioſiſſimum, minutiſſimum & flaueſcens includitur: ſapore eſt aqueo; Hanc in foſſis Patauinis aquis ſupernatantem vidimus, & in Sileſia circa Vratislauiam reperitur: quam forte Cæſalpinus, pro Stratiote aquatica Dioſcoridis propoſuit, quamque ſcribit fluitare, & cum aqua incidere. Piſis in Auxeri fluuio, qui aquas thermales ex monte S. Iuliani recipit.

CORALLINA.

CAPVT VI.

CORALLINÆ varietates multæ occurrunt; at in præſens de tribus, quas hactenus apud Authores, qui ad manus ſunt, non obſeruauimus.

I. CORALLINA alba nodoſa: caule eſt pedali, ligno candido, & duro, candido & aſpero cortice tecto, à quo vtrinque, ſed ſine ordine, pediculi, trium quatuorve vnciarum erecti, flexiles, prodeunt, quorum aliqui in alios, etiam vncia minores ſubdiuiduntur: hos minimum noduli, velut ex duobus ſemicirculis, iiſque vt plurimum pertuſis, compoſiti, vſque ad extremum apicem (triginta, etiam quadraginta in vno pediculo obſeruare licet) eleganti ſpectaculo, ad antiquarum minimarum cæterarum aurearum ſimilitudinem, cingunt. Hanc vna cum ſequẽtibus, D. Rumbaumius, Maſſilia attulit, ex Barbaria illo deferri, & apud Maſſilienſes plumarum loco ſupra pileos geſtari, affirmauit.

II. CORALLINA cinerea rugoſa: hæc duplex eſt, & vtraque non ſecus quam ſequens, intus lignum habet ſpadicei coloris, durum, medulla carens, & cruſta obductum. Prima, ligno eſt duriore, quod cruſta cinerea, aſpera, rugoſa, & tuberoſa, veluti cortice veſtitur, quæ friabilis eſt, forte ex lino marítimo exiccato creata: hæc in ramos plures recuruos, & hi in minores, veluti tuberculis exaſperatos, diuiduntur, & in obtuſum rotundiuſculum apicem deſinunt.

Altera, cruſta magis albicante, minuſque rugoſa obducitur, & in ramos pede longiores flexiles, & hi in ſtylos pleroſque palmares, abſumuntur. Verum has duas, nec cum Lithophyto marino Geſneri, nec cum Corallina alba, lutea, & rubra Tabernæmontani, nec cum Erica maritima Cluſij, confundere oportet, cum omnes has differentias habeamus.

III. CORALLINA pallide flaueſcens læuis: hæc cruſta pallide flaueſcente, læui ac friabili obducta eſt: à qua vtrinque modo rami, modo ſtyli læues & flexiles prodeunt.

QVERCVS MARITIMA.

CAPVT VII.

QVERCVS maritima triplex mihi est: 1. quæ propter vesicas aut bullas plurimas, quibusdam baccifera dicitur: 2. vesicis quidem caret, sed foliorum extrema crassiora sunt, & inæqualia, quasi rudimentum Cucumeris exigui ostendunt, quam glandiferam vocant: vtraque iam descripta. At tertia, quam Quercum maritimam barbatam vocamus, pauca quidem folia habet, eaque secundæ similia, sed hęc in quam plurima oblonga capillacea filamenta, barbæ instar absumuntur.

FVCVS MARITIMVS.

CAPVT VIII.

EX Fucis maritimis quam plurimis, in præsens aliquot solum exhibebimus, quorum duos priores anno 1603. D. Cargillus, Abredonia ex Scotia vna cum descriptione transmisit.

I FVCVS alatus, siue phasganoides: huius admiranda est forma: saxis quæ Oceanus lambit, & in æstu quoque mergit, adhæret, lepadum instar mytulis coronata: caule tereti, pennæ anserinæ magnitudine; colore, quem exhibet Pruna Damascena, inter rubrum & nigrum saturatum, medio; at folia, quæ non nisi caulem adultum ornant, saxo hærentia (in sicca virescunt) ad luteum magis vergunt, quę palmæ latitudine supra radicem nascuntur plurima, ligularum instar, cartilaginea, tres, quatuor, sex, aut octo vncias longa: inter quæ caulis eo vsque teres, latescit, porrigiturque interdum ad vlnæ longitudinem infirmus, vt nisi aquis innatans sustentetur, humi semper procumbat: huic, si adultior vtrinque ala adnascitur, tantæ, quantæ & ipse caulis est longitudinis, ea vera tota membranea est, fibris hincinde venosis à caule conspersa. Notandum autem membranam hanc, pro vt in sagittarum alis est videre, ima parte angustiorem, sensim latiorem reddi, ita vt tres ab ortu pollices transuersos, æqualis deinceps tota existat; vnius, duarum, aut trium vnciarum latitudine. Vulgo Baderlacks vocant: Fucus alatus, aut phasganoides esto, caulis enim ancipitem gladium refert: Hic, præsertim in Septembri viget, alio anni tempore inutilis: membranæ abijciuntur, reliquo vescuntur grauidæ, alijsque etiam in cibos cedit: sapore est salso cum modica dulcedine: sitim manducantibus excitat.

II. FVCVS arboreus polyschides: eodem ortu & vsu est, quem vulgus Tangels nominat, Fucus omnium interdum maximus, trium quatuorve cubitorum, teres, luteus (tenerior, qui solus vescus est, longe infra minimi digiti crassitudinem, corticem Castaneæ bene maturæ colore æmulatur) caulem Angelicæ maximæ crassitudine æquat: fastigium, in latas cartilaginosas membranas, varie diuiditur, eo prope modo, quo balthei pars, & qua ensis suspenditur apud Heluetios. Hic Fucus maximus, aut arboreus polyschides esto. Hactenus Cargillus. Verum hic postremus à Palmifolio Giganteo siue Alga latifolia Imperati, à quo Neapoli, cum quam plurimis maritimis plantis accepimus, distingui debet.

III. FVCVS longissimo, latissimo, crassoque folio, radice est breui, ex crassis fibris composita, ex qua pediculus crassus, rotundus, semipalmaris prodit, qui in folium expanditur: folium vnum ingentis longitudinis, pedes aliquot & vlnas excedit (rarius ex vna radice duo folia, eiusdem omnino formæ & longitudinis) & latitudine vncias quatuor superat, eiusdem fere per totum folium, principio excepto, latitudinis, in medio æqualiter planum, ad vtrumque vero latus parum conuolutum tortuosum & sinuosum, obscure virens, crassum, & dum terræ adhuc affixum, tactu forma gelatinæ, viscosum, & madidum: quare, propter nimium madorem vix asseruari potest, licet sæpius Soli exponatur: nam quoties chartæ reponitur, mador iste cum fœtore recrudescit, ita vt à corruptione, non nisi post aliquot septimanas, donec plane siccetur, seruari possit. Hic in Gallijs ad maris litora versus S. Malo prouenit, & è natali solo facile eruitur: vnde D. Satlerus transmisit.

IV. FVCVS longissimo, latissimo, tenuique folio: hic priori non multum absimilis, qui ex radicula nigra, fibrosa, pediculum tenuem, triuncialem emittit, qui in folium sesquicubitalis longitudinis, vnciarum quinque vel sex latitudinis, planum, per margines hincinde conuolutum, absumitur: coloris pallide virentis est, substantiæ tenuissimæ membraneæ: hunc cum alijs maris Mediterranei purgamentis reiectum, non longe à montis Cetij radice, collegimus.

V. FVCVS

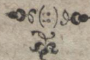
V. FVCVS longo, angusto, & crasso folio: radice est rotunda & plana, ex qua bina, ternave folia (siue cauliculi, si mauelis) sesquipalmaria, crassa, coriacea & plana, ligulas referentia prodeunt, quæ in alias velut ligulas, sed rarius, diuiduntur. Hic ad Fucum maritimum secundum Dodonæi editionis Belgicæ referri posse videtur, cuius species altera breuiore & angustiore folio dici poterit. Hunc quoque à D. Satlero habemus.

VI. FVCVS membranaceus ceranoides: hic instar Lactucæ marinæ tenuis, palmum excedens, caule est vnciam & semunciam lato (mire varians) qui in plurimas alas modo latiores, modo angustiores, hæque in breuissimas easque plures cornuum modo subdiuiduntur. Huius species varias esse, scopulis adnasci, Scotis Dils dici, eiusq; esum contra Picam commendari, D. Cargillus, planta addita, perscripsit.

VII. FVCVS maritimus Gallopauonis pennas referens: hic membraneus est, sese sensim late expandens, qui in plures lacinias semicirculares sibi quandoque incumbentes diuiditur, per quas variæ striæ semicirculares, variegatæ, diuersæque latitudinis, vt in pennis Gallopauonis eleganti spectaculo feruntur. Hic scopulis maritimis adnascitur: quamuis etiam ex Mitulis, cortex huic Fuco similimus, eximatur: hunc à D. Cargillo ex Scotia accepimus.

VIII. FILVM maritimum Germanicum: hoc exiguo lapillo innascitur, & in plurima bicubitalia, angustissima, nigricantia, læuia, crassiuscula & firma, aliquando inter se complicata fila, absumuntur. Hoc ex mari Baltico, accepimus, & incolis Meerfaden, & Meerstrang dici accepimus.

ALGA bombycina: Algam hanc ex Scotia accepimus, quæ instar Gossypij siue bombacis mollis & compacta, late expansa, aquis dulcibus innatat, superne pallide virēs, inferne albicans: hoc gossypio, quod ex veteri thorace, cui suffultum erat, eximitur, similimum est.

CARDVVS.

CAPVT IX.

I. CARDVVS mollis latifolius: caule est cubitali, striato, breuibus & mollioribus spinis armato: folijs Rumecis forma, tenuibus, læuibus, venosis, palmum longis, vncias quatuor latis, marginibus exiguis spinulis dentatis, caulis summitas in pediculos breues vnciales abit, quorum singuli capitulum Lappæ vulgaris forma, eiusq; fere magnitudinis sustinent, quod in stamineum purpureum florem expanditur. Hunc D. Burserus in Austriæ monte Taurero Rastadiensium legit.

II. CIRSIVM angustifolium: ex radice nigra fibrosa, caulis cubito altior effertur, membranosis alis asperiusculis vestitus, in ramos diuisus, quorum singuli in pediculum oblongum, eumq; nudum, abeunt, cui capitulum vnicum hispidum insidet, quod in florem stamineum rubentem aperitur, & tandem in lanuginem absumitur. Folia habet ad radicem palmaria, vncia angustiora, atrouirentia, in ambitu raris aculeis prædita: at quæ in caule, breuia sunt, nonnihil laciniata, & aculeis magis exasperata. Hoc in monte Wasserfall legimus.

III. CARDVVS sphærocephalus acutus vulgaris: ex radice crassa, caulis cubito altior, statim in ramos brachiatus, effertur, qui crassus, lignosus, membrana alata spinosissima vsque ad summum inuestitur: quem folia pediculo latiore amplectũtur, quæ profunde laciniata, palmaria, duas tresve vncias lata, per ambitum crebris & acutissimis, pallide flauescẽtibus spinis armata. Caulium summis, capita rotunda, pene sphærica, acutissimis spinis horrida, insident, quæ in florem stamineum purpurascentem explicantur, & tandem in pappũ abeunt, cui semen Cnico syluestri simile includitur. Hæc frequens est in dumetis humidis, quamuis etiam secus vias reperiatur.

IV. CARDVVS lanceatus angustifolius: hic caulibus est bicubitalibus, rotundis, striatis, hispidis & firmis, oblongis, acutis, albicantibus spinis horridus hinc inde membranea ala donatus, & in summo in ramulos diuisus: circa hunc folia rariora, palmum æquantia, angusta, in lanceam oblongam, eamque latiorem, quam in Cardeo lanceato latifolio, abeuntia, raris & breuibus lacinijs diuisa, subtus incana, superne atrouirentia, spinis

longis donata: cauliculorum summis capitula plura, parua, ex imbricatis squamis composita, insident, quæ in stamina atrorubentia, apicibus diuisis expanduntur, & aliorum more in pappum & lanuginem resoluuntur, semenque exiguum in ea occultatur. Hic & flore albo quandoque reperitur. Huncin nemore ad pontem Wiesam obseruare licet.

V. CARDVVS palustris: radice est simplici, caule tricubitali, foliaceo, erecto, nonnihil ramoso, breuibus spinis armato, folijs atrouirentibus, crassis, sinuosis, quandoque etiam laciniatis, semipalmaribus, sesquiunciam latis, per marginem rarioribus spinis cinctis; caulis summo capitula plura, singula singulis pediculis insident, quæ in florem stamineum purpurascentem expanduntur, dein in pappum aliorum more abeunt. Hic ad Wiesam locis arenosis, herbosis, & Michelfeldensibus palustribus, prouenit.

VI. CARDVVS polycephalus angustifolius: radicem habet lignosam, fibrosam, caulem cubito altiorem, rotundum, striatum, spinis carentem, cuius summitas in plures semipalmares ramulos, & hi quandoque in breuiores, diuiditur: folia sunt pauca, angusta & breuia, spinis oblongis armata: capitula plura, parua, quibus minima subijciuntur, exiguis spinulis prædita, & flos Iaceæ similis ex staminibus purpurascentibus compositus, insidet, qui similiter in lanuginem abit. In pratis Michelfeldensibus frequens occurrit.

VII. CARDVVS repens vinearum: ex radice oblonga, nigricante caulis prodit reclinatus, rarius erectus, pedalis, incuruus, striatus, candicans, cuius summum in ramulos paucos, eosque breues absumitur, qui capitula parua Iaceæ vulgari similia, sustinent: folia ad radicem plura, superne atrouirentia, inferius incana lanugine aspersa, semipalmaria, vnciam lata, leuiter sinuata, spinulis per circumferentiam donata: at quæ caulem ambiunt in profundas lacinias diuiduntur, palmaria, duas tresve vncias lata, existunt. Hic in vinetis Mutensibus frequens est.

VIII. ANONIS viscosa minor flore pendulo: plantula est semipalmaris, totaque hirsuta: radicula alba, oblonga, tenui, parum fibrosa, à qua cauliculi plures, duarum triumve vnciarum, exurgunt, iique tenues, rotundi, foliolis paruis, plerumque ternis ex vno pediculo prodeuntibus, forma & situ vulgaris Anonidis similibus, viscosis: flores parui sunt, lutei, propendentes, quibus minutum semen in exigua siliqua succedit, & nullis spinis donatur. Ex Gallia Narbonensi habemus.

LIBER VNDECIMVS

CYTISVS.

CAPVT I.

CYTISVS Hispanicus siliquis Ornithopodij: hic virgis est rotundis, striatis, duris, tricubitalibus, in varios ramos nonnihil lanuginosos brachiatis, quos folia numerosa, terna vni pediculo inhęrentia, in summis ramulis exigua, dilute virentia, ambiunt: flores parui, lutei, Genistæ similes, quibus siliquæ vnciales, molli hirsutie tectæ, instar siliquarum Ornithopodij, minus tamen profunde sinuatæ, & plures simul iunctæ; ternæ, quaternæ, quinæ vni pedicello inhærentes, quibus semina parua, plana, nigricantia inclusa sunt. Hic in Hispania, ad agrorum limites frequens est, non tamen cum Cytiso primo Clusij, cuius pars interior nigricat, & ramuli toti villo obsiti sunt, confundi debet.

COLVTEA.

CAPVT II.

COLVTEA, Scorpioides maritima glauco folio: virgis est pedalibus, rarius cubitalibus, lignosis, rotundis, rufescente, rugoso cortice vestitis, in frequentes ramos diuisis: folia alata, septem, aut nouem, vni costæ, binis semper ex aduerso sitis, adhærent, vno impare extremam alam occupante; Coluteæ folijs similia, sed multo minora, obtusa & cordata, glaucique vel cæsij coloris: flores & forma & colore Coluteæ similes, sed minores: pediculis tenuibus siliquæ; tenues, oblongæ vnciales, articulis distinctæ insident, quarum singulis articulis, singula semina parua inclusa sunt.

Hæc in maritimis prope Teracinum collecta,
quamuis etiam Patauio, ex horto Bembiano habeamus.

GENISTA.

CAPVT III.

GENISTÆ Hispanicæ affinis: suffrutex est cubitum superans, caule tenui, tereti, candicante cortice tecto, qui in plurimas virgas tenuissimas diuiditur, quarum aliquæ palmum superant, aliæ minores sunt: circa quas folia longiuscula, angustissima & rarissima, ita vt virgæ pene nudæ appareant: summis virgis singulis vnicum capitulum rotundum, villosum, molle, insidet, vt in Gramine maritimo siue polyanthemo maiore, ex pluribus floribus, Genistellæ tinctoriæ forma, sed minoribus pallide luteis compositum: nam quilibet flos, ex caliculo villoso, hirsutie albo prodit. In montibus plane saxosis ad aquas Blancas D. Albinus collegit.

GENISTELLA Monspeliaca spinosa: hæc viticulis est palmaribus, in terram reflexis, quorum pars inferior in breuissimos ramulos, ex paruis spinulis constantes diuiditur, a medio vero sursum villosi sunt, quandoque in ramulos brachiati, oblongis viridibus folijs, minoribus sæpe additis, vestiti, spinisque carentes: summitatibus, flores pallide lutei, forma Genistæ spinosæ vulgaris similes, insident. Hanc quidam Monspessuli Cotrudam luteam vocabant: quæ etiam in Ventoso monte reperitur.

Similem sed per omnia maiorem, caulibus pedalibus, folijs rarioribus, spinis longioribus, minusque pungentibus, floribus maioribus & aureis, quasi in spica dispositis, ex Hispania habemus.

GENISTELLA minor Aspalatioides: suffrutex est pedalem altitudinem superans, stipite rotundo, rufo cortice vestito, lignoso, hinc inde spinis, sed rarioribus, armato, in ramos, qui in minores subdi-

subdiuiduntur, brachiato: circa quos foliola rara, parua, quædam subrotunda, quædam oblonga, spinis interiectis, quibus flores lutei, Genistæ prædictæ duplo minores, hinc inde componuntur, nec, vt in priore, ramulorũ summis, in aculeum abeuntibus, insident. Hanc, ex Anglia Genistę spinosæ nomine accepimus: at eandem in asperis, circa Aureliam Gallorum, ramis late se spargentibus, collegimus.

CHAMÆGENISTA Cretica: hæc virgulis est palmo minoribus, humi diffusis, tenuibus, rotundis, subcanis, in ramulos aliquot duarum, trium vnciarum diuisis, foliolis oblongis, angustissimis, binis aut ternis ab eodem exortu, sed altero semper longiore, prodeuntibus, incanis: ex foliorum alis flosculi terni, quaterni, parui, lutei, Genistę floribus æmuli: siliquas non vidimus. Ex horto nobiliss. Contareni habemus.

SVMACH.

CAPVT IV.

SVMACH angustifolium: hoc potissimum folijs à vulgato differt: huius enim folia vncias quatuor longa, semiunciam lata sunt, in exquisitum apicem desinunt, & per marginem crenata sunt, quorum duodecim vni costæ, vtrinque nimirum sex, adhærent, vndecimo imparem numerum, constituente, quæ superne atrouirent, inferne pallida sunt, costa elata per longum excurrente. hoc in Brassilia apud Tououpinambaultios collectum & à D. Bursero communicatum.

MELEGVETA.

CAPVT V.

MELEGVETA siue Grana Paradisi: folia crassa sunt, vncias quatuor longa, tres lata, per quorum longitudinem costa elata fertur, à qua fibræ plurimæ per transuersum abeunt, vt in Caryophyllorum folijs cum quibus maximam similitudinem habent: fructus satis cognitus, habetur in officinis, vt & Grana exempta: huius folij pediculus, sapore est aromatico, ipsis granis correspondente, non tamen ita acuto & aromatico, vt in folijs Caryophyllorum animaduertitur, quo signo potissimum à se inuicem distingui possunt. Huius folia vna cum Nucis moschatæ folijs, D. Clutius Amstelrodamo misit.

STYRAX LIQVIDA.

CAPVT VI.

STYRACIS liquidæ folia: ex radice rotundo, nigricante, rugoso, striato & quasi articulato cortice tecto, folia terna, etiam quina, oblongis, tenuibus, nigricantibus pediculis donata, ex vno veluti tuberculo prodeunt, quæ vitiginea sunt foliorum Aceris, vel Platani instar, in lacinias ternas, etiam quinas diuisa, neruosa, per circumferentiam crenata, & mucronato cuspide. Hæc ab Honorio Belli accepimus, qui styracis huius magnum ramum se habere perscripsit.

LIGVSTRVM.

CAPVT VII.

LIGVSTRVM duplex ex Italia accepimus, de vtroque breuiter in præsens, cum solum ramos absque floribus & seminibus acceperimus.

I. LIGVSTRVM Myrtifolium: hoc ad Ligustri vulgaris modum excrescere, & in ramos brachiari audio: rami rotundi sunt læues nonnihil rufescentes: folia atrouirentia, vulgaris folijs & latiora & longiora. Hoc nomine, Ligustri myrtifolij perpetui, vel Myrti Ligustri folio, Patauio ex horto Pharmacopæi (cuius nomen excidit) ad pontem molin accepimus.

II. LIGVSTRVM folijs laciniatis: & huius ramos pedales habemus, circa quos folia atrouirentia, glabra, inferiora quidem subrotunda, alia vero oblonga: hæcque modo integra, modo Iasmini lutei instar diuisa, quandoque ab altero solum latere, laciniam vnam, quandoque vtrinque vnam, rarius binas, quandoque ternas, quaternas, inordinatas lacinias obtinent. Hoc primum Ligustri nigri nomine, ex horto Ill. Mori Senatoris Veneti, quem in villa di Carbonara colit: dein, pro Syringa laciniatis folijs, ex horto Ill. Contareni Sen. Veneti accepimus: de vtroque plenius in Theatro nostro.

SALIX

SALIX.

CAPVT VIII.

I. SALIX fragilis: hæc mediocris est altitudinis, caulibus ramosis, rotundis, rubente cortice vestitis: folijs longis, angustis, prona parte incanis, superius atrouirentibus, & tandem pene nigris: iulis quam in cæteris breuioribus. Fragilem appellare lubet, quia non aliarum Salicum instar virgis lentis & vimineis, sed plane fragilibus donatur. Nostris Brandtweiden / eo quod tandem nigrescat, dicitur: frequens ad Birsam & S. Iacobum.

II. SALIX oblongo incano folio: huius caules, cortice atrorubente vestiti, in breues & plures ramulos diuisi: folijs oblongis, superna parte obscure virentibus, parte prona cinereis & incanis: flores copiosos aliarum salicum modo producit, & semen paruum nigrum, cum albissima lanugine auolat: hæc apud nos frequens, in primis in minore vrbe, ad molendinum ærarium, in sepibus ad aquam.

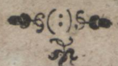
III. SALIX subrotundo argenteo folio: hæc caulibus est cubito altioribus, rotundis, incanis & ramosis: folijs subrotundis, superne nigricantibus, parte prona incanis, argentei coloris, splendentibus, tactu mollibus, & veluti tenui lanugine pubescentibus, per ambitum raris crenis exasperatis. Hanc sine fructu ex Belgio D. Gallus transmisit.

IV. SALIX humilis latifolia erecta: hæc salici, latifoliæ aquaticæ acuto folio similis est, sed humilior, cum huius virgæ rotundæ striatæ, vix cubitum superent: folia minora sunt, ex rotunditate oblongata, in acumen desinentia, rugosa, parte prona lanuginosa, tactu mollia: iuli rotundi, parui, flaui: hæc cum latifolia repente confundi non debet. Michelfeldæ in humidis.

V. SALIX alpina angustifolia repens: ex radice, atrorubente cortice tecta, cauliculi palmares humi fusi prodeunt, qui capillaceis radicibus terræ affiguntur, ramulis tamen paucis sursum elatis: foliolis oblongis, latiusculis, breuibus cincti: flores vt in cæteris, quibus absentibus, nullus salicem esse crederet. Hæc in Heluetiorum alpibus & monte Fracto, frequens est.

VI. SALIX alpina Pyrenaica: hæc ad semicubitalem altitudinem vix assurgit, virgis tenuibus, ramosis, folijs oblongis, paruis, per circumferētiam pilosis, tactu holoserici instar, ob minutissimos pilos, mollibus: spicæ florum vnciales, angustæ, molles sunt. In summitatibus Pyrenæi D. Burserus legit.

VII. SALIX saxatilis minima: hæc duas vncias vix superat, quæ ex radicula caudicem crassiusculum, vix semiuncialem emittit, qui in binos ternosve vnciales ramulos, terræ incumbentes, diuiditur: folia sunt parua, oblonga, subrotunda, atrouirentia, venosa, quorum medio capitulum paruum subrotundum, veluti ex multis baccis compositum, insidet, quibus maturis apertis, veluti ex triangulari caliculo, mollis, candida & breuis lanugo effertur. In alpium Heluetiorum iugis, saxis insidens, reperitur.

LIBER

LIBER DVODECIMVS.

SANAMVNDA.

Capvt I.

SANAMVNDA viridis vel glabra: radice est crassa, lignosa, fibrosa, alba, cortice crasso, pallido, lento vestita, à qua ramuli plures, tenues, palmares, etiam minores, iique geniculati prodeunt, foliis oblongis (rarius subrotundo) Chamæleæ vel potius Polygalæ similibus, sed breuioribus, viridibus & glabris, alternatim circa ramulos dispositis: inter quæ flores oblōgi, luteoli, in quatuor foliola diuisi conspiciuntur: fructum non obseruauimus. Hæc Aprili florens, Monspessuli in horto Dei collecta fuit.

FRANGVLA.

Capvt II.

FRANGVLA altera polycarpos: frutex est Frangulæ siue Alni nigræ similis, ramosus, cortice candicante vestitus: folijs subrotundis in apicem plerumque abeuntibus, plurimis neruis elatis per ea discurrentibus, quare instar foliorum Vlmi rugosis, tenuissime per marginem serratis: Flores habet forma Frangulæ vulgari similes, paruos, stellatos, luteolos, copiosos, velut in racemo cohærentes, quibus succedunt fructus parui angulosi compressi, Spinæ infectoriæ baccis correspondentes, ex minimis pediculis dependentes. Hæc vere florens in quibusdam dumetis, etiam in monte nostro Muteto, reperitur.

RIBES.

Capvt III.

RIBES montana oxyacanthæ sapore: duplex Ribes in Heluetiorum alpibus reperitur: altera, quæ frutice & folijs, sed minoribus vulgari conuenit: fructum v. habet rubrum, hortēsi duplo pene maiorem, sapore oxyacanthæ fructui respondentem: in Valesianorum montibus reperitur. Altera, humilior est, & per omnia minor, baccis vulgari minoribus, minusq; acidis: in Bernatum montibus prouenit. Et hæc ad gloriam Dei dicta sunt, cui sit laus honor & imperium in sæcula.

FINIS.

INDEX

INDEX PRODROMI THEATRI BOTANICI;

Quo plantæ supra sexcentæ vna cum aliis continentur.

Primus numerus paginam,
Secundus paginæ segmentum,
Tertius paragraphum denotat.

A.

X lumna

Carduus

H.

I.

Iacea

Malua

M.

N.

O.

Orchis.

Sedum

Trifolium

ERRATA.

Fol.18.l.14.secalina, ipsi secali, ibid.l.19.loliacea. fol.19.l.11.terna, ibid.l.29.murino. fol.19.l.29.aspersis. fol.20.l.12.donatur. fol.22.l.2.capillaceum. fol.43.l.12.appellauit. fol.63.l.6.quandoque. fol.67.l.14. brachiatos. fol.69.l.16.absque. fol.79.l.14.sub asperis. fol.90.l.36.vernalique. ibid.l.vlt.nomine.

FINIS.

